

Begroting

2021-2024

Colofon: uitgave Gemeente Wassenaar

Inhoudsopgave

Algemeen	5
Inleiding.....	6
Leeswijzer	16
Infographic	19
Financiële samenvatting	20
Exploitatie.....	20
Vermogenspositie.....	21
Programma's.....	23
Recapitulatie	23
P0 Bestuur en ondersteuning.....	24
P1 Veiligheid	42
P2 Verkeer en vervoer.....	47
P3 Economie	53
P4 Onderwijs.....	59
P5 Sport, cultuur en recreatie.....	65
P6 Sociaal Domein	77
P7 Volksgezondheid en milieu.....	97
P8 Wonen en bouwen	106
Paragrafen	114
Paragraaf Lokale heffingen	115
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	126
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	132
Paragraaf Financiering	140
Paragraaf Bedrijfsvoering	147
Paragraaf Verbonden partijen	148
Overzicht Verbonden partijen.....	148
Paragraaf Grondbeleid	164
Paragraaf Bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen	165
Paragraaf Duurzaamheid	167
Financiële begroting.....	171
Uitgangspunten	171
Meerjarenbeeld 2021-2024.....	172
Dekkingsplan 2021-2024	179
Resultaat begroting 2021	181
Toelichting meerjarenperspectief.....	181
Bijlagen.....	185
Nieuw beleid per programma	186
Reserves en voorzieningen	188
Algemene uitkering uit het gemeentefonds	191
Subsidies	194
Overzicht baten en lasten per taakveld.....	195
Incidentele baten en lasten	198
Investeringen	200

BEGROTING 2021 WASSENAAR: WENDBAAR EN WEERBAAR

'Wij werken met elkaar aan een veilig, groen en internationaal dorp, dat in beweging is, waarbij we bouwen aan een solide basis, die duurzaam en toekomstbestendig is, waar we denken in mogelijkheden en iedereen meedoet.'

(uit het realisatiedocument Op weg naar Wassenaar 2030)

In de programmabegroting 2021 van de gemeente Wassenaar laat het college van burgemeester en wethouders (B&W) zien wat de verwachte ontwikkelingen zijn voor het komend jaar, welke resultaten en voor welke kosten deze begroot zijn. De gemeentelijke begroting 2021 is in lijn met ons coalitieakkoord 'Wassenaar: Zelfstandig en Verantwoordelijk' en is structureel sluitend.

Het college van B&W is trots dat zij er ondanks de complexe coronaperiode toch wederom in is geslaagd tijdig een sluitende begroting te presenteren. Voor 2021 is er een bescheiden overschot van **€ 187.077**. (Dit bedrag is zonder het naar verwachting positieve effect van de septembercirculaire). Dit overschot is echter zeker geen vanzelfsprekendheid en we moeten dan ook waakzaam blijven voor nationale ontwikkelingen die van invloed zijn op onze regio en inwoners.

Komende jaren drie uitdagingen voor de gemeentefinanciën

In hoofdzaak zijn er drie grote uitdagingen voor de gemeentefinanciën de komende jaren:

1. de druk op de uitgaven aan de jeugdzorg;
2. de verwachte herijking van het gemeentefonds;
3. de mogelijke economisch-financiële consequenties van de coronacrisis.

Dit zijn voor een belangrijk deel autonome factoren waarop de invloed van de gemeente Wassenaar zeer beperkt is. Daar waar mogelijk proberen we de impact te beperken.

Twee jaar met elkaar bouwen aan een Zelfstandig en Verantwoordelijk Wassenaar

Wassenaar speelt een belangrijke rol in de regio betreffende het aanbod van veel en veelzijdig groen en het bieden van een aantrekkelijk en hoogwaardig woonklimaat. Het diverse aanbod van Wassenaar in groen en ruimte, midden in de zeer verstedelijkte Metropoolregio, geeft recreanten en inwoners ruimte om te ademen. Deze gelden als belangrijke factoren in de vestigingskeuze voor Wassenaar door internationals die werken in de Metropoolregio Rotterdam- Den Haag en de Leidse regio. Ook de brede opties van middelbaar onderwijs in Wassenaar, maakt het voor iedereen aantrekkelijk om te kiezen voor deze regio. Door

actieve uitdraging van deze waarden van Wassenaar door het gemeentebestuur, zijn de regiopartners zich hiervan bewust en wordt het belang en de functie ervan in de regio steeds beter erkend en op waarde geschat. Wassenaar denkt constructief mee en geeft vorm aan de ontwikkeling van de groene zone Valkenburg. De behoeften die Wassenaar hier vervult voor de regio worden erkend en gewaardeerd. Ook is Wassenaar een betrouwbare partner in de uitvoering van de landelijke opgave voor de opvang van asielzoekers. Landgoed Duinrell staat bekend als een prettige en goedlopende opvang. Sinds 2009 kunnen (grote) groepen asielzoekers hier terecht tijdens de winterperiode.

Realisatiekracht: weer een eigen Wassenaarse ambtelijke organisatie

Wassenaar reorganiseert in 2021 haar ambtelijke organisatie, zodat we als Wassenaar wendbaar en weerbaar onze gezamenlijke opgaven realiseren. Zo werken we als gemeentebestuur toekomstbestendig aan ons mooie en bijzonder gewone dorp.

Het weer opbouwen van een eigen organisatie is geen gemakkelijke opgave en levert in eerste instantie uitdagingen op, op het gebied van ontvlechten, overgang en opstarten.

Dit vraagt het hele jaar 2021, extra aandacht en inspanningen van alle betrokkenen, om zowel de reguliere werkzaamheden te kunnen blijven uitvoeren als daarnaast een goed functionerende nieuwe Wassenaarse organisatie op te kunnen bouwen. Dit mede met ambtelijke hulp van

Strategische adviseurs verbonden aan de zes realisatieaanpakken van *Op weg naar Wassenaar 2030*.

Uit elkaar gaan gaat niet zonder kosten

De voorbereidingskosten voor de ontvlechting van de Werkorganisatie Duivenvoorde (WODV) konden nog niet meegenomen worden in de voorliggende begroting. Het gaat om incidentele project- en frictiekosten die middels een begrotingswijziging ter besluitvorming worden voorgelegd aan de raad. Voor de structurele kosten op de langere termijn is het uitgangspunt dat deze binnen het huidige beschikbare kader vallen zoals opgesteld in de voorliggende begroting vallen.

Impact coronavirus

De gevolgen van de Coronacrisis zijn voor iedereen in Nederland groot. Ook voor onze gemeente zijn deze direct zichtbaar en voelbaar geweest de afgelopen maanden. Ook in Wassenaar zijn er (dodelijke) slachtoffers te betreuren en is de maatschappelijke impact enorm. Inwoners, scholen, verenigingen, ondernemers, ambtenaren, zorginstellingen; allen hebben we met elkaar hard gewerkt om het virus te bestrijden en de kwetsbaren onder ons te beschermen. Dit heeft dan ook gevolgen voor de begroting van 2021. De samenleving doet in brede zin een beroep op de overheid. Vanuit het Rijk komt extra corona-ondersteuning, maar deze middelen zullen mogelijk niet toereikend zijn. Zo zullen we rekening moeten houden met hogere gemeentelijke uitgaven zoals extra bijstandsuitkeringen, meer toezicht en handhaving, nieuw beleid voor sectoren als de (strand-)horeca, publieksvoorlichting of hogere bijdragen aan gezondheids- en veiligheidssectoren zoals de GGD of de Veiligheidsregio. Naast hogere uitgaven moeten we ook rekening houden met lagere inkomsten. Het gaat dan om minder inkomsten uit de toeristenbelasting, minder huurinkomsten en lagere opbrengsten precario (terrassen). Ook dienen we ernstig rekening te

houden met scenario's waarbij er sprake kan zijn van een regionale lockdown, waarbij de samenleving zoals in het voorjaar 2020 tijdelijk geheel 'op slot' gaat.

Regionale Samenwerking

Hoewel de constructieve bestuurlijke samenwerking met de gemeenten Katwijk en Leiden van groot belang is (RijnlandRoute, 5000+ woningen op Valkenburg, behoud groene natuurzone) voor Wassenaar, ligt de bestuurlijke focus van onze gemeente duidelijk -en van oudsher- bij de regio Haaglanden. Niet alleen op het gebied van de Veiligheidsregio of de samenwerking op het terrein van jeugd, ook vormt Wassenaar de noordvleugel van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH).

Wegvallen precario = structureel € 1,8 miljoen minder inkomsten per jaar voor de gemeente vanaf 2022

In 2017 heeft het parlement besloten om de precariobelasting op kabels en leidingen af te schaffen. Dit betekent dat de gemeente vanaf 2022 ieder jaar € 1,8 miljoen minder ontvangt van de nutsbedrijven om te investeren of te besteden aan maatschappelijke doelen als de zorg of anderszins. De nutsbedrijven zullen dit de komende jaren verwerken in lagere tarieven voor de inwoners. Dit

vormt een compensatie voor de stijging van de onroerend zaakbelasting (OZB) waartoe reeds in eerdere jaren was besloten. Door de OZB te laten stijgen zorgen we er voor dat de financiële impact van het financiële gat dat ontstaat door de het wegvallen van de precario-inkomsten beperkt wordt. Bovendien wordt het voorzieningenniveau in stand gehouden en is er ruimte om te investeren in Wassenaar zoals in een nieuwe multifunctionele sporthal.

Rijk veroorzaakt lokaal bekostigingsprobleem

Het grootste gedeelte van de gemeentelijke inkomsten is afkomstig uit het landelijke Gemeentefonds. Dit geld is gekoppeld aan het uitvoeren van allerlei wettelijk verplichte taken. Het ministerie van Binnenlands Zaken en Koninkrijksrelaties komt naar verwachting in 2020 met nieuwe verdelingsregels (herijking gemeentefonds) die waarschijnlijk met ingang van 2022 negatief zullen uitvallen voor groene 'dunbevolkte' gemeenten zoals Wassenaar.

De Rijksoverheid hevelde in de afgelopen jaren structureel taken over naar gemeenten. Denk aan taken op het gebied van (Jeugd)zorg. De kosten voor deze lokaal uitgevoerde taken stijgen, maar de vergoeding vanuit het Rijk blijft structureel achter. Wij proberen ervoor te zorgen dat iedereen mee doet in Wassenaar en dat inwoners de zorg krijgen die ze nodig hebben.

Het gevolg is dat een door het Rijk veroorzaakt bekostigingsprobleem nu wordt opgelost door de gemeente. Dit is een financieel probleem voor iedere gemeente, en bedreigt op de lange termijn de lokale autonomie, de kwaliteit en betaalbaarheid van gemeentelijke voorzieningen.

In de uitgebreide discussienota Middelen is een visie opgesteld bestaande uit een aantal scenario's tot 2030. Hier wordt aangegeven hoe we onze beschikbare middelen beter aan kunnen wenden en denkrichtingen opgesomd, zodat we de grote

financiële uitdagingen op de langere termijn tot aan 2030 aan kunnen.

Wassenaar draagt bij aan de ontwikkelagenda van de Metropoolregio Rotterdam - Den Haag

Om het economisch vestigingsklimaat te versterken en de bereikbaarheid te verbeteren, bundelen 23 gemeenten hun kennis en krachten in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) Wassenaar, gelegen op de Noordvleugel van de MRDH, vormt met haar stranden, duinen en bossen, ruimte voor miljoenen om te ademen, te recreëren en te ontspannen. Op deze wijze dragen de unieke woon- en leef karakteristieken van onze gemeente, groen-veilig-internationaal, bij aan de economische en internationale agenda van de Metropool.

Bouwen aan Wassenaarse voorzieningen: Sporthal en upgrade winkelstraten centrum

Komend begrotingsjaar is een belangrijk jaar voor onze sportende inwoners en kinderen. Van jong tot oud, voor alle Wassenaarse generaties worden in 2021 de gymzaal aan de Burmanlaan en de vernieuwde multifunctionele sporthal aan de dr. Mansveltkade gebouwd. Ook krijgt het centrum van Wassenaar een stevige upgrade en worden de winkelstraten een ware plek van ontmoeting voor onze inwoners en bezoekers. In samenspraak met winkeliers, vastgoedeigenaren en omwonenden is daarom gewerkt aan de beeldkwaliteit van 'de Winkelhaak' (van Hogendorpstraat – Luifelbaan - Langstraat) om deze te verbeteren. Hiervoor stelt de gemeente circa € 3.000.000 beschikbaar. Dankzij een uitgekiend en participatief inrichtingsplan worden de straten groener en

adaptiever ingericht, zodat het er koeler is in de warme zomermaanden en warmer in de herfst en wintermaanden.

Ook investeert het gemeentebestuur zichtbaar in het behoud van de kwaliteit van ons mooie dorp. Zo worden maatregelen genomen zodat de prachtige en monumentale korenmolen 'Windlust' uit 1668 ook in de toekomst toegankelijk blijft voor bezoek en gebruik.

Nieuwe woonvisie waardoor je straks ook écht kunt wonen in Wassenaar

De vorige woonvisie is in 2016 geschreven en is dringend aan vernieuwing toe. In de woonvisie Wassenaar 2021-2025 wordt het woonbeleid voor de komende 4 jaar geschetst. De titel van de visie is 'Grip op Wonen'. Hiermee wordt de basis gelegd voor een woonbeleid gericht op realisatie met meer grip op in te zetten instrumenten en een actieve monitoring. Hierdoor worden resultaten inzichtelijk voor zowel de gemeenteraad als onze maatschappelijke stakeholders. Wanneer wenselijk kan het woonbeleid op basis van de monitoring bijgestuurd worden.

Nieuwe woningen voor Wassenaarders Op Den Deijl, Kerkehout en de gemeentewerf

In 2020 en 2021 zetten we een betekenisvolle stap in het vergroten van de Wassenaarse woningvoorraad. De gemeentewerf in het centrum en de wijk Kerkehout biedt namelijk kansen aan zowel jong volwassenen, jonge gezinnen als voor

senioren die in hun wooncarrière door willen stromen.

Ook zal hier ruimte zijn voor de doelgroep 'beschermd en beschut wonen'; dementerenden, ouderen met een zorgbehoefte en minder valide jongeren.

Voor de locatie Den Deijl is al in 2020 gestart met de projectvoorbereiding. Op deze locatie zullen voornamelijk middeldure huur- en koopwoningen gerealiseerd worden. Hiermee worden mogelijkheden geboden voor verschillende doelgroepen zoals jongvolwassenen en jonge gezinnen.

Bouwen aan Wassenaarse voorzieningen: gevolgen voor de financiële positie van Wassenaar

We hebben als gemeente een vrij hoog bedrag aan liquide middelen uitstaan bij het rijk (schatkistbankieren). Het gaat om een bedrag van ongeveer € 30 miljoen. Het voordeel hiervan is dat het een risicoloze bestemming van onze middelen betreft en we een flinke "appel voor de dorst" hebben. Het nadeel is dat deze middelen niets opleveren. Er wordt geen rente over uitgekeerd en de inwoners van Wassenaar profiteren niet van deze middelen. Door te investeren kunnen we de middelen omzetten in voorzieningen die door de inwoners van Wassenaar dagelijks gebruikt kunnen worden. Dit betekent dat liquide middelen worden omgezet in voorzieningen voor de burger. Het eigen vermogen van de gemeente daalt hierdoor niet. De algemene reserve blijft in tact. Ook het weerstandsvermogen van de gemeente blijft gelijk, deze is immers gebaseerd op de hoogte van de algemene reserve.

Wassenaar financieel gezond

Voor het realiseren van de voorzieningen voor de Wassenaarse inwoners hoeven we de komende jaren geen leningen aan te trekken. De geplande investeringen kunnen geheel met eigen middelen

worden gefinancierd. Het saldo van onze liquide middelen zal hierdoor afnemen, maar blijft positief. Zo blijft Wassenaar financieel gezond, ondanks de forse impuls die aan de Wassenaarse voorzieningen wordt gegeven. In de paragraaf financiering en de paragraaf weerstandsvermogen wordt deze conclusie onderbouwd met diverse kengetallen.

Invoering Omgevingswet

Op 1 januari 2022 treedt de Omgevingswet in werking. Het motto van de Omgevingswet is 'Ruimte voor ontwikkeling, waarborgen van kwaliteit'. Het gaat daarbij om het zorgdragen voor een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving en goede omgevingskwaliteit. De gebruiker van de leefomgeving wordt daarbij centraal gesteld. De transitie van de Omgevingswet duurt naar verwachting nog tot 2029 met tussenliggend een aantal landelijke momenten waarop we zaken geregeld moeten hebben.

In 2021 moet door de raad in ieder geval een besluit genomen worden over:

- een generiek delegatiebesluit;
- doorwerkend adviesrecht van de raad;
- participatiebeleid onder de Omgevingswet;
- gemeentelijke commissie voor de fysieke leefomgeving.

Daarnaast worden zeker drie plannen van aanpak ter besluitvorming voorgelegd, dat zijn het plan van aanpak omgevingsplan, de omgevingsvisie en de invoering Omgevingswet periode 2021 tot en met 2023 (inclusief een financiële herijking van de invoering).

Verder moeten we aangesloten zijn op het landelijke digitale stelsel Omgevingswet, moeten processen en systemen zijn aangepast om een omgevingsvergunning binnen 8 weken af te kunnen geven, zijn structurele kosten door de Omgevingswet vanaf 1 januari 2022 in de P&C cyclus meegenomen en zijn werkafspraken met (keten)partners gemaakt.

Raadhuis De Paauw weer bestuurscentrum

Voor buitenplaats De Paauw is in 2020 het park en de restauratie van de buitenzijde van het pand opgeleverd. We zijn druk bezig met de voorbereiding van de restauratie van de binnenzijde. Dit zal gepaard gaan met de ontwikkeling van het pand naar een volwaardig bestuurscentrum waarin de Wassenaarse ambtelijke organisatie uiteindelijk wordt gehuisvest. Dit heeft ook als doel om het gemeentekantoor en de gemeentewerf aan de Johan de Wittstraat vrij te spelen voor het bouwen van nieuwe huizen en appartementen. Het aantal werkplekken zal op korte termijn worden uitgebreid binnen de bestaande mogelijkheden en de School Adviesdienst (SAD) zal vanuit een nieuwe locatie haar werkzaamheden verrichten.

Financiële ondersteuning voor groene wijkinitiatieven

In 2021 wordt € 30.000 beschikbaar gesteld voor de ondersteuning en uitvoering van initiatieven van wijkverenigingen ter versterking van de groenbeleving. Denk hierbij aan het verbeteren van de groene inrichting van het Berkheiveld, de beplanting bij het Sophiekehuis van de Stichting Wassenaarse Zorgverlening of een initiatief tot het planten van honingweidebloemen.

Dagelijks géén 60.000 (vracht-)auto's meer op de Wassenaarse N44

In Wassenaar hebben we nog de ruimte om te ademen en te recreëren. De biodiversiteit van onze natuur behoort tot de hoogste van Nederland. Maar Wassenaar wordt gemiddeld dagelijks doorkruist met 60.000 gemotoriseerde vervoersbewegingen. Al dertig jaar wordt gepleit voor een oplossing die tot nu toe geen effect heeft gehad in dit maar steeds dichtbevolkter gedeelte van Nederland. Dit college heeft het initiatief genomen om vanuit de groene kwaliteiten van Wassenaar een nieuwe denkrichting te ontwikkelen voor de toekomst van de N44. Een andere denkrichting die breder is dan onze gemeente alleen. Samen met regionale en lokale stakeholders gaan we deze denkrichting verder verkennen.

Aan de slag met uitkomsten

Verkeersonderzoek

We gaan begin 2021 aan het werk met de uitkomsten van het verkeerskundig onderzoek naar het sluipverkeer in Wassenaar. Daarvoor is € 200.000 voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld om daadwerkelijke aanpassingen aan het wegennet (investeringen) te realiseren. Ook wordt gekeken naar (de verkeerskundige) mogelijkheden voor een tweede ontsluitingsweg voor Duinrell. Een ontsluiting van de Buurtweg zou een maatregel kunnen zijn die voortkomt uit het verkeersonderzoek en die bijdraagt aan het in evenwicht brengen van het aanbod van verkeer en het Wassenaarse wegennet en het tegengaan van ongewenst (sluip)verkeer.

Veiligheidsteam versterken met dataspecialist.

In de bestrijding van criminaliteit en ondermijning wordt het team van openbare orde en veiligheid versterkt met een dataspecialist. Vandaag de dag wordt onderkend dat de georganiseerde criminaliteit is ingebed in het maatschappelijke en economische leven. 'Ondermijning' is georganiseerde criminaliteit die dichtbij komt, ook voor ambtenaren en bestuurders in het lokaal bestuur. Criminelen hebben - te midden van vele bonafide (rechts)personen - gemeenten nodig bij bepaalde diensten of besluiten, zoals vergunningverlening, inschrijving in de basisregistratie, een BSN-nummer, zorgcontracten, zorgindicaties of het kopen of verhuren van grond of vastgoed. Het is belangrijk dat zaken niet alleen juridisch of economisch worden ingeschat door de gemeente, maar ook op ondermijningsrisico's. Op deze wijze kan de gemeente met haar regionale veiligheidspartners datagerichter en integraler opereren om Wassenaar zo veiliger te maken.

Klimaattafel Wassenaar CO₂-neutraal

Zowel bij de Wassenaarse Klimaattafel als bij de basis- en middelbare scholen bestaat de behoefte meer vorm en inhoud te geven aan duurzaamheidsonderwijs..

Wassenaar werkt aan de Lokale Energie Strategie (LES) om zo de opgave Wassenaar CO₂-neutraal te bereiken. In de energietransitie verschuiven we ons energieverbruik op basis van fossiele brandstoffen naar een basis van duurzame hernieuwbare bronnen, zoals energie uit zon en wind. De focus binnen de LES ligt op het afronden van de Transitievisie Warmte. Binnen de LES worden ook kleinschalige projecten uitgevoerd zoals energie-monitoring, incidentele zonnepanelen-projecten en aparte besparingsacties voor bewoners zoals de Regeling Reductie Energiegebruik (RRE). De gemeentelijke inspanningen op het gebied van CO₂-reductie worden gemonitord. In het kader van het

Klimaatakkoord dienen regio's vóór juli 2021 hun RES aan te bieden. Met een RES levert de regio Rotterdam Den Haag een bijdrage aan het doel van 49% CO₂-reductie in 2030 ten opzichte van 1990.

Duurzaam theater De Warenar

Op 28 januari 2020 heeft de raad het besluit genomen om het theater en dorpshuisfunctie duurzaam te behouden door herontwikkeling. Daarnaast maken we nieuw cultuurbeleid waarin we ons nog meer richten op samenwerking, onder andere via cultuureducatie, kunst en het Cultuuranker,

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed

Ook starten we in 2021 met het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed. Voor de eerste drie panden die in 2021 worden aangepakt en opgeknapt is een bedrag van € 550.000 beschikbaar gesteld. In aanvulling hierop wordt een meerjarig plan van aanpak om gemeentelijk vastgoed te verduurzamen uitgewerkt. Op basis van de 'trias energetica' worden maatregelen geformuleerd om te komen tot een energieneutrale vastgoedportefeuille:

1. beperk de energievraag (energiebesparing);
2. gebruik energie uit hernieuwbare energiebronnen;
3. gebruik eindige energiebronnen zo efficiënt mogelijk.

Inwonersparticipatie en communicatie

Inwonersparticipatie is een overkoepelend thema bij de ontwikkeling en uitvoering van de realisatieopgaven van Wassenaar. Het college heeft in 2019 de nota inwonersparticipatie 'Zo werken we samen in Wassenaar' opgesteld. Om deze visie te concretiseren, voeren we in 2021 het plan van aanpak uit dat eind 2020 wordt afgerond.

Global goals

Samenwerken aan een fijne woon- en werkomgeving staan onder andere centraal in de Global Goals. Geïnitieerd door de Fair Trade werkgroep is ook in de samenleving een groep inwoners actief met het in beeld brengen van de mate waarin inwoners en ondernemers bijdragen aan de duurzame ontwikkelingsdoelen. Ook wordt € 30.000 voor duurzaamheidsonderwijs (natuur- en milieueducatie) vrijgemaakt. Door samen te werken dragen we ook bij aan de doelstellingen van realisatieaanpak 'Op weg naar Wassenaar 2030'.

Corona lockdown en het belang van preventieve voorzieningen en netwerken

Tijdens en na de intelligente lockdown bleek nog meer dan voorheen het belang van eenvoudig toegankelijke voorliggende voorzieningen en een goed samenwerkend zorg- en welzijnsnetwerk, om zo laagdrempelig en creatief de kwetsbare inwoners van de gemeente te kunnen ondersteunen en eenzaamheid te voorkomen. Het belang van een duidelijke telefonische en digitale toegang bij de

gemeente en andere organisaties die naar tot hulp en ondersteuning konden leiden, is naar voren gekomen. Mede door het inzetten van vele vrijwilligers, hebben welzijnsorganisaties veel mensen geprobeerd te bereiken. De gemeente heeft hen waar nodig ondersteund om taken te kunnen blijven uitvoeren. Door uitvoering van het nieuwe subsidiebeleid in 2021 zal de samenwerking tussen organisaties verder worden verstevigd. Hierdoor worden lacunes in het voorzieningenaanbod nog sneller gesignaleerd en opgestart.

Sportvoorzieningen

Samen met de partners uit het sociaal domein, onderwijs, sport en welzijn worden de activiteiten uit het sportakkoord uitgevoerd. Het Wassenaars Sportcontact en de gemeente gaan intensiever samenwerken. Er wordt optimaal gebruik gemaakt van de beschikbare en nieuwe sportfaciliteiten en -accommodaties.

Preventie bij jeugdhulp (uitvoeren actieplan)

Met het uitvoeren van de maatregelen uit het actieplan Jeugdhulp Wassenaar investeren we in het verder versterken van de lokale toegang en het preventieve veld. Dit doen we door de verbinding tussen onderwijs, leerplicht en jeugdhulp te verstevigen. Ook zetten we een ondersteuner Jeugd en gezin bij de huisarts en het CJG om daarmee eerder en laagdrempeliger ondersteuning te bieden en daarmee het aantal doorverwijzingen naar de 2^e lijn te voorkomen.

Ouder(s) en jongeren moeten hun hulpvraag snel en eenvoudig neer kunnen leggen bij het CJG (het samenwerkende netwerk van organisaties die samen met de jeugdconsulenten de toegang tot jeugdhulp vormen). Zodat lichte hulpvragen direct opgepakt kunnen worden en complexere zaken snel en efficiënt doorverwezen kunnen worden naar de partijen waar het CJG mee samenwerkt. Hierdoor wordt voorkomen dat hulpvragen zwaarder dan

noodzakelijk worden en dat ouder(s) en jeugdigen direct om geïndiceerde hulp vragen bij de diverse verwijzers terwijl er in het voorveld nog mogelijkheden zijn om zaken preventief en met lichte ondersteuning op te pakken. Om deze doelen te bereiken worden de interne processen van het CJG nader onderzocht en waar nodig geoptimaliseerd. Te denken valt aan het vereenvoudigen van het aanmeldingsproces en het bieden van preventieve hulp middels (online) cursussen en workshops.

Stijgende kosten temperen

Voor 2020 is er een verwachte stijging van de zorgkosten wegens stijgende tarieven van jeugdhulp, tevens is er extra geld voor tijdelijke capaciteit uitgetrokken.

De taakstelling van € 150.000 kunnen we behalen door het uitvoeren van kwantitatieve en kwalitatieve maatregelen uit het actieplan jeugdhulp. Door onder andere het terugbrengen van het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van geïndiceerde jeugdhulp en door het terugbrengen van de gemiddelde kostprijs per jeugdige per jaar.

Het is ook belangrijk om te innoveren, leren en ontwikkelen om te komen tot de meest effectieve jeugdhulp in het kader van het resultaatgerichte jeugdhulpstelsel. Acties die hierbij horen zijn bijvoorbeeld de verbinding met het onderwijs, het verbeteren van de kwalitatieve keten en het onderzoeken van de top 20 financieel kostbaarste trajecten

Deze en andere aanvullende maatregelen zullen uiteindelijk geld opleveren waarmee kosten bespaard kunnen worden.

Met deze begroting 2021 werken we aan een toekomstbestendig Wassenaar: wendbaar en weerbaar.

Bij de kadernota 2021 zijn er zeven moties aangenomen. Hieronder ter informatie de wijze waarop deze bij de kadernota 2021 aangenomen moties zijn verwerkt in de meerjarenbegroting 2021-2024.

Nr	Motie	Bedrag	Actie
1a	Aanpak Jeugdzorg en de kracht van Wassenaar - taakstelling	€ 150.000	In 2021 is deze taakstelling ingeboekt, waarbij de gerealiseerde taakstelling wordt gestort in de reserve Sociaal Domein.
1b	Aanpak Jeugdzorg en de kracht van Wassenaar - extra taakstelling	€ 75.000	Niet ingeboekt. De inschatting is gemaakt dat het opnemen van een extra taakstelling van € 75.000 in 2021 bovenop de hierboven genoemde € 150.000 niet realistisch is, aangezien positieve innovatie-effecten zich pas na 2021 manifesteren
2	Opknappen Wassenaarse Slag	€ 100.000	Voor het jaar 2021 is een extra krediet opgenomen van € 100.000
3	Verhoging gemeentelijke bijdrage voor armoedebestrijding in de corona-tijd	€ 20.000	In 2021 was al € 10.000 beschikbaar. Dit bedrag is verhoogd naar € 30.000 door middel van een onttrekking aan de algemene reserve.
4	Afmaken plannen herontwikkeling Haven	€ 30.000	Er is € 30.000 extra beschikbaar gesteld, bovenop de reeds begrootte € 80.000, door middel van een onttrekking uit de reserve grote projecten
5a	Middelen Duurzaamheid - Gemeentelijk Vastgoed	€ 550.000	In 2021 is een extra krediet opgenomen van € 550.000 ten behoeve van de verduurzaming van drie panden
5b	Middelen Duurzaamheid - Gemeentelijk Vastgoed	€ 30.000	In 2021 is een extra bedrag van € 30.000 opgenomen in de begroting met als doel het uitwerken van concrete plannen die betrokken kunnen worden bij de besluitvorming over de kadernota 2022
6	Sociale kaart Wassenaar	nvt	De sociale kaart Wassenaar wordt op uiterlijk 1 december 2020 gepresenteerd
7	Reserve Grote Projecten	nvt	De opbrengst van verkoop vastgoed wordt niet automatisch aan de reserve grote projecten gedoteerd, maar slechts na besluitvorming door de raad

De programmabegroting bestaat uit een beleidsbegroting en een financiële begroting. Dit onderscheid is wettelijk verplicht.

De *beleidsbegroting* is opgebouwd uit een programmaplan en de verplichte paragrafen. In het programmaplan is het beleid in Wassenaar opgenomen en het geld dat we daarvoor beschikbaar hebben. De paragrafen richten zich op de aspecten die te maken hebben met de beheerkant van dit beleid zoals bedrijfsvoering, weerstandsvermogen, kapitaalgoederen, lokale heffingen en grondbeleid.

In de programma's is opgenomen welke maatschappelijke doelen we nastreven, welke activiteiten we daarvoor gaan uitvoeren en wat het kost. De beleidsindicatoren geven een indicatie van de maatschappelijke effecten.

De *financiële begroting* gaat in op de financiële positie van onze gemeente. Hier nemen wij het totale financiële overzicht op. Dit bestaat uit de door de raad vastgestelde kaders, het algemene financiële beeld en het overzicht van de baten en lasten.

Beleidsbegroting

Op grond van artikel 8 van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) bevat de beleidsbegroting:

- a. De te realiseren programma's;
- b. Een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen;
- c. Een overzicht van de kosten van overhead;
- d. Het bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting;
- e. Het bedrag voor onvoorzien.

In de programma's is opgenomen welke maatschappelijke doelen we nastreven, welke activiteiten we daarvoor gaan uitvoeren en wat het kost. De beleidsindicatoren geven een indicatie van de gewenste maatschappelijke effecten.

Elk programma begint met de doelstelling van het programma. Daaronder volgt een overzicht van de manier waarop via de verschillende taakvelden de doelstelling uit het programma wordt ingevuld. De totaalraming van het programma is opgenomen aan het eind van het programma.

Per taakveld is vervolgens een inhoudelijke toelichting opgesteld voor 2021 en verdere jaren.

Naast het programmaplan bevat de beleidsbegroting de wettelijk verplichte paragrafen.

De tabel hieronder geeft daarvan een overzicht.

Tabel 1 - Paragrafen

Paragraaf	Inhoud
Lokale heffingen	<i>Ontwikkelingen op het gebied van de belastingen en heffingen.</i> Per heffing geven wij aan wat het beleid is en op welke wijze het tarief tot stand is gekomen. Ook bevat de paragraaf de (geraamde) opbrengsten.
Weerstandsvermogen en Risicobeheer	<i>Financiële gezondheid van de gemeente</i> De paragraaf geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om financiële risico's op te vangen.
Onderhoud kapitaalgoederen	<i>Beleid ten aanzien van het beheer van kapitaalgoederen.</i> Dit zijn onder andere onderhoud en vervanging van openbaar groen, wegen, riolering, openbare verlichting, verkeerslichtinstallaties en -borden, vastgoed, watergangen (waarvoor de gemeente een onderhoudsverplichting heeft) en civiele kunstwerken.
Financiering	<i>Ontwikkelingen en keuzes in het financieringsbeleid.</i>
Bedrijfsvoering	<i>De wijze waarop de gemeente met de bedrijfsvoeringstaken omgaat.</i>
Verbonden partijen	<i>Een overzicht van alle verbonden partijen.</i> Verbonden partijen zijn organisaties waarin de gemeente een financieel én een bestuurlijk belang heeft.
Grondbeleid	<i>Visie van de gemeente op het grondbeleid.</i> Deze paragraaf licht de wijze toe waarop het grondbeleid ten uitvoer wordt gebracht en de prognose van de resultaten van grondexploitaties, winstneming en verloop van reserves.
Bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen	<i>Een overzicht van de bezuinigingen in 2021-2024 die in de ramingen zijn verwerkt.</i> Om de begroting 2021-2024 sluitend te krijgen is een aantal bezuinigingen noodzakelijk. Deze staan beschreven in de paragraaf bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen.
Duurzaamheid	<i>Een overzicht van maatregelen voor verduurzaming van onze samenleving.</i> Deze paragraaf is voor het eerst opgenomen en laat op taakveldniveau maar ook programma-overstijgend zien op welke (belangrijkste) duurzaamheidsaspecten het college actie onderneemt.

Financiële begroting

Naast de programma's en de paragrafen uit de beleidsbegroting kent de programmabegroting een financiële begroting. Volgens de voorschriften uit de BBV moet daarin opgenomen worden:

- a. Het overzicht van baten en lasten en de toelichting;
- b. De uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting.

In deze begroting is dat uitgewerkt in twee onderdelen:

- Resultaat begroting 2021;
- Het financieel meerjarenperspectief 2022-2024.

In het eerste onderdeel vindt per taakveld de cijfermatige vergelijking plaats tussen de begrotingen 2020 en 2021.

Bij het onderdeel financieel meerjarenperspectief 2022-2024 wordt een meerjarenoverzicht gepresenteerd van baten en lasten. In dit overzicht zijn de gevolgen van nieuw beleid en bezuinigingen integraal verwerkt. In de programmatoelichtingen en in de bijlage "Nieuw beleid per programma" (bijlage 1) zijn de concrete maatregelen benoemd.

Helemaal achterin de begroting, achter de financiële begroting, zijn zeven bijlagen opgenomen te weten:

- Bijlage 1 Nieuw beleid per programma
- Bijlage 2 Reserves en voorzieningen
- Bijlage 3 Algemene uitkering uit het gemeentefonds
- Bijlage 4 Subsidies
- Bijlage 5 Overzicht baten en lasten per taakveld
- Bijlage 6 Overzicht van incidentele lasten en baten
- Bijlage 7 Investerings

Disclaimer: In het document worden de financiële tabellen automatisch gegenereerd, waardoor afrondingsverschillen in cijfers kunnen voorkomen.

BEGROTING 2021 IN ÉÉN OOGOPSLAG

DUURZAAM INVESTEREN IN DE TOEKOMST VAN WASSENAAR

Gemeente Wassenaar

HOE KOMT DE GEMEENTE AAN HAAR GELD?

Het rijk

€ 36.334.000

Algemene uitkering en specifieke uitkeringen

Uit reserves

€ 1.622.000

Inzet bestemmingsreserves

Overige inkomsten

€ 2.709.000

O.a. huur, rente, dividend en specifieke uitkeringen

Lokale heffingen

€ 23.210.000

Toeristenbelasting	€ 1.177.000
Hondenbelasting	€ 185.000
Begraafrechten	€ 50.000
Precariobelasting	€ 1.928.000
Vergunningen en leges	€ 1.760.000
Rioolheffing	€ 2.655.000
Onroerendezaakbelasting	€ 10.678.000
Afvalstoffenheffing	€ 4.629.000
Overige belastingen	€ 148.000

TOTALE INKOMSTEN
€ 63.875.000

WAARIN GAAT DE GEMEENTE WASSENAAR HAAR GELD IN 2021 INVESTEREN?

P0 Bestuur en ondersteuning

- Bestuur
- KlantenContactCentrum en burgerzaken
- Beheer gebouwen en gronden

€ 13.958.000

P1 Veiligheid

- Crisisbeheersing en brandweer
- Openbare orde en veiligheid

€ 3.153.000

P2 Verkeer en vervoer

- Parkeren
- Openbaar vervoer

€ 3.877.000

P8 Wonen en bouwen

- Ruimtelijke ordening
- Grondexploitatie

€ 2.319.000

P3 Economie

- Economische ontwikkeling
- Bedrijfsloket en -regelingen
- Economische promotie

€ 658.000

P7 Volksgezondheid en milieu

- Riolering
- Afval
- Milieubeheer

€ 8.674.000

P4 Onderwijs

- Openbaar onderwijs
- Onderwijshuisvesting
- Onderwijsbeleid en leerlingzaken

€ 2.289.000

P6 Sociaal domein

- Samenkracht en burgerparticipatie
- Arbeidsparticipatie
- Maatwerkvoorzieningen (WMO)

€ 22.081.000

P5 Sport, cultuur en recreatie

- Sportbeleid en activering
- Cultureel erfgoed
- Openbaar groen en recreatie

€ 6.679.000

UITGAVEN VAN
€ 63.688.000

verdeeld naar de programma's

Begrotingssaldo 2021 € 187.000

MEER WETEN? KIJK OP WWW.WASSENAAR.NL

Financiële samenvatting

Exploitatie

De begroting 2021-2024 voor Wassenaar is meerjarig sluitend. Vanaf 2022 is er sprake van twee stelposten. Door middel van een stelpost Jeugd houden we vanaf 2022 rekening met hogere rijksmiddelen, aangezien op dit moment op rijksniveau onderzoek wordt uitgevoerd naar de landelijke tekorten en mogelijke compensatie van deze tekorten.

Daarnaast is er een stelpost opgenomen vanuit voorzichtigheidsprincipe in verband met de aangekondigde herijking van het gemeentefonds met ingang van 2022. De verwachting is dat de herijking voor Wassenaar nadelig zal uitpakken.

Samengevat ziet de meerjarige ontwikkeling van de begroting er als volgt uit.

Tabel 2 Meerjarenbeeld	(bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Vastgestelde programmabegroting 2020-2023 incl amendement		1.189	225	439	576
Structurele doorwerking Najaarsnota 2019		-54	-38	-38	-38
Vervallen stelpost herijking gemeentefonds 2021		806			
Voorjaarsnota 2020 structurele doorwerking		-197	-197	-197	-197
Totaal wijzigingen Kadernota incl nieuw beleid		-1.600	-1.226	-1.282	-1.368
Uitgangssaldo begroting 2021-2024		144	-1.237	-1.079	-1.028
Totaal keuzes om het meerjarenbeeld sluitend te krijgen			1.251	1.037	1.117
Begrotingssaldo na Kadernota		144	15	-42	90
Meicirculaire 2020		201	238	53	-96
Paspoorten/rijbewijzen 2024					89
Moties 7 juli 2020		2	-3	-3	-3
Aanpassing tarieven afvalstoffenheffing		-31	-18	16	29
Aanpak ondermijning		-75			
Verduurzaming en verbetering leefomgeving		-90	-17	-17	-17
Diverse kleine aanpassingen		35	-14	-5	-5
Totaal Mutaties na Kadernota		43	187	44	-2
BEGROTINGSSALDO 2021-2024		187	201	2	88
waarvan Incidenteel		-387	64		
waarvan Structureel		574	137	2	88

Toelichting op de tabel

Op 7 juli 2020 heeft de raad de Kadernota 2021 vastgesteld. De Kadernota sloot met een aanzienlijk nadelig saldo waardoor het noodzakelijk was een aantal keuzes voor te leggen om tot een sluitende begroting te kunnen komen.

Begrotingssaldo na kadernota

Dit is het saldo zoals gepresenteerd in de Kadernota en met de raad besproken op 7 juli 2020.

Mutaties na Kadernota

De gevolgen van de Meicirculaire zijn met de raad gecommuniceerd met de informatiebrief van 23 juni 2020. De eerdere verlenging van de geldigheid van rijbewijzen en identiteitsbewijzen van 5 naar 10 jaar zorgt voor een fors hogere opbrengst in 2024.

De DVO 2021 voor Avalex valt structureel ruim € 300.000 lager uit dan in de Kadernota was geraamd. De tarieven afvalstoffenheffing worden gebaseerd op het bedrag zoals opgenomen in de DVO. Dit betekent dat het huidige gepresenteerde stijgingspercentage van ongeveer 17,8%, zoals gecommuniceerd bij de behandeling van de zienswijze op de ontwerpbegroting van Avalex in de raadsvergadering van 8 juni 2020, kan dalen naar 9,7%.

Voor de PM-post Aanpak ondermijning uit de Kadernota 2021 wordt in 2021 een bedrag van € 75.000 opgenomen in de begroting ten behoeve van een informatie- en dataspecialist.

Voor het opstellen van een plan van aanpak voor de verduurzaming van het vastgoed (€ 30.000), voor duurzaamheidsonderwijs (€ 30.000) en voor ondersteuning en uitvoering van initiatieven van wijkverenigingen ter versterking van het groen (€ 30.000) wordt in 2021 in totaal een bedrag van € 90.000 opgenomen. Voor verkeersmaatregelen ter verbetering van de leefomgeving (€ 200.000) en voor de concrete verduurzaming van drie panden (€ 550.000) worden in 2021 kredieten opgenomen in de begroting.

In 2021 is er € 120.000 beschikbaar vanuit de reserve grote projecten om de ontwikkeling van de locaties Kerkehout en de gemeentewerf ten behoeve van woningbouw te versnellen door ontwikkelscenario's op te stellen.

Vermogenspositie

De vermogenspositie wordt onderverdeeld in de volgende onderwerpen:

- Eigen vermogen
- Vreemd vermogen
- Financiële positie

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit algemene reserves en bestemmingsreserves. De algemene reserves hebben geen vastgestelde bestemming; het is het vrij besteedbare deel van de reserves. De bestemmingsreserves hebben een door de raad vastgesteld doel en kunnen voor dat doel worden aangewend. Het doel kan door de raad worden gewijzigd.

Het eigen vermogen daalt in meerjarenperspectief licht van € 58,2 miljoen in 2021 naar € 56,2 miljoen in 2024.

Vreemd vermogen

De stand van de voorzieningen bedraagt per 1 januari 2021 naar verwachting € 15,9 miljoen en neemt in 4 jaar tijd licht af tot € 14,8 miljoen per 31 december 2024. De mutaties vinden plaats door geraamde dotaties en door aanwendungen in het kader van onderhoud wegen, riolering, speelplaatsen, openbare verlichting, bruggen, waterwegen, verkeersregelinstallaties en planmatig onderhoud aan gemeentelijk vastgoed. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

De schulden van de gemeente bestaan voornamelijk uit kortlopende geldleningen/schulden.

Vermogenspositie

De vermogenspositie wordt o.a. uitgedrukt door de solvabiliteitsratio. Deze geeft de verhouding weer van het eigen vermogen als onderdeel van het totale vermogen. De solvabiliteitsratio bedraagt begin 2021 70%. Dit betekent dat 70% van het gemeentebezit met eigen vermogen gefinancierd is, wat volgens VNG-normen hoog is.

Voor de periode 2021-2024 staat voor € 44 miljoen aan (vervangings)investeringen gepland. Indien alle investeringen conform planning en zonder vertraging gerealiseerd zouden worden dient eind 2023 € 2,8 mln. en eind 2024 € 6,8 mln aan financiering aangetrokken te worden. In de treasuryparagraaf wordt evenwel een meerjarenprognosebalans gepresenteerd op basis van ervaringsgegevens voor wat betreft de investeringscapaciteit gecorrigeerd voor planningsoptimisme en daarin is eind 2024 nog sprake van een positief banksaldo van € 4,0 mln.

Beleidsbegroting

Programma's

Recapitulatie

Tabel 3

Programma's bedragen x € 1.000,- "- "=nadeel/"+"= voordeel)	Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P0 Bestuur en ondersteuning	503	-3.936	-3.433	476	-3.904	-3.428	437	-3.977	-3.540	652	-4.404	-3.752
P1 Veiligheid	67	-3.152	-3.086	67	-3.077	-3.011	67	-3.087	-3.020	67	-3.086	-3.020
P2 Verkeer en vervoer	363	-3.877	-3.514	363	-3.916	-3.554	363	-4.008	-3.646	363	-4.099	-3.736
P3 Economie	77	-658	-581	31	-492	-461	31	-455	-424	31	-455	-424
P4 Onderwijs	319	-2.289	-1.970	319	-2.396	-2.077	319	-2.404	-2.085	319	-2.395	-2.076
P5 Sport, cultuur en recreatie	508	-6.679	-6.172	508	-6.745	-6.237	503	-6.708	-6.205	523	-6.728	-6.204
P6 Sociaal Domein	6.536	-21.931	-15.395	6.536	-21.849	-15.314	6.535	-21.505	-14.969	6.535	-21.486	-14.951
P7 Volksgezondheid en milieu	7.671	-8.674	-1.003	7.871	-8.818	-947	8.051	-8.883	-832	8.214	-9.016	-802
P8 Wonen en bouwen	1.273	-2.319	-1.046	1.273	-1.811	-538	1.273	-1.788	-516	1.273	-1.786	-513
Totaal programma's	17.316	-53.516	-36.200	17.442	-53.008	-35.566	17.579	-52.815	-35.236	17.976	-53.454	-35.478
Algemene dekkingsmiddelen	44.885	-470	44.415	45.025	-470	44.555	45.213	-470	44.743	45.474	-470	45.004
Overhead	52	-9.540	-9.487	52	-9.396	-9.344	52	-9.544	-9.492	52	-9.478	-9.426
Heffing vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	-13	-13	0	-13	-13	0	-13	-13	0	-13	-13
Saldo van baten en lasten	62.252	-63.538	-1.285	62.519	-62.887	-368	62.844	-62.842	2	63.502	-63.414	88
Mutaties reserves	1.622	-150	1.472	569	0	569	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat	63.875	-63.688	187	63.088	-62.887	201	62.844	-62.842	2	63.502	-63.414	88

* De Algemene dekkingsmiddelen (taakveld 0.61, 0.62, 0.64, 0.7, 0.8 exclusief het bedrag voor onvoorzien en taakveld 3.4 Toeristenbelasting), de overhead (taakveld 0.4), de heffing vennootschapsbelasting (taakveld 0.9) en het bedrag voor onvoorzien (taakveld 0.8 alleen bedrag onvoorzien) zijn in deze tabel apart zichtbaar gemaakt en met regels onder het totaal van programma's opgenomen. De bedragen van deze taakvelden horen bij programma 0 en zijn in deze tabel anders dan in de overige tabellen in deze begroting in mindering gebracht op de bedragen in de tabelregel van programma 0.

P0 Bestuur en ondersteuning

Wat willen we bereiken ?

Bestuur van hoge kwaliteit en deskundigheid, een luisterend bestuur;

Een duurzame lokale democratie, waaraan iedereen een bijdrage kan leveren;

Samenwerken met initiatiefrijke bewoners die bijdragen aan het gemeentelijk belang;

Een bestuurscultuur gebaseerd op vertrouwen en integriteit;

Een zuinig, efficiënt en doelmatig bestuur;

Goede kwaliteit van raadsstukken;

Goede dienstverlening aan de burger, deze is tijdig, duidelijk, klantgericht en toegankelijk.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.1 Bestuur

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Inrichting nieuwe Wassenaarse ambtelijke organisatie

Raadhuis De Paauw als bestuurscentrum

Mid Term Review (MTR) als rapportage instrument
Op weg naar Wassenaar 2030

Nota Internationals in Wassenaar

Steeds meer gemeenten geven aan dat zij de duurzame ontwikkelingsdoelen ondersteunen.

De nota 'zo werken wij samen in wassenaar' wordt steeds meer geïntegreerd in de manier van werken.

Belangrijkste resultaten 2021

Nieuwe ambtelijke organisatie voor Wassenaar

Het in gebruik nemen van Raadhuis De Paauw als bestuurscentrum met daarin gevestigd de raad, de griffie, het ambtelijk apparaat en het college van B en W.

Vanuit de nieuwe, opgavegerichte werkwijze, is de MidtermReview gelinkt aan de uitvoering van het realisatiedocument 'Op weg naar Wassenaar 2030' en wordt deze tussentijds 2 keer jaarlijks geactualiseerd.

Met de Nota Internationals verduidelijken we de effecten van de internationals op ons dorp, wat zijn de voor- en nadelen, onderbouwd met cijfers. Op basis daarvan kan het gesprek over beleid met

betrekking tot internationals verder gevoerd worden.

Op de website en in besluiten is duidelijk aan welke duurzame ontwikkelingsdoelen ons beleid bijdraagt

Inwoners voelen zich betrokken en ervaren samenwerking. Er is overzicht van de wijze waarop participatie in de voorbereiding en uitvoering van beleid wordt toegepast.

Toelichting

Inrichting Wassenaarse ambtelijke organisatie

Bij het afbouwen van de WODV en het opbouwen van een eigen organisatie, speelt uiteraard de vraag: wat voor organisatie willen we opbouwen voor Wassenaar? Het college wil een organisatie die zorgt voor realisatiekracht voor maatschappelijke opgaven en die die maatschappelijke opgaven centraal stelt. Een organisatie met medewerkers die de wensen van het bestuur begrijpen, weten welke doelen er voor ogen zijn en op basis daarvan opgavegericht aan de slag gaan. Een organisatie waarin de medewerkers samenwerken met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en partners in zowel beleid als uitvoering. En een organisatie waarin gedacht wordt in mogelijkheden en waarin participatie, communicatie en positionering van de gemeente in het DNA zit van de medewerkers. Zo werken we aan een toekomstbestendig Wassenaar: wendbaar en weerbaar.

Een aansluitende vraag is: hoe worden de wettelijke taken in uitvoering gebracht? Gaan we alles als Wassenaar zelf doen of brengen we onderdelen elders onder? Laten we die bijvoorbeeld uitvoeren door een andere gemeente of door een marktpartij en houden wij zelf sterke regie? Over deze vragen wordt nu nagedacht door het college en we laten ons daarbij helpen door de organisatie en experts op dit gebied. Vanzelfsprekend bouwen wij hier voort op alle adviezen en rapporten van de afgelopen jaren.

Het weer opbouwen van een eigen organisatie is geen gemakkelijke opgave en levert in eerste instantie uitdagingen op, op het gebied van ontvlechten, overgang en opstarten. Dit vraagt het hele jaar 2021 naast extra aandacht van alle betrokkenen ook een extra financiële impuls om de reguliere werkzaamheden te kunnen blijven uitvoeren en daarnaast een goed functionerende nieuwe Wassenaarse organisatie neer te kunnen zetten. De voorbereidingskosten voor de ontvlechting van de Werkorganisatie Duivenvoorde (WODV) konden nog niet meegenomen worden in de voorliggende begroting. Het gaat om incidentele project- en frictiekosten die middels een begrotingswijziging ter besluitvorming worden voorgelegd aan de raad. Voor de structurele kosten op de langere termijn is het uitgangspunt dat deze binnen het huidige beschikbare kader zoals opgesteld in de voorliggende begroting vallen.

Raadhuis De Paauw weer bestuurscentrum

Voor buitenplaats De Paauw is in 2020 het park en de restauratie van de buitenzijde van het pand opgeleverd. We zijn druk bezig met de voorbereiding van de restauratie van de binnenzijde. Dit zal gepaard gaan met de

ontwikkeling van het pand naar een volwaardig bestuurscentrum waarin de Wassenaarse ambtelijke organisatie weer is gehuisvest. Dit heeft ook als doel om het gemeentekantoor en de gemeentewerf aan de Johan de Wittstraat vrij te spelen voor het bouwen van nieuwe huizen en appartementen.

Midterm Review als rapportage instrument

De opgeleverde Midtermreview (MTR) vormt de verdere basis als rapportage-instrument in de Planning en Controlcyclus. Alle 115 doelstellingen uit het coalitieakkoord 'Zelfstandig en Verantwoordelijk' zijn in de MTR opgenomen. Dit betreft de punten die in het coalitieakkoord onder iedere paragraaf staan vermeld onder het kopje 'In vogelvlucht'. Vanuit de nieuwe, opgavegerichte werkwijze, is deze tabel ook gelinkt aan de uitvoering van het realisatiedocument 'Op weg naar Wassenaar 2030 en wordt deze tussentijds 2 jaarlijks geactualiseerd.

Nota Internationals in Wassenaar

Wassenaar is al geruime tijd gastheer voor een aanzienlijk aantal "internationals". Deze groep bestaat uit buitenlandse werknemers die tijdelijk in Nederland werken (expats) en functionarissen die hun land in Nederland vertegenwoordigen (corps diplomatique). Ze kiezen als woonplaats Wassenaar vanwege de groene en veilige omgeving, centrale ligging tussen Den Haag, Rotterdam, Schiphol en Amsterdam. De inwoners en gemeente hebben zich altijd ingespannen om deze groep inwoners gastvrij te ontvangen en zich welkom te laten voelen. Meer dan 40 residenties en de Amerikaanse ambassade zijn in Wassenaar gehuisvest. Bovendien maakt het woonklimaat in Wassenaar de gehele regio aantrekkelijker als vestigingsplaats voor internationale bedrijven en instellingen. Wassenaar heeft hoogwaardig en uniek internationaal onderwijs met de American School The Hague en het Rijnlands Lyceum Wassenaar. De internationale gemeenschap is van grote waarde voor Wassenaar, omdat ze de lokale economie stimuleren, landgoederen en monumentale huizen onderhouden, reuring, vernieuwing en verjonging brengen. Als gemeente willen we ze meer betrekken bij de samenleving. Doordat expats hun 'home away from home' in Wassenaar vinden, zorgt Wassenaar ervoor dat de regio interessanter wordt voor internationale bedrijven en instanties.

Het doel van de Nota Internationals is het verduidelijken van de effecten van de internationals op ons dorp, wat zijn de voor- en nadelen, onderbouwd met cijfers. Op basis daarvan kan het gesprek over beleid met betrekking tot internationals verder gevoerd worden.

Burgerparticipatie

Burgerparticipatie is een overkoepelend thema bij de ontwikkeling en uitvoering van de strategische agenda van Wassenaar. Het college heeft in 2019 de nota inwonerparticipatie 'Zo werken we samen in Wassenaar' opgesteld. Om deze visie te concretiseren, voeren we in 2021 het plan van aanpak uit dat eind 2020 wordt afgerond. In dit plan van aanpak is de wijze waarop de visie tot uitvoering kan worden gebracht inzichtelijk gemaakt met onder andere concrete acties, kennisontwikkeling en middelen om samen te werken aan een fijne woon- en werkomgeving.

De gemeente Wassenaar steunt en stimuleert inwoners die mee willen denken, werken en doen. Daartoe wordt participatie van inwoners, ondernemers, verenigingen en andere organisaties nadrukkelijk opgezocht, van beleidsvorming tot aan uitvoering. De inwoner wordt in een vroegtijdig stadium betrokken bij het beleid. Daarbij wordt ook ruimte gelaten aan andere opvattingen en discussie. Per project of programma(onderdeel) wordt bepaald op welke wijze participatie vorm krijgt.

In samenwerking met raad en college, wordt beter vorm gegeven aan de voorstellen van inwoners met een burgerinitiatief. De participatietrede, de wijze van participeren, bijbehorende communicatie en eventuele kosten worden opgenomen in de projectplannen.

Om de goede samenwerking met inwoners structureel en juridisch te borgen, worden de verordeningen op het gebied van inwonerparticipatie (inspraakverordening, referendumverordening en een verordening burgerparticipatie) geactualiseerd.

Daaraan zal een nieuw aspect worden toegevoegd: het uitdaagrecht. Inwoners die menen dat ze een specifieke taak beter en effectiever kunnen uitvoeren dan nu gebeurt, worden daartoe in de gelegenheid gesteld. In 2021 ondernemen wij diverse acties om inwoners te informeren over het uitoefenen van invloed op het beleid van de gemeente.

Communicatie

De gemeente Wassenaar communiceert op een open en gestructureerde wijze met alle inwoners, zodat de wederzijdse verwachtingen duidelijk zijn. Er is een noodzaak voor 'meedenken en meedoen'. Het gaat erom inwoners te steunen die mee willen denken, werken en doen.

Digitale participatie – pilot OpenStad

Participatie van inwoners, ondernemers, verenigingen en andere organisaties wordt nadrukkelijk opgezocht, van beleidsvorming tot aan uitvoering. De inwoner wordt in een vroegtijdig stadium op een goede manier betrokken bij het beleid. Daarbij wordt ook ruimte gelaten aan andere opvattingen en discussie.

De gemeente draait in 2021 mee in een pilot met een digitaal participatietraject op het platform OpenStad van de provincie Zuid-Holland en het samenwerkingsprogramma Democratie in Actie (BZK/VNG). Zij ondersteunen gemeenten en waterschappen bij het mogelijk maken van digitale participatie.

Ook in 2021 is er aandacht voor strategische communicatie bij college- en raadsvoorstellen. Hierbij ligt de focus op een goed geformuleerde kernboodschap en een communicatie- en participatieparagraaf die aansluit op de afspraken zoals die beschreven staan in de nota burgerparticipatie. Dit helpt ons om op een actieve manier onze inwoners te informeren.

Website en social media

In 2020 is de website doorontwikkeld om zo nog beter te voldoen aan de vraag van inwoners en de dienstverlening te verbeteren.

We zetten steeds meer in (met beeld en filmpjes) op social media om inwoners, bedrijven en instellingen ook op een digitale manier te voorzien van nieuws van en over de gemeente. Dit doen wij op Facebook, Linked in, Twitter en Instagram. Met de inzet van deze kanalen willen we het bereik van gemeentelijk nieuws vergroten. Bijvoorbeeld door het geadverteerd plaatsen van berichten op Facebook en Instagram over wegwerkzaamheden of andere onderwerpen. Maar ook het plaatsen van filmpjes over onderwerpen waar veel vragen over binnenkomen bij het KCC of de gemeentelijke social media kanalen. In 2021 gaan we deze inzet uitbreiden, onder andere met flitspeilingen en richten we ons nog meer op het vergroten van ons bereik van digitale berichten en video's.

Invoering Omgevingswet

Op 1 januari 2022 treedt de Omgevingswet in werking. Het motto van de Omgevingswet is 'Ruimte voor ontwikkeling, waarborgen van kwaliteit'. Het gaat daarbij om het zorgdragen voor een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving en goede omgevingskwaliteit. De gebruiker van de leefomgeving wordt daarbij centraal gesteld. De transitie van de Omgevingswet duurt tot 2029 met tussenliggend een aantal landelijke momenten waarop we zaken geregeld moeten hebben.

In 2021 moet door de raad in ieder geval een besluit genomen worden over:

- een generiek delegatiebesluit;
- doorwerkend adviesrecht van de raad;
- participatiebeleid onder de Omgevingswet;
- gemeentelijke commissie voor de fysieke leefomgeving.

Daarnaast worden zeker drie plannen van aanpak ter besluitvorming voorgelegd, dat zijn plan van aanpak omgevingsplan, omgevingsvisie en invoering Omgevingswet periode 2021 tot en met 2023 (inclusief een financiële herijking van de invoering).

Verder moeten we aangesloten zijn op het landelijke digitale stelsel Omgevingswet, moeten processen en systemen zijn aangepast om een omgevingsvergunning binnen 8 weken af te kunnen geven, zijn structurele kosten door de Omgevingswet vanaf 1-1-2022 in de P&C cyclus meegenomen en zijn werkafspraken met (keten)partners gemaakt. Indien deze werkafspraken tot extra kosten leiden die niet via de generieke bijdrage kunnen worden afgedekt dan zal dit aan de gemeenten worden doorberekend.

Toelichting

Tot aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet richten wij ons op de zogenaamde minimale acties en de adviezen van de VNG. Daarbij stellen we ons gedurende de invoering telkens de volgende vragen:

- wat moeten we vanaf de invoeringsdatum Omgevingswet kunnen (vaardigheden) en weten (kennis);
- wat hebben wij als bestuurders maar ook als ambtelijk apparaat nodig om deze kennis en vaardigheden eigen te maken;
- welke vraagstukken/opgaven die we hebben liggen kunnen we nu al in lijn met de Omgevingswet oppakken om zo te oefenen, leren, benodigde vaardigheden eigen te maken;
- wat is het benodigd krediet ten laste van de reserve invoering Omgevingswet, dat gevraagd moet worden.

Via het spoorboekje Invoering Omgevingswet houden wij de gemeenteraad op de hoogte van de ontwikkelingen en stappen waarvoor de raad aan zet is.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.2 Burgerzaken

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Eind 2020 is de twee-jaarlijkse burger- en ondernemerspeiling gehouden van

Belangrijkste resultaten 2021

We hebben de dienstverlening aan inwoners en bedrijven verder verbeterd op basis van de

Waarstaatjegemeente.

Een van de uitgangspunten van onze dienstverlening is digitaal waar kan en persoonlijk waar nodig.

Door digitalisering en meer aandacht voor identiteitsfraude is het vakgebied burgerzaken in ontwikkeling.

Meer aandacht voor adresfraude in het kader van ondermijning.

Vanuit BZK is een traject ingezet om te komen tot een uniforme Samenhangende Objectenregistratie met daarin basisgegevens over objecten in de fysieke werkelijkheid.

Op 17 maart 2021 vinden de verkiezingen voor de Tweede Kamer plaats.

uitkomsten van de peilingen in 2020 en de continue feedback die wij vragen.

We voeren chat in om gebruikers te kunnen ondersteunen die vastlopen in het digitale proces.

Het team burgerzaken is zo ingericht dat zij klaar is voor de toekomst.

We starten met huisbezoeken om adresfraude tegen te gaan.

Toewerken naar een Samenhangende Objectenregistratie.

Goed verlopen verkiezingen voor de Tweede Kamer op 17 maart 2021 met extra aandacht voor toegankelijkheid.

Toelichting

Dienstverlening

De gemeente Wassenaar streeft naar een tijdige, duidelijke en vraaggerichte dienstverlening. In 2020 is de twee-jaarlijkse burgerpeiling en ondernemerspeiling gehouden. De feedback uit deze peilingen en de continue feedback die wij vragen zetten wij in om de dienstverlening verder te verbeteren. De ontwikkelingen op het gebied van dienstverlening gaan echter snel. De technologische ontwikkelingen en het tempo waarin het bedrijfsleven –en andere overheidsorganisaties– deze omarmen, zorgen voor een steeds hoger verwachtingsniveau bij onze klanten. Inwoners en ondernemers verwachten die handige nieuwe technologie en service óók van hun publieke dienstverlener. Wij volgen deze ontwikkelingen nauwgezet en sluiten hier met onze digitale dienstverlening op aan. Nadrukkelijk houden we daarbij in de gaten dat de dienstverlening ook toegankelijk blijft voor mensen die minder digitaal vaardig zijn. In 2021 starten wij kleinschalig met het invoeren van chat om gebruikers te kunnen ondersteunen die vastlopen in het digitale proces. Daarnaast blijft de gemeente goed bereikbaar via het telefoonnummer 14070 en kunnen inwoners die dat willen langs komen op het gemeentehuis om hun zaken te regelen. Door corona is de door inwoners gewaardeerde vrije inloop tijdelijk niet mogelijk en zijn wij genoodzaakt uitsluitende op afspraak te werken. Zodra dit weer mogelijk is zal de vrije inloop weer worden ingevoerd.

Burgerzaken

Op het gebied van Burgerzaken spelen veel ontwikkelingen waardoor het werk gaat veranderen en er andere vaardigheden van medewerkers worden gevraagd. Dit betreft digitalisering van producten, maar ook de introductie van een nieuwe digitale identiteit (E- ID) waarmee de gemeentelijke taak van identiteitsvaststelling steeds belangrijker wordt. Ook worden de vraagstukken complexer. Klanten bereiden zich goed voor en hebben hoge verwachtingen van de dienstverlening. Hiervoor worden andere competenties en vaardigheden gevraagd en daarom zetten we in op extra training en opleiding van de medewerkers van burgerzaken om klaar te zijn voor de toekomst.

Adresfraude

Er wordt extra ingezet op de aanpak van adresfraude. Dit past binnen de ondermijningsproblematiek, die momenteel grote aandacht heeft. Vanuit de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) krijgt de gemeente signalen die wijzen op een verkeerde adresregistratie. Bijvoorbeeld: te veel bewoners per vierkante meter, post die de afzender retour krijgt of een vreemde samenstelling van een huishouden op een adres. Deze signalen worden via het Informatieknooppunt van LAA geanalyseerd en geschikt gemaakt voor onderzoeken door gemeenten. Als onderdeel van het adresonderzoek gaan wij huisbezoeken inzetten en corrigeren waar nodig de BRP. Zodat rijksdiensten op basis van de uitkomsten hun dienstverlening voor die bewoner waar nodig kunnen aanpassen, zoals een huurtoeslag, studiefinanciering of uitkering. Het verwerken van de signalen uit de LAA past binnen de huidige capaciteit. Vanuit het Rijk wordt een kostendekkende vergoeding ter beschikking gesteld voor de huisbezoeken die afgelegd moeten worden.

Samenhangende Objectenregistratie

Het ministerie van BZK is gestart met doorontwikkeling in samenhang met de geo-basisregistraties (DiS Geo). Doelstelling daarvan is meer samenhang te creëren in de geo-informatie infrastructuur. Onderdeel is de doorontwikkeling van enkele bestaande geo-basisregistraties tot een samenhangende objectenregistratie. In de objectenregistratie gaan in ieder geval de objecten van de basisregistratie adressen en gebouwen (BAG) en de basisregistratie grootschalige topografie (BGT) op. Dit traject bestrijkt meerdere jaren waarbij in stappen wordt toegewerkt naar een Samenhangende Objectenregistratie.

Verkiezingen

Op 17 maart 2021 zijn er verkiezingen voor de Tweede Kamer. Voor meer dan 2 miljoen Nederlanders is het uitbrengen van hun stem bij verkiezingen niet vanzelfsprekend. Door een lichamelijke en/of andere beperking hebben zij moeite om aan het stemproces deel te nemen. Het streven in Wassenaar is dat alle stembureaus volledig toegankelijk zijn. Als dat nog niet haalbaar is zal dat duidelijk gecommuniceerd worden met daarbij het aangeven van het dichtstbij gelegen wel volledig toegankelijke stembureau.

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Invulling geven aan de ambitie 'Wassenaar energieneutraal 2050'.

Belangrijkste resultaten 2021

Vastgoed- en accommodatiebeleid.

Haalbaarheidsonderzoek gemeentelijke huisvesting.

Invoeren kostendekkende huren.

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed.

Actief verkoopbeleid woningen.

Toelichting

Vastgoed- en accommodatiebeleid

Op het gebied van onroerend goed is er een groot aantal ontwikkelingen en opgaven zoals woningbouw, verduurzaming, faciliteren maatschappelijke functies en druk op de gemeentelijke exploitatiebegroting. Om deze uitdagingen aan te pakken is het noodzakelijk dat er integraal beleidsafwegingen worden gemaakt ten aanzien van het wel of niet in bezit houden van panden, het faciliteren van maatschappelijke functies en waar (her)ontwikkeling gaat plaatsvinden. In 2020 wordt er al een start gemaakt met het vastgoed- en accommodatiebeleid om in 2021 hierover te kunnen besluiten. Het beleidsplan zal voorzien worden van een concreet uitvoeringsplan. Zo kan het afstoten van vastgoed, om de beheerlasten te reduceren, snel in gang worden gezet na vaststelling van het vastgoedbeleid. Op deze wijze kan invulling gegeven worden aan de oplopende taakstelling ten aanzien van de structurele lasten voor planmatig onderhoud van het vastgoed met ingang van 2022.

Actief verkoopbeleid woningen

Onderdeel van het vastgoed- en accommodatiebeleid is een actief verkoopbeleid van de woningportefeuille in 2021. Per 1 januari 2020 maken nog 15 woningen onderdeel uit van de totale vastgoedportefeuille van de gemeente Wassenaar. Daarbij geldt dat voor twee woningen inmiddels het besluit is genomen om in 2020 tot verkoop over te gaan (Rijksstraatweg/Hertenhuisje + Backershagenlaan 13) en dat van één woning een advies tot verkoop in het 3e kwartaal 2020 aan het college wordt voorgelegd (Molenstraat 22). Het college heeft in het najaar van 2020 al besloten om over te gaan van een reactief naar een actief verkoopbeleid, zodat de 12 resterende woningen in 2021 en opvolgende jaren verkocht kunnen worden.

Gemeentelijke huisvesting

Voor buitenplaats De Paauw is in 2020 het park en de restauratie van de buitenzijde van het pand opgeleverd. We zijn druk bezig met de voorbereiding van de restauratie van de binnenzijde. Dit zal gepaard gaan met een haalbaarheidsstudie naar de ontwikkeling van het pand tot een volwaardig bestuurscentrum (zie hiervoor ook 5.5; cultureel erfgoed). Dit haalbaarheidsonderzoek heeft als doel de locatie aan de Johan de Wittstraat vrij te spelen voor woningbouw. In 2021 wordt, naast het onderzoek om (de) medewerkers te kunnen plaatsen in De Paauw, onderzoek uitgevoerd om de gemeentewerf te herplaatsen en een onderzoek naar een integrale ontwikkeling van de huidige gemeentewerf en het gemeentekantoor. In de meerjarenbegroting van 2020 was een investering opgenomen van EUR 1,7 mln ter verbetering van het gemeentekantoor aan de Johan de Wittstraat. In afwachting van de definitieve besluitvorming over het bestuurscentrum wordt deze investering en de bijbehorende kapitaallasten teruggedraaid. Tot die tijd zal het huidige gemeentekantoor zo goed mogelijk functioneel in stand worden gehouden en vindt er noodzakelijk en regulier onderhoud plaats.

Invoeren kostendekkende huren vastgoed

Vanuit de wet markt en overheid is de gemeente verplicht om de integrale kosten van eigen panden via de huurprijs door te berekenen aan de gebruikers. Om de berekeningen te maken zijn gegevens nodig. Daarvoor zijn in 2019 gecertificeerde metingen uitgevoerd met betrekking tot de verhuurbare vloeroppervlakte en het energielabel per pand. In de zomer van 2020 heeft een presentatie aan de raad plaatsgevonden, waarbij naar voren is gebracht dat het vigerende beleid op dit vlak aanpassing vraagt. Per pand zijn de kosten in beeld gebracht en is een rekenmethode opgesteld om de integrale kostprijs te bepalen. Een kostendekkende huur is vaak hoger dan de huidige huurprijs waardoor dit, afhankelijk van de gekozen richting, consequenties heeft voor de huurders. Een voorstel voor huurcompensatiebeleid zal derhalve ook worden voorgelegd aan de raad. Het streven is nieuwe contracten aan de huurders voor te leggen in 2021 en inwerkingtreding per 1 januari 2022.

Verduurzamen gemeentelijk vastgoed

Net zoals vastgoed van bedrijven, is ook gemeentelijk vastgoed onderhevig aan de informatieplicht, energiebesparingsplicht en 2023 label C-verplichting voor kantoren. Uit de financiële doorkijk wat betreft de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed blijkt dat we voor een grote financiële en technische opgave staan om de gehele portefeuille in 2050 energieneutraal te krijgen.

Om invulling te geven aan de ambitie 'Wassenaar energieneutraal 2050', zal er worden gestart met de concrete verduurzaming van drie panden in 2021. Dit betreft Paauwlaan 12 (scouting), Langstraat 40 (bibliotheek) en Het Kerkehout 6 (aula begraafplaats). Het doel is om geleidelijk de gehele gemeentelijke portefeuille te verduurzamen. Om dit te bereiken zullen jaarlijks voorstellen worden voorgelegd aan de raad.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.4 Overhead

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Geen beleidsmatige ontwikkelingen

Belangrijkste resultaten 2021

Niet van toepassing

Toelichting

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording worden alle gemeentelijke lasten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de primaire processen hier begroot en verantwoord. Dit primaire dienstverleningsproces wordt uitgevoerd door de Werkorganisatie Duivenvoorde. De overheadkosten betreffen o.a.:

- de kosten voor de huisvesting, tractie en facilitaire kosten van de eigen gemeentelijke organisatie;
- de bijdrage aan de WODV, voor zover deze verbonden partij werkzaam is voor het taakveld 0.4 Overhead. Het betreft hier o.a. de in de WODV begroting opgenomen (personeels-)lasten voor de zogenaamde PIOFACH: personeel, organisatie, financiën, automatisering, communicatie en huisvesting. In de paragraaf bedrijfsvoering staat een uitsplitsing van de totale bijdrage aan de werkorganisatie Duivenvoorde per programma.

Op 23 juni 2020 heeft het college van Wassenaar in een gezamenlijke collegevergadering met Voorschoten besloten dat de gemeenten Voorschoten en Wassenaar eigen organisaties gaan inrichten om opgavegericht te kunnen werken. Begin september is duidelijk geworden dat het voornemen is om de WODV op termijn op te heffen, zodat de beide gemeentelijke organisatie volledig los van de WODV zullen opereren.

De exacte gevolgen en het tijdpad van de aangekondigde reorganisatie en ontvlechting zijn bij het opstellen van de begroting nog niet bekend, maar zullen ook gevolgen hebben voor taakveld 0.4 Overhead. Deze gevolgen zullen meegenomen worden als wijziging op de begroting.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijkingscijfer
01	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	0,17 (2018)	0,17 (2019)	n.v.t.
02	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	0,12 (2018)	0,08 (2019)	n.v.t.
03	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	€ 264,14 (2019)	€ 355,14 (2019)	n.v.t.
04	Externe inhuur	kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	15,24% (2018)	36,54% (2019)	n.v.t.
05	Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	9,98% (2018)	12,52% (2019)	n.v.t.

Toelichting beleidsindicatoren

Met uitzondering van de gemeentesecretaris, griffie en de schooladviesdienst heeft Gemeente Wassenaar geen bezoldigd personeel in dienst. De gemeente betaalt een bijdrage aan de GR Werkorganisatie Duivenvoorde voor de uitvoering van de gemeentelijke dienstverlening. Daardoor zijn de indicatoren onvergelijkbaar met de andere gemeenten. In 2021 zullen medewerkers vanuit de GR Werkorganisatie Duivenvoorde overgaan naar de gemeente Wassenaar, waarna op termijn de WODV zal worden opgeheven. Dit betekent dat bovengenoemde indicatoren gaan wijzigen. Op dit moment is echter nog geen prognose af te geven.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.5 Treasury

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Op dit taakveld worden geen beleidsmatige ontwikkelingen verwacht.

Belangrijkste resultaten 2021

Niet van toepassing.

Toelichting

2021 en het meerjarenperspectief laten geen inhoudelijke veranderingen zien.

BNG heeft de uitbetaling van het door de aandeelhoudersvergadering vastgestelde dividend over 2019 uitgesteld op verzoek van de Europese Centrale Bank. Dit in een poging om zoveel mogelijk liquiditeiten in het bankwezen voor kredietverlening beschikbaar te houden en zo de negatieve economische gevolgen van de Corona-crisis te beperken. Er bestaat een kans dat hierdoor ook de uitbetaling van de winstuitkering door BNG over 2020 vertraagd zal kunnen worden of misschien zelfs niet toegestaan.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.61 OZB Woningen

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2021

Toepassen inflatiecorrectie.

Verhoging OZB met 5% (programmabegroting 2019-2022).

Toelichting

De opbrengst van de onroerende-zaakbelastingen (OZB) voor woningen is voor 2021 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 1,6% (geharmoniseerde consumentenprijsindex). Met deze verhoging wordt de algemene prijsontwikkeling gevolgd. Dit is noodzakelijk om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.

Daarnaast wordt de OZB met 5% verhoogd. Hiertoe is besloten in de programmabegroting 2019-2022.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.62 OZB Niet-Woningen

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2021

Toepassen inflatiecorrectie.

Verhoging OZB met 5% (programmabegroting 2019-2022).

Toelichting

De opbrengst van de onroerende-zaakbelastingen (OZB) voor woningen is voor 2021 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 1,6% (geharmoniseerde consumentenprijsindex). Met deze verhoging wordt de algemene prijsontwikkeling gevolgd. Dit is noodzakelijk om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.

Daarnaast wordt de OZB met 5% verhoogd. Hiertoe is besloten in de programmabegroting 2019-2022.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.64 Belastingen overig

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2021

Toepassen inflatiecorrectie.

Toelichting

Onder de overige belastingen vallen hondenbelasting, ondernemersheffing (reclamebelasting) en de precariobelasting.

De opbrengst van de hondenbelasting is voor 2021 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 1,6% (geharmoniseerde consumentenprijsindex). Met deze verhoging wordt de algemene prijsontwikkeling gevolgd. Dit is noodzakelijk om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.

Omdat de opbrengst van de ondernemersheffing onder aftrek van de perceptiekosten wordt uitgekeerd aan het ondernemersfonds wordt de opbrengst in overleg met de centrumondernemers vastgesteld. De opbrengst is voor 2021 niet verhoogd.

De opbrengst van de precariobelasting in Wassenaar bestaat voor het grootste deel uit precariobelasting op kabels en leidingen. Op basis van een in 2017 aangenomen wet mogen gemeenten tot en met 2021 nog precariobelasting op kabels en leidingen heffen, dit ten hoogste tegen het tarief zoals dat gold op 10 februari 2016. Hierdoor is de opbrengst van de precariobelasting 2021 niet verhoogd. De tarieven voor de overige belastbare feiten worden wel met het inflatiepercentage verhoogd.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.7 Uitkering Gemeentefonds

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

De herijking van het gemeentefonds waarvan de gevolgen naar het zich laat aanzien eind 2020 bekend zouden moeten worden.

Belangrijkste resultaten 2021

Voor 2022 en latere jaren de financiële gevolgen in beeld brengen.

Toelichting

Met betrekking tot de algemene uitkering uit het gemeentefonds spelen voor 2021 en verder drie zaken:

1. het bij het lastenniveau van de gemeenten achterblijven van de verstrekte middelen voor de Jeugdzorg;
2. de normeringssystematiek waarbij de *omvang* van het accres (de groei van het gemeentefonds) afhankelijk is van de accres relevante uitgaven van het Rijk gedurende het boekjaar;
3. de herziening/herijking van de *verdelingssystematiek* van het gemeentefonds.

ad 1. In 2019 is voor de periode 2019 t/m 2021 € 1 miljard extra beschikbaar gesteld voor de Jeugdzorg. Deze middelen zijn ook na 2021 structureel geraamd.

Vooralsnog bestaat er geen zekerheid over extra aanvullende middelen in het gemeentefonds na 2021. De minister van BZK heeft aangegeven eerst de resultaten naar het onderzoek van de structurele component van de tekorten af te willen wachten alvorens hier uitspraken over te doen. In de Kadernota is hiervoor met ingang van 2022 een additionele structurele stelpost van € 698.500 geraamd. Het opnemen van deze stelpost wordt door de toezichthouder toegestaan als de gemeente ook zelf maatregelen neemt gericht op beheersing van de kosten.

ad 2. In het kader van de corona-besprekingen tussen VNG, IPO en de fondsbeheerders is aangegeven dat de accessen voor 2020 en 2021 bevroren zullen worden tenzij er sprake is van onvoorziene gebeurtenissen met grote gevolgen voor de rijksfinanciën die deze afspraak weer openbreken.

Nu de herziening met één jaar wordt uitgesteld, zullen wij ook een voorstel om tot een stabielere raming van de algemene uitkering te komen uitstellen (motie LW en D66, nr. 099). Wij zullen motie 099 aan de orde stellen als onderdeel van de discussienota Middelen 2030, die op 22 september 2020 met enkele raads- en commissieleden opiniërend is besproken.

ad 3. In de loop der jaren is de verdeling van het gemeentefonds over de gemeenten steeds ingewikkelder geworden. Bovendien bevat de huidige verdeling van het gemeentefonds een aantal scheefheden, met name in het sociaal domein en de wijze waarop de eigen inkomsten van gemeenten worden betrokken. Het takenpakket van gemeenten is veranderd en ook de context waarbinnen gemeenten functioneren.

Gemeenten werken bijvoorbeeld steeds meer samen in wisselende regionale verbanden. Al deze factoren maken dat het gemeentefonds toe is aan een actualisatie.

Halverwege 2019 zijn de gemeentefondsbeheerders gestart met de werkzaamheden om de verdelingssystematiek van het gemeentefonds beter te laten aansluiten bij het kostenniveau van de gemeenten. Om de ontwikkelingen daarin te kunnen volgen neemt de WODV deel in een klankbordgroep. Het nieuwe verdeelmodel voor het sociaal domein is bekend, die voor het klassiek model wordt dit najaar afgerond. In november zal het volledige herverdelingsvoorstel aan de Tweede Kamer worden voorgelegd. Na parlementaire instemming zullen de uitkomsten in de decembercirculaire worden gepubliceerd.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.8 Overige baten en lasten

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Geen beleidsmatige ontwikkelingen

Belangrijkste resultaten 2021

Niet van toepassing

Toelichting

Op dit taakveld worden lasten en baten geraamd voor zover deze niet direct op de individuele inhoudelijke taakvelden te ramen zijn. Hierin vinden geen beleidsmatige ontwikkelingen plaats.

Verbonden partijen

Naam	Taakveld
Belastingensamenwerking Gouwe-Rijnland	0.61, 0.62 en 0.64
Werkorganisatie Duivenvoorde	Alle taakvelden
Holland Rijnland	0.1
BNG NV	0.5
Alliander NV	0.5
Dunea NV	0.5

Wat gaat het kosten ?

Tabel 4

Programma: P0 Bestuur en ondersteuning ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
0.1 Bestuur	Baten	89	0	0	0	0	0
	Lasten	-2.032	-2.087	-2.244	-2.244	-2.232	-2.232
	Saldo	-1.943	-2.087	-2.244	-2.244	-2.232	-2.232
0.2 Burgerzaken	Baten	478	388	406	379	340	555
	Lasten	-1.007	-818	-819	-809	-770	-895
	Saldo	-529	-430	-412	-430	-430	-340
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Baten	97	97	97	97	97	97
	Lasten	-485	-569	-628	-548	-523	-498
	Saldo	-388	-472	-531	-451	-426	-401
0.4 Overhead	Baten	56	52	52	52	52	52
	Lasten	-8.581	-9.362	-9.540	-9.396	-9.544	-9.478
	Saldo	-8.525	-9.310	-9.487	-9.344	-9.492	-9.426
0.5 Treasury	Baten	1.422	703	762	762	762	762
	Lasten	-19	-30	-30	-30	-30	-30
	Saldo	1.403	673	732	732	732	732
0.61 OZB Woningen	Baten	6.947	7.360	7.821	8.507	8.507	8.507
	Lasten	-205	-284	-273	-273	-273	-273
	Saldo	6.742	7.076	7.548	8.234	8.234	8.234
0.62 OZB Niet-Woningen	Baten	2.656	2.720	2.892	3.147	3.147	3.147
	Lasten	-59	-60	-62	-62	-62	-62
	Saldo	2.596	2.660	2.829	3.084	3.084	3.084
0.63 Parkeerbelasting	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0	0	0
0.64 Belastingen overig	Baten	2.263	2.170	2.215	410	410	410
	Lasten	-109	-106	-105	-105	-105	-105
	Saldo	2.154	2.063	2.110	305	305	305

0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	Baten	27.832	29.072	30.018	31.022	31.210	31.471
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	27.832	29.072	30.018	31.022	31.210	31.471
0.8 Overige baten en lasten	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-711	-366	-258	-315	-464	-791
	Saldo	-711	-366	-258	-315	-464	-791
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-22	0	0	0	0	0
	Saldo	-22	0	0	0	0	0
0.10 Mutaties reserves	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0	0	0
0.11 Resultaat rekening baten en lasten	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	Baten	41.839	42.562	44.263	44.377	44.525	45.001
Totaal lasten	Lasten	-13.230	-13.682	-13.958	-13.783	-14.004	-14.364
Saldo van baten en lasten	Saldo	28.609	28.880	30.305	30.594	30.522	30.637
Onttrekking reserves		7.517	8.931	150	0	0	0
Toevoeging reserves		-6.485	-8.439	0	0	0	0
Mutaties reserves		1.031	492	150	0	0	0
Geraamde resultaat		29.640	29.372	30.455	30.594	30.522	30.637

Toelichting op mutatie (verhoging/verlaging) begroot 2021 ten opzichte van begroot 2020 in taakvelden groter of gelijk aan € 50.000

Taakveld 0.1 Bestuur (nadeel van € 157.000 t.o.v. begroting 2020)

De stijging van de lasten komt voornamelijk door een hogere doorbelasting vanuit de WODV (€ 100.000). Deze hogere doorbelasting is onder andere het gevolg van indexering (looncompensatie).

In 2019 is voor de accountantsdiensten voor 2020 en 2021 een nieuwe overeenkomst aangegaan. Als gevolg hiervan stijgt het benodigde budget voor accountantskosten met € 25.000. Voor het opstellen van een plan van aanpak voor verduurzaming van het vastgoed van de gemeente is € 30.000 opgenomen in de begroting. Het doel van de planvorming is dat in opvolging van de verduurzaming van drie panden in 2021 er een plan wordt gemaakt om successievelijk de hele gemeentelijke portefeuille te verduurzamen.

Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden (€ 59.000 nadeel t.o.v. begroting 2020)

Op dit taakveld is in 2021 een incidentele lastenstijging zichtbaar als gevolg van het geactualiseerde beheerplan Vastgoed. Vanaf 2022 is in verband met deze lastenstijging een ombuigingstaakstelling van € 50.000 opgenomen, die oploopt tot € 100.000 in 2024 (Kadernota 2021).

Taakveld 0.4 Overhead (€ 177.000 hogere lasten in 2021 t.o.v. 2020)

Taakveld 0.4 laat een stijging van het lastenbudget zien van € 177.000. Deze komt voornamelijk door een hogere doorbelasting vanuit de WODV naar dit taakveld (€ 265.000).

Daarnaast zijn er enkele mutaties zichtbaar op het gebied van (ambtenaren)huisvesting. Voor raadhuis De Pauw was in 2020 een incidenteel budget beschikbaar van € 220.000 voor advies- en onderzoekskosten. In 2021 valt dit budget weg, maar hier komen wel een hogere dotatie aan de onderhoudsvoorziening (€ 60.000) en hogere kapitaallasten (€ 53.000) voor terug.

In de meerjarenbegroting van 2020 was een investering opgenomen van € 1,7 mln. ter verbetering van het gemeentekantoor aan de Johan de Wittstraat. In afwachting van de definitieve besluitvorming over het bestuurscentrum wordt deze investering en de bijbehorende kapitaallasten teruggedraaid. Tot die tijd zal het huidige gemeentekantoor zo goed mogelijk functioneel in stand worden gehouden en vindt er noodzakelijk en regulier onderhoud plaats. In de begroting 2021 is hiervoor een structureel bedrag van € 105.000 opgenomen als dotatie aan de voorziening vastgoed.

Taakveld 0.5 Treasury (voordeel van € 59.000 t.o.v. begroting 2020)

Ten opzichte van 2020 is sprake van een € 59.000 hogere raming van de dividendbaten, omdat:

- de winstuitkering van BNG over 2019 in 2020 ten gevolge van het moeten vormen van een verliesvoorziening met € 115.000 fors neerwaarts is bijgesteld onder het structurele niveau van € 250.000;
- de structurele winstuitkering van Alliander met € 50.000 is verhoogd, maar desondanks € 56.000 achter de raming voor 2020 blijft.

Taakveld 0.61/0.62 OZB (voordeel van € 641.000 t.o.v. begroting 2020)

Het verschil tussen 2020 en 2021 wordt veroorzaakt door de indexatie van 1,6% en de stijging van 5% als gevolg van besluitvorming in de meerjarenbegroting 2019-2022.

Taakveld 0.7 Algemene uitkering (voordeel van € 946.000 t.o.v. begroting 2020)

Dit voordeel wordt voor € 268.000 veroorzaakt doordat de gevolgen van de meicirculaire voor 2020 pas in de najaarsnota worden verwerkt. Met inbegrip van dit bedrag wordt het voordeel van € 946.000 uit hoofde van de meicirculaire in hoofdlijnen veroorzaakt door:

- Doorwerking van 2019 van het accres en het BTW-compensatiefonds (+ € 179.000);
- Positieve accresontwikkeling c.a. (+ € 141.000):
Hoewel de meicirculaire uitgaat van gemiddeld 3,0% groei voor 2020 e.v. is deze verwachting minder positief dan waar in de septembercirculaire van uit was gegaan;
- Verspringen van het basisjaar (+ € 527.000):
Door het ramen van 2021 tegen lopende prijzen in plaats van constante prijzen (hetgeen voor het meerjarenperspectief gebruikelijk is) wordt de uitkering geïndexeerd;
- Inkomstenmaatstaf (+ € 348.000):
De negatieve inkomensmaatstaf is een correctie op de bijdrage uit het gemeentefonds. De hoogte ervan wordt bepaald door de potentiële eigen inkomsten die de gemeente kan heffen. Hoe meer een gemeente aan eigen inkomsten kan innen, hoe hoger de korting. Dit potentieel hangt vooral af van de WOZ waarde in de betreffende gemeente. Het gaat hierbij niet om de werkelijke OZB die wordt geheven, maar om het potentieel. De verandering van de waarde van het onroerend goed in Wassenaar (zowel in absolute zin door oplevering van nieuwe woonruimten als ook in relatieve zin ten opzichte van de landelijke waardeontwikkeling), zorgt over 2020 en 2021 voor een verlaging van de negatieve inkomstenmaatstaf. Dit betekent dat aan de gemeente een lager eigen inkomsten-potentieel wordt toegekend en de korting op de algemene uitkering verminderd wordt.

- Ontwikkeling van de gemeentelijke aantallen en/binnen de landelijke uitkeringsbasis (- € 440.000) welke met name komt door een lage score op de nieuwe medicijnmaatstaf-aantallen.
- Extra middelen Inburgering nieuwkomers (+ € 92.000);
- Verhoging van de Integratie-uitkering voor Participatie (+ € 110.000) en verlaging op basis van nieuwe historische cijfers van de Voogdij/18+ (- € 123.000);
- Verhoging van de vrijval van de onderuitputting op het BTW-compensatiefonds (+ € 85.000).

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten (€ 108.000 lagere lasten in 2021 t.o.v. 2020)

De daling komt voornamelijk door een lagere doorbelasting vanuit de WODV naar dit taakveld (- € 100.000).

Reservemutaties

Bij vaststelling van de jaarrekening 2019 zijn de reserve Kapitaallasten (€ 6.924.000) en de reserve Friciekosten (€ 515.000) opgeheven. De saldi zijn toegevoegd aan de Algemene reserve. Tevens is besloten om ten laste van de Algemene reserve een bedrag van € 1.000.000 toe te voegen aan de reserve Grote projecten.

Voorts zijn de resterende budgetten van een aantal nog niet afgeronde projecten doorgeschoven naar 2020.

Het gaat om:

- onderzoek vergroten bestuurskracht € 59.000 (reserve Versterken bestuurs- en realisatiekracht)
- onderzoek toekomst De Paauw € 60.000 (reserve Grote projecten)
- hertaxatie gemeentelijk vastgoed € 12.500 (Algemene reserve)

Voor verdere versterking van de bestuurs- en realisatiekracht wordt in 2020 € 200.000 aan de bestemmingsreserve onttrokken.

In 2020 is voor verder onderzoek naar de vereiste voor restauratie van de binnenzijde van de Paauw een krediet van € 160.000 beschikbaar gesteld ten laste van de reserve Grote projecten.

Bij de Kadernota is voor capaciteit programmteam strategisch adviseurs voor 2021 een bedrag van € 200.000 beschikbaar gesteld. Dit bedrag wordt voor € 150.000 gedekt door te beschikken over de reserve Versterken bestuurs- en realisatiekracht.

P1 Veiligheid

Wat willen we bereiken ?

Een veilig dorp, daarom richten we ons op het verder terugdringen van inbraken en overlast;

Verhogen van de sociale veiligheid;

De politie en handhavers zijn zichtbaar aanwezig; er is toezicht op handhaving van de regels;

Burgers zijn betrokken bij het veiligheidsbeleid en nemen hierin zelf initiatieven;

Integrale samenwerking tussen alle partners die betrokken zijn bij de veiligheid, we werken hiervoor samen in de Veiligheidsregio Haaglanden.

Wat gaan we daarvoor doen ?

1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Klimaatadaptatie.

Energietransitie.

Continuïteit van vitale infrastructuur.

Vergrijzing van de samenleving.

Belangrijkste resultaten 2021

Crisisbeheersing omvat naast fysieke ook sociale en maatschappelijke incidenten, rampen en crises. In Haaglanden is hiervoor een nieuw regionaal deelplan bevolkingszorg gemaakt waarvan de implementatie in 2020 is gestart.

De gemeentelijke crisisorganisatie is een flexibele organisatie die ook in 2021 ingezet kan worden bij diverse soorten incidenten, rampen en crises.

Toelichting

Gemeenten hebben als onderdeel van het openbaar bestuur een algemene zorgplicht voor hun inwoners. In het bijzonder hebben zij dat tijdens rampen en crises. In de Wet veiligheidsregio's is aangegeven welke taken en verantwoordelijkheden brandweer, GHOR (opgeschaalde geneeskundige hulp) en gemeenten hebben. Naast de verschillende hulpverleningsdiensten zijn gemeenten vaak vanaf het eerste moment uitvoerend betrokken bij een ramp of crisis, bijvoorbeeld als het gaat om het opvangen van betrokkenen en het informeren van verwanten. Het geheel van de gemeentelijke rampenbestrijdings- en crisisbeheersingstaken wordt Bevolkingszorg genoemd.

De gemeente Wassenaar maakt onderdeel uit van de veiligheidsregio Haaglanden. Bevolkingszorg wordt door de gemeente, in samenwerking met andere gemeenten en de veiligheidsregio, op kwaliteit gebracht en bewaakt. Op basis van het regionaal deelplan bevolkingszorg 2019 is een traject gestart om te komen tot Bevolkingszorg 3.0, waarbij de gemeenten zich gaan voorbereiden op het managen van calamiteiten en incidenten gemeentebreed. Voorbeelden hiervan zijn bijvoorbeeld incidenten in het sociaal en fysieke domein en op het gebied van openbare orde. Dit soort type incidenten kennen een sterk lokaal karakter met een grote maatschappelijk impact. Het implementeren van deze visie is weliswaar vertraagd door de coronacrisis, doch zal in 2021 in Wassenaar geïmplementeerd zijn.

Wat gaan we daarvoor doen ?

1.2 Openbare orde en veiligheid

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Toename van het aantal personen met een zorgvraag (zorgmijders), verward gedrag en/of daaraan gerelateerde woonoverlast.

Vergrijzende samenleving.

Toenemende focus op bewustwording en noodzaak van aanpak van lokale georganiseerde criminaliteit.

Toenemende regulering van al dan niet vergunde activiteiten in de openbare ruimte (horeca, evenementen) mede als gevolg van terugtrekkende politie en -capaciteit.

Toenemende noodzaak tot regionale afstemming en samenwerking bij de bovenlokale aanpak van verschillende veiligheidsvraagstukken.

Belangrijkste resultaten 2021

Versterking van de verbinding tussen zorg en veiligheid en het met ketenpartners afstemmen van lokale casuïstiek.

Implementatie Wet Verplichte GGZ en de intensivering van de aanpak van woonoverlast met inzet van Bemiddeling en Mediation.

Een versterking van de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit met onder meer het realiseren van een lokaal meldpunt en een lokaal multidisciplinair ondermijningsoverleg waar signalen worden gedeeld, gewogen en afgestemd met regionale ketenpartners.

Vergroting van de bestuurlijke weerbaarheid; de instelling van een bovenlokaal veiligheidsfonds ten behoeve van de (mede-)financiering van regionale veiligheidsvoorzieningen (zoals RIEC, HEIT en RSIV).

Verdergaande aanpassing, spreiding en prioritering van de inzet van gemeentelijke handhavers en medewerkers van het HEIT (ontwikkeling richting 24/7 organisatie) en versterking van de samenwerking met de politie.

De uitwerking en vaststelling van een Veiligheidsuitvoeringsplan (VUP) 2021-2022.

Toelichting

Integraal veiligheidsbeleid

De gemeente Wassenaar staat voor een veilige, gezonde, duurzame en leefbare omgeving waarin bewoners en bedrijven kunnen rekenen op kwalitatief hoogwaardige en transparante dienstverlening. De komende periode wordt vooral een accent gelegd op het bevorderen van verschillende vormen van burgerparticipatie, het verder verdiepen van de samenwerking met overige (keten)partners en het concretiseren van de gezamenlijk gedragen doelstellingen en het daarbij invullen van de eigen rol en verantwoordelijkheid.

De gemeentelijke (regie)taken op het gebied van openbare orde en veiligheid zijn breed en divers. Op basis van lokale, regionale en landelijke trends zal lokaal beleid worden opgesteld en bestaand beleid waar noodzakelijk worden bijgesteld.

In het verlengde van de landelijke focus op de aanpak van ondermijning zal ook lokaal invulling gegeven worden aan enerzijds een versterking van de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit en anderzijds aan een vergroting van de gemeentelijke weerbaarheid, waarmee de speelruimte wordt verkleind voor vormen van ondermijning.

Vanwege de beperkte lokale schaalgrootte wordt vooral op regionaal niveau geparticipeerd in intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (RIEC, HEIT en RSIV) met waar nodig beleidsafstemming op districtelijk en eenheidsniveau.

Implementatie Wet VGGZ

De invoering van de Wet verplichte GGZ in 2020 wordt verdergaand geïmplementeerd en wordt gebruikt om een steeds sterkere verbinding te brengen tussen zorg en veiligheid teneinde escalatie van (zorg)crises zoveel mogelijk voor te zijn.

Woonoverlast / bemiddeling en mediation.

Wijkagenten en woningcorporaties worden actief betrokken bij de aanpak van woonoverlast. De samenwerking wordt geïntensiveerd met waar mogelijk de inzet van Bemiddeling en Mediation.

Veiligheids- en handhavingsbeleid

In 2019 is een meerjarig gemeentelijk beleidskader integrale veiligheid vastgesteld voor 2019-2022. Daarin zijn de verschillende lokale prioriteiten op het gebied van veiligheid vastgelegd in een prioriteitenmatrix. Op basis hiervan wordt een veiligheidsuitvoeringsplan VUP 2021-2022 uitgewerkt.

Bij de verdere uitwerking van het VUP zal zoveel mogelijk gekeken worden naar mogelijkheden voor een wijkgebonden aanpak. Met de eerdere uitbreiding van de BOA-capaciteit in 2020 werd ook verder geïnvesteerd in het uitbreiden van kennis en professionaliteit. Het data- en wijkgestuurd werken zal verder worden uitgebreid, alsmede de professionaliteit door middel van training en opleiding op onder andere de thema's jeugd, het de-escaleren van burenruzies, ondermijning en evenementen.

Verbonden partijen

Naam	Taakveld
Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)	1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Wat gaat het kosten ?

Tabel 5

Programma: P1 Veiligheid		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		2019	2020	2021	2022	2023	2024
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Baten	3	0	0	0	0	0
	Lasten	-2.029	-2.126	-2.207	-2.207	-2.207	-2.207
	Saldo	-2.026	-2.126	-2.207	-2.207	-2.207	-2.207
1.2 Openbare orde en veiligheid	Baten	49	66	67	67	67	67
	Lasten	-744	-854	-945	-870	-880	-879
	Saldo	-696	-787	-878	-803	-813	-812
Totaal baten	Baten	52	66	67	67	67	67
Totaal lasten	Lasten	-2.773	-2.980	-3.152	-3.077	-3.087	-3.086
Saldo van baten en lasten	Saldo	-2.721	-2.913	-3.086	-3.011	-3.020	-3.020
Onttrekking reserves		0	16	0	0	0	0
Toevoeging reserves		0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves		0	16	0	0	0	0
Geraamde resultaat		-2.721	-2.897	-3.086	-3.011	-3.020	-3.020

Toelichting op mutatie (verhoging/verlaging) begroot 2021 ten opzichte van begroot 2020 in taakvelden groter of gelijk aan € 50.000

Taakveld 1.1 Crisisbeheersing en brandweer (€ 81.000 nadeel t.o.v. begroting 2020)

Dat wordt veroorzaakt door een hogere bijdrage aan de Veiligheidsregio Haaglanden (€ 44.000) en de WODV (€ 38.000).

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid (€ 91.000 nadeel t.o.v. begroting 2020)

Voor de PM-post Aanpak ondermijning uit de Kadernota 2021 is een bedrag van € 75.000 opgenomen.

Op dit taakveld worden verder hogere kosten voor de nieuwe reddingspost (€ 68.000) en een lagere bijdrage aan de WODV (€ 33.000) geraamd.

P2 Verkeer en vervoer

Wat willen we bereiken ?

Een goede bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid van Wassenaar voor alle modaliteiten, met extra aandacht voor de zwakke verkeersdeelnemers (fietsers, voetgangers, mindervaliden, schoolgaande kinderen, etc.)

Wat gaan we daarvoor doen ?

2.1 Verkeer en vervoer

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Aanleg RijnlandRoute.

Planontwikkeling woningbouw Valkenburg.

Toename verkeersdruk.

Belangrijkste resultaten 2021

Uitwerking van verkeersonderzoek Wassenaar.

Uitwerking van toekomstvariant(en) N44.

Uitvoeren plan van aanpak fietsveiligheid.

Kleine verkeermaatregelen en adviezen (Kadernota).

Beheervisie fysieke leefomgeving.

Toelichting

Aanleg RijnlandRoute

Eind 2020 zijn de beide tunnelbuizen van de RijnlandRoute (N434) geboord en in 2021 start de afbouwfase. Openstelling van de N434 wordt verwacht in het tweede kwartaal van 2023. Vanuit de gemeente wordt getracht de verkeershinder van de bouwwerkzaamheden op en rondom het Wassenaarse wegennet tot een minimum te beperken.

Uitwerking van verkeersonderzoek Wassenaar

Doel van dit verkeersonderzoek is om de verkeersdrukke en de hoeveelheid sluipverkeer te kwantificeren en op basis daarvan vast te stellen waar de grootste knelpunten binnen Wassenaar zijn. Dit als input voor een verkenning van de mogelijkheid van het maken van fundamenteel andere keuzes voor het Wassenaarse wegennet, met als doel het aanbod van verkeer en de draagkracht van het Wassenaarse wegennet meer met elkaar in overeenstemming te brengen. Hierbij vindt een uitgebreid participatietraject plaats. De verwachting is dat het onderzoek eind 2020 zal zijn afgerond en vervolgens bepaald kan worden welke vervolgstappen er genomen moeten worden om de doelstelling van het onderzoek, met name vermindering van het sluipverkeer

in Wassenaar, te kunnen behalen. Daarvoor is in 2021 een voorbereidingskrediet van €200.000,- voorzien om daadwerkelijke aanpassingen aan het wegennet (investeringen) te realiseren. Ook wordt gekeken naar (de verkeerskundige) mogelijkheden voor een tweede ontsluitingsweg voor Duinrell. Tevens kan ontsluiting van de Buurtweg een maatregel zijn die voortkomt uit het verkeersonderzoek en die bijdraagt aan het in evenwicht brengen van het aanbod van verkeer en het Wassenaarse wegennet en het tegengaan van ongewenst (sluip)verkeer.

Uitwerken van toekomstvariant(en) N44

In het najaar van 2020 zijn diverse toekomstvarianten voor de N44 opgesteld. In het jaar 2021 zal een verdere uitwerking van de toekomstvariant(en) en lobby plaatsvinden om de bereikbaarheid en leefbaarheid van de N44 te verbeteren. Gekeken wordt naar de kansen die er liggen in het verbinden van ecologische structuren en versterken van recreatie, maar ook bij het faciliteren van kennis- en onderzoekcentra in Leiden en Delft. Hierbij is tevens aandacht voor de meerwaarde die een eventuele lightrailverbinding kan bieden.

Uitvoeren van plan van aanpak fietsveiligheid.

In de tweede helft van 2020 is een plan van aanpak fietsveiligheid opgesteld. In 2021 zal uitvoering worden gegeven aan het oplossen van de belangrijkste fietsknelpunten die uit het plan voortkomen. Tevens zal aandacht worden besteed aan (fiets)veilig verkeersgedrag.

Kleine verkeersmaatregelen en adviezen (kadernota)

In de kadernota 2021 is besloten het budget voor verkeerszaken op te hogen met € 20.000 naar € 55.000, waarmee met extra capaciteit sneller geacteerd kan worden op verzoeken van het bestuur en de samenleving voor (kleine) verkeersmaatregelen en adviezen.

Beheervisie Fysieke leefomgeving

Het huidige beleid voor het in stand houden van de leefomgeving is voornamelijk afgeleid van wetgeving en algemeen geldende richtlijnen. Het onderhoud is erop gericht om met beperkte kosten de veiligheid en functionaliteit te borgen en kapitaalvernietiging te voorkomen (Crow niveau B en C). Voor het in stand houden van kapitaalgoederen zijn er keuzes te maken over het kwaliteitsniveau, verscheidenheid in het beheer maar ook hoe in te spelen op de ontwikkelingen die op ons af komen. Bij het in stand houden van de leefomgeving zijn er kansen en mogelijkheden om in te spelen op deze ontwikkelingen en bij te dragen aan de gemeentelijke ambities. Door het opstellen van een beheervisie voor de fysieke leefomgeving krijgt de raad meer handvaten om kaders te stellen aan het in stand houden van de leefomgeving. Het vormt een verbinding tussen strategische, tactische en operationele doelen.

Wat gaan we daarvoor doen ?

2.2 Parkeren

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Toename vraag oplaadpunten voor elektrische auto's.

Belangrijkste resultaten 2021

Uitbreiding aantal oplaadpunten voor elektrische auto's.

Toelichting

Uitbreiding aantal oplaadpunten voor elektrische auto's

Een trend die in 2021 doorzet is de toename van het aantal elektrische auto's en de vraag naar meer elektrische oplaadpalen en een goede infrastructuur daarvan. Het huidige contract voor de plaatsing van elektrische oplaadpalen op aanvraag eindigt medio 2021. In samenspraak met regionale partners wordt een vervolg gegeven aan het ontwikkelen van nieuwe kaders voor de plaatsing van elektrische oplaadinfrastructuur. Hier wordt ingezet op een goede infrastructuur om in de groeiende vraag te voorzien. Op basis van dit nieuwe kader wordt in overleg met inwoners de plaatsing van elektrische oplaadpalen na het aflopen van het huidige contract medio 2021 voortgezet.

Wat gaan we daarvoor doen ?

2.3 Recreatieve havens

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2021

Toelichting

De gemeente Wassenaar ondersteunt de pleziervaart met het verhuren van terrein aan de Jachthaven Wassenaar.

Wat gaan we daarvoor doen ?

2.5 Openbaar vervoer

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Vorbereiding aanbesteding busconcessie Zuid-Holland Noord door provincie.

Belangrijkste resultaten 2021

Verbeteringen in OV-netwerk in en rondom Wassenaar.

Toelichting

Sinds 2019 is EBS de vervoerder binnen de concessie Haaglanden Streek. Arriva is tot en met 2022 de vervoerder binnen de concessie Zuid-Holland Noord. Met vervoerders, de vervoerautoriteiten (MRDH en PZH) blijven wij in gesprek om de dienstregeling (lijnvoering en frequentie) te optimaliseren. We blijven pleiten voor verbeteringen in het OV-netwerk. Tevens zal aandacht worden gevraagd voor de meerwaarde die een lightrailverbinding voor Wassenaar en de regio kan bieden.

Verbonden partijen

Naam	Taakveld
GR Metropoolregio Rotterdam-Den Haag	2.5 Openbaar vervoer

Wat gaat het kosten ?

Tabel 6

Programma: P2 Verkeer en vervoer		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		2019	2020	2021	2022	2023	2024
2.1 Verkeer en vervoer	Baten	270	235	198	198	198	198
	Lasten	-4.256	-3.994	-3.610	-3.650	-3.742	-3.832
	Saldo	-3.986	-3.758	-3.412	-3.451	-3.544	-3.634
2.2 Parkeren	Baten	134	130	138	138	138	138
	Lasten	-260	-237	-251	-251	-251	-251
	Saldo	-126	-107	-113	-113	-113	-113
2.3 Recreatieve havens	Baten	21	27	27	27	27	27
	Lasten	-12	-4	-4	-4	-4	-4
	Saldo	9	23	23	23	23	23
2.4 Economische havens en waterwegen	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0	0	0
2.5 Openbaar vervoer	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-9	-11	-12	-12	-12	-12
	Saldo	-9	-11	-12	-12	-12	-12
Totaal baten	Baten	425	392	363	363	363	363
Totaal lasten	Lasten	-4.537	-4.245	-3.877	-3.916	-4.008	-4.099
Saldo van baten en lasten	Saldo	-4.112	-3.854	-3.514	-3.554	-3.646	-3.736
Onttrekking reserves		624	181	0	0	0	0
Toevoeging reserves		0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves		624	181	0	0	0	0
Geraamde resultaat		-3.488	-3.672	-3.514	-3.554	-3.646	-3.736

Toelichting op mutatie (verhoging/verlaging) begroot 2021 ten opzichte van begroot 2020 in taakvelden groter of gelijk aan € 50.000

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer (voordeel van per saldo € 346.000 t.o.v. begroting 2020)

In 2020 is voor het nog af te ronden project Talking Traffic een incidentele last en een subsidie opgenomen van € 37.000 (jaarrekening 2019). Dit vertaalt zich in een structurele daling van zowel de lasten als de baten vanaf 2021. Daarnaast is in 2020 incidenteel budget opgenomen voor:

- verbetering doorstroming N44 € 93.000 (jaarrekening 2019);
- voorbereiding vervanging brug Hofcampweg € 50.000 (voorjaarsnota 2020);
- een verkeersonderzoek naar verbetering van de doorstroming en afname van het sluipverkeer in Wassenaar € 70.000 (najaarsnota 2019 en jaarrekening 2019);
- verkeersveilige schoolomgevingen € 28.000 (jaarrekening 2019);
- onderzoek naar een lightrailverbinding € 50.000 (jaarrekening 2019);
- voorbereiding vervangen kabelnetwerk openbare verlichting € 50.000 (voorjaarsnota 2020);
- elektra openbare verlichting € 20.000 (voorjaarsnota 2020);

Om deze incidentele werkzaamheden naast het regulier werk uit te kunnen voeren is voor de jaren 2020-2022 extra budget beschikbaar gesteld (voorjaarsnota 2020 en kadernota 2021).

Vanaf 2023 is de oorspronkelijke dotatie van € 110.000 aan de voorziening vervanging verkeersregelinstallaties (VRI) hersteld.

Als gevolg van het tractiebeheerplan en het groot onderhoud aan wegen stijgen de kapitaallasten structureel vanaf 2021.

Reservemutaties

De volgende incidentele werkzaamheden uit 2020 worden gedekt uit de volgende reserve (jaarrekening 2019):

- onderzoek naar een lightrailverbinding (€ 50.000 uit reserve 'Ondersteuning grote projecten');
- verbetering doorstroming N44 (€ 93.000 uit reserve 'Ondersteuning grote projecten');
- verkeersonderzoek verbetering wegennet (€ 10.000 uit algemene reserve);
- verkeersveilige schoolomgevingen (€ 28.000 uit algemene reserve).

P3 Economie

Wat willen we bereiken ?

Wassenaar is een aantrekkelijk vestigingsgebied voor ondernemers. Ondernemers krijgen de ruimte, onder ander door minder regels en een goed faciliterend beleid passend binnen het karakter van Wassenaar;

Er is een goede mix van grote en kleine ondernemers, Wassenaar is aantrekkelijk voor innovatieve bedrijfstakken.

Wat gaan we daarvoor doen ?

3.1 Economische ontwikkeling

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Economisch vestigingsklimaat staat onder druk.

Belangrijkste resultaten 2021

Uitvoering inrichtingsplan centrum Wassenaar 2020 – 2021; opleveren 1e fase.

Toelichting

De detailhandel staat onder druk.

Grote ketens, maar ook kleine zelfstandige winkeliers vertrekken uit de winkelstraat door concurrentie en de vernieuwde economie.

Uitvoering inrichtingsplan centrum Wassenaar 2020 – 2021; opleveren 1^e fase.

Het centrum van Wassenaar vraagt om aanpassing aan de nieuwe tijd. Om de strijd aan te gaan voor een gezond dorpshart voor Wassenaar, is er een beeldkwaliteitsplan en inrichtingsplan opgesteld. Onderdelen van de plannen zijn onder andere de concentratie van winkels in de winkelhaak, de uitbreiding van stallingmogelijkheden voor de fiets, het uitstallingen- en terrassenbeleid, de aanpak van de openbare ruimte, het aanscherpen van het parkeerbeleid en het veiliger maken van het winkelgebied. Een levendig en gezellig centrum is een cruciale schakel in de Wassenaarse samenleving. Het brengt mensen bij elkaar, trekt jonge gezinnen en internationals naar Wassenaar en vormt de basis voor vele anderen voorzieningen in Wassenaar. Ook voor onze oudere inwoners is het centrum een plek voor ontmoeting en een plek waar je terecht kunt voor de dagelijkse boodschappen. Een sterk centrum is belangrijk voor de zelfstandigheid van de gemeente. Investeren in de versterking van het centrum is noodzakelijk om de vicieuze cirkel van leegstand en achteruitgang te doorbreken. In 2021 starten we met de uitvoering van het inrichtingsplan. Het gaat hierbij om de nadere detaillering en voorbereiding, de inrichting van een proefvlak om de toekomstige sfeer te ervaren, een helder en aansprekend terrassenbeleid, richtlijnen voor uitstallingen, een uitbreiding van het fiets parkeren, de invoering van een lengtebeperking voor vrachtauto's en de oplevering van gerenoveerde gevels. In afstemming met ondernemers, bewoners en pandeigenaren maken wij een heldere planning en fasering voor

de herinrichting in de periode eind 2021- 2022. In de uitwerking wordt rekening gehouden met de bedrijfsvoering van ondernemers en de samenhang met andere projecten in Wassenaar die worden uitgevoerd, zodat met zo min mogelijk overlast zo snel mogelijk van de herinrichting geprofiteerd kan worden. Dit doen we door goed projectmanagement en het vastleggen van afspraken in contractstukken.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
14	Funciemenging	%	LISA	45,4 % (2018)	46,1 % (2019)	53,2 % (2019)
16	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	153,7 (2018)	157,3 (2019)	151,6 (2019)

Toelichting beleidsindicatoren

Het percentage functievermenging geeft de verhouding weer tussen het aantal banen en het aantal woningen. In Wassenaar zijn iets meer woningen dan banen (functiemenging <50). De verwachting is dat het percentage functiemenging iets toeneemt, door een verwachte stijging van het aantal banen en beperkte woningbouw. De stijging van vestigingen van bedrijven is het gevolg van de aantrekkelijke economie, lokale en regionale activiteiten om de economie te versterken en het beter promoten en verbinden van wat Wassenaar toeristisch en recreatief gezien te bieden heeft.

Wat gaan we daarvoor doen ?

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Belangrijkste resultaten 2021

Toelichting

Wat gaan we daarvoor doen ?

3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2021

Besluit voortzetting BIZ Maaldrift.

Besluit voortzetting BIZ Centrum.

Toelichting

Besluit voortzetting BIZ Maaldrift

De overeenkomst voor Maaldrift loopt per 2021 af. Indien er voldoende draagvlak is, wordt de overeenkomst voortgezet. Met een Bedrijven Investeringszone BIZ en een ondernemersfonds wordt collectief bijgedragen aan een aantrekkelijke en veilige (bedrijfs)omgeving.

Besluit voortzetting BIZ Centrum

De overeenkomst voor BIZ Centrum loopt per 2022 af. Indien er voldoende draagvlak is, wordt de overeenkomst voortgezet. Met een Bedrijven Investeringszone BIZ en een ondernemersfonds wordt collectief bijgedragen aan een aantrekkelijke en veilige (bedrijfs)omgeving.

Wat gaan we daarvoor doen ?

3.4 Economische promotie

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Impact verwacht op het aantal bezoekers als gevolg van corona.

Belangrijkste resultaten 2021

Meting/onderzoek stand van zaken en versterking economisch rendement toerisme en recreatie.

Versterkte concurrentiekracht Wassenaar met behoud van de groene waarden.

Toelichting

Verwachte daling bezoekers als gevolg van corona

Nederland verwacht minder internationale toeristen als gevolg van corona. Het economisch en maatschappelijk rendement van toerisme zal mogelijk hierdoor afnemen.

Meting/onderzoek stand van zaken en versterking economisch rendement toerisme en recreatie

Er vindt een meting/onderzoek plaats naar de stand van zaken en versterking van het rendement van toerisme en recreatie over het jaar 2021. Hiermee wordt tevens inzicht verkregen in de lange termijn gevolgen van de coronacrisis in 2020.

Versterkte concurrentiekracht Wassenaar met behoud van de groene waardes

Om de concurrentiekracht van Wassenaar te vergroten en te zorgen dat Wassenaarders profijt hebben van toerisme wordt samen met de Marketingstichting, ondernemers en (regio)partners uitvoering gegeven aan de in het Service Level Agreement gemaakte afspraken. Er wordt ingezet op een toename van de verblijfsduur van bezoekers, een toename van het aantal banen in de toeristische branche en een toename van toeristische bestedingen. De voortgang hierin wordt gemonitord.

Revitalisering strand

Voor een toelichting wordt verwezen naar product 5.7 Groen.

Verbonden partijen

Naam	Taakveld
GR Metropoolregio Rotterdam-Den Haag	3.1 Economische ontwikkeling
Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland	3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen 3.4 Economische promotie

Wat gaat het kosten ?

Tabel 7

Programma: P3 Economie		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		2019	2020	2021	2022	2023	2024
3.1 Economische ontwikkeling	Baten	45	0	0	0	0	0
	Lasten	-255	-402	-445	-385	-363	-363
	Saldo	-210	-402	-445	-385	-363	-363
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	Baten	99	105	77	31	31	31
	Lasten	-98	-101	-59	-13	-13	-13
	Saldo	1	4	18	18	18	18
3.4 Economische promotie	Baten	1.219	1.158	1.176	1.176	1.176	1.176
	Lasten	-189	-152	-154	-94	-79	-79
	Saldo	1.030	1.006	1.023	1.083	1.098	1.098
Totaal baten	Baten	1.363	1.263	1.253	1.208	1.208	1.208
Totaal lasten	Lasten	-542	-656	-658	-492	-455	-455
Saldo van baten en lasten	Saldo	822	607	595	715	753	753
Onttrekking reserves		240	225	235	115	0	0
Toevoeging reserves		-180	0	0	0	0	0
Mutaties reserves		60	225	235	115	0	0
Geraamde resultaat		882	832	830	830	753	753

Toelichting op mutatie (verhoging/verlaging) begroot 2021 ten opzichte van begroot 2020 in taakvelden groter of gelijk aan € 50.000

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling (nadeel van 43.000 t.o.v. begroting 2020)

Met de kosten van het inrichtingsplan Centrum (beeldkwaliteitsplan) is in de meerjarenbegroting vanaf 2021 rekening gehouden (kadernota 2021). Omdat ook in 2020 incidenteel budget hiervoor was opgenomen, blijven de verschillen beperkt.

Taakveld 3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen (voordeel van € 14.000 t.o.v. begroting 2020)

De BIZ-regelingen voor de bedrijfsinvesteringszones Maaldrift en Centrum eindigen in 2021 en 2022. Zowel op de lasten als baten geeft dit een daling te zien.

Taakveld 3.4 Economische promotie (voordeel van € 17.000 t.o.v. begroting 2020)

In 2020 en 2021 zijn incidentele budgetten geraamd voor bijdragen aan de stichting Wassenaar-Voorschoten (€ 45.000), nationaal park Hollandse Duinen (€ 15.000) en 'Stad en Kust' (€ 15.000). In 2021 wordt bezien of voortzetting na 2021 gewenst is.

Reservemutaties

De voor de uitvoering van het beeldkwaliteitsplan beschikbaar gestelde bedragen van € 150.000 (2020), € 160.000 (2021) en € 100.000 (2022) worden gedekt uit de reserve 'Ondersteuning grote projecten'.

Dit geldt ook voor de jaarlijkse bijdrage van € 15.000 aan stichting nationaal park Hollandse Duinen voor de jaren 2020-2022.

De voor 2020 en 2021 beschikbaar gestelde bijdragen aan Stichting Wassenaar-Voorschoten (€ 45.000) en aan 'Stad en Kust' (€ 15.000) worden gedekt uit de algemene reserve.

P4 Onderwijs

Wat willen we bereiken ?

Goede voorbereiding van de jeugd, cognitief, sociaal, sportief en cultureel met ruimte voor eigen ontwikkeling;

Alle kinderen gaan naar school. Er is aandacht om schooluitval en schoolverzuim terug te dringen, zodat ieder kind een startkwalificatie behaalt.

Goed onderwijs is de basis in de ontwikkeling van onze kinderen;

Onderwijs is daarom een belangrijke schakel in het Sociaal Domein;

Als leerlingen die momenteel gebruik maken van het leerlingenvervoer zelfstandig willen leren reizen, kunnen zij gebruik maken van De Reiskoffer.

Het onderwijsaanbod in Wassenaar is goed, divers en internationaal en is goed gehuisvest in duurzame scholen;

Al onze inwoners krijgen de mogelijkheid om hun talenten te ontwikkelen;

Sociale achterstanden en taalachterstanden reduceren en voorkomen.

Wat gaan we daarvoor doen ?

4.1 Openbaar basisonderwijs

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2021

Wassenaar voldoet aan de zorgplicht voor voldoende Openbaar Onderwijs.

Toelichting

Uitvoering wettelijke taken

Het openbaar onderwijs is verzelfstandigd en de gemeente heeft geen directe (bestuurlijke) verantwoordelijkheid meer. De gemeente heeft wel een aantal wettelijke taken om invulling te geven aan de zorgplicht voor voldoende openbaar onderwijs in de gemeente.

Recentelijk zijn de nieuw statuten van de Stichting Openbaar Onderwijs Wassenaar door de gemeenteraad vastgesteld. Hieruit vloeit voort dat de jaarrekening en de begroting jaarlijks moeten worden goedgekeurd.

Wat gaan we daarvoor doen ?

4.2 Onderwijshuisvesting

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Het IHP is in 2019 door de gemeenteraad vastgesteld.

Belangrijkste resultaten 2021

Implementeren van het IHP, door de keuzes die in het IHP zijn gemaakt, over noodzakelijke en adequate schoolhuisvesting op middellange termijn, verder te vertalen in toekomstige investeringen.

Jaarlijks zal het IHP worden gemonitord.

Toelichting

Het IHP is in 2019 door de gemeenteraad vastgesteld. In 2021 en de volgende jaren wordt uitvoering gegeven aan dit plan. Jaarlijks zal het IHP worden gemonitord en in 2021 zal een start worden gemaakt met de voorbereiding van de herijking van het IHP dat eind 2022 zal worden vastgesteld.

In 2021 zal de Kievitschool starten met voorbereiding van de verbouw van de bestaande school. Tevens zal de school in dit jaar het restant krediet aanvragen.

In 2021 zal ook het Rijnlands Lyceum een aanvraag indienen voor de bouw van de internationale onderwijsafdeling bij de school.

In nauwe samenwerking met schoolbesturen wordt uitvoering gegeven aan de uitgangspunten die staan aangegeven in het IHP en wordt ondersteuning verleend bij de uitvoering van de werkzaamheden die betrekking hebben op de voorbereiding van de bouw.

Wat gaan we daarvoor doen ?

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Landelijk wordt veel nadruk gelegd op het actief vorm geven van Voorschoolse Educatie. In dit kader is per 1 augustus 2020 het aantal uren VE per week

Belangrijkste resultaten 2021

Voor voorschoolse educatie is het aanbod aan uren voor kinderen met een achterstand uitgebreid. Het beleidsplan VE wordt verder geïmplementeerd.

uitgebreid van 10 naar 16 uur.

De aansluiting tussen onderwijs, leerplicht en jeugdhulp wordt door de landelijk stijgende uitgaven voor jeugdhulpvoorzieningen steeds belangrijker. Het is daarom noodzakelijk om een goede doorlopende zorglijn te creëren waarbij elke partij dat doet waar zij goed in is en waar zij wettelijk toe verplicht is.

Vluchtelingenkinderen die in Wassenaar komen te wonen, worden toegeleid naar de juiste onderwijsinstelling.

De samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp wordt verbeterd. Wassenaar is ook in 2021 trekker van de regionale werkgroep Aansluiting Onderwijs en Jeugdhulp.

De School Advies Dienst Wassenaar pakt in opdracht van de gemeente en de scholen haar specifieke en integrale rol in de vormgeving en uitvoering van het lokale jeugd- en onderwijsbeleid.

De plaatsing van vluchtelingenkinderen wordt op de juiste onderwijsinstelling gewaarborgd.

Ontwikkelen Lokale Educatieve Agenda.

Na beëindiging van de brede regeling combinatiefunctie worden gelden ingezet voor cultuureducatie via scholen.

Toelichting

Voor de inrichting en inkoop van de jeugdhulp is Wassenaar gebonden aan de Haagse regio, voor het passend onderwijs is Wassenaar ingedeeld bij de Leidse regio. Om grip te houden op de ontwikkelingen in beide regio's is Wassenaar trekker van de regionale werkgroep aansluiting onderwijs en jeugdhulp.

Ook in 2021 blijft Wassenaar actief deelnemen aan het regionaal overleg passend onderwijs in de Leidse regio. In het kader van concretisering ontwikkeling passend onderwijs en jeugdhulp benoemt, waarvan de wethouders Onderwijs van Leiden en Wassenaar bestuurlijk trekker zijn.

Ook voor 2021 blijft de gemeente Wassenaar deelnemen aan Wassenaarse Onderwijs Raad en het Scholen Collectief Wassenaar (contact met het onderwijsveld). Met de School Advies Dienst Wassenaar blijft nauw contact betreffende de ondersteuning van het onderwijs in Wassenaar.

Ook zal uitvoering gegeven worden aan het arbeidsmarktbeleidsplan voor schoolverlaters in het kader van het regionaal beleid Voortijdig Schoolverlaters.

Coördineren en begeleiden bij plaatsing vluchtelingenkinderen

Kinderen van statushouders worden geplaatst op regulier onderwijs of, indien nodig, in een schakelklas. Met de Wassenaarse scholen zijn afspraken gemaakt over de plaatsing van deze kinderen.

Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid (GOAB)

In het kader van dit beleidsonderdeel wordt alleen aandacht besteed aan voorschoolse educatie vanwege de beschikbare capaciteit en middelen. Er wordt gericht op een aanbod van 16 uur per week voorschoolse educatie.

Lokale educatieve agenda

Aan de lokale educatieve agenda zal samen met de Wassenaarse Onderwijs Raad (WOR) invulling worden gegeven.

Cultuureducatie

Na beëindiging van de brede regeling combinatiefunctie worden gelden ingezet voor cultuureducatie via scholen. In 2020 is de gemeentelijke bijdrage aan het brede scholenproject Talentum afgelopen. In plaats daarvan wordt cultuureducatie nu vorm gegeven in samenwerking met lokale cultuurorganisaties.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
17	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	0,2 (2016)	0,2 (2017)	1,8 (2017)
18	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	17 (2017)	11 (2018)	23 (2018)
19	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Ingrado	1,5% (2016)	2,1 (2018)	1,9% (2018)

Toelichting beleidsindicatoren

Het percentage voortijdig schoolverlaten, het absoluut en relatief verzuim liggen onder het landelijk gemiddelde. Kinderen zijn steeds beter in beeld en scholen melden sneller waardoor problemen eerder worden aangepakt.

Wat gaat het kosten ?

Tabel 8

Programma: P4 Onderwijs ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
4.1 Openbaar basisonderwijs	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-43	-34	-87	-152	-152	-152
	Saldo	-43	-34	-87	-152	-152	-152
4.2 Onderwijshuisvesting	Baten	130	0	0	0	0	0
	Lasten	-1.820	-825	-759	-825	-825	-816
	Saldo	-1.690	-825	-759	-825	-825	-816
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Baten	218	357	319	319	319	319
	Lasten	-1.414	-1.533	-1.443	-1.419	-1.427	-1.427
	Saldo	-1.196	-1.175	-1.124	-1.101	-1.108	-1.108
Totaal baten	Baten	348	357	319	319	319	319
Totaal lasten	Lasten	-3.278	-2.391	-2.289	-2.396	-2.404	-2.395
Saldo van baten en lasten	Saldo	-2.929	-2.034	-1.970	-2.077	-2.085	-2.076
Onttrekking reserves		572	47	0	0	0	0
Toevoeging reserves		0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves		572	47	0	0	0	0
Geraamde resultaat		-2.357	-1.988	-1.970	-2.077	-2.085	-2.076

Toelichting op mutatie (verhoging/verlaging) begroot 2021 ten opzichte van begroot 2020 in taakvelden groter of gelijk aan € 50.000

Taakveld 4.1 Openbaar basisonderwijs (nadeel van € 53.000 t.o.v. begroting 2020)

Ten opzichte van 2020 zijn de lasten voor 2021 € 53.000 hoger. Dit wordt verklaard door structureel hogere kapitaallasten (€ 28.000), en een dotatie aan de voorziening vastgoed (€ 27.000) voor de gymzaal aan de Burmanlaan vanaf 2021.

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting (voordeel van € 66.000 t.o.v. begroting 2020)

De lasten van dit taakveld zijn in 2021 € 66.000 lager dan in 2020. Dit is te verklaren door € 25.000 lagere lasten voor verzekeringen, € 7.000 aan een lagere toegerekende bijdrage aan de WODV en omdat er in 2020 incidenteel € 47.000 was geraamd voor de begeleiding van het IHP. Hogere lasten van € 13.000 zijn er in 2021 voor contractonderhoud en kapitaallasten.

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken (voordeel van € 51.000 t.o.v. begroting 2020)

Dit taakveld heeft ten opzichte van 2020 in 2021 € 90.000 lagere lasten. Dit bestaat uit € 80.000 lagere lasten door het vervallen van het vervoer naar de gymzaal, een lagere toegerekende bijdrage aan de WODV van € 12.000 en lagere lasten (en baten) van € 39.000 voor het onderwijsachterstandenbeleid (incidenteel hoger in 2020 door een overheveling in de jaarrekening 2019). In 2021 is er voor duurzaamheidsonderwijs € 30.000 in de begroting opgenomen (zie paragraaf Duurzaamheid onder Global Goals) en zijn er hogere lasten geraamd voor de bijdrage aan de SAD (€ 7.000) in verband met loon- en prijscompensatie.

Reservemutaties

In 2021 zijn geen onttrekkingen geraamd. De onttrekking in 2020 aan de reserve 'Ondersteuning grote projecten' van € 47.000 is voor de begeleiding van het IHP.

P5 Sport, cultuur en recreatie

Wat willen we bereiken ?

Sport en cultuur dragen bij aan een hoogwaardig leefklimaat en saamhorigheid in Wassenaar;

Gezonde, betrokken en actieve inwoners en goed georganiseerde verenigingen die zoveel mogelijk samenwerken;

Een zo breed en divers mogelijk cultuur- en sportaanbod in Wassenaar behouden en versterken met een teruglopend subsidiebudget;

Een ondernemende, betaalbare en toekomstbestendige bibliotheek voor alle inwoners;

Behoud en versterking van de specifieke Wassenaarse cultuurhistorische, natuur- en landschappelijke kwaliteiten;

Behouden van de groene buffer bij Valkenburg en groengebieden aan de zuid- en noordkant van Wassenaar.

Wat gaan we daarvoor doen ?

5.1 Sportbeleid en activering

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Uitvoering Lokaal Sportakkoord.

Intensievere samenwerking met het Wassenaars Sportcontact.

De verenigingen maken optimaal gebruik van de beschikbare ruimte en sportaccommodaties.

Belangrijkste resultaten 2021

Samen met de partners uit het sociaal domein, onderwijs, sport en welzijn worden de activiteiten uit het sportakkoord uitgevoerd.

Het Wassenaars Sportcontact en de gemeente gaan intensiever samenwerken.

Er wordt optimaal gebruik gemaakt van de beschikbare sportfaciliteiten en -accommodaties.

Het doel, om het aantal niet-sporters te laten afnemen naar de streefwaarde, is gehaald.

Toelichting

De gemeente heeft samen met partners uit de verschillende sectoren afspraken gemaakt in het zogenaamde sportakkoord. Actiepunten vanuit de sportnota "Sport is voor iedereen" worden meegenomen in de afspraken van het Lokaal Sportakkoord. Door met elkaar een coördinator aan te stellen wordt geborgd dat de afspraken over de uitvoering van de activiteiten worden uitgevoerd. De samenwerking tussen (sport)verenigingen en het sociaal domein wordt hierdoor extra gestimuleerd.

Zowel binnen de uitvoering en organisatie van het Lokaal Sportakkoord als het opstellen van het sportbeleid heeft het Wassenaars Sportcontact een belangrijke rol. Ontwikkeling van het Wassenaars Sportcontact is enerzijds goed voor de verenigingen onderling om zodoende nog meer met elkaar te kunnen samenwerken en kennis te delen, anderzijds om als eenheid de gespreks- en samenwerkingspartner te zijn van de gemeente.

Door de samenwerking tussen de sportverenigingen verder te stimuleren, onder andere door het verder ontwikkelen van het Lokaal Sportakkoord, willen we zorgen dat de beschikbare ruimte aan sportfaciliteiten en -accommodaties efficiënter wordt gebruikt.

De gegevens over het al dan niet behalen van de streefwaarde worden gepresenteerd in de Monitor Sociaal Domein

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
20	Niet-sporters	%	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)	41,0% (2018)	40,0% (2019)	48,7% (2016)

Toelichting beleidsindicatoren

Het gaat hier om de afname van het aantal niet-sporters. Onder een sporter wordt iemand verstaan die minimaal 1 keer in de week sport.

Over heel Nederland genomen is het percentage niet-sporters 48,7%. Landelijk wordt gestreefd naar een afname van het aantal niet-sporters van 10%. Dit streven is voor Wassenaar overgenomen. Daarmee blijft Wassenaar fors onder het landelijk gemiddelde en kan het als een "sportieve gemeente" worden gekwalificeerd.

De waarde voor 2019 betreft de realisatiewaarde, waarmee een daling van het aantal niet-sporters met 10% t.o.v. 2015 wordt behaald.

Door de ontwikkeling van een nieuwe multifunctionele sporthal zijn er meer mogelijkheden om te sporten en kan het enthousiasme om te sporten toenemen. Ook zal op netwerkbijeenkomsten met sportverenigingen en andere partijen de mogelijkheden uitgewisseld worden om mensen te stimuleren te gaan sporten.

Wat gaan we daarvoor doen ?

5.2 Sportaccommodaties

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Belangrijkste resultaten 2021

Opleveren nieuwe Gymzaal Burmanlaan 2021

Start bouw multifunctionele sporthal 1e kwartaal 2021 en opleveren multifunctionele sporthal 4e kwartaal 2021

Toelichting

Opleveren nieuwe Gymzaal Burmanlaan 2021

De start van de bouw van de nieuwe gymzaal zou uiterlijk kunnen aanvangen in december 2020 met de werkvoorbereiding en uitvoering. De verwachting is een doorlooptijd van 7 maanden voor de realisatie. Medio 2021 verwachten we de daadwerkelijke oplevering van de gymzaal.

Multifunctionele sporthal Dr. Mansveltkade

Het Definitief Ontwerp voor de energie neutrale hal wordt in het vierde kwartaal 2020 vastgesteld. Er zal een aannemersselectie plaatsvinden. Tevens zullen in het vierde kwartaal offertes worden opgevraagd voor het circulair slopen van de huidige Kievitenhal. In het eerste kwartaal 2021 zal gestart worden met de bouw van de multifunctionele sporthal in Wassenaar. Kritisch punt voor de voortgang van de sloop en nieuwbouw is de uitkomsten van het flora en fauna onderzoek. Er is een aanvullend onderzoek verricht naar bepaalde beschermde diersoorten. Er wordt er tot nu toe van uit gegaan dat eind 2021 de sporten vanuit De Schulpwei en De Kieviten gehuisvest kunnen gaan worden in de nieuwe hal en dat dus eind 2021 de hal opgeleverd kan worden voor gebruik.

Wat gaan we daarvoor doen ?

5.3 Cultuurpresentatie,-productie en-participatie

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Per 2021 gaat de nieuwe cultuurnota in.

Er spelen (her)ontwikkelingen bij meerdere

Belangrijkste resultaten 2021

Geactualiseerd beleid met onder andere meer aandacht voor de eigenheid van Wassenaar en de rol van alle doelgroepen zoals ouderen, jongeren en 'internationals'.

gemeentelijke panden die een culturele functie hebben of waarin culturele activiteiten gehouden worden.

Aanpak onderhoud en beheer van de gemeentelijke kunstcollectie.

Continuering Rijksgelden Cultuuranker onzeker.

Cultuureducatie met kwaliteit

Met ingang van 2021 is er een vervolg op de landelijke regeling voor het bevorderen van de kwaliteit van cultuureducatie in het primair onderwijs van start gegaan (Cultuureducatie met kwaliteit III).

Verbeterd beheer en onderhoud van de gemeentelijke kunstcollectie.

Voortzetting van het Cultuuranker.

Cultuureducatie met kwaliteit

Cultuureducatie op scholen in samenwerking met lokale culturele partners.

Toelichting

Cultuurnota

Met ingang van 2021 introduceert de gemeente een nieuwe cultuurnota. In deze nota is onder andere meer aandacht voor de eigenheid van Wassenaar en de rol van alle doelgroepen zoals ouderen, jongeren en 'internationals', zoals opgenomen in de startnotitie.

(Her)ontwikkelingen

In de Paauw is een deel van de gemeentelijke kunstcollectie gehuisvest, daarnaast heeft het Brandweermuseum hier onderdak (zie ook 5.4). Ook zijn er ontwikkelingen rond de locatie van de Warenar. Deze (her)ontwikkelingen beïnvloeden de gebruiksmogelijkheden.

Kunstcollectie

Voor het structurele onderhoud van de kunstcollectie en het toegankelijk maken hiervan voor een breed publiek is in de Kadernota 2021 een bedrag van € 12.500 vrijgemaakt. In 2021 wordt uitvoering gegeven aan dit proces.

Proeftuin Cultuuranker

Eind 2020 is bekend of het Rijk de proeftuin Cultuuranker voortzet in 2021 en verder. De eerste signalen over het Cultuuranker zijn positief. Inzet is dan ook om dit initiatief in Wassenaar voort te zetten.

Cultuureducatie met kwaliteit

In 2021 wordt deze landelijke regeling voortgezet. Wassenaar doet mee aan deze regeling en geeft hier samen met lokale culturele partners invulling aan.

Wat gaan we daarvoor doen ?

5.4 Musea

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2021

Faciliteren van het Brandweermuseum door het beschikbaar stellen van een jaarlijkse vergoeding voor collectiebeheer.

Toelichting

Het Brandweermuseum is gehuisvest in Raadhuis De Paauw. Raadhuis De Paauw is één van de gemeentelijke panden waar (her)ontwikkelingen spelen (zie ook 5.3).

Wat gaan we daarvoor doen ?

5.5 Cultureel erfgoed

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Per 1 januari 2022 treedt de Omgevingswet in werking

Toename aantal herbestemmingen van cultureel erfgoed.

Erfgoed ingezet als kans en katalysator bij opgaves energietransitie en klimaatadaptatie

Belangrijkste resultaten 2021

Opstellen Kernkwaliteiten en omgevingswaarden voor de Omgevingswet en voldoen aan de minimale vereisten

Haalbaarheidsonderzoek volwaardig bestuurscentrum De Paauw

Toelichting

Opstellen Kernkwaliteiten en omgevingswaarden voor de Omgevingswet

De voorbereiding op de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2022 is in volle gang. Er wordt invulling gegeven aan thema's uit het uitvoerprogramma van de Erfgoedvisie, waarbij op basis van het Verhaal van Wassenaar kernkwaliteiten en omgevingswaarden worden benoemd. In samenhang met het programma van de Omgevingswet wordt ook gewerkt aan het verbeteren van werkprocessen, de inrichting van een

Erfgoedloket en de digitalisering van informatie, zodat voldaan kan worden aan de minimale vereisten die de wet stelt.

Versterken cultuurhistorie en recreatieve aantrekkelijkheid van het buitengebied door het uitvoeren van het project Ontdek Prins Frederiks parkenroute.

Als gevolg van Corona zal het project Ontdek Prins Frederiks Parkenroute in 2021 een doorloop kennen. Er zullen nog een aantal activiteiten plaatsvinden, waardoor de rol en ruimtelijke betekenis van Prins Frederik parkenroute beter beleefbaar wordt gemaakt. Centraal daarbij staat het vertellen van het verhalen en de recreatieve beleving van het gebied aan de hand van nieuwe wandelroutes.

Dit sluit aan bij het programma van het Nationaal Park Hollandse Duinen (NPHD), dat in 2020 is opgesteld als onderdeel van de Landschap strategie. Steun wordt gegeven aan de statusaanvraag voor het NPHD, waar ook duidelijk wordt welke bijdrage geleverd kan worden aan de investeringsprogramma's.

De Paauw,

Voor buitenplaats De Paauw wordt de restauratie van de binnenzijde voorbereid. Hierdoor is niet alleen park en buitenzijde in oude glorie hersteld, maar krijgt ook de binnenzijde weer een gepaste allure waardig voor de monumentale kwaliteit van het pand en het modern functioneren als kantoorvoorziening. Die voorbereidingen lopen bij aanvang parallel met het haalbaarheidsonderzoek om het raadhuis te gaan gebruiken als volwaardig bestuurscentrum. Mogelijkheden en onmogelijkheden (van uitbreidingen) bij en in het monument worden onderzocht, waarbij allereerst de volgende punten aandacht krijgen:

- proces en risico's om goedkeuring (van een uitbreiding) vanuit cultureel erfgoed te krijgen;
- verkeersontsluiting, bereikbaarheid, parkeernorm en fietsenstalling;
- de toe te passen flexfactor afgestemd met de werkorganisatie Duivenvoorde;
- draagvlak bij de buurt.

Het haalbaarheidsonderzoek wordt vooralsnog betaald uit het toegekende voorbereidingskrediet voor de restauratie van de binnenzijde, dat op een later moment wordt aangevuld.

Het haalbaarheidsonderzoek wordt begin 2021 opgeleverd en het daaropvolgende besluit is leidend voor de aanpak in het vervolgtraject.

Wat gaan we daarvoor doen ?

5.6 Media

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

In 2021 zet de bibliotheek haar inzet voort om nieuwe functies uit te voeren, zoals een gedeelte van de veranderopgave Inburgering: wijziging Wet

Belangrijkste resultaten 2021

Inburgering per 1 juli 2021.

In 2021 wijst het Commissariaat voor de Media voor een periode van vijf jaar opnieuw een lokale omroep aan.

De raad geeft advies over de representativiteit van het pbo en geeft voorkeur aan in geval van meerdere kandidaat-omroepen.

Een lokale omroep die voor Wassenaar een lokaal toereikend media-aanbod verzorgt.

Toelichting

Veranderopgave Inburgering

Naast de van oudsher bekende bibliotheekwerkzaamheden draagt de bibliotheek met haar activiteiten, waaronder de activiteiten gericht op bestrijding van laaggeletterdheid en digibetisme, bij aan het bevorderen van zelfredzaamheid, participatie en preventie. Daar waar mogelijk wordt de bibliotheek gestimuleerd om samen te werken met andere maatschappelijke partners en eventueel nieuwe functies toe te voegen. Recent zijn toegevoegd de functies van het Cultuuranker (zie 5.3) en de VVV.

Vanaf 1 juli 2021 gaat de nieuwe Wet inburgering in. Belangrijkste wijziging ten opzichte van de huidige wet, is dat de regiefunctie weer bij de gemeente komt te liggen. De gemeente is dan ook verantwoordelijk voor de inkoop en het aanbod van de inburgeringstrajecten. Het stelsel kent 3 leerroutes, inzet is om de bibliotheek met name te betrekken bij de zelfredzaamheidsroute (zie ook taakveld 6.5).

Aanwijzing lokale omroep door Commissariaat voor de Media

Het Commissariaat voor de Media (CvdM) is de instantie die een lokale omroep aanwijst voor de duur van vijf jaar. In 2021 loopt de vergunning van de huidige lokale omroep Midvliet af. Dat betekent dat het Commissariaat in 2020 een aanwijzingsprocedure is opgestart voor het toekennen van de vergunning voor de komende vijf jaar. Deze loopt naar verwachting door tot in 2021. Per gemeente mag slechts een lokale omroep actief zijn. Het is wel zo dat een omroep voor meerdere gemeenten mag uitzenden. Op dit moment deelt Wassenaar een omroep met Leidschendam-Voorburg.

Voordat het CvdM een lokale omroep aanwijst, vraagt het altijd eerst de gemeenteraad om advies. De gemeenteraad beoordeelt of een omroep een programmabeleidsbepalend orgaan heeft (pbo), dat representatief genoeg is voor de belangrijkste voorkomende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen en adviseert het CvdM hierover. Bij meerdere kandidaat-omroepen kan de raad bij het CvdM een voorkeur aangeven, die het CvdM vervolgens meeneemt in zijn besluit.

Een omroep moet voldoen aan de eisen die de Mediawet stelt en een lokaal toereikend media-aanbod verzorgen. Het Commissariaat voor de Media controleert in de vergunningsperiode of de omroep aan de eisen van de Mediawet voldoet. Gemeenten hebben een zorgplicht voor de bekostiging van de eigen lokale publieke omroep. De basis hiervoor is terug te vinden in de Mediawet. Voor de bekostiging baseren wij ons op het streefbedrag (op indexbasis) per huishouden, dat het ministerie van BZK sinds 2015 hanteert.

5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Gebiedsontwikkeling Valkenburg.

Belangrijkste resultaten 2021

Meerjarenprogramma Duin Horst & Weide 2.0.

Revitalisering Wassenaarse Slag.

Vergroten betrokkenheid bij de leefomgeving.

Aangepast vergunningsstelsel

Herstel historische buitenplaats.

Beheervisie fysieke leefomgeving.

Toelichting

Gebiedsontwikkeling Valkenburg

In 2020 is de Nota van Uitgangspunten, die als basis dient voor het op te stellen programma, in de gemeenteraad behandeld en middels participatie met de betrokken bewoners en ondernemers gecommuniceerd.

Belangrijk onderdeel van de Groene Zone is de ecologische verbinding tussen duingebied en Groene Hart. In samenwerking met de provincie Zuid-Holland wordt middels diverse deelprojecten ('stappen') de ecologische verbinding tot stand gebracht. De eerste deelprojecten worden naar verwachting begin 2021 uitgevoerd en uit subsidiegelden gefinancierd. Deze projecten behelzen onder andere de omvorming van graslanden naar natdraszones.

Een ander aspect dat bij de realisatie van de Groene Zone hoort, is de bomencompensatie vanuit de RijnlandRoute. Als gevolg van de aanleg van het tracé worden de te compenseren bomen en bosplantsoen ook in de Groene Zone geplant op Wassenaars grondgebied.. Deze werkzaamheden zullen in 2020/2021 plaatsvinden. Deze compensatie sluit aan bij de ambities van de genoemde ecologische verbindingzone.

Meerjarenprogramma Duin Horst & Weide 2.0

De samenwerking binnen de Landschapstafel Duin Horst & Weide heeft als doel het vitaal en authentiek houden van het buitengebied van Duin Horst & Weide. Vanuit het Meerjarenprogramma Duin Horst & Weide worden in 2021 de inrichtingsmaatregelen voor de ecologische verbindingzone bepaald en voorbereid.

In 2021 wordt op verzoek van de Landschapstafel Duin Horst & Weide gewerkt aan een Meerjarenprogramma Duin Horst & Weide 2.0. Hierin worden groene en recreatieve projecten gekoppeld aan projecten op het gebied van klimaatverandering, natuurvriendelijk boeren, energietransitie etc.

Revitalisering Wassenaarse Slag

Om een mooi, schoon en gezellig familiestrand voor alle bezoekers te behouden worden de rotonde en de fietsenstalling opgeknapt en de uitstraling van het toegangsgebied van strand verbeterd.

De buitenruimte wordt aangepakt zoals onder andere het plaatsen van ondergrondse "houten" afvalbakken, een ontmoetingsbank, vernieuwen van de stoep, e.d. Hiermee wordt voldaan aan de motie van 7 juli 2020 voor verdere aanvulling op de revitalisering van de Wassenaarse Slag.

Aangepast kapvergunningstelsel

De gemeente is verantwoordelijk voor het in stand houden van de kwaliteit van de groene buitenruimte en vereist voor het kappen van bomen een omgevingsvergunning. De wens van het college is het algemene kapverbod (APV) te vereenvoudigen, waarmee een minder regelgevende aanpak beoogd wordt en er ook meer vertrouwen en verantwoordelijkheid bij de bewoners van Wassenaar wordt gelegd. Besluitvorming over een aangepast kapvergunningstelsel vindt laatste kwartaal van 2020 plaats, waarna het nieuwe stelsel naar verwachting in 2021 in werking zal treden.

Vergroten betrokkenheid bij de leefomgeving

Onder de noemer 'Meedoen met groen' wordt het adopteren van groen ook in 2021 weer onder de aandacht gebracht. Inwoners van Wassenaar nemen op steeds meer locaties het beheer van de gemeente over voor het groen in hun leefomgeving. Jaarlijks komen er zo'n vijf locaties bij waar inwoners het groen adopteren. Inmiddels wordt circa 1 hectare beheerd door inwoners. Inwoners worden daarbij actief ondersteund door de gemeente. Er wordt door hen een hogere kwaliteit behaald en de sociale samenhang in de buurt versterkt. Naast het geadopteerde groen worden ook diverse boomspiegels en geveltuinen door inwoners onderhouden. De komende jaren wordt deze ondersteuning voortgezet. Voor de ondersteuning en uitvoering van initiatieven van wijkverenigingen ter versterking van het groen, zoals het verbeteren van de groene inrichting van het Berkheiveld, is in 2021 budget opgenomen.

Herstel historische buitenplaatsen

De gemeente zet in op herstel van haar historische buitenplaatsen. In 2021 starten de herstelwerkzaamheden van park Rust en Vreugd. De cultuurhistorische waarde van het landschapspark en in het bijzonder het park zoals dat in de periode Van Aken (1846-1904) tot stand is gekomen, is leidend bij het herstel van het park. Bij de herstelmaatregelen wordt rekening gehouden met de huidige natuurwaarden van het park zodat er een goede balans komt tussen cultuurhistorie en natuur. De afgelopen jaren zijn de buitenplaatsen Backershagen en de Paauw hersteld. In 2021 worden de herstelwerkzaamheden afgerond.

Beheervisie Fysieke leefomgeving

Het huidige beleid voor het in stand houden van de leefomgeving is voornamelijk afgeleid van wetgeving en algemeen geldende richtlijnen. Het onderhoud is erop gericht om met beperkte kosten de veiligheid en functionaliteit te borgen en kapitaalvernietiging te voorkomen (CROW niveau B en C). Voor het in stand houden van kapitaalgoederen zijn er keuzes te maken over het kwaliteitsniveau, verscheidenheid in het beheer maar

ook hoe in te spelen op de ontwikkelingen die op ons af komen. Bij het in stand houden van de leefomgeving zijn er kansen en mogelijkheden om in te spelen op deze ontwikkelingen en bij te dragen aan de gemeentelijke ambities. Door het opstellen van een beheervisie voor de fysieke leefomgeving krijgt de raad meer handvatten om kaders te stellen aan het in stand houden van de leefomgeving. Het vormt een verbinding tussen strategische, tactische en operationele doelen.

Kade Havenkanaal

Vanuit inspectie is geconstateerd dat de kade langs het water vanaf het centrum Wassenaar naar de Wiegmanweg in slechte staat verkeert. Alleen vervanging van de kade zorgt ervoor dat het risico van instorting op de korte en langere termijn wordt voorkomen. De voorbereiding van de werkzaamheden is in 2020 gestart en de uitvoering wordt in 2021 aanbesteed. De aanpak van de zuidelijke kade tussen de Johan de Wittstraat en de Wiegmanweg is het meest urgent. In de voorbereiding wordt waar mogelijk rekening gehouden met toekomstige bouwontwikkelingen in dit gebied.

Samenwerkingsverbanden

Naam	Landschapstafel Duin, Horst en Weide
Juridische vorm	Samenwerkingsverband
Vestigingsplaats	Gemeente Leidschendam-Voorburg (financiën ondergebracht)
Bestuur en toezicht	De Landschapstafel is de bestuurlijke samenwerking van 6 gemeenten (Den Haag, Leiden, Leidschendam-Voorburg, Voorschoten, Wassenaar en Zoetermeer), maatschappelijke organisaties en ondernemers. Elke gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van zijn eigen projecten.
Doelstelling	Behoud en ontwikkeling van de kwaliteiten van Duin Horst & Weide, gericht op waarborgen van authenticiteit, versterken van de vitaliteit en het vergroten van de leefbaarheid. Er is een gemeenschappelijk uitvoeringsprogramma, het Meerjarenprogramma Duin Horst & Weide. De provincie Zuid-Holland heeft 50% cofinanciering toegezegd voor uitvoering van het programma.
Bestuurlijk belang	Voor Wassenaar neemt de portefeuillehouder Ruimte en duurzaamheid deel aan het overleg.

Wat gaat het kosten ?

Tabel 9

Programma: P5 Sport, cultuur en recreatie		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		2019	2020	2021	2022	2023	2024
5.1 Sportbeleid en activering	Baten	26	10	10	10	10	10
	Lasten	-522	-548	-384	-322	-322	-322
	Saldo	-496	-537	-374	-312	-312	-312
5.2 Sportaccommodaties	Baten	173	165	171	171	171	171
	Lasten	-1.192	-1.229	-1.306	-1.557	-1.556	-1.556
	Saldo	-1.018	-1.064	-1.135	-1.386	-1.385	-1.385
5.3 Cultuurpresentatie,-prod.en-particip	Baten	62	52	38	38	38	38
	Lasten	-399	-385	-369	-369	-369	-368
	Saldo	-337	-332	-331	-331	-331	-330
5.4 Musea	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-13	-12	-9	-9	-9	-9
	Saldo	-13	-12	-9	-9	-9	-9
5.5 Cultureel erfgoed	Baten	37	69	9	9	5	5
	Lasten	-343	-333	-287	-287	-287	-287
	Saldo	-307	-264	-278	-278	-283	-283
5.6 Media	Baten	138	134	134	134	134	134
	Lasten	-689	-662	-633	-608	-578	-578
	Saldo	-550	-527	-499	-474	-444	-444
5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie	Baten	268	642	145	145	145	165
	Lasten	-3.589	-4.139	-3.690	-3.591	-3.586	-3.607
	Saldo	-3.321	-3.497	-3.545	-3.446	-3.441	-3.442
Totaal baten	Baten	704	1.073	508	508	503	523
Totaal lasten	Lasten	-6.747	-7.308	-6.679	-6.745	-6.708	-6.728
Saldo van baten en lasten	Saldo	-6.043	-6.235	-6.172	-6.237	-6.205	-6.204
Onttrekking reserves		174	596	171	30	0	0
Toevoeging reserves		0	-492	0	0	0	0
Mutaties reserves		174	104	171	30	0	0
Geraamde resultaat		-5.869	-6.131	-6.001	-6.207	-6.205	-6.204

Toelichting op mutatie (verhoging/verlaging) begroot 2021 ten opzichte van begroot 2020 in taakvelden groter of gelijk aan € 50.000

Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering (voordeel van 163.000 t.o.v. begroting 2020)

Dit taakveld kent per saldo € 163.000 lagere lasten in 2021 ten opzichte van 2020. Dit wordt verklaard door € 193.000 lagere lasten in verband met het vervallen van de subsidie aan Talentum, en incidenteel € 31.000 hogere lasten voor extra capaciteit voor sportbeleid. Het restant wordt verklaard door overige kleine verschillen.

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties (nadeel van € 71.000 t.o.v. begroting 2020)

De lasten op dit taakveld zijn in 2021 € 77.000 hoger begroot dan in 2020. Dit heeft te maken met een hogere dotatie aan de voorziening van € 204.000 voor het onderhoud van het Sterrenbad. Daarnaast waren er in 2020 incidenteel lasten opgenomen van € 40.000 voor onderhoud aan sportaccommodaties, en € 70.000 aan advieskosten voor de nieuwe sporthal. Verder zijn de onderhoudslasten van de Schulpwei in 2021 € 10.000 lager begroot dan in 2020. Het restant wordt verklaard door overige kleine verschillen.

Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed (nadeel van € 14.000 t.o.v. begroting 2020)

In 2020 zijn incidentele lasten en subsidiebatens geraamd (jaarrekening 2019) voor het koffiehuisje aan de Buurtweg (€ 50.000) en voor het project Valkenburg Atlantikwall (€ 10.000).

Vanaf 2021 is rekening gehouden met € 19.000 kapitaallasten van de investering aan molen Windlust.

Taakveld 5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie (nadeel van € 48.000 t.o.v. begroting 2020)

In 2020 (zie jaarrekening 2019) zijn de volgende incidentele lasten en baten opgenomen uit 2019 voor:

- groencompensatie Amerikaanse Ambassade (€ 332.000 bijdragen van derden is volledig gestort in de gelijknamige reserve);
- het project Ontdek Prins Frederik's Parkenroute (€ 106.000, waarvan € 96.000 gesubsidieerd);
- een duiker bij Maaldrift (€ 12.500, volledig gesubsidieerd);
- herstel historische karakter oprijlaan en kwekerij bij De Paauw (€ 40.000, volledig gesubsidieerd);
- BRIM- en SIM-kosten (€ 33.000, volledig gesubsidieerd);
- LOP Duin, Horst en Weide (€ 39.000);
- integrale ruimtelijke verkenning Katwijk-Wassenaar (€ 60.000);
- groene zone Valkenburg (€ 95.000, ook in 2021);
- verbeteren laanstructuur Konijnenlaan (€ 100.000).

In 2021 is incidenteel € 30.000 beschikbaar voor de ondersteuning en uitvoering van initiatieven van wijkverenigingen ter versterking van het groen.

Reservemutaties

In verband met de complexiteit zijn in onderstaande tabel de onttrekkingen aan de reserves vermeld.

Omschrijving	2020	2021	2022	Ten laste van reserve	Bronvermelding
VBK Sporthal	69.510			Grote projecten	Jaarrekening 2019
Energiekosten Schulpwei	16.000	16.000		Algemene reserve	Kadernota 2020
Subsidie SBW		59.670	30.000	Grote projecten	Kadernota 2021
Expertise Erfgoedvisie	30.000			Invoering Omgevingswet	Voorjaarsnota 2020
TIP Bibliotheek	20.000			Algemene reserve	Jaarrekening 2019
Groencompensatie AmAm	160.000			Algemene reserve	Jaarrekening 2019
LOP Duin, Horst en Weide	39.346			Algemene reserve	Jaarrekening 2019
Groene Zone Valkenburg	190.000	95.000		Grote projecten	Jaarrekening 2019
IRV Katwijk-Wassenaar	60.000			Algemene reserve	Jaarrekening 2019
Prins Frederik's Parkenroute	10.933			Algemene reserve	Jaarrekening 2019
Totaal onttrekkingen	595.789	170.670	30.000		

Voor de groencompensatie Amerikaanse Ambassade is in 2020 € 492.000 toegevoegd aan de daarvoor ingestelde reserve (jaarrekening 2019).

P6 Sociaal Domein

Wat willen we bereiken ?

Inwoners zijn zelfredzaam en kunnen zo lang mogelijk de regie over hun eigen leven houden;

Inwoners groeien gezond en veilig op en kunnen zich maximaal ontwikkelen;

Wassenaar is veilig en er is sociale cohesie;

Er is een duurzaam en goed bereikbaar systeem voor zorg en ondersteuning. De ondersteuning vindt dicht bij huis plaats;

Inwoners die hulp nodig hebben, krijgen de juiste ondersteuning op tijd.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Het afnemend budget zal bepalend zijn voor prioritering van de ambities in 2021.

Doorlopend thema blijft het ouder worden van mensen en het langer thuis blijven wonen. Ook op landelijk niveau wordt hier nadrukkelijk op ingezet, om zo de kosten voor zorg te drukken.

Het VN-Verdrag rechten voor mensen met een handicap; Nederland toegankelijk en inclusief voor iedereen. De samenleving moet ervoor zorgen dat de achterstanden die mensen met een beperking ervaren om volwaardig mee te kunnen doen, worden weggenomen. Gemeenten hebben de opdracht toe te werken aan een geleidelijke verwezenlijking van algemene toegankelijkheid.

2021 is het jaar van de vrijwilliger.

Belangrijkste resultaten 2021

De uitvoering van 'langer thuiswonen' en 'een tegen eenzaamheid' ligt bij de samenwerkende partijen in het welzijnsnetwerk. Door monitoring houdt de gemeente de voortgang bij.

Om tot een inclusieve samenleving te komen zetten we in op bewustwording, ontmoeting en toegankelijkheid.

We zorgen voor extra aandacht voor vrijwilligers in het jaar van de vrijwilliger en hun waardevolle bijdrage aan de maatschappij.

Buurt- en bewonersinitiatieven die aansluiten bij welzijn worden zo mogelijk door de gemeentelijke wijkmanagers ondersteund. Zij letten hierbij nadrukkelijk op activiteiten voor jongeren en senioren.

Toelichting

Met 'Langer thuis wonen' en 'een tegen eenzaamheid', werken gemeente en partners in de zorg en ondersteuning gezamenlijk en doorlopend aan producten en projecten die het mogelijk maken om mensen langer zelfstandig thuis te laten wonen.

Inclusieve samenleving:

- We zorgen voor bewustwording van inwoners en medewerkers van de gemeente: er zijn drempels in de samenleving voor mensen met een beperking.
- We organiseren ontmoetingen tussen mensen met en zonder beperking zodat begrip ontstaat voor de verschillende perspectieven van mensen.
- We creëren toegankelijkheid, dit is een eerste voorwaarde om mee te kunnen doen. We zorgen ervoor dat allerlei welzijnsbijeenkomsten toegankelijk en bereikbaar zijn.

Een inclusieve samenleving heeft betrekking op verschillende aspecten van het leven van inwoners.

Het betreft de domeinen onderwijs & ontwikkeling, wonen, werk & inkomen, vrije tijd, vervoer welzijn, gezondheid & ondersteuning.

We laten zien welke activiteiten, maatregelen, en ondersteuning er zijn om te komen tot een inclusieve samenleving.

Vrijwilligers:

Vrijwilligers leveren een onmisbare bijdrage aan de maatschappij en dragen bij aan het welzijn van de samenleving en in voorveld van welzijn en zorg. Zowel de "ontvangers" van het vrijwilligerswerk als de "gevers" van het vrijwilligerswerk ervaren een grote meerwaarde. Zo snijdt het mes aan beide kanten. Mensen voelen zich gezien en gehoord en van waarde. Met het voorzien in deze behoeften van mensen worden dure maatwerkvoorzieningen voorkomen.

We organiseren meerdere momenten in 2021 waarbij vrijwilligers gewaardeerd zullen worden vanwege het werk dat zij doen. Ook de belangrijke rol van de vrijwilligerscentrale zal hierin meegenomen worden.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.2 Wijkteams

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Inwoners worden steeds ouder en wonen steeds langer thuis. De opgave hieruit voortvloeiend is groot en complex en de kosten stijgen nog steeds.

De zorg moet kwalitatief goed én betaalbaar blijven.

Belangrijkste resultaten 2021

Waar de eigen kracht en het netwerk niet toereikend zijn bieden we inwoners ondersteuning, zoveel mogelijk in het voorveld en hulpvragen worden zo licht mogelijk opgelost zonder zware oplossingen te mijden als dit nodig is.

We zorgen voor een laagdrempelige integrale toegang naar het sociaal domein met een digitale sociale kaart en een gezamenlijk telefonisch loket.

We onderzoeken de mogelijkheden voor een gezamenlijke fysieke toegang voor het sociaal domein.

We verstevigen het brede welzijnsnetwerk in Wassenaar en de keten van welzijn en zorg. We nemen regie daar waar nodig.

We stimuleren de partijen in het welzijnsnetwerk te werken volgens het principe van één huishouden, één plan, één regisseur.

We dragen met de netwerkpartners het belang van een inclusieve samenleving uit en streven naar het vergroten van acceptatie van alle inwoners.

Toelichting

Waar de eigen kracht en het netwerk niet toereikend zijn kunnen inwoners terecht bij de welzijnsorganisaties en de gemeente voor ondersteuning. In 2021 wordt samen met de maatschappelijke partners verder gewerkt aan het verstevigen van het lokale welzijnsnetwerk.

We zorgen voor een heldere aanmeldroute en integrale werkwijze.

Daarnaast is ook casus- en procesregie van belang. We zorgen voor duidelijke afspraken met netwerkpartners over wie de regie heeft en wat er dan van deze regisseur wordt verwacht. Daarbij wordt ook ingezet op de samenwerking met het omliggende veld zoals huisartsen en scholen. Hierbij worden ook ACT-ers ingezet op adviseren, coördineren en transformeren van professionals en het voeren van procesregie.

De samenwerkingsafspraken en werkprocessen in de keten voor inwoners van 0-100 jaar worden verder vormgegeven. Per 1 januari start het gezamenlijke telefonisch loket. De informatie waar het loket mee werkt staat voor een belangrijk deel in de digitale sociale kaart. Deze sociale kaart wordt in Q1 ook voor inwoners toegankelijk. Een gezamenlijke fysieke toegang voor het sociaal domein zal de slagkracht van de samenwerking en werkprocessen positief beïnvloeden. Daarom blijven we zoeken naar een mogelijkheid van het realiseren van deze gezamenlijke fysieke toegang.

Met een telefonisch loket dat 5 dagen per week, 8 uur per dag bereikbaar is en waar iedere inwoner adequaat geholpen wordt geeft de gemeente uitvoering aan haar wettelijke taak voor de adequate toeleiding naar jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning. Dit zorgt voor een laagdrempelige, eenduidige toegang tot de dienstverlening en voor een goede bereikbaarheid van gemeente en maatschappelijke partners binnen het sociaal domein.

Informatie en advies voor alle inwoners – helder, op maat gesneden en voor het grijpen – werkt preventief en zal op termijn druk op 'dure' maatwerkvoorzieningen verminderen. Daarnaast zorgt een gezamenlijk telefonisch loket -voor en door meerdere partners- voor een verbetering van de dienstverlening. Vanaf 2017 is het telefonisch WWZ loket uitgevoerd voor de gemeente Wassenaar en Voorschoten. Gemeente Voorschoten heeft gekozen voor een 'eigen' telefonisch loket waardoor gemeente Wassenaar ook een zelfstandig telefonisch loket heeft ingericht. Door expertise en lokale kennis is het loket effectiever, maar de kosten voor Wassenaar zijn wel hoger.

De uitvoering van de telefonische dienstverlening en het lokale onderhoud en beheer van de sociale kaart wordt met ingang van 2021 integraal opgepakt.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.3 Inkomensregelingen

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Het Rijk stuurt op het terugdringen door gemeenten van het aantal uitkeringsgerechtigden door middel van financiële prikkels.

Er is een toenemende vraag van werkenden naar ondersteuning op het gebied van schuldhulpverlening en minimabeleid.

Belangrijkste resultaten 2021

Zorgen voor financiële zelfredzaamheid door het geven van inkomensondersteuning aan wie dat nodig heeft, waarbij speciale aandacht uitgaat naar ondersteuning van minima en naar schuldhulpverlening.

Het uitvoeringsplan financiële zelfredzaamheid voor een integrale aanpak binnen het sociaal domein van armoede- en schuldenproblematiek wordt uitgevoerd.

Uitvoering Minimabeleid inclusief kindpakket, de armoede monitor wordt uitgevoerd.

Toelichting

Het aantal uitkeringsgerechtigden is ongeveer gelijk gebleven, na een aantal jaren van daling. Het gebruik van minimaregelingen is niet gestegen.

Inkomensondersteuning

Met het verstrekken van uitkeringen worden inwoners die niet over de middelen beschikken om in de noodzakelijke kosten van het bestaan te voorzien, een (gemeentelijke) ondersteunende voorziening op maat verstrekt. Om uitstroom te bevorderen en instroom te beperken is het reïntegratie- en participatiebeleid 2019-2022 geïntroduceerd. Hierop wordt bij taakveld 6.5 een nadere toelichting gegeven.

Financiële zelfredzaamheid

Het plan van aanpak financiële zelfredzaamheid richt zich op inwoners die in armoede leven en inwoners die risico lopen om in armoede terecht te komen. Dit zijn bijvoorbeeld inwoners met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm, werkende armen, kinderen die opgroeien in armoede en mensen met schuldenproblematiek. In brede zin is armoede het gevoel dat mensen niet volwaardig mee kunnen doen in de samenleving door financiële belemmeringen.

In 2021 wordt een vervolg gegeven aan de uitvoering van dit plan. Speerpunten hierbij zijn: vroegsignalering van bewoners met betalingsachterstanden, de armoederegisseur en een betere integrale samenwerking opzetten tussen de verschillende partijen en disciplines, waardoor de inwoner met schulden eerder gehoor vindt. Belangrijk is om de wijkteams en scholen hierbij ook te betrekken.

Uitvoering minimabeleid

Het minimabeleid zorgt voor belangrijke ondersteuning, het mee kunnen doen, het beperken van intergenerationele armoede en heeft invloed op de mate waarin werken loont. Dit draagt bij aan de financiële zelfredzaamheid van de inwoners.

Er is mede door het huidige minimabeleid gebleken dat werken vanuit de bijstand altijd loont in de gemeente Wassenaar. Landelijke en gemeentelijke regelingen samen, zorgen er voor dat huishoudens (meer) ruimte overhouden voor het doen van vrije bestedingen.

In 2021 zal de armoedemonitor worden uitgevoerd om de effectiviteit van de huidige regelingen te kunnen meten.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
23	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	4% (2017)	4% (2018)	7% (2018)
27	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	255,4 (2018)	228,6 (2019)	381,7 (2019)

Toelichting beleidsindicatoren

De economie is verder aangetrokken tot en met 2019. Dit blijkt landelijk uit een dalend aantal werklozen en een stijgend aantal banen en vacatures. Het aantal personen met een bijstandsuitkering daalde ook in die periode; dit komt doordat de aantrekkende economie meer banen oplevert, en dat de doelgroep met een participatiewet uitkering door het nieuwe plan van aanpak arbeidsmarktoffensief vanaf 2019 zich met name op deze problematiek richt, er wordt gestreefd naar een verdere daling van het aantal personen met een uitkering in 2020. Doelgroepen die hiermee richting werk moeten worden begeleid bestaan uit personen die ouder 81 zijn, langer in een uitkeringssituatie verkeren en statushouders. De situatie in 2020 is als gevolg van de Corona-pandemie veranderd, welke gevolgen dit heeft voor omvang van het bijstandbestand en van kinderen in een uitkeringsgezin is nog niet bekend.

Samenwerkingsverbanden

Naam	Gemeenschappelijke afdeling Werk en Inkomen
Juridische vorm	Samenwerking op basis van een overeenkomst
Vestigingsplaats	Leidschendam-Voorburg
Bestuur en toezicht	Het samenwerkingsverband heeft geen eigen bestuur waarin bestuurders van de gemeenten zitting hebben.
Doelstelling	Per 1 januari 2012 zijn de gemeenten Voorschoten, Leidschendam-Voorburg en Wassenaar een samenwerkingsovereenkomst aangegaan om de werkzaamheden en dienstverlening op het gebied van Werk en Inkomen door de gemeente Leidschendam-Voorburg te laten verzorgen. De samenwerking is per 1 juli 2017 in een geactualiseerde overeenkomst voortgezet.
Bestuurlijk belang	Bestuurlijke besluiten rond Werk en Inkomen worden separaat in de respectievelijke gemeenten genomen. De samenwerkingsovereenkomst kent een bestuurlijk overleg W&I. Aan dit overleg neemt deel de Portefeuillehouder Werk en Inkomen.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.4 Begeleide participatie

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Het Re-integratie- en Participatiebeleid 2019-2022 wordt voor de vrijwillige participatie geïmplementeerd door lokale partijen. Mensen die niet naar betaald werk begeleid kunnen worden zullen zoveel mogelijk naar vrijwilligerswerk bemiddeld worden.

Belangrijkste resultaten 2021

Monitoring en evaluatie van Re-integratie- en Participatiebeleid.

Maatwerk op grond van Beschut werk in het kader van de Participatiewet voor de nieuwe doelgroep bij de Maregroep.

Toelichting

Inwoners met een relatief korte afstand tot de arbeidsmarkt van maximaal 24 maanden, worden binnen het onderdeel re-integratie begeleid naar (regulier) werk. Daarnaast vallen ook inwoners met een indicatie (doelgroepenregister, nieuw beschut werk en alternatief beschut werk), binnen dit onderdeel. Tijdens de uitvoering van het Re-integratie- en Participatiebeleid 2019-2022 is aandacht besteed aan monitoring enerzijds, en evaluatie anderzijds. Dit om zo goed mogelijk in te kunnen spelen op zaken als (exogene) ontwikkelingen, de vraag van de arbeidsmarkt en de samenstelling van het bijstandsbestand.

Maatwerk op grond van Beschut werk in het kader van de Participatiewet voor de nieuwe doelgroep Werk is niet alleen van belang om in het eigen levensonderhoud te voorzien, maar draagt ook bij aan persoonlijke ontwikkeling, maatschappelijke betrokkenheid en sociale contacten. Doel is om zoveel mogelijk mensen te bemiddelen naar een betaalde baan. Daarbij is er extra aandacht voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. In sommige gevallen is de stap naar een betaalde baan (nog) niet mogelijk. Daar waar (betaalde) arbeid op een reguliere werkplek (nog) niet tot de mogelijkheden behoort, wordt een passend alternatief geboden bij DZB Leiden, zodat inwoners meedoen en kans krijgen zich te ontwikkelen. Denk hierbij aan beschut werk en maatschappelijke participatie.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.5 Arbeidsparticipatie

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Het nieuwe arbeidsmarktbeleid 2019-2022 leidt tot een aparte aanpak van personen die reïntegreren

Belangrijkste resultaten 2021

Inkoop van goede trajecten die leiden naar participatie en zelfredzaamheid van inburgeraars

naar werk en degenen die in staat worden gesteld te participeren in de samenleving.

Veranderopgave Inburgering: wijziging Wet Inburgering per 1 juli 2021.

Het Rijk stelt financiële middelen ter beschikking aan de arbeidsmarktregio om samenwerking te verstevigen.

zoals statushouders en gezinsmigranten. Verstevigen van het netwerk voor deze groep.

Uitvoering arbeidsmarktbeleid en re-integratiebeleid.

Regionaal arbeidsmarktbeleid.

Toelichting

Re-integratie en participatie

Het Re-integratie- en Participatiebeleid 2019-2022 wordt verder uitgevoerd. Onderdeel van het re-integratie- en participatiebeleid is een splitsing tussen re-integratie en participatie. Deze splitsing zorgt voor een betere focus op cliënten die begeleid worden vanuit Werk (re-integratie) en cliënten waarbij er wordt ingezet op meedoen in de maatschappij (participatie). Cliënten binnen participatie worden begeleid vanuit Inkomen. De resultaten op het gebied van re-integratie zijn veelbelovend. Het bijstandsbestand is de afgelopen jaren in de gemeente gedaald. Minder mensen zijn afhankelijk van een uitkering, meer inwoners doen mee in de samenleving. Dit is het resultaat van enerzijds het nieuwe beleid, en anderzijds de kansen die een sterk verbeterde arbeidsmarkt biedt. Samenhangend met een dalend bijstandsbestand, is een daling van de uitgaven op het gebied van de BUIG. Hierdoor zijn ook de tekorten teruggelopen.

Naast de implementatie van het re-integratie en participatiebeleid wordt een nieuwe aanbestedingsronde voor re-integratietrajecten uitgevoerd. Bij het opzetten van de nieuwe procedure is intensief gebruik gemaakt van ondersteuning vanuit inkoop en contractmanagement zodat goed gestuurd kan worden op de kwaliteit van geleverde diensten. Doel is inwoners nog beter te ondersteunen in hun zoektocht naar werk.

Arbeidsmarktregio

De gemeenten Leidschendam-Voorburg, Voorschoten en Wassenaar zijn onderdeel van de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal. In de praktijk blijken er echter ook veel cliënten geplaatst te worden in andere arbeidsmarktregio's. Daarom wordt ook aansluiting gezocht bij de Leidse regio en de regio Haaglanden.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
21	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 - 65 jaar	LISA	676,4 (2018)	690,8 (2019)	792,1 (2019)

24	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	64,0% (2018)	64,8% (2019)	68,8% (2019)
26	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22-jarigen	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	1% (2017)	1% (2018)	2% (2018)
28	Lopende reïntegratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 - 65 jaar	CBS	414,4 (2018)	159,3 (2019)	207,0 (2019)

Toelichting beleidsindicatoren

De economie is nog verder aangetrokken in de periode tot en met 2019. Dit blijkt uit een dalend aantal werklozen en een stijgend aantal banen. Het lopende re-integratiebeleid voorziet in het begeleiden van personen naar werk door het actief koppelen van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Dergelijke inspanningen worden vastgelegd en verantwoord door het opvoeren van een re-integratievoorziening, het aantal geregistreerde voorzieningen ligt hoger dan de streefwaarde. De gevolgen van de Corona-pandemie op deze cijfers voor de komende jaren zijn nog niet bekend.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Mensen worden steeds ouder en blijven langer vitaal, waardoor zij langer thuis blijven wonen. Hierdoor stijgt het beroep op de duurdere maatwerkvoorzieningen, omdat meer oudere mensen gebruik maken van maatwerkvoorzieningen die helpen om zelfredzaam te blijven in en om het huis.

Belangrijkste resultaten 2021

De kwaliteit van de maatwerkvoorzieningen zoals rolstoelen, scootmobiel, regiotaxi en woonvoorzieningen houden we hoog.

Het gebruik van de collectieve voorzieningen zoals de regiotaxi wordt gestimuleerd.

Voorlichting aan bewoners en samenleving over levensloopbestendig wonen die het gebruik van maatwerkvoorzieningen beperken

Toelichting

Een grotere groep mensen doet een beroep op de duurdere maatwerkvoorzieningen. De zorg wordt complexer omdat steeds meer mensen ouder worden en dan meer beperkingen krijgen. Langer thuis wonen betekent dat mensen ook mobiel willen blijven. Sinds 2020 is de eigen bijdrage voor de regiotaaxi afgeschaft. Hierdoor blijft het aantrekkelijk om de regiotaaxi ook te gebruiken in incidentele gevallen. We stimuleren daarom het gebruik van de regiotaaxi en de voorzieningen in het voorliggende veld zoals de Bijbus en ANWB-Automaatje. Hierbij worden ook de mogelijkheden die het Openbaar Vervoer biedt, betrokken.

Voor jongere mensen met een beperking is er geen doorlopende stijgende trend in het aantal rolstoelen. We willen wel de kwaliteit van de voorzieningen voor alle doelgroepen hoog houden.

De maatwerkvoorzieningen worden elk jaar geëvalueerd op onder andere kwaliteit, effectiviteit en de toegankelijkheid.

De trend is dat vooral de dure woningaanpassingen stijgen. Dit heeft ook te maken met de krappe woningmarkt. We gaan voorlichting geven over veilig en levensloopbestendig wonen.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Het Interbestuurlijk programma (IBP) met kabinet, provincie en waterschappen vraagt van de gemeenten een aanpak van schuldproblematiek.

Mensen worden steeds ouder en blijven langer vitaal, waardoor zij langer thuis blijven wonen. De zorg wordt intensiever voor een grotere groep zeer oude mensen.

We bereiden in 2021 de decentralisering voor van de maatschappelijke zorg en beschermd wonen.

Belangrijkste resultaten 2021

Uitvoering beleidsplan Schuldhulpverlening 2021-2025.

Ontwikkelen van zorgarrangementen met combinaties van maatwerk- en voorliggende voorzieningen.

Verordening Wmo wordt in 2021 aangepast aan decentralisatie opgave van 1-1-2022.

Toelichting

Schuldhulpverlening

In 2020 is het beleidsplan schuldhulpverlening 2021-2025 voor de drie gemeenten opgesteld. Het beleidsplan omvat preventieve en curatieve schuldhulpverlening en de voorbereiding op de aangekondigde wetswijzigingen.

Langer thuis wonen

De zorg wordt intensiever voor een grotere groep zeer oude mensen. We anticiperen hierop met preventieve maatregelen voor de vitale ouderen en met betere samenwerking met het voorveld om de zorg voor de zeer ouderen te versterken.

Beschermd wonen

We anticiperen op de decentralisatie van beschermd wonen en de maatschappelijke zorg door te onderzoeken of de huidige maatwerkvoorzieningen voldoen aan de nieuwe ontwikkelingen.

Complexere doelgroep

De werkzaamheden nemen toe vanwege de vergrijzing en de toenemende complexiteit van de zorg. Hierop is tijdelijk extra capaciteit ingezet in de uitvoering in extra wachttijd te voorkomen

Aansluiten op preventieve voorzieningen

De voorwaarde bij de nieuwe inkooptrajecten is dat de maatwerkdienstverlening, waaronder ook de schuldproblematiek, beter moeten aansluiten op het voorveld.

Het doel is om met zorgcombinaties niet alleen het gebruik van de maatwerkvoorzieningen te verminderen, maar ook de op- en afschaling van zorg te vergemakkelijken.

Abonnementstarief

Afgelopen jaar is een nieuw tarief voor de eigen bijdrage voor Wmo voorzieningen ingevoerd. We zullen in 2021 de financiële gevolgen evalueren.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
32	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	390 (2018)	460 (2019)	670 (2019)

Toelichting beleidsindicatoren

Het totaal aantal inwoners dat gebruik maakt van een maatwerkarrangement WMO is gestegen ten opzichte van 2018.

6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

De kosten voor jeugdhulp stijgen. Er wordt steeds vaker, langer en intensiever gebruik gemaakt van (voornamelijk ambulante) professionele hulp en steun bij opvoed- en opgroei problemen. Uitdaging voor 2021 is om verder te gaan met het keren van het tij qua kosten, of in ieder geval met het afvlakken van de groeicurve zodat de kosten beheersbaar worden en de kwaliteit van zorg op peil blijft.

Belangrijkste resultaten 2021

In 2021 wordt prioriteit gegeven aan 3 thema's:

- Het uitvoeren van het Actieplan Jeugdhulp Wassenaar 2019-2021.
- Het verduidelijken, aanscherpen en uniformeren van de gemeentelijke toegang tot de 2e lijn (Q sturing).
- Contractmanagement, controle en verantwoording.

Toelichting

De cijfers over de jeugdhulp waarvoor een indicatie nodig is (bron: Servicebureau Haaglanden), laten een helder beeld zien:

- Het percentage en aantal jeugdigen met jeugdhulp stijgt. De kosten stijgen harder dan het aantal cliënten. Per cliënt zijn de kosten gemiddeld hoger geworden. De problematiek is complexer, cliënten ontvangen langer hulp en het aantal jeugdigen dat terugkeert na een afgesloten traject stijgt.
- De toenames (zowel in aantal als kosten) vinden vooral plaats in de ambulante hulp en in het bijzonder bij jeugdigen met een licht verstandelijke beperking (LVB) en/of GGZ problematiek.
- Meer kinderen groeien op in een gezinssituatie (thuis of jeugdhulp in gezinsvormen), het aantal plaatsingen met verblijf is afgenomen. Dit doel van de transformatie is daarmee behaald.

In 2015 ontving 5% van de jeugdigen onder de 18 jaar in Wassenaar een vorm van jeugdhulp, dit percentage was in 2019 gestegen naar 10% (Bron: Servicebureau Haaglanden, van 267 unieke klanten naar 571 klanten).

Daarnaast hebben de gemeenten te maken met stijgende tarieven van de jeugdhulp en zijn er investeringen om de kostenbesparende maatregelen uit het Actieplan Jeugdhulp Wassenaar 2019-2021 uit te voeren. De verwachte, dalende kosten als gevolg van deze maatregelen zullen pas in een later stadium zichtbaar zijn.

De kosten voor de jeugdhulp stijgen. Het voorveld wordt in 2021 daarom versterkt op het gebied van preventie en laagdrempelige hulp en advies (0^e en 1^e lijn). Daarnaast wordt de toegang naar de geïndiceerde hulp (2^e lijn) aangescherpt en wordt binnen de 2^e lijn gestuurd op de Q (quantity, hoeveelheid hulp). Kwaliteit van zorg blijft hierbij centraal staan zodat de Wassenaarse jeugdige en zijn netwerk zo goed en snel mogelijk geholpen wordt.

In 2019 maakten 569 unieke jeugdigen gebruik van geïndiceerde jeugdhulp. De gemiddelde kostprijs per jeugdige was €6.600,-.

In 2019 waren er 15 unieke jeugdigen die gebruik maakten van pgb jeugd. De gemiddelde kostprijs per jeugdige was €10.000,-.

In 2019 is er aan 35 jeugdigen jeugdhulp gestart via het Jeugdteam vanuit het CJG. De uitgaven hiervoor waren €150.000,-.

Verklaringen voor de stijgende kosten in 2019 t.o.v. 2018 liggen in de volgende omstandigheden:

- Meer jeugdigen zaten in dure vormen van zorg als dagbehandeling en verblijf;
- Stijging van het aantal unieke jeugdigen met jeugd GGZ en ambulante hulp;
- Langere zorgduur aan jeugdigen in verblijf en jeugdhulpplus;
- De meeste kosten worden gemaakt in jeugd GGZ en ambulante jeugdhulp.

In 2021 wordt de focus op 3 thema's gelegd:

- **Het uitvoeren van het Actieplan Jeugdhulp Wassenaar 2019-2021**

Met het uitvoeren van de maatregelen uit het actieplan investeren we met name op:

- Het verder versterken van de lokale toegang en het preventieve veld;
- Het versterken van de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp;
- Het inbedden van de Ondersteuner Jeugd en Gezin binnen de lokale toegang;
- Het verminderen van het aantal doorverwijzingen naar de 2^e lijn door het bieden van laagdrempelige hulp in de 1^e lijn.

- **Het verduidelijken, aanscherpen en uniformeren van de (gemeentelijke) toegang tot de 2e lijn (Q sturing).**

We gaan sturen op de Q: de hoeveelheid zorg. Het gaat hier om sturing op de aantallen indicaties, de omvang en duur van de zorg. Bijvoorbeeld door het aanscherpen van de toegang en te onderzoeken welke landelijke, wetenschappelijke normenkaders beschikbaar zijn voor verschillende types hulp (in overleg met de H10). Een aanzienlijk deel van de jeugdhulp wordt geïndiceerd door andere partijen dan de gemeente. Er lijkt behoorlijk veel variatie te zitten in de aanvragen, zowel in duur als omvang. In 2021 wordt daarom ingezet op het sturen op meer uniformiteit.

- **Contractmanagement, controle en verantwoording**

We maken in ons contractmanagement, controle en verantwoording gebruik van de lokale, regionale en landelijke beschikbare data (kwantitatief en kwalitatief) en sturen daarmee actief op de uitvoering van de zorg. Deze sturing vindt lokaal en regionaal plaats, van accountgesprekken met de lokale toegang tot de regionale ontwikkelafels met zorgaanbieders.

Ter illustratie:

- In 2021 wordt regionaal gewerkt met bestedingsruimte per aanbieder in de 2e lijn, met als uitgangspunt dat aanbieders gedurende het jaar zorgvuldig kijken naar verantwoorde mogelijkheden om de zorg af te schalen of beëindigen zodat binnen het budget ruimte blijft voor nieuwe klanten.
- Ook in de 0^e en 1^e lijn dienen partijen zich kwantitatief en kwalitatief te verantwoorden, zoals ook opgenomen in de subsidiebeschikkingen en lokale contracten. Hierdoor kan gestuurd worden op de doorverwijzingen naar de 2^e lijn.

Tot slot zal er eind 2020/begin 2021 een regiovisie worden opgeleverd met daarin de uitgangspunten voor een duurzame samenwerking tussen de gemeenten en het uitzetten van de koers van de komende jaren (2021-2025) op transformatie van de jeugdhulp, de verbinding met andere aanpalende velden in het sociaal domein en het onderwijs, de samenwerking met de jeugdhulpaanbieders en de ketenpartners. De regiovisie zal mede als inhoudelijk kader dienen voor de resultaatgerichte jeugdhulp in de komende jaren.

Er is in bovenstaande geen rekening gehouden met de gevolgen van de Corona crisis omdat deze nog niet concreet gemaakt kunnen worden.

Bij de behandeling van de kadernota is een motie aangenomen waarbij onder andere een taakstelling voor 2021 is opgelegd. Deze taakstelling van 150.000 euro is ingeboekt in deze begroting. In de motie is gevraagd om een extra taakstelling van € 75.000 te realiseren door gebruik te maken van innovatieve mogelijkheden. Deze innovatie wordt ingezet. Echter effecten van innovaties zie je niet terug in hetzelfde jaar. Dit is de reden dat de extra taakstelling van € 75.000 nog niet is ingeboekt in deze begroting.

De poh jeugd ggz ondersteuner is per 1 oktober begonnen bij de huisartsen voor 20 uur per week en in het actieplan jeugd was al extra specifieke capaciteit ingezet voor de uitvoering van het plan en zal ook toezien op de taakstellingen. In de commissie sociaal domein wordt u steeds op de hoogte gehouden van de vorderingen binnen het actieplan jeugd.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
29	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	7,3% (2018)	9,9% (2019)	12,2% (2019)

Toelichting beleidsindicatoren

Jeugdigen/gezinnen uit Wassenaar weten de toegang tot jeugdhulpvoorzieningen steeds beter te vinden. Jeugdhulp is een open einde regeling en aantallen jeugdigen in jeugdhulp en kosten van trajecten kunnen variëren.

Een afname van het aantal jeugdigen in de jeugdhulp door (preventieve) maatregelen wordt nagestreefd, hiervoor is het actieplan jeugdhulp 2019-2021 opgesteld.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.81 Geëscaleerde zorg 18+

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Per 1 januari 2022 worden de taken op het gebied van Beschermd Wonen doorgedecentraliseerd van de centrumgemeenten naar alle gemeenten.

Op 3 juni 2020 heeft het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport het brede plan van aanpak dak- en thuisloosheid gepresenteerd: 'Een (t)huis, een toekomst', om dak- en thuisloosheid zoveel mogelijk te voorkomen en terug te dringen.

Belangrijkste resultaten 2021

Eind 2021 is de gemeente Wassenaar klaar voor de doorcentralisatie van Beschermd Wonen. In een regiovisie worden de afspraken over de decentralisatie en de samenwerking vanaf 2022 tussen de H5 gemeenten vastgelegd.

Er wordt lokaal en regionaal uitvoering gegeven aan de doelstellingen uit de brede aanpak dak- en thuisloosheid.

Verstevigde verbindingen en afspraken in het zorg- en veiligheidsnetwerk.

Er wordt uitvoering gegeven aan de wet verplichte ggz.

Tussentijdse evaluatie Buurtcirkel.

Er worden (regionaal) afspraken gemaakt over de huisvesting van uitstromers uit instellingen.

Toelichting

Decentralisatie Beschermd Wonen

Vanaf 2022 is Wassenaar zelf verantwoordelijk voor nieuwe cliënten Beschermd Wonen. In de regio H5 wordt in 2021 samengewerkt om ervoor te zorgen dat elke gemeente klaar is voor deze nieuwe taak. Doelstelling is dat in de H5-regio voor elke inwoner een sluitend aanbod beschikbaar is dat inwoners in staat stelt om zo zelfstandig mogelijk te wonen in de eigen omgeving en/of hier naar een intramurale periode zo snel mogelijk terug te keren.

De afspraken die de gemeenten maken over de doordecentralisatie en de periode na 2022 worden vastgelegd in een regiovisie. Daar worden ten minste afspraken vastgelegd over inkoop, regionale voorzieningen, de transformatie van voorzieningen en de toegang.

Brede aanpak dak- en thuisloosheid

Met het brede plan van aanpak dak- en thuisloosheid wil VWS dak- en thuisloosheid zoveel mogelijk voorkomen en terugdringen. Ambitie is om dak- en thuislozen een zo zelfstandig mogelijke woonplek met begeleiding te bieden en idealiter nooit langer dan 3 maanden in de opvang te laten verblijven. Het plan benoemt doelstellingen op 3 thema's: preventie, vernieuwing van de opvang en wonen met begeleiding. Op lokaal en regionaal niveau wordt invulling gegeven aan deze doelstellingen. Nu al wordt hier op in gezet door Wassenaar met de preventie van en vroegsignalering van schulden om huisuitzettingen te voorkomen.

Verstevigde verbindingen en afspraken in het zorg- en veiligheidsnetwerk

In Wassenaar zijn inwoners die zorg en ondersteuning mijden en te maken hebben met complexe problematiek. Deze casuïstiek kan besproken worden in het Signaleringsoverleg Wassenaar. In 2020 zijn de samenwerkingsafspraken en verantwoordelijkheden van de deelnemende partijen aan dit overleg aangescherpt. In 2021 gaan we aan de slag met de verdere samenwerking in keten zorg en veiligheid. Het doel is om samen met partners tot een sluitende keten te komen van 0 tot 100 jaar.

Ook op bestuurlijk niveau wordt de samenwerking tussen zorg en veiligheid versterkt. Inmiddels is het Veiligheidshuis herbenoemd tot Zorg- en Veiligheidshuis en is de stuurgroep van het Veiligheidshuis opgegaan in het Bestuurlijk Overleg Zorg en Veiligheid. In dit Bestuurlijk Overleg wordt o.a. gestuurd op het Zorg- en Veiligheidshuis, knelpunten in de uitvoering van de wet verplichte ggz en nieuwe ontwikkelingen op het gebied van zorg en veiligheid.

Regionale afspraken huisvesting van uitstromers uit instellingen

Er is momenteel in de regio Haaglanden onvoldoende huisvesting beschikbaar voor mensen die kunnen uitstromen uit Beschermd Wonen of maatschappelijke opvang-instellingen (1.250 nodig, maar 650 beschikbaar). De zorgketen is hierdoor verstoort; geen uitstroom betekent dat mensen die klaar zijn om uit te stromen onnodig dure plekken bezet houden, de instroom stopt en de wachtlijsten blijven in stand gehouden. Daarnaast is er te weinig spreiding van uitstroom over de regio. Regionaal worden afspraken gemaakt over de huisvesting van uitstromers per gemeente. Het realiseren van woningen voor deze en andere kwetsbare doelgroepen wordt ook toegelicht onder 8.3.

Ontwikkeling mentale weerbaarheid inwoners

Om burgers meer regie over hun mentale gezondheid te geven zijn er voorstellen in de maak en worden er gesprekken gevoerd tussen GGZ professionals, huisartsen en gemeente over het lokaal inzetten van een domein overstijgend netwerk in de nulde- en eerstelijns hulpverlening waarin de burgers centraal staan. Bedoeling is het creëren van een integrale aanpak die ervoor zorgt dat verschillende partijen die zich bezighouden met het psychisch welzijn van de inwoners van Wassenaar met elkaar kunnen samenwerken. Door burgers via dit netwerk te laten beschikken over verschillende laagdrempelige vormen van hulp en ondersteuning wordt beoogd dat zij vanuit eigen regie en waar nodig met hulp de juiste zorg op de juiste plek krijgen. Hiermee wordt de mentale gezondheid van de lokale populatie bevorderd en wordt voorkomen dat mensen (onnodig) behandeld worden in de tweedelijnszorg, wat moet bijdragen aan een besparing op de uiteindelijke zorgkosten en een verkorting van wachtlijsten in de tweedelijnszorg.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.82 Geëscaleerde zorg 18-

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Het behouden van de trend dat steeds minder jeugdigen te maken krijgen met jeugdbescherming en/of jeugdreclassering.

Belangrijkste resultaten 2021

- Lokale implementatie en borging van Beter Samenspel
- Versterken van het voorveld op het gebied van preventie
- Q sturing
- Contractmanagement, controle en verantwoording

Toelichting

Het percentage jeugdigen dat te maken heeft met jeugdbescherming en/of jeugdreclassering is de afgelopen jaren stabiel. In de tweede helft van 2019 had 0,5% van het aantal jeugdigen in Wassenaar een jeugdbeschermingsmaatregel opgelegd gekregen. Het gaat dus om een klein percentage van het totaal aantal jeugdigen in Wassenaar (bron: Waar staat je gemeente). Ook in de indicatie en declaratiecijfers van het Service Bureau Haaglanden is een terugloop te zien. Dit zijn positieve ontwikkelingen, die passen bij het transformatiedoel om jeugdigen waar het kan, veilig en verantwoord is thuis te laten opgroeien en jeugdcriminaliteit te voorkomen.

In 2021 gaan we het programma Beter Samenspel verder lokaal implementeren en borgen, zodat de verbindingen tussen de Gecertificeerde Instellingen en het lokale jeugdteam verder worden verbeterd. De werkprocessen van de Jeugdbeschermingstafel worden verder doorontwikkeld. Dit moet er toe bijdragen dat op- en afschaling worden versoepeld, duurzame veiligheidspatronen worden gerealiseerd en eventuele terugval wordt voorkomen.

Daarnaast wordt in 2021 gewerkt aan sturing op de Q en contractmanagement, controle en verantwoording (zie ook taakveld 6.72). Hierbij moet wel opgemerkt worden dat maatregelen opgelegd worden door de rechter en er dus vanuit de gemeenten beperkte sturing mogelijk is op de Q. Sturing zal dan ook met name plaatsvinden in de samenwerking met de GI's en de samenhang met andere jeugdhulpvoorzieningen.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
22	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21-jarigen	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	0% (2017)	0% (2018)	1% (2018)
30	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	0,4% (2018)	0,5% (2019)	1,2% (2019)
31	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,2% (2015)	0,3% (2017)	0,4% (2017)

Toelichting beleidsindicatoren

Over het percentage jeugd met een delict voor de rechter valt moeilijk iets te zeggen. Deze cijfers komen uit de Kinderen in Tel rapporten die één keer per twee jaar uitkomen en zijn procentueel dermate laag dat er geen trend in te ontdekken valt.

Zowel het percentage als het absolute aantal jongeren met een jeugdbeschermingsmaatregel en een jeugd reclasseringsmaatregel is de afgelopen jaren laag en stabiel. De werkprocessen rond de toegang tot het gedwongen kader jeugdhulp zijn de afgelopen jaren uitgekristalliseerd en beter afgestemd.

Verbonden partijen

Naam	Taakveld
Werkvoorzieningschap Kust Duin en Bollenstreek (KDB)	6.4 Begeleide participatie
Gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden	6.72 Maatwerk dienstverlening 18- 6.81 Geëscaleerde zorg

Wat gaat het kosten ?

Tabel 10

Programma: P6 Sociaal Domein ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Baten	204	60	71	71	71	71
	Lasten	-1.655	-1.587	-1.520	-1.492	-1.462	-1.462
	Saldo	-1.451	-1.527	-1.449	-1.422	-1.392	-1.392
6.2 Wijkteams	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-464	-652	-642	-642	-642	-642
	Saldo	-464	-652	-642	-642	-642	-642
6.3 Inkomensregelingen	Baten	6.281	8.714	6.315	6.315	6.315	6.315
	Lasten	-7.502	-10.958	-8.576	-8.506	-8.506	-8.506
	Saldo	-1.221	-2.244	-2.261	-2.191	-2.191	-2.191
6.4 Begeleide participatie	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-979	-1.014	-1.053	-1.081	-1.095	-1.076
	Saldo	-979	-1.014	-1.053	-1.081	-1.095	-1.076
6.5 Arbeidsparticipatie	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-1.280	-1.198	-1.147	-1.195	-1.204	-1.204
	Saldo	-1.280	-1.198	-1.147	-1.195	-1.204	-1.204
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-1.000	-927	-955	-894	-894	-894
	Saldo	-1.000	-927	-955	-894	-894	-894
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Baten	160	150	150	150	150	150
	Lasten	-2.542	-2.703	-2.663	-2.538	-2.488	-2.488
	Saldo	-2.382	-2.553	-2.513	-2.388	-2.338	-2.338
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Baten	17	0	0	0	0	0
	Lasten	-3.282	-3.956	-3.806	-3.956	-3.669	-3.669
	Saldo	-3.265	-3.956	-3.806	-3.956	-3.669	-3.669
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-94	-144	-187	-187	-187	-187
	Saldo	-94	-144	-187	-187	-187	-187
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	Baten	0	50	0	0	0	0
	Lasten	-1.363	-1.410	-1.383	-1.359	-1.359	-1.359
	Saldo	-1.363	-1.360	-1.383	-1.359	-1.359	-1.359
Totaal baten	Baten	6.663	8.974	6.536	6.536	6.535	6.535
Totaal lasten	Lasten	-20.161	-24.549	-21.931	-21.849	-21.505	-21.486
Saldo van baten en lasten	Saldo	-13.498	-15.575	-15.395	-15.314	-14.969	-14.951
Onttrekking reserves		384	707	569	424	0	0
Toevoeging reserves		-30	0	-150	0	0	0
Mutaties reserves		354	707	419	424	0	0
Geraamde resultaat		-13.144	-14.868	-14.977	-14.890	-14.969	-14.951

Toelichting op mutatie (verhoging/verlaging) begroot 2021 ten opzichte van begroot 2020 in taakvelden groter of gelijk aan € 50.000

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie (voordeel van € 78.000 t.o.v. begroting 2020)

De raming van de lasten van dit taakveld is in 2021 per saldo € 67.000 lager dan in 2020. Dit is te verklaren door € 43.000 lagere lasten voor subsidies, en € 34.000 aan hogere toegerekende bijdrage aan de WODV. In 2020 was er daarnaast € 27.000 geraamd voor het feest Paaubruist, en € 30.000 voor ondersteuning van het burgerinitiatief Kerkehout. Het restant wordt verklaard door overige kleine verschillen.

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen (nadeel van € 7.000 t.o.v. begroting 2020)

De baten en lasten van dit taakveld zijn in 2021 respectievelijk € 2.399.000 en € 2.392.000 lager geraamd dan in 2020. Dit is te verklaren door de raming van de baten en lasten van de TOZO-regeling in 2020 (beide € 2.636.000) en de pilot 113 zelfmoordpreventie (beide € 23.000). Daarnaast zijn de baten en lasten voor de BUIG in 2021 € 259.000 hoger geraamd dan in 2020. Het restant wordt veroorzaakt door overige kleine verschillen.

Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie (voordeel van € 51.000 t.o.v. begroting 2020)

De raming van de lasten van dit taakveld is in 2021 € 51.000 lager dan in 2020. Dit is te verklaren door € 60.000 aan lasten die in 2020 zijn opgenomen voor de uitvoeringskosten voor de voorbereiding van de Wet inburgering. Daarnaast is er in 2021 € 10.000 aan hogere lasten geraamd voor inburgering. Het restant verschil wordt veroorzaakt door overige kleine verschillen.

Taakvelden 6.72 en 6.82 (samen de uitvoering jeugdwet) (voordeel van € 127.000 t.o.v. begroting 2020)

Het verschil van € 50.000 in de ramingen van de baten op deze taakvelden is te verklaren door de incidenteel ontvangen uitkering in 2020 in verband met de liquidatie van de Stojah.

Ter uitvoering van de motie van 7 juli 2020 van CDA, VVD, D66 en LW! over aanpak jeugdzorg en de kracht van Wassenaar is een bezuiniging doorgevoerd op de raming voor zorg in natura van € 150.000. Het restant wordt verklaard door overige kleine verschillen. Tegenover deze bezuiniging is een storting in de reserve sociaal domein geraamd.

Reservemutaties

In 2021 wordt € 158.000 minder geraamd aan onttrekkingen uit de reserves dan in 2020. Dit is te verklaren doordat er in 2020 onttrekkingen zijn geraamd voor het burgerinitiatief Kerkehout (€ 30.000), het feest Paaubruist (€ 27.000), de inrichting van de sociale kaart (€ 50.000), en het actieplan jeugd (€ 88.000). Daarnaast is er met de jaarrekening 2019 € 50.000 van het innovatiebudget Sociaal Domein overgeheveld naar 2020. Ten slotte is er voor 2021 een onttrekking geraamd ter dekking van de aframing van de eigen bijdrage van de WMO (€ 87.000).

Voor 2021 is een storting in de reserve sociaal domein geraamd van € 150.000, verband houdend met de bezuinigingsopdracht voor de lasten voor zorg in natura.

P7 Volksgezondheid en milieu

Wat willen we bereiken ?

Door uitvoering te geven aan het lokaal gezondheidsbeleid en in te zetten op specifieke thema's willen wij inwoners gezond en veilig laten opgroeien en zich maximaal laten ontwikkelen;

Op basis van het gemeentelijk rioleringsplan (vGRP) dragen wij bij aan onze zorgplicht om het milieu zo min mogelijk te belasten en de volksgezondheid te verbeteren. Het uitgangspunt is het toewerken naar een klimaatrobuuste en duurzame waterketen. Samen met inwoners willen wij grip krijgen op afvalstromen en streven wij op termijn naar 30 kg restafval per persoon in 2025;

Wij gaan voor een milieubewust, groener en duurzamer Wassenaar. Daarbij hebben wij als doel om in 2040 CO-2 neutraal zijn, millennium- en fairtrade gemeente te blijven en een bijdrage te leveren aan de energietransitie. Daarnaast staan wij voor verduurzaming van de samenleving en verbetering van de milieukwaliteiten van de leefomgeving.

Wat gaan we daarvoor doen ?

7.1 Volksgezondheid

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

In het kader van preventieve gezondheid wordt mentale weerbaarheid van inwoners steeds meer een issue; ook lokaal. Inmiddels zijn lokaal professionals in de GGZ en huisartsen hierover met elkaar en met gemeente in gesprek.

Belangrijkste resultaten 2021

Uitvoeren actiepunten uit het Uitvoeringsprogramma Lokaal Gezondheidsbeleid wat betreft aanpak roken, alcoholmisbruik, gezonde voeding & bewegen, waarbij wordt aangehaakt bij de actiepunten uit het Lokaal Sportakkoord.

Toelichting

Lokaal gezondheidsbeleid

In het Uitvoeringsprogramma Lokaal Gezondheidsbeleid Wassenaar 2020-2022 staat beschreven hoe Wassenaar lokaal het beleid op het gebied van gezondheid wat betreft aanpak roken, alcoholmisbruik, gezonde voeding & bewegen gaat uitvoeren in de periode 2020-2022.

In de Landelijke Nota Gezondheidsbeleid en meer specifiek ook in het Nationaal Preventieakkoord is opgenomen dat er de komende jaren onverminderd wordt ingezet op het bevorderen van gezondheid van de inwoners. Hierbij staan preventie, gezondheidsbescherming, het verminderen van gezondheidsverschillen en een integrale aanpak centraal. Daarmee bieden Het Nationaal Preventieakkoord en de landelijke Nota Gezondheidsbeleid uitgangspunten voor het lokale beleid.

Gezondheidsbeleid heeft veel raakvlakken met andere beleidsvelden zoals beleid sociaal domein en sportbeleid, maar ook bijvoorbeeld omgevingsbeleid. Om tot een uitvoeringsprogramma te komen, worden daarom relaties gelegd met deze en andere relevante beleidsvelden, zoals met betrekking tot de eerstelijnszorg (huisartsen), onderwijs, sportbeleid en ouderen.

Dit gezondheidsbeleid hangt naast het Nationaal Preventieakkoord ook samen met het Lokaal Sportakkoord. De focus bij dit lokaal gezondheidsbeleid ligt bij de kwetsbare inwoners onder de jeugd, ouderen en die met een laag sociaal economische status. Aan de hand van de uitgangspunten op het gebied van roken, alcohol, gezonde voeding (tegengaan overgewicht) en bewegen zal samen met onze stakeholders de komende periode gewerkt worden aan het (nog) gezonder maken van onze inwoners.

GGD Haaglanden

Zie paragraaf verbonden Partijen.

Wat gaan we daarvoor doen ?

7.2 Riolering

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Onderzoek naar het functioneren en klimaatbestendigheid van het rioolstelsel.

Belangrijkste resultaten 2021

Toelichting

Onderzoek naar het functioneren en klimaatbestendigheid van het rioolstelsel

In 2019 heeft de raad met het vaststellen van de beleidsmodule Integraal Waterketenplan (IWKp) 2019-2023 nieuwe beleidsuitgangspunten voor de riolering vastgesteld. Voor het opstellen van de beleidsuitgangspunten is in het samenwerkingsverband waterketen Leidse regio gekeken naar de gehele waterketen. De waterketen gaat over de productie van drinkwater tot de verwerking van afvalwater. Deze samenwerking over de gemeentegrenzen heen is noodzakelijk als wij nieuwe opgaven zoals verstedelijking, klimaatadaptatie en duurzaamheid op willen pakken.

Een eerste stap om hier invulling aan te geven is om een nieuwe capaciteitsberekening van het totale rioolstelsel op te stellen. Dit is een onderdeel van het Basis rioleringsplan (BRP) dat in 2021/2022 wordt opgesteld. Het doel is om te komen tot een rioolstelsel dat inspeelt op de voorziene opgaven. Aan de hand van dit plan wordt inzichtelijk waar maatregelen onder de grond gewenst of noodzakelijk zijn.

De onderhoudsopgave voor de riolering is opgenomen in de paragraaf kapitaalgoederen.

Samenwerkingsverbanden

Naam	Samenwerking Waterketen Regio Rijnland
Juridische vorm	Samenwerkingsverband van 28 gemeenten, drinkwaterbedrijven Dunea en Oasis en het Hoogheemraadschap van Rijnland.
Vestigingsplaats	Leiden
Bestuur en toezicht	<p>De samenwerking kent drie bestuursorganen:</p> <ul style="list-style-type: none">• Bestuurlijk algemeen, betreffende wethouder van gemeente en waterschap, waarbij Rijnland initiatiefnemer is;• Bestuurlijk Cluster, betreffende wethouder deelnemende gemeenten (Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Zoeterwoude, Voorschoten en Wassenaar) binnen cluster Leidse Regio vertegenwoordigt door wethouder Leiden als voorzitter en wethouder Rijnland;• C-team, overkoepelend orgaan van voorzitters van de clusters (4 in totaal) en Rijnland. Deze informeren voorzitters bestuurlijk clusters.
Doelstelling	<p>Gezamenlijke zorg voor de gehele waterketen en krachten bundelen.</p> <ul style="list-style-type: none">• Realiseren van de kostenbesparingen in het beheer van de waterketen;• Verbeteren van de kwaliteit van de uitvoering van de beheertaken en het innovatievermogen;• Verminderen van de personele kwetsbaarheid bij de uitvoering van de beheertaken. <p>Vertrekpunt in de samenwerking is dat de bestaande taken en verantwoordelijkheden niet worden aangetast.</p>
Bestuurlijk belang	<p>Samenwerken versterkt de waterketen. Met dit uitgangspunt werken gemeenten, drinkwaterbedrijf Dunea en het hoogheemraadschap van Rijnland samen toe naar een waterketen en waterketenbeheer:</p> <ul style="list-style-type: none">• Van hoge constante kwaliteit;• Met een lage kwetsbaarheid;• Functionerend tegen zo laag mogelijke totaal maatschappelijke kosten. <p>Met het structureel opzetten van samenwerking geven Rijnland en gemeenten invulling aan het Bestuursakkoord Water.</p>

7.3 Afval

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Landelijke afval doelen.

Belangrijkste resultaten 2021

Evaluatie proef Plastic, Metaal en Drankkartons.

Vergroten kennis over het gescheiden inzamelen van afval bij inwoners.

Toelichting

Landelijke afval doelen

Europese- en milieuwetgeving zijn de aanleiding geweest voor het opstellen van een derde landelijk afvalbeheerplan (LAP3) Hierin zijn onder andere de volgende doelen gesteld;

- Het vergroten van de bewustwording bij huishoudens en bedrijven van hun afvalproductie en wat met het afval gebeurt in de keten.
- Verhogen van het aandeel afvalscheiding (fijn en grof) huishoudelijk afval van 52% in 2014 naar minimaal 75% in 2020. Afvalscheiding heeft hier betrekking op zowel bron- als nascheiding.
- Verlagen van de hoeveelheid huishoudelijk restafval van 240 kilogram per inwoner per jaar in 2014 naar maximaal 100 kilogram per inwoner per jaar in 2020, en maximaal 30 kilogram per inwoner per jaar in 2025.

In Wassenaar is in 2019 208 kilogram per inwoner aan restafval opgehaald en staat voor een grote opgave om de landelijke doelen te behalen. In 2019 heeft de gemeenteraad het nieuwe afvalbeleid vastgesteld. Dit bestaat uit een aantal onderdelen, de pilot met het huis aan huis inzamelen van PMD, de uitbreiding met een drietal milieuparken, na-scheiding (2022) en aanscherpen van de communicatie aan de inwoners. Dit pakket is naar verwachting nog onvoldoende om bovenstaande doelen volledig te behalen. Buiten de reeds genomen maatregelen wordt daarom in samenwerking met Avalex bekeken wat de mogelijkheden zijn om het percentage afvalscheiding verder te verhogen en de kilo's restafval af te laten afnemen. De dekking van de kosten van onder andere het inzamelen en verwerken van afval verloopt via de afvalstoffenheffing. In de paragraaf lokale heffingen zijn de tarieven en beleidskeuzes voor de afvalstoffenheffing beschreven.

Evaluatie proef Plastic, Metaal en Drankkartons (PMD)

In de wijken Wassenaar Zuid en Rijksdorp is begin 2020 een proef gestart met het huis aan huis inzamelen van PMD. Hiermee is gestart om de hoeveelheid restafval terug te brengen en het hergebruik van grondstoffen te verhogen. In deze wijken doet ruim 90% van de huishoudens mee aan de proef. In het 1^e kwartaal van 2021 wordt geëvalueerd of het huis aan huis inzamelen van PMD bijdraagt aan de afname van het restafval en een stijging van ingezamelde grondstoffen. Op basis van de evaluatie PMD en overige ontwikkelingen wordt een advies uitgebracht over het beëindigen, voorzetten of uitbreiden van het huis aan huis inzamelen van PMD. Het resultaat van deze evaluatie wordt meegenomen in de Dienstverleningsovereenkomst 2022 met Avalex.

Vergroten kennis over het gescheiden inzamelen van afval bij inwoners

Het scheiden van afval door inwoners begint bij kennis over de noodzaak van het scheiden van afval en duidelijkheid over welke afvalstromen er gescheiden kunnen worden. Door verschillende communicatiemiddelen in te zetten zullen de inwoners worden geïnformeerd over het anders aanbieden van hun afval om te komen tot een betere afvalscheiding. Het doel is om minimaal 65% afvalscheiding te bereiken in 2021.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
33	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS	283 (2016)	216 (2017)	178 (2017)

Toelichting beleidsindicatoren

Wat gaan we daarvoor doen ?

7.4 Milieubeheer en Duurzaamheid

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Regionale Energiestrategie (RES)

Lokale Energie Strategie (LES)

Belangrijkste resultaten 2021

Eind 2021 de gemeentelijke Transitievisie warmte vaststellen

Vóór juli 2021 de Regionale energiestrategie (RES) vaststellen

Toelichting

Duurzaamheid is een containerbegrip. Maatregelen voor verduurzaming van de samenleving kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op klimaatbestendigheid, CO₂-reductie (o.a. energietransitie) of circulariteit.

Lokale Energiestrategie (LES)

De focus binnen de LES ligt op het afronden van de Transitievisie Warmte. De visie om van het aardgas af te gaan hangt in Wassenaar nauw samen met de doelstellingen omtrent CO₂-reductie. Daarnaast worden de bestaande en nieuwe lokale initiatieven gestimuleerd via de Klimaattafels en wordt ingezet op communicatie in relatie tot bovengenoemde aanpak. De Regionale Energiestrategie wordt gereed gemaakt voor besluitvorming in de raad. Binnen de LES worden tevens kleinschalige projecten uitgevoerd zoals energiemonitoring, incidentele zonnepanelenprojecten en aparte besparingsacties voor bewoners zoals de RRE (Regeling Reductie Energiegebruik). De gemeentelijke inspanningen op het gebied van CO₂-reductie worden gemonitord.

Transitievisie warmte

De Transitievisie Warmte geeft een tijdspad en de mogelijke wijze waarop de bebouwde omgeving aardgasvrij kan worden verwarmd naar 2050. Op basis van de resultaten van een technisch-economische analyse van alternatieve warmtetechnieken en een participatieproces met belanghebbenden bieden wij eind 2021 de gemeentelijke transitievisie warmte ter vaststelling aan.

Regionale Energiestrategie (RES)

In het kader van het Klimaatakkoord dienen regio's vóór juli 2021 hun RES aan te bieden. Met een RES levert de regio Rotterdam Den Haag een bijdrage aan het doel van 49% CO₂-reductie in 2030 ten opzichte van 1990. Tevens rekent het Planbureau voor de Leefomgeving de ambities van alle RES-regio's door om vast te stellen of een regio voldoende bijdraagt aan de landelijke doelstelling. De resultaten van beide exercities worden verwerkt in een RES 1.0 van de regio Rotterdam Den Haag.

Klimaattafel

De Wassenaarse Klimaattafel is een platform, waarin duurzame initiatieven worden gedeeld en opgestart. Het platform is er om deelnemers te inspireren, buurten te activeren en een gezamenlijke effort te leveren in het reduceren van de CO₂-uitstoot van heel Wassenaar. De deelnemerslijst bestaat uit bewoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers en de gemeente. Binnen het netwerk worden kennis en organisatiekracht uitgewisseld en samengevoegd om tot concrete uitvoering te komen. De klimaattafel werkt in 2021 aan een groter bereik binnen Wassenaar, vergroten van de naamsbekendheid van het platform en samengevoegd om tot concrete uitvoering te komen.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
34	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	1,2% (2017)	1,9% (2018)	18,5% (2018)

Toelichting beleidsindicatoren

* Cijfers vanaf 2019 zijn niet beschikbaar

Anders dan bij de levering van gas en elektriciteit worden veel vormen van hernieuwbare energie niet bemeterd, bijvoorbeeld omdat opwekking en gebruik geheel of gedeeltelijk "achter de meter" plaatsvinden (zoals bij hernieuwbare elektriciteit). In de Klimaatmonitor van Rijkswaterstaat worden daarom top-down inschattingen gemaakt. Hierbij worden nationale cijfers op basis van een verdeelsleutel gealloceerd over gemeenten. Deze cijfers komen doorgaans bijna twee jaar na afloop van een kalenderjaar beschikbaar. Het percentage hernieuwbare elektriciteit heeft zich volgens deze schattingen in Wassenaar ontwikkeld van 0% in 2010 naar 1,9% in 2018. Wanneer Wassenaar in 2050 CO2-neutraal wil zijn dient dit in 2050 100% te zijn. In 2021 verwachten we dat deze indicator laat zien dat we in 2019 op 2,4% uitkomen.

Wat gaan we daarvoor doen ?

7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Belangrijkste resultaten 2021

Toelichting

De gemeente exploiteert en beheert de begraafplaats Persijnhof. Het huidige service- en kwaliteitsniveau basis (CROW-niveau B) wordt voorgezet.

Verbonden partijen

Naam	Taakveld
Gemeenschappelijke regeling GGD Haaglanden	7.1 Volksgezondheid
Avalex	7.3 Afval
Omgevingsdienst Haaglanden	7.4 Milieu: legalisering, toezicht, handhaving

Wat gaat het kosten ?

Tabel 11

Programma: P7 Volksgezondheid en milieu		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		2019	2020	2021	2022	2023	2024
7.1 Volksgezondheid	Baten	45	45	45	45	45	45
	Lasten	-1.809	-1.849	-1.845	-1.845	-1.845	-1.845
	Saldo	-1.764	-1.804	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800
7.2 Riolering	Baten	2.839	2.675	2.675	2.675	2.675	2.675
	Lasten	-1.946	-1.873	-1.860	-1.894	-1.858	-1.841
	Saldo	892	801	815	781	817	834
7.3 Afval	Baten	4.329	4.868	4.894	5.094	5.269	5.444
	Lasten	-3.322	-3.920	-3.975	-4.155	-4.297	-4.458
	Saldo	1.007	948	920	939	973	986
7.4 Milieubeheer	Baten	3	270	0	0	0	0
	Lasten	-833	-1.184	-838	-766	-721	-721
	Saldo	-829	-914	-838	-766	-721	-721
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Baten	65	55	57	57	62	50
	Lasten	-150	-138	-157	-159	-162	-151
	Saldo	-85	-83	-100	-102	-101	-101
Totaal baten	Baten	7.281	7.913	7.671	7.871	8.051	8.214
Totaal lasten	Lasten	-8.059	-8.964	-8.674	-8.818	-8.883	-9.016
Saldo van baten en lasten	Saldo	-779	-1.051	-1.003	-947	-832	-802
Onttrekking reserves		214	461	27	0	0	0
Toevoeging reserves		0	-237	0	0	0	0
Mutaties reserves		214	224	27	0	0	0
Geraamde resultaat		-565	-827	-976	-947	-832	-802

Toelichting op mutatie (verhoging/verlaging) begroot 2021 ten opzichte van begroot 2020 in taakvelden groter of gelijk aan € 50.000

Taakveld 7.3 Afval (nadeel van € 28.000 t.o.v. begroting 2020)

In tegenstelling tot voorgaande jaren (waar de bijdrage aan Avalex jaarlijks gelijk bleef) is in meerjarig perspectief de jaarlijks stijgende vergoeding opgenomen die op grond van de dienstverleningsovereenkomst en de meerjarenbegroting aan Avalex wordt afgedragen. Op basis van de huidige inzichten in de afvalverwerkingstarieven en tonnages loopt de DVO-bijdrage van € 3.589.000 in 2021 jaarlijks op tot € 4.074.000 in 2024. Deze stijgende lasten worden in principe gecompenseerd door verhoging van de tarieven afvalstoffenheffing (kadernota 2021). Hiertoe zal jaarlijks een voorstel aan de raad ter vaststelling worden voorgelegd.

Het vastleggen van deze werkwijze in de meerjarenbegroting laat een constant saldo zien op dit taakveld. De opgenomen kostenbesparing van € 80.000 in verband met de proef bronscheiding afvalverwerking blijkt niet reëel te zijn en is vanaf 2021 teruggedraaid.

In 2020 is incidenteel budget opgenomen voor communicatie over de bronscheiding van het afval (€ 25.000).

Taakveld 7.4 Milieubeheer (voordeel van € 76.000 t.o.v. begroting 2020)

In 2020 zijn de incidentele RRE-middelen (regeling reductie energiegebruik) van € 270.000 opgenomen die naar verwachting zullen worden besteed aan duurzaamheidsvouchers. Vanaf 2021 is hierdoor een daling van zowel de lasten als de baten zichtbaar.

Ook is in 2020 eenmalig een budget van € 154.000 opgenomen voor de lokale energiestrategie (LES) en € 16.000 voor procesgeld klimaatprogramma (jaarrekening 2019).

Voor de regionale energiestrategie is € 80.000 beschikbaar gesteld, gespreid over de jaren 2020 en 2021 (voorjaarsnota 2020).

Voor het inzetten van capaciteit op het gebied van duurzaamheid is in de voorjaarsnota 2020 en de kadernota 2021 in totaal € 180.000 beschikbaar gesteld, gespreid over de jaren 2020-2022.

Omdat de meeste budgetten incidenteel zijn opgenomen in 2020, geeft dit een daling van de lasten en daarmee het saldo te zien voor de jaren daarna.

Reservemutaties

In 2020 is een bedrag van € 237.000 ten laste van de algemene reserve gestort in de reserve 'Transitieviesies Klimaatakkoord' voor het opstellen van de transitieviesies warmte, wijkaanpakplannen en informatievoorziening via energieloketten in de periode 2019 tot en met 2021 (resultaatbestemming jaarrekening 2019).

De dekking van de onder taakveld 7.4 beschreven incidentele middelen van € 250.000 voor de LES, het klimaatprogramma en de RES komt ten laste van de reserve 'Volkshuisvesting en duurzaamheid'.

P8 Wonen en bouwen

Wat willen we bereiken ?

Betrekken van bewoners bij het aanpassen van bestemmingsplannen, daarbij lopen we vooruit op de nieuwe Omgevingswet;

Toekomstgerichte bestemmingsplannen met ruimte voor flexibiliteit, duurzaamheid en particulier initiatief;

Versterken van het aantrekkelijke woon- en leefklimaat dat Wassenaar nu kent, hiervoor werken we onder andere samen met Voorschoten en Leidschendam-Voorburg in de Landschapstafel Duin, Horst Weide;

Optimaal benutten van beschikbare locaties voor woningbouw, met voldoende gevarieerde woningbouw zodat er plaats is voor verschillende doelgroepen (goede plek voor begeleid wonen);

Ruimte creëren voor initiatieven van Wassenaarse groepen inwoners in de woningbouw;

Voldoende woningen voor de diverse doelgroepen en verkorten van de wachtlijsten;

Een optimale benutting van de samenwerking met de woningbouwcorporaties en verkorten van de wachtlijsten door de mogelijkheden van lokaal maatwerk maximaal in te zetten.

Wat gaan we daarvoor doen ?

8.1 Ruimtelijke ordening

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Doorontwikkeling omgevingswet

Belangrijkste resultaten 2021

Per 1 januari 2022 werken we volgens de minimale eisen Omgevingswet, zoals verwoord door de VNG

Concrete voortgang op ruimtelijke projecten

Toelichting

Omgevingswet

Het begrotingsjaar 2021 is het laatste jaar onder de huidige ruimtelijke wetgeving; per 1 januari 2022 treedt de Omgevingswet in werking. De volledige implementatie van de Omgevingswet is complex. We realiseren ons dat de transitie van de Omgevingswet niet op 1 januari 2022 volledig klaar is. Zoals ook in programma 0 is

opgenomen, heeft de wetgever hier ook rekening mee gehouden door verschillende overgangstermijnen in acht te nemen en te zorgen voor een transitieperiode tot 2029.

Voor ons is het belangrijk dat wij voldoen aan de minimale vereisten die de wet aan ons stelt. Hier zijn onze inspanningen dan ook vooral op gericht.

Strikt genomen moeten wij op 1 januari 2022 de volgende hoofdzaken hebben geregeld:

- Processen en systemen zijn aangepast/afgestemd op de nieuwe wetgeving zodat een omgevingsvergunning binnen 8 weken verleend kan worden; in de nieuwe wet moeten alle vergunningaanvragen binnen 8 weken afgehandeld zijn;
- Er zijn afspraken en financiële arrangementen gemaakt met verschillende ketenpartners (bijv. De Omgevingsdienst) over hoe wij gaan samenwerken onder de Omgevingswet en wat we gaan afnemen;
- We zijn in staat om inwoners en bedrijven te laten beschikken over betrouwbare en begrijpelijke informatie over de Omgevingswet;
- We zijn aangesloten op het landelijke digitaal stelsel Omgevingswet.

Daarnaast werken we in regionaal verband (Haaglanden en Holland Rijnland) samen aan regionale vraagstukken zoals verstedelijking en energietransitie. Dit levert input op voor de nog op te stellen lokale omgevingsvisie.

Participatie wordt in de Omgevingswet belangrijker. Ervaringen uit pilots van de Omgevingswet leren ons dat het belangrijk is om in samenspraak met de raad aan te geven wat het speelveld is (de kaders) waarbinnen participatie vorm kan krijgen. Dit helpt bij het managen van verwachtingen en het vergroten van het vertrouwen tussen inwoners, overheid en partners. In het verlengde van bovenstaande willen we ontwikkelingen/initiatieven benaderen vanuit het 'ja, mits-principe'.

Concrete voortgang op ruimtelijke projecten

In aanloop naar het omklappen van geldende bestemmingsplannen naar één omgevingsplan is van belang om die bestaande ruimtelijke kaders actueel te houden. Dit betekent onder andere dat voor nog lopende ontwikkelingen tijdig ruimtelijke procedures moeten worden gestart dan wel voldoende voortgang moet worden geboekt op deze procedures. De doorstart verbrede reikwijdte Dorpshaven wordt een bestemmingsplan nieuwe stijl / omgevingsplan.

Hieronder zijn de ruimtelijke projecten opgenomen waarvan de startnotitie is vastgesteld of die politieke aandacht hebben dan wel verdienen.

ANWB

De herontwikkeling van het ANWB-hoofdkantoor krijgt een herstart. Met het beoogde vertrek van de ANWB is een herijking van deze ruimtelijke ontwikkeling noodzakelijk. Vanuit die herijking zullen nieuwe uitgangspunten worden vastgelegd in een ruimtelijk kader. Dit ruimtelijk kader zal in 2021 vanuit het principe van voorkantsturing aan de raad worden voorgelegd.

Herontwikkeling Den Deijlschool locatie - Wassenaar

Bij de herontwikkeling van de locatie Den Deijlschool wordt gedacht aan een ontwikkeling met ca. 35 woningen. Zodra het ruimtelijk kader vastligt, zal in 2021 een ontwikkelcompetitie kunnen worden georganiseerd. Aansluitend op de gunning zal de ruimtelijke procedure verder worden voorbereid en gestart.

Warenar

Op 28 januari 2020 is het besluit genomen om theater en dorpshuisfunctie op een duurzame wijze te behouden door de locatie efficiënt en duurzaam te herontwikkelen en ten minste 15 woningen aan het programma toe te voegen. De woningbouw vormt een belangrijke kostendrager om het theatergebouw op te knappen en de exploitatie van de culturele theaterprogrammering kostendekkend te exploiteren. Bij een haalbare herontwikkeling zal in 2021 het project op de markt worden gezet door middel van een tender.

Stompwijkstraat

Voor de Stompwijkstraat en omgeving geldt een herstructureringsopgave van verouderde duplexwoningen naar duurzame appartementen. De vaststelling van het ruimtelijk kader en de startnotitie door de raad is in 2021 voorzien. Het ontwerp bestemmingsplan zal ook in 2021 worden voorbereid en afgerond.

Rijksstraatweg 601

De sanering van de bestaande kwekerij Griffioen is een langlopend traject. Thans ligt een gewijzigd plan voor dat uitgaat van woningbouw grenzend aan de bestaande bebouwing tussen de N44 en de Raaphorstlaan met behoud van openheid. In 2020 is de provincie Zuid-Holland akkoord gegaan met deze gewijzigde plannen. In 2021 zal het bestemmingsplan voor deze ontwikkeling in procedure worden gebracht.

Van Polanenpark 105

Voor wat betreft de herstructurering van de voormalige kleuterschool aan de Van Polanenpark 105 heeft de Wassenaarse Bouwstichting na een intensief overleg met omwonenden de aanvraag omgevingsvergunning in 2020 aangevraagd. De omgevingsvergunning wordt, met inachtneming van de uitgebreide voorbereidingsprocedure in 2021 verleend.

Burgerinitiatief Kerkehout

Het burgerinitiatief Kerkehout gaat een haalbaarheidsonderzoek uitvoeren.

Dit haalbaarheidsonderzoek stelt zich ten doel om een goed inzicht te geven in de kansen en uitdagingen voor een gezamenlijke accommodatie van de twee verenigingen. Wellicht ontstaat er ruimte voor woningbouw op de bestaande locatie van het buurtcentrum.

Stokstaartjes.

Het initiatief van de Stokstaartjes is in meerdere bijeenkomsten door de gemeenteraad besproken. Conclusie is dat er draagvlak in de raad is voor het realiseren van middeldure huurwoningen voor senioren, maar dat het planproces voor de voorgenomen locatie, de gemeentewerf, breder getrokken moeten worden. Het college zal daarom eerste een globale verkenning gaan maken van de mogelijke ontwikkelrichtingen voor de gehele gemeentewerf rekening houdend met eventuele belemmeringen ten gevolge van vervuilde grond en onzekerheden omtrent de huisvesting van het ambtelijk apparaat en een mogelijke verhuizing van de gemeentewerf. Bij de verkenning wordt ook de directe omgeving betrokken. De mogelijke ontwikkelscenario's voor de gemeentewerf worden met de raad besproken.

Wat gaan we daarvoor doen ?

8.2 Grondexploitatie (niet bedr terrein)

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Belangrijkste resultaten 2021

Toelichting

Belangrijkste ontwikkelingen in 2021: Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing. Er zijn geen Grondexploitaties voorzien in 2021.

Grotere ontwikkelingen als de herontwikkeling van het ANWB-hoofdkantoor, herontwikkeling Den Deijlschool locatie, Stompwijkstraat, Rijksstraatweg 601 en het Van Polanenpark 105 zullen in verschillende fasen van ontwikkeling zijn in 2021.

Andere locaties en accommodaties zullen integraal worden afgewogen. Voor de voorziene ontwikkellocaties wordt in beeld gebracht welk programma op die plekken wordt bedacht om zowel een financieel voordeel te halen uit het afstoten van accommodatie als een goede ontwikkeling die voorziet in huisvesting voor de doelgroepen zoals de woonvisie voorschrijft.

Wat gaan we daarvoor doen ?

8.3 Wonen en bouwen

Belangrijkste ontwikkelingen 2021

Op 1 januari 2022 treedt de Omgevingswet in werking

De druk op de sociale huur blijft hoog.

De vraag naar (specifieke) woonruimte neemt toe o.a. ten gevolge van decentralisatie opgaven en scheiden wonen en zorg.

Verdergaande regionale samenwerking.

Belangrijkste resultaten 2021

Lokaal

Uitwerking woonvisie

Vaststellen nieuwe meerjarige prestatieafspraken 2020-2024

Woningmarktmonitor 2020-2021

Regionaal

Nieuwe woningmarktafspraken

Afspraken over beschermd wonen en uitstromers uit instellingen

Toelichting

Lokaal:

Uitvoering geven aan de woonvisie

De nieuwe woonvisie zal leiden tot het uitwerken van verschillende producten zoals een verordening en beleidsregels o.a. om de realisatie van 25% sociale woningbouw te waarborgen.

In 2021 is er € 120.000 beschikbaar vanuit de reserve grote projecten om de ontwikkeling van de locaties Kerkehout en de gemeentewerf ten behoeve van woningbouw te versnellen door ontwikkelscenario's op te stellen.

Meerjarige prestatieafspraken

Op basis van de nieuwe woonvisie worden er meerjarige prestatieafspraken opgesteld in overleg met de corporaties en huurdersorganisaties. De prestatieafspraken worden voor 4 jaar vastgesteld en jaarlijks herijkt.

Woningmarktmonitor

De in 2020 opgestelde woningmarktmonitor wordt in 2021 geactualiseerd en van een toelichting voorzien. Op basis van de woningmarktmonitor wordt met de raad gesproken over ontwikkelingen in de woningmarkt. De monitor kan naar verwachting in mei besproken worden in de commissie.

Huize Ivicke

In 2020 heeft de gemeente de eigenaar onder bestuursdwang gelast het rijksmonument Huize Ivicke in stand te houden door vóór 20 juli 2020 instandhoudingsmaatregelen te nemen. Nu dit niet gebeurd is, is na het verlopen van deze datum de gemeente zelf begonnen met de uitvoering van de maatregelen. De werkzaamheden zullen doorlopen tot in 2021. Daarna begint de procedure om de kosten te verhalen op de eigenaar. Vervolgens zal worden geïnventariseerd welke mogelijkheden er voorhanden zijn om het monument voor de toekomstige generaties te behouden.

Regionaal

Nieuwe woningmarktafspraken

Binnen de regio zullen nieuwe woningmarktafspraken vastgesteld worden. Het uitgangspunt van deze afspraken is een meer evenwichtige spreiding van de doelgroep sociale huur over de regiogemeenten. O.a. door het verlenen van medewerking aan projecten van de corporaties wordt er ingezet op het realiseren van voldoende sociale huurwoningen over het gehele woningbouwprogramma.

Regionale woningbouwafspraken

De opgaven op het gebied van wonen worden deels vormgegeven middels afstemming en afspraken in de regio. De provincie is hierin een belangrijke partij. Zij gebruiken de regio's als aanspreekpunt voor het woonbeleid. De verwachting is dat de provincie actiever gebruik zal gaan maken van haar sturende mogelijkheden en dat het belang van regionale afstemming hierdoor toeneemt.

Beschermd wonen en uitstromers uit instellingen

Uit de woningmarktmonitor 2019-2020 bleek dat de druk op de sociale huur hoog is. De verwachting is dat dit ook in 2021 het geval zal zijn. Door de scheiding van wonen en zorg neemt, veelal in het schaars aanwezige goedkoopste segment, de vraag naar wonen nog verder toe. Vanaf 2022 wordt de verantwoordelijkheid voor Beschermd Wonen doorgedecentraliseerd van de centrumgemeenten (in het geval van Wassenaar Den Haag) naar alle gemeenten. Concreet betekent dit dat Wassenaar verantwoordelijk wordt voor de begeleiding en huisvesting van deze doelgroep. Voor de huisvesting van uitstromers uit instellingen in centrumgemeenten worden de gemeenten waaruit de uitstromer afkomstig is verantwoordelijk. Dit onderwerp wordt breder toegelicht onder 6.81 (Beschermd Wonen, huisvesting uitstromers en brede aanpak dak- en thuislozen).

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
35	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	523 (2018)	570 (2019)	248 (2019)
36	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	0,7 (2017)	4,9 (2019)	9,2 (2019)
37	Demografische druk	%	CBS	73,9% (2019)	98,5% (2020)	70,0 (2020)
38	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens	In Euro's	COELO	€ 962 (2019)	€ 1.017 (2020)	€ 700 (2020)
39	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens	In Euro's	COELO	€ 1.151 (2019)	€ 1.227 (2020)	€ 773 (2020)

Toelichting beleidsindicatoren

Wat gaat het kosten ?

Tabel 12

Programma: P8 Wonen en bouwen		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		2019	2020	2021	2022	2023	2024
8.1 Ruimtelijke ordening	Baten	394	284	0	0	0	0
	Lasten	-801	-1.381	-973	-617	-617	-617
	Saldo	-407	-1.097	-973	-617	-617	-617
8.2 Grondexploitatie (niet bedr.terrein)	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-38	-19	-8	-8	-8	-8
	Saldo	-38	-19	-8	-8	-8	-8
8.3 Wonen en bouwen	Baten	-1.227	1.282	1.273	1.273	1.273	1.273
	Lasten	-1.408	-1.465	-1.338	-1.186	-1.164	-1.161
	Saldo	-2.635	-184	-65	87	109	111
Totaal baten	Baten	-833	1.565	1.273	1.273	1.273	1.273
Totaal lasten	Lasten	-2.247	-2.865	-2.319	-1.811	-1.788	-1.786
Saldo van baten en lasten	Saldo	-3.080	-1.300	-1.046	-538	-516	-513
Onttrekking reserves		3.464	952	471	0	0	0
Toevoeging reserves		-257	-388	0	0	0	0
Mutaties reserves		3.207	564	471	0	0	0
Geraamde resultaat		127	-735	-575	-538	-516	-513

Toelichting op mutatie (verhoging/verlaging) begroot 2021 ten opzichte van begroot 2020 in taakvelden groter of gelijk aan € 50.000

Taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening (voordeel van € 365.000 t.o.v. begroting 2020)

In 2020 is incidenteel € 100.000 budget beschikbaar gesteld voor capaciteit ten behoeve van het opstellen van anterieure overeenkomsten. Daarbij is er vanuit gegaan, dat dergelijke overeenkomsten tot opbrengsten leiden. Voor de ANWB-locatie is eerder een anterieure overeenkomst gesloten voor € 190.000. Het grootste deel (€ 184.000) van de kosten binnen dat kader moet nog worden gemaakt (jaarrekening 2019).

Dit laat vanaf 2021 zowel bij de lasten als bij de baten een daling zien van in totaal € 284.000.

Daarnaast is in 2021 incidenteel € 80.000 beschikbaar voor het verder brengen van het bestemmingsplan met verbrede reikwijdte voor het Havengebied (kadernota 2021).

Voor het kunnen behalen van de resultaten die in het programmaplan invoering Omgevingswet en de uitgevoerde financiële impactanalyse Omgevingswet zijn opgenomen is in 2020 een bedrag van € 549.000 beschikbaar gesteld (voorjaarsnota 2020). In 2021 is hiervoor € 241.000 opgenomen.

Vanaf 2021 zijn de kosten voor het toerekenen van ambtelijke capaciteit en overige kosten in het kader van de invoering van de Omgevingswet gestegen met € 75.000.

Taakveld 8.3 Wonen en bouwen (voordeel van € 119.000 t.o.v. begroting 2020)

De daling van de lasten vanaf 2021 komt doordat in 2020 incidentele budgetten zijn opgenomen voor:

- uitwerken herontwikkeling Warenar € 100.000;
- externe expertise ontwikkeling woonvisie € 40.000 (kadernota 2020);

- actualisatie van de woonvisie € 15.000 (jaarrekening 2019);
- handhaving huize Ivicke € 100.000 (voorjaarsnota 2020).

De overige per saldo lagere mutaties binnen dit taakveld hebben voornamelijk betrekking op toegerekende ambtelijke capaciteit.

In 2021 is er € 120.000 beschikbaar vanuit de reserve grote projecten om de ontwikkeling van de locaties Kerkehout en de gemeentewerf ten behoeve van woningbouw te versnellen door ontwikkelscenario's op te stellen.

Reservemutaties

In 2020 is de voorziening 'Invoering Omgevingswet' opgeheven (jaarrekening 2019). De resterende middelen in deze voorziening zijn na resultaatbestemming gestort in de gelijknamige reserve. Het gaat om een bedrag van € 388.000.

De in 2020 en 2021 te maken kosten van € 549.000 en € 241.000 in verband met de invoering van de Omgevingswet worden uit de gelijknamige reserve gedekt (voorjaarsnota 2020).

De kosten voor de actualisatie van de woonvisie (€ 15.000) komen ten laste van de algemene reserve.

Het in 2021 beschikbaar te stellen bedrag van € 110.000 voor het Havengebied wordt onttrokken aan de reserve grote projecten.

Paragraaf Lokale heffingen

1.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de door de gemeente Wassenaar geheven belastingen, bestemmingsheffingen en rechten. Onder de belastingen vallen de onroerendezaakbelastingen, de toeristenbelasting, de hondenbelasting, de reclamebelasting (ondernemersheffing) en de precariobelasting. De opbrengst van de belastingen gaat naar de algemene middelen.

Onder de bestemmingsheffingen vallen de rioolheffing, de reinigingsheffingen, de baatbelastingen en de BIZ-bijdrage.

De rechten omvatten een grote groep belastbare feiten. De belangrijkste hiervan zijn de marktgelden, de begrafenisrechten en de leges inzake omgevingsvergunningen, reisdocumenten, burgerlijke stand en gemeentelijke basisadministratie. Voor zowel de bestemmingsheffingen als de rechten geldt dat de tarieven maximaal kostendekkend mogen zijn en dat de opbrengst gebruikt wordt ter dekking van de gemaakte kosten.

1.2 Beleid lokale heffingen

Het uitgangspunt voor wat betreft de lokale lasten voor de gemeente Wassenaar is dat een lastenverzwaring voor de inwoners van Wassenaar alleen aan de orde kan zijn als er geen duurzame alternatieven beschikbaar zijn. Daarnaast geldt dat onder het motto "de gebruiker betaalt" heffingen zoveel mogelijk kostendekkend zijn.

De baten van belastingen en rechten zijn voor 2021 aangepast met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 1,6% (consumentenprijsindex).

Met deze verhoging wordt de algemene prijsontwikkeling gevolgd. Dit is noodzakelijk om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.

Voor de onroerende-zaakbelastingen is, conform eerdere besluitvorming bij de begroting 2019, een extra opbrengst van 5%.

1.3 Overzicht geraamde baten belastingen en rechten

Onderstaand overzicht vermeldt de geraamde opbrengsten voor 2020 en 2021 voor wat betreft de diverse belastingen en rechten.

Tabel 13

bedragen x € 1.000

Opbrengst belastingen	rekening	raming	raming	mutatie
	2019	2020	2021	t.o.v. 2020
OZB woningen	6.882	7.324	7.786	462
OZB niet woningen (E+G)	2.656	2.720	2.892	172
Hondenbelasting	181	182	185	3
Toeristenbelasting	1.208	1.158	1.176	18
Baatbelasting	11	11	11	0

Precario op met name uitstallingen	130	81	123	42
Precario op kabels en leidingen	1.840	1.805	1.805	0
Ondernemersheffing	100	91	91	0
BIZ-bijdrage Maaldrift	29	29	0	-29
BIZ-bijdrage pandeigenaren centrum	43	46	46	0
Afvalstoffenheffing (en reinigingsrechten*)	4.063	4.194	4.629	435
Rioolheffing	2.691	2.655	2.655	0
Marktrechten	27	31	31	0
Begrafnisrechten	46	49	50	1
Leges Wabo-vergunningen	-1.651	1.251	1.242	-9
Overige leges en rechten	540	469	488	19
sub totaal opbrengst	18.796	22.096	23.210	1.114
af: kwijtscheldingen	-309	-295	-295	0
netto opbrengst	18.487	21.801	22.915	1.114

*reinigingsrechten geheven tot en met 2019

1.4 Belastingen

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

De aanslag OZB wordt voor het belastingjaar 2021 gebaseerd op (nog door de raad vast te stellen) OZB-tarieven voor 2021 en de WOZ-waarde naar waardepeildatum 1 januari 2020.

De uitgangspunten voor de geraamde netto OZB-opbrengst 2021 zijn:

- Indexering geraamde OZB-opbrengst met 1,6%
- Verhoging opbrengst OZB met 5% extra zoals opgenomen in de begroting 2019 – 2022 in verband met dekking van het tekort.

Bij de berekening van de OZB-tarieven voor 2021 wordt rekening gehouden met de meest recente gegevens omtrent de verwachte waardeontwikkeling. De voorlopige waardeontwikkeling gaat uit van een waardestijging van 6,4% voor woningen en een waardedaling van 0,7% voor niet-woningen.

Hondenbelasting, toeristenbelasting en precariobelasting

De opbrengsten voor hondenbelasting en toeristenbelasting zijn met het inflatiepercentage van 1,6% verhoogd. Dit houdt voor deze belastingen in dat de tarieven ook met 1,6% worden verhoogd.

De precariobelasting op kabels en leidingen wordt definitief afgeschaft met ingang van 2022. Dit betekent dat met ingang van 2022 een bedrag ter hoogte van € 1.805.000 aan belastinginkomsten wegvalt. Gemeenten mogen nog maximaal tot en met 2021 deze vorm van precariobelasting heffen, maar wel tegen ten hoogste het tarief zoals dat gold op 10 februari 2016.

In onderstaand overzicht zijn de hierboven vermelde voorgestelde belastingtarieven 2021 opgenomen.

Tabel 14

	2018	2019	2020	2021
<u>Hondenbelasting</u>				
eerste hond	83,52	85,44	86,64	88,08
tweede hond	125,64	128,52	130,32	132,36
elke volgende hond	165,72	169,44	171,84	174,60
<u>Toeristenbelasting</u>				
per overnachting (camping)	0,97	1,30	1,31	1,33
per overnachting (hotel/pension)	2,43	3,25	3,29	3,34
<u>Precariobelasting</u>				
kabels, leidingen of buizen voor gas, water of elektriciteit, per strekkende meter	2,74	2,74	2,74	2,74

1.5 Heffingen en rechten

In de paragraaf lokale heffingen moet een overzicht van baten en lasten worden opgenomen voor de heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten. In dit hoofdstuk worden de diverse heffingen kort behandeld en wordt per heffing via een vast format inzicht gegeven in de kosten die (vanuit de diverse taakvelden en extracomptabel) aan de heffing worden toegerekend. De gehanteerde tariefstelling, geraamde baten en eventuele achterliggende beleidskeuzes worden ook per heffing aangeven.

Onafhankelijk van de aard en samenstelling van de overhead kan deze worden toegerekend aan de directe kosten van de taakvelden. Deze toerekening vindt voor heffingen extracomptabel plaats. Voor wat betreft het toerekenen van overhead aan de tarieven is gekozen voor een systematiek waarbij de totale overhead op taakveld 0.4 op basis van de volgende formule wordt verdeeld:

$$\text{Opslag taakveld} = \frac{\text{overhead} \times ((\text{aantal aan heffing toegerekende uren}) / (\text{totaal aantal verdeelde uren exclusief uren taakveld overhead}))}{1}$$

1.5.1 Rioolheffing

De gemeente is wettelijk verplicht om haar zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater na te komen. Hoe gemeenten op korte en lange termijn invulling geven aan de gemeentelijke zorgplichten wordt vastgelegd in het verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP). Dit is een verplicht plan op grond van de Wet milieubeheer. In 2017 is een nieuw vGRP aan de raad voorgelegd en vastgesteld. Het uitgangspunt is dat de kosten voortkomend uit de zorgplicht voor 100% worden gedekt uit de rioolheffing. Op basis van het vGRP dat is verwerkt in de begroting blijft de opbrengst van de rioolheffing ten opzichte van 2020 gelijk.

Tabel 15

Berekening kostendekkendheid rioolheffing	
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	2.133.000
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-20.000
Netto kosten taakveld(en)	2.113.000
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	322.000
BTW	282.000
Totaal toerekenbare kosten	605.000
Totale kosten	2.718.000
Totale opbrengsten	2.655.000
Kostendekkendheid	98,0%

Tarieven rioolheffing en beleidskeuzes

Rioolheffing wordt geheven van de gebruiker van een perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. Als heffingsmaatstaf geldt het waterverbruik waarmee wordt beoogd zoveel mogelijk recht te doen aan het principe 'de vervuiler betaalt'.

De gegevens omtrent het waterverbruik worden geleverd door Dunea. Op basis van het werkelijke waterverbruik over de afgelopen jaren kunnen de tarieven op het niveau van 2020 gehandhaafd blijven.

Tabel 16

	tarief 2020	tarief 2021
<u>Huishouden</u>		
vastrecht t/m 80m ³	125,28	125,28
per m ³ boven 80m ³	1,57	1,57
<u>Bedrijf</u>		
vastrecht t/m 120m ³	187,92	187,92
per m ³ boven 120m ³	1,57	1,57
per m ³ boven 1.000m ³	0,69	0,69

1.5.2. Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing wordt geheven om de kosten van het ophalen en verwerken van huishoudelijke afvalstoffen te verhalen.

Door een toename van kosten, met name door een hogere bijdrage Avalex conform de DVO 2021 van Avalex, stijgen de kosten voor de afvalstoffenheffing. Hierbij wordt in meerjarenperspectief eveneens een stijging verwacht. Om de opbrengst van de afvalstoffenheffing voor 2021 enigszins te matigen is besloten een bedrag van € 166.000 te onttrekken aan de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing.

Tabel 17

Berekening kostendekkendheid afvalstoffenheffing		
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	4.199.000	
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-266.000	
Netto kosten taakveld(en)		3.933.000
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	172.000	
BTW	767.000	
Totaal toerekenbare kosten		939.000
Totale kosten		4.872.000
Totale opbrengsten		4.629.000
Kostendekkendheid		95,0%

Tarieven en beleidskeuzes

De afvalstoffenheffing is gedifferentieerd naar de grootte van een huishouden in de vorm van een eenpersoonshuishouden en een meerpersoonshuishouden. Daarnaast gelden tarieven voor een extra groene of grijze container.

Voor de tariefberekening worden de totale verhaalbare kosten verdeeld over het aantal containers (gewogen eenheden). Dit leidt er onder andere toe dat het tarief voor een extra grijze container gelijk is aan het tarief voor een meerpersoonshuishouden.

Om afvalscheiding te bevorderen en het gebruik van een GFT-container niet te ontmoedigen geldt vanaf 2017 een verlaagd tarief voor een extra groene container. Met deze wijze van tariefstelling wordt beoogd zoveel mogelijk recht te doen aan het principe 'de vervuiler betaalt'.

Met deze wijze van tariefstelling wordt beoogd zoveel mogelijk recht te doen aan het principe 'de vervuiler betaalt'. De kostendekkendheid komt niet uit op 100%, op basis van de kostentoe rekening en het aantal aansluitingen stijgen de tarieven met ongeveer 9,7%.

Tabel 18

	tarief 2020	tarief 2021
<u>Huishouden</u>		
eenpersoonshuishouden	278,52	305,40
meerpersoonshuishouden	400,92	439,80

1.5.3 Begraafplaatsrechten

Begraafplaatsrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en het gebruik van de diensten die daarbij worden verleend. De gerealiseerde opbrengst is al een aantal jaar relatief stabiel en is hoofdzakelijk afhankelijk van het aantal begrafenissen.

Tabel 19

Berekening kostendekkendheid begraafplaatsrechten	
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	152.000
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0
Netto kosten taakveld(en)	152.000
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	105.000
BTW	4.000
Totaal toerekenbare kosten	109.000
Totale kosten	261.000
Totale opbrengsten	50.000
Kostendekkendheid	19,0%

Tarieven begraafplaatsrecht

Uitgangspunt voor de tarieven in het algemeen 100% kostendekkendheid. Gelet op het relatief geringe aantal begrafenissen en de structurele onderhoudslasten is dit voor deze taak niet te realiseren zonder (grote) tariefsverhogingen en/of teruggang in het onderhoud. De tarieven voor 2021 worden met het inflatiepercentage verhoogd.

1.5.4 Marktgeden

Marktgeden worden geheven voor het gebruiken van openbare grond c.q. het innemen van een standplaats op het marktterrein, gedurende de tijd dat het markt is. De opbrengst is afhankelijk van de daadwerkelijke bezetting van de weekmarkt.

Tabel 20

Berekening kostendekkendheid marktgeden	
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	28.000
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0
Netto kosten taakveld(en)	28.000
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	18.000
BTW	1.000
Totaal toerekenbare kosten	19.000
Totale kosten	47.000
Totale opbrengsten	31.000
Kostendekkendheid	66,0%

Tarieven marktgeden

Het marktgeld bedraagt een tarief voor iedere strekkende meter grond, waarvoor een standplaats wordt ingenomen, gemeten in de lengterichting. Voor iedere strekkende meter grond waarvoor achterraimte wordt ingenomen geldt een apart tarief. Uitgangspunt voor de tarieven is 100% kostendekkendheid, door afname bezetting weekmarkt is de geraamde opbrengst in 2020 bijgesteld. Voor 2021 worden de tarieven met het inflatiepercentage verhoogd.

Tabel 21

	tarief 2020	tarief 2021
<u>Standplaats</u>		
per strekkende meter, per dag	3,90	3,96
per strekkende meter, per kwartaal	38,97	39,59
<u>Achterraimte</u>		
per strekkende meter, per dag	1,56	1,58
per strekkende meter, per kwartaal	15,59	15,84

1.5.5 Leges

Leges worden geheven voor het door de gemeente verlenen van diensten zoals opgenomen in de tarieventabel behorende bij de Legesverordening. Deze tarieventabel bestaat uit drie titels: Algemene dienstverlening, dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving (omgevingsvergunningen) en dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn (specifiek voor ondernemers). Binnen de drie titels zijn de leges onderverdeeld in hoofdstukken waarbinnen de samenhangende tarieven zijn geclusterd. De opbrengsten zijn in de begroting niet op hoofdstukniveau opgenomen, maar zijn functioneel gegroepeerd. Van een aantal diensten wordt namelijk dusdanig weinig gebruik gemaakt dat het apart opnemen van een raming geen meerwaarde heeft.

Tabel 22

Berekening kostendekkendheid Leges Algemene dienstverlening			
	<i>kosten</i>	<i>baten</i>	<i>kostendek.</i>
Burgerlijke stand	77.000	111.000	144%
Reisdocumenten	99.000	88.000	89%
Rijbewijzen	151.000	126.000	83%
Secretarieleges			
- Verstrekkingen uit basisregistratie personen			
- Bestuursstukken			
- Vastgoedinformatie			
- Overige publiekszaken			
- Gemeentearchief			
Totaal secretarieleges	88.000	79.000	90%
Huisvesting			

- Huisvestingswet
- Leegstandswet
- Gemeentegarantie

Totaal leges huisvesting	24.000	3.000	13%
APV-vergunningen			
- Kansspelen			
- Kabels en leidingen			
- Verkeer en vervoer (ontheffing APV)			
- Diversen			
Totaal APV-vergunningen	97.000	32.000	33%
Verkeer en vervoer	44.000	17.000	39%
Totaal leges Algemene dienstverlening	580.000	456.000	79%

Berekening kostendekkendheid Leges vallend onder fysieke leefomgeving (omgevingsvergunning)			
	<i>kosten</i>	<i>baten</i>	<i>kostendek.</i>
Omgevingsvergunning	1.428.000	1.242.000	87%

Berekening kostendekkendheid Leges vallend onder Europese dienstenrichtlijn			
	<i>kosten</i>	<i>baten</i>	<i>kostendek.</i>
APV-vergunningen			
- Horeca			
- Organiseren van evenementen of markten			
- Prostitutiebedrijven			
- Kamperen			
- Marktstandplaatsen			
- Winkeltijdenwet			
- Ventvergunning, standplaatsvergunning			
Totaal APV-vergunningen	28.000	11.000	39%
Totaal leges vallend onder Europese dienstenrichtlijn	28.000	11.000	39%

Tarieven, kostendekkendheid en kruissubsidiëring leges

De tarieven voor de diverse leges worden jaarlijks in principe met het inflatiepercentage verhoogd, waarbij wordt uitgegaan van de reeds bestaande verdeling in de tarieven. Voor tarieven waarvoor een maximumbedrag geldt wordt uitgegaan van het maximaal toegestane bedrag.

Om de digitale dienstverlening te stimuleren wordt voor het verstrekken van gegevens uit de basisregistratie personen (titel 1) een lager tarief gerekend als de aanvraag volledig digitaal plaats vindt.

Op basis van de berekening van de kostendekkendheid is alleen binnen titel 1 (Algemene dienstverlening) sprake van kruissubsidiëring. De leges voor huwelijken zijn op begrotingsbasis meer dan kostendekkend. Dit is toegestaan zolang de kostendekkendheid van het totaal van de binnen deze titel geheven leges niet meer dan 100% kostendekkend is.

Afhankelijk van het soort en aantal aanvragen omgevingsvergunning kunnen de legesopbrengsten fluctueren. Eventuele meer- of minderopbrengsten worden geëgaliseerd via de bestemmingsreserve kostendekkendheid omgevingsvergunning.

1.6 Vergelijking gemeentelijke woonlasten met andere gemeenten

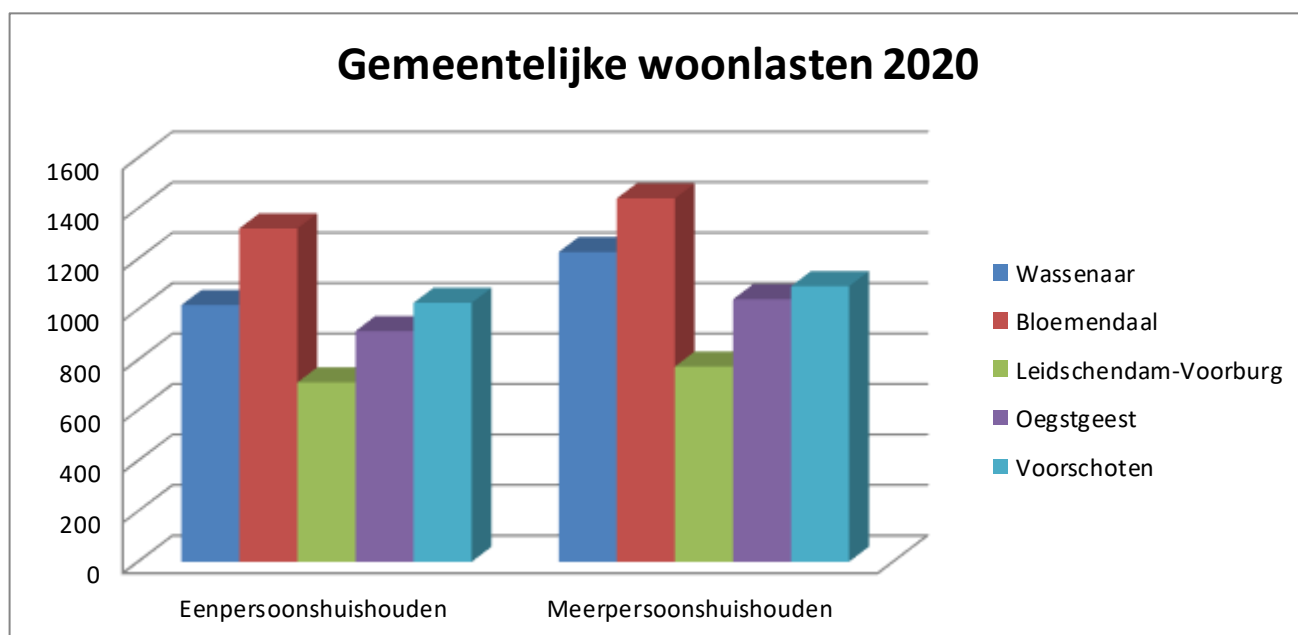
Onder de gemeentelijke woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

Om een beeld te geven van de gemeentelijke woonlasten van de burgers van de gemeente Wassenaar is een vergelijking gemaakt met die van omliggende- en vergelijkbare gemeenten.

Tabel 23

gemeentelijke woonlasten 2020	Wassenaar	Bloemendaal	Leidschendam - Voorburg	Oegstgeest	Voorschoten
Eenpersoonshuishouden	€ 1.017,00	€ 1.321,00	€ 711,00	€ 914,00	€ 1.026,00
Meerpersoonshuishouden	€ 1.227,00	€ 1.440,00	€ 774,00	€ 1.040,00	€ 1.092,00

Bron: Coelo Atlas van de lokale lasten 2020

Ontwikkeling woonlasten

Door de totale woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (zoals gepubliceerd door het Coelo) en uit te drukken in een percentage kan de ontwikkeling van de woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde worden geschetst.

Tabel 24

Woonlasten gemeente Wassenaar	2019	2020	2021
totale woonlasten gezin Wassenaar in jaar t	€ 1.151	€ 1.227	€ 1.302
woonlasten gemiddeld gezin in t-1 (cijfers Coelo)	€ 721	€ 740	€ 776
woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar ervoor (x100%)	159,8%	165,8%	167,8%

Bovenstaande vergelijking laat zien dat de woonlasten in Wassenaar hoger liggen dan het landelijk gemiddelde. De ontwikkeling van de woonlasten ligt ten opzichte van 2020 iets hoger dan gemiddeld. De voornaamste oorzaak hiervan is de verhoging van de afvalstoffenheffing.

1.7 Kwijtscheldingsbeleid

In de raadsvergadering van 7 april 2015 is de Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen Wassenaar 2015 vastgesteld. Kwijtschelding is in Wassenaar mogelijk voor de onroerende-zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de hondenbelasting (alleen eerste hond). Voor de overige heffingen is geen kwijtschelding mogelijk.

De kwijtscheldingsnorm in Wassenaar blijft gehandhaafd op de maximaal door het Rijk toegestane 100% van de bijstandsnorm. Dat wil zeggen dat iemand met een inkomen op bijstandsniveau bijna altijd in aanmerking komt voor kwijtschelding, tenzij er sprake is van vermogen (spaargeld of eigen woning). Ook voor ZZP'ers is het mogelijk om onder de zelfde voorwaarden als privé-personen voor kwijtschelding in aanmerking te komen. De kwijtschelding wordt uitgevoerd door de Belasting Samenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR).

De bedragen aan kwijtschelding voor afvalstoffenheffing en rioolheffing worden als kosten meegenomen bij het bepalen van de tarieven.

Over het jaar 2021 worden naar verwachting de volgende bedragen aan kwijtschelding verleend:

· OZB	€	3.000
· Afvalstoffenheffing	€	202.000
· Rioolheffing	€	84.000
· Hondenbelasting	€	6.000

1.8 Belasting Samenwerking Gouwe-Rijnland

De volledige heffing en invordering, inclusief de waardering in het kader van de Wet WOZ, is overgedragen aan Belasting Samenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR). Voor de gemeente Wassenaar geldt dit voor de onroerendezaakbelastingen, baatbelasting, rioolheffing, reinigingsheffing, hondenbelasting, toeristenbelasting, precariobelasting, ondernemersheffing en de BIZ-bijdragen.

1.9 Algemene ontwikkelingen

Verruiming lokaal belastinggebied

De lokale belastingen stonden de afgelopen jaren meer en meer in de belangstelling. Vanaf 2016 is daarbij ook gesproken over de hervorming van het gemeentelijke belastinggebied. Het nieuwe kabinet heeft hier tot op

heden echter geen speerpunt van gemaakt. In de decembercirculaire gemeentefonds 2019 stelt de Minister van BZK voor dat het lokale belastinggebied verruimd zou moeten worden. De verruiming kan plaatsvinden door een belastingschuif: een groter gemeentelijk belastinggebied in combinatie met een verlaging van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De lastenverzwaring voor inwoners wordt vervolgens teruggesluisd via lagere inkomstenbelastingen.

De staatssecretaris van Financiën zal de eerdere ontwikkelingen opnieuw doordenken en nieuwe varianten onderzoeken. Hierbij is de VNG eveneens betrokken. Besluitvorming over een mogelijke verruiming van het gemeentelijk belastinggebied is aan het volgende kabinet.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Op 2 maart 2015 is de nota "Risicomanagement en Weerstandsvermogen" vastgesteld door de raad van Wassenaar. Deze nota formuleert de kaders voor succesvol risicomanagement. De weerstandsratio van Wassenaar is 11,5. Volgens de breed gedeelde normering die ontwikkeld is door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement in samenwerking met de universiteit Twente kan een weerstandsratio van minimaal 2 getypeerd worden als 'uitstekend'.

Risico's

Een risico is een mogelijke gebeurtenis met een negatief gevolg voor de organisatie. Met behulp van een risicomanagementinformatiesysteem prioriteert, analyseert en beoordeelt de gemeentelijke organisatie risico's op systematische wijze. Door een goed systeem van risicomanagement kunnen bestuurders en managers vervolgens voor risico's, die het behalen van de doelstellingen van de organisatie bedreigen, passende beheersmaatregelen nemen. Op basis van de inventarisatie is een risicoprofiel opgesteld. Conform de nota "risicomanagement en weerstandsvermogen" toont het onderstaande overzicht de tien grootste risico's met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Het overzicht is aangevuld met de getroffen beheersmaatregelen. Bij de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit gaat het college uit van deze 'top 10'. De top 10 behelst circa 90% van de totale financiële omvang van de risico's. Om voldoende dekking hebben voor deze kleinere risico's, wordt daarnaast een buffer van 10% (van de benodigde weerstandscapaciteit) van de 10 grootste risico's gehanteerd.

De top 10 belangrijkste risico's

Risico	Gevolgen	Maatregelen
De systematiek van de verdeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt vereenvoudigd/herzien. Aanvankelijk werd verwacht dat de aanpassing met ingang van het uitkeringsjaar 2021 in zou gaan maar ongunstige modeluitkomsten voor het klassieke deel van het gemeentefonds hebben er voor gezorgd dat meer onderzoek nodig is. De uitkomsten van die operatie worden in het najaar van 2020 verwacht waarmee de nieuwe verdeelmodellen zoals het zich nu laat aanzien met ingang van 2022 van kracht kunnen gaan worden. Bij de herziening zal de belastingcapaciteit van een gemeente in de vorm van WOZ waarde, zijnde de negatieve maatstaf, van grotere invloed worden. Voor de gemeente betekent dit waarschijnlijk een aanzienlijk structureel nadeel. Daarnaast worden het klassieke en het sociaal domein-verdeelmodel aangepast. Van het laatste is inmiddels bekend dat hier voor gemeenten van onze omvang een gemiddeld nadeel van € 33,- per	Financieel - Negatief budgettair effect dat ombuigingen/bezuinigingen met zich mee kan brengen., Effect op doelstellingen - De bezuinigingen kunnen een dusdanige omvang aannemen dat voorgenomen beleid(sintensiveringen) niet (volledig) en misschien wel alleen getemporeerd uitgevoerd kan worden.	De ontwikkelingen op het gebied van de herverdeling van het gemeentefonds worden op de voet gevolgd. In de begroting wordt al gedeeltelijk rekening gehouden met negatieve structurele effecten van de voorgenomen herziening. Voor 2022 houden we rekening met een nadelig effect van € 384.000 (€ 15 per inwoner), voor 2023 met € 512.000 (€ 20 per inwoner), en voor 2024 en verder met € 768.000 (€ 30 per inwoner). Daarna dient een dan nog resterend nadeel volledig in de exploitatie te worden verwerkt.

<p>inwoner aan verbonden zal zijn.</p> <p>Daarnaast kan als gevolg van onderuitputting op de Rijksbegroting, eventueel minder uitkeren van de onderuitputting van het BTW-compensatiefonds of verschillen in de mate waarin de landelijke en gemeentelijke uitkeringsbasis zich ontwikkelen, en het niet na 2021 niet uitgekeerd krijgen van de extra tegemoetkoming voor de jeugd van €280.000, de algemene uitkering uit het gemeentefonds achterblijven bij de raming.</p> <p>Hierbij moet de nuancering worden gemaakt dat de accressen voor 2020 en 2021 vooralsnog bevroren zijn zolang er zich geen grote ontwikkelingen voordoen.</p>		
<p>Structurele meerkosten als gevolg van de ontvlechting van de GR WODV naar de gemeenten*</p>	<p>De colleges hebben op 23 juni 2020 vastgesteld dat zij een besluit wensen te nemen over een taakoverdracht vanuit de GR WODV naar de gemeenten. Het meest vergaande scenario is de volledige opsplitsing van de WODV naar de twee gemeentelijke organisaties. Bij een zelfde kwantiteit en kwaliteit van dienstverlening zal een structurele kostenstijging plaatsvinden. In de afgelopen jaren zijn immers op meerdere terreinen regelgeving, beleid, uitvoering van beleid en veel primaire processen tussen de twee gemeenten geharmoniseerd. Als gevolg daarvan is het mogelijk geweest om de taken met minder personeel uit te voeren. Het doorknippen van de organisatie betekent dat de voordelen van harmonisatie vervallen. Structurele lasten zien met name op extra personeel.</p>	<p>Ambitieniveau bijstellen en/of taken slimmer organiseren</p>
<p>Verantwoordelijkheid Sociaal Domein (incl. Jeugd)</p>	<p>Financieel - Financieel verantwoordelijk voor het gehele sociaal domein. Het zijn open einde regelingen. De stijging van de doelgroep, stijging van de zorgkosten en de toenemende vraag naar complexe zorg zijn de belangrijkste factoren. De ramingen voor jeugdhulp zijn binnen het sociaal domein het</p>	<p>Actief: Als beheersmaatregel is de reserve sociaal domein ingesteld om eventuele incidentele tekorten mee te dekken of risico's mee op te vangen. De omvang van het risico is 20% van het budget. Daarnaast investeren in innovatie en preventie. Voor jeugd is er specifiek een actieplan opgesteld om de kosten terug te dringen.</p>

	grootste onderdeel van het risico door grote fluctuaties in de ramingen.	
Incidentele kosten voor realisatie ontvlechting van de GR WODV*	De colleges hebben op 23 juni 2020 vastgesteld dat zij een besluit wensen te nemen over een taakoverdracht vanuit de GR WODV naar de gemeenten. Het meest vergaande scenario is de volledige opsplitsing van de WODV naar de twee gemeentelijke organisaties. Voor de splitsing an sich zijn incidentele kosten verbonden. Het betreft onder andere projectkosten, ICT, personeel en communicatiekosten.	Temporiseren van de ontvlechting, waardoor eigen personeel kan worden ingezet.
Arbeidsmarkt: Het aantrekken en behouden van voldoende en kwalitatief goed personeel is afhankelijk van de aantrekkingskracht van de WODV en het aanbod op de arbeidsmarkt. Het verloop bij de WODV laat een stijgende lijn zien, evenals het aantal vacatures. Voor steeds meer functies zijn moeilijk of geen geschikte kandidaten te vinden. Voor een deel wordt dit veroorzaakt door krapte op de arbeidsmarkt. Een andere reden is de positie van de WODV; het is bekend dat het voortbestaan van de organisatie in de huidige vorm al geruime tijd ter discussie staat. Om de bedrijfsvoering en/of de voortgang van de collegeprogramma's niet in gevaar te brengen, is het op bepaalde posities steeds vaker noodzakelijk om in te huren. Soms levert ook dat een probleem op, omdat goede inhuurkrachten ook steeds schaarser worden.	Financieel - De noodzaak om in te huren wordt steeds groter, wat hogere kosten met zich meebrengt. Continuïteit - Taken kunnen in het gedrang komen en kennis kan verdwijnen uit de WODV.	Om de bedrijfsvoering en/of de voortgang van de collegeprogramma's niet in gevaar te brengen, wordt op bepaalde posities steeds vaker het besluit genomen om in te huren. Verder wordt door de WODV gekeken naar diverse maatregelen hoe haar positie als werkgever aantrekkelijker gemaakt kan worden.
Een groter beroep op de uitkeringsregelingen (open einde regeling Wet BUIG bundeling van uitkeringen inkomensvoorzienig aan de gemeenten) en het niet in aanmerking komen voor de Vangnetregeling	Financieel - De gemeente loopt het risico dat de lokale ontwikkeling van het bijstandsvolume in negatieve zin afwijkt van de landelijke ontwikkeling waardoor de rijksbijdrage te kort schiet. Het maximale risico dat de gemeente loopt in een uitkeringsjaar voor de uitvoering van de BUIG is gemaximeerd op 10% voor 2020. Het mogelijke tekort is voor € 120.000 meegeraamd. Echter is er het risico dat het tekort hoger is en de gemeente niet in aanmerking komt voor de Vangnetregeling	Actief - Het ingeschatte eigen risico is gedeeltelijk meegeraamd in de begroting Geïmplementeerd - extra inzetten op uitstroom, extra inzetten op werkgelegenheid waardoor aan de voorwaarde van de vangnetuitkering wordt voldaan

	omdat niet aan de voorwaarden wordt voldaan. Effect op doelstellingen - niet iedereen kan in gelijke mate ondersteund worden bij participatie in de samenleving	
Boete door de Autoriteit Persoonsgegevens en imagoschade vanwege overtreding van de AVG.	Financieel: boete te betalen omdat de gemeente de AVG fors heeft overtreden	Door de kwartiermaker AVG zijn diverse beheersmaatregelen binnen de organisatie in gang gezet.
De uitbraak van het coronavirus en de ontstane coronacrisis	De uitbraak van het coronavirus en de ontstane coronacrisis hebben grote gevolgen. Bij het opstellen van de begroting is de financiële impact van de uitbraak van het coronavirus voor de gemeente Wassenaar in 2021 en verder nog niet duidelijk. Dit zal namelijk mede afhangen van de wijze waarop de uitbraak van het coronavirus kan worden beheerst. Net als andere gemeenten kunnen we denken aan tegenvallende (belasting)inkomsten en gestegen uitgaven aan sociale bijstand en sport- en cultuurvoorzieningen.	De ontwikkelingen op het gebied van de coronacrisis worden op de voet gevolgd.
Omgevingswet: Een adviesbureau heeft in samenwerking met de werkorganisatie Duivenvoorde gekeken naar de financiële impact voor de invoering van de Omgevingswet en geconstateerd dat mogelijk te weinig is begroot aan invoeringskosten.	Financieel: Extra kosten om de invoering van de Omgevingswet mogelijk te maken.	De kosten m.b.t. de invoering van de Omgevingswet worden constant gemonitord en indien nodig worden voorstellen aan de gemeenteraad voorgelegd om bij te sturen.
Groencompensatie ambassade (onteigening)	Financieel - Extra kosten om doel te bereiken	De onteigeningsprocedure om het terrein beschikbaar te krijgen loopt nog. De mogelijkheid is gewaarborgd om op elk moment de onteigeningsprocedure te staken.

* Scenario's toekomst werkorganisatie Duivenvoorde, 2018

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio weerstandsvermogen en afgezet tegen de algemeen geldende weerstandsnorm. Die ratio geeft de verhouding weer tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij horende benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten is in onderstaande figuur weergegeven.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{€ 53.069.000}{€ 4.626.000} = 11,5$$

De raad heeft besloten om minimaal een ratio van 2,0 te hanteren, dit staat voor een uitstekend weerstandsvermogen. Hierbij wordt de normeringssystematiek voor weerstandsvermogen gehanteerd, die ontwikkeld is door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement in samenwerking met de universiteit Twente. Zij hanteren de volgende waarderingstabel ratio weerstandsvermogen.

Kwalificatie ratio weerstandsvermogen

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

De ratio weerstandsvermogen van de gemeente Wassenaar is derhalve uitstekend.

Kengetallen

Per 2015 is het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) gewijzigd. In de begroting en jaarrekening dienen een zestal kengetallen opgenomen te worden. De kengetallen maken het de leden van provinciale staten en de gemeenteraad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van hun provincie of gemeente. Eerst wordt de samenvatting van de kengetallen weergegeven gevolgd door een toelichting.

Kengetallen:	Indicatoren Wassenaar (%)			Normen VNG (%)		
	2019	2020	2021	Voldoende	Matig	Onvoldoende
	Verslag	Begroting	Begroting			
1a. Netto schuldquote	-63	-50	-32	<100	>100 / <130	<130
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-67	-55	-36			
2. Solvabiliteitsratio	73	71	70	>50	<50 / >30	<30
3. Structurele exploitatieruimte	0,45	1,11	0,87	>0,6	<0,6 / >0	0
4. Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Geen norm		
5. Belastingcapaciteit	158	163	168	<100	>100 / <120	>120

1. Netto schuldquote

De netto-schuldquote vergelijkt de leningen van de gemeente (met aftrek van de geldelijke bezittingen) met de totale baten van begroting en jaarverslag. Hiermee geeft deze indicator inzicht in de mate waarin de begroting 'vastligt' voor door rente en aflossing. De bovenstaande tabel presenteert hiernaast ook de schuldquote

gecorrigeerd voor de leningen die de gemeente heeft uitstaan (deze middelen vloeien immers op termijn terug, bijv. SVN-startersleningen en ambtenarenhypotheken). Op beide indicatoren scoort de gemeente Wassenaar negatief, dat betekent dat er per saldo geen sprake van een schuld is maar van bezit hetgeen uiteraard meer dan 'voldoende' scoort.

2. Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen (balanstotaal) is gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen). Wassenaar scoort met 70% volgens de VNG-normen meer dan 'voldoende'.

3. Structurele exploitatieruimte

De indicator 'structurele exploitatieruimte' geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte (structurele baten min structurele lasten) zich verhoudt tot de totale begrotingsbaten. Dit laat zien in hoeverre de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen. De Wassenaarse begrotingsruimte is gestegen ten opzichte van het jaarverslag 2019 en is volgens de VNG-normen voldoende.

4. Grondexploitatie

Het financiële kengetal 'grondexploitatie' geeft aan hoe groot de investeringen in grondposities (boekwaarde) zijn ten opzichte van de jaarlijkse baten. Wassenaar kent geen grondexploitaties derhalve is deze indicator niet relevant.

5. Belastingcapaciteit

De indicator 'belastingcapaciteit' drukt uit hoe de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) zich verhouden tot het gewogen landelijk gemiddelde. Hoge woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde drukken uit in hoeverre de gemeente al de eigen inkomsten aanspreekt en dus ook beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten. Woonlasten onder het landelijk gemiddelde waardeert VNG als 'voldoende', woonlasten tussen het landelijk gemiddelde en 120% hiervan als 'matig' en woonlasten hoger dan 120% als 'onvoldoende'. De woonlasten in Wassenaar liggen hoger dan het landelijk gemiddelde en zijn ook verder gestegen ten opzichte van het jaarverslag 2018.

Conclusie voor de financiële positie

De ontwikkeling van de kengetallen geeft aan dat Wassenaar een uitstekende vermogenspositie heeft, voldoende structurele exploitatieruimte heeft en geen risico loopt op (niet ingenomen) grondposities. Daar tegenover wordt geconcludeerd dat de lastendruk landelijk vergeleken hoog is.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft inzicht in hoe het gemeentelijk kapitaal in stand wordt gehouden. Kapitaalgoederen zijn eigendommen van de gemeente zoals wegen, riolering, openbaar groen en gebouwen. De diverse kapitaalgoederen zijn onderdeel van de taakvelden 2.1 Verkeer en vervoer, 5.7 Openbaar groen en (open-lucht)recreatie en 7.2 Riolering. De budgetten van vastgoed staan verspreid over de begroting in het taakveld waarvoor zij een functie vervullen. Het beleidsmatige deel van vastgoed staat beschreven onder 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden.

Het in stand houden van de fysieke leefomgeving is een kerntaak van de gemeente. Het in goede staat in stand houden van kapitaalgoederen draagt bij aan het functioneren, de veiligheid en daarmee het welzijn van de samenleving. Daarnaast is de fysieke leefomgeving van groot economisch belang en draagt bij aan de aantrekkelijkheid van Wassenaar om te verblijven en om in te investeren. Dit doen wij in samenwerking met betrokken partijen om te komen tot een aantrekkelijk en groen dorp. De kapitaalgoederen worden in stand gehouden op een basis en laag kwaliteitsniveau (CROW niveau B en C).

Doelstellingen

Basis op orde

Om efficiënt en effectief kapitaalgoederen in stand te houden is het noodzakelijk dat er actuele informatie beschikbaar is. In 2020 heeft de nadruk gelegen op het eenduidig in beeld brengen van de kwantiteit en kwaliteit van het areaal. Dit proces wordt in de eerste helft van 2021 afgerond. Met deze informatie wordt er een nota kapitaalgoederen opgesteld welke in beeld brengt of er voldoende budget is om de kapitaalgoederen in stand te houden.

De beheerdata vormen een cruciaal onderdeel voor het in stand houden van de kapitaalgoederen. Deze gegevens worden verwerkt in beheersystemen die worden gevuld en geactualiseerd vanuit schouwen en inspecties. Het actualiseren, ontsluiten en analyseren van beheerdata is een continu proces welke de komende jaren wordt voortgezet met behulp van een geografisch informatiesysteem. Met actuele data wordt het mogelijk om te sturen op prestaties, risico's en kosten. Hierdoor komt transparant in beeld, op basis van welke keuzes maatregelen worden uitgevoerd.

Een dorp voor iedereen

Bewoners in Wassenaar zijn betrokken bij het in stand houden van de leefomgeving. Op diverse locaties gaan inwoners aan de slag in het openbaar groen en zorgen voor een hogere kwaliteit en samenhang in een straat of buurt. Dit willen wij verder voortzetten.

Door gebruik te maken van de nieuwe werkmethode integraal gebiedsgericht werken zetten wij in op een actieve inbreng van inwoners en ondernemers en nemen hen mee in de afwegingen die gemaakt worden. Hierdoor is duidelijk welke ruimte er is voor specifieke wensen en wat de gevolgen zijn van bepaalde keuzes. Bij reguliere werkzaamheden in de leefomgeving communiceren wij actief over wat en waarom deze worden uitgevoerd. Want alleen samen kunnen wij het dorp mooier maken.

In stand houden kapitaalgoederen

Het beheer en onderhoud en de daarvoor benodigde budgetten zijn gebaseerd op de beheerplannen voor de diverse kapitaalgoederen. De fysieke leefomgeving is één geheel waardoor het van belang is om vanuit een integraal kader te komen tot verschillende instandhoudingsplannen. Hiervoor zal er een beheervisie voor de fysieke leefomgeving worden opgesteld, die invulling geeft aan de afspraken met de raad. Vanuit dit integrale kader wordt per kapitaalgoed een instandhoudingsplan opgesteld. In onderstaande tabel enkele gegevens van de kapitaalgoederen;

Beheerplan	Areaal-gegevens	Kwaliteits-niveau	Toelichting
Wegen 2016-2020	126 ha	C	Het uitgangspunt is om de functionaliteit en veiligheid te waarborgen.
Civieltechnische kunstwerken 2016-22002 (bruggen)	75 stuks	C	Het uitgangspunt is het waarborgen van de functionaliteit en de veiligheid te garanderen.
Openbare verlichting 2016-2020	7.152 stuks	B	Het beheer van de openbare verlichting is erop gericht om de bedrijfszekerheid te waarborgen en het areaal veilig en duurzaam in stand te houden. Vanuit het landelijk energieakkoord is er een opgave waar in 2030 minimaal 50% besparing is bereikt op het energieverbruik t.o.v. 2013. In samenhang met de onderhoudsopgave wordt in beeld gebracht hoe deze opgave te realiseren. Door onder andere het toepassen van energiezuinige verlichting (led) en energiebesparende maatregelen zoals bijvoorbeeld dimmen. Van het huidige areaal is momenteel 25% voorzien van ledverlichting waarvan het licht in de nacht wordt gedimd.
Verkeersregel-Installaties 2016-2020	17 stuks	B	Het areaal is op orde en geheel voorzien van ledverlichting. De uitgangspunten zijn het waarborgen van de bedrijfszekerheid en een duurzame instandhouding.
Wegmeubilair 2016-2020	12.400 stuks*	C	Het waarborgen van de functionaliteit van verkeersborden, hekwerken, fietsvoorzieningen en palen
Verbreed gemeentelijk rioolplan 2017-2021 & Integraal	166 km1	-	Voor de riolering is het uitgangspunt om een goed functionerend en duurzaam rioelstelsel in stand te houden. De vervangingsopgave voor 0-2 jaar is circa 2,5 km op diverse locaties in de gemeente zoals onder andere de Kerkeboslaan en omgeving.

Beheerplan	Areaal-gegevens	Kwaliteits-niveau	Toelichting
waterketenplan 2019-2023 (riolering)			
Oppervlakte water 2016-2020	Circa 28km1*	-	Er wordt ingezet op het in stand houden van de waterbouwkundige kunstwerken en het op diepte houden van de watergangen. De kademuur tussen de Johan de Wittstraat en Wiegmanweg verkeert in slechte technische staat en wordt vervangen.
Groen & bomen 2016-2020	179 ha	B	Het openbaar groen en bomen zijn een beeldbepalend onderdeel van de leefomgeving. Het uitgangspunt is het duurzaam, veilig en in samenwerking met inwoners in stand houden van het openbaar groen. Inwoners hebben hierin een belangrijke bijdrage. Zij zorgen bij adoptiegroen voor een hogere kwaliteit en voor meer sociale samenhang. Vanuit de gemeente worden initiatieven door inwoners dan ook actief ondersteund, wat heeft geresulteerd dat circa 1 hectare wordt beheerd door inwoners. Jaarlijks komen er circa 5 locaties bij waar bewoners het groen adopteren.
Speelvoorzieningen 2016-2020	200	B	Een aantrekkelijke speelomgeving voor kinderen en jongeren is het uitgangspunt. Om dit te bereiken wordt bij het herinrichten van speelplekken ingezet op centrale en uitdagende speelplekken in een wijk en spelen met natuurlijke materialen. Voor jongeren wordt gekeken naar het uitdagend maken van sportfaciliteiten en aantrekkelijke chillplekken. Dit wordt in samenwerking met jongerenwerk en de politie opgepakt.
Voertuigen 2019-2023		sober	De voertuigen zijn er ter ondersteuning van het uitvoeren van de gemeentelijke taken. Zo worden de voertuigen onder andere ingezet voor het in stand houden van de leefomgeving, toezicht en facilitaire zaken. Het waarborgen van de continuïteit van de bedrijfsvoering en het waar mogelijk verduurzamen van het wagenpark zijn de uitgangspunten voor het onderhoud en vervanging van voertuigen.
Vastgoed 2021-	51	Basis	In 2020 is een beheerplan vastgoed 2021-2024

Beheerplan	Areaal-gegevens	Kwaliteits-niveau	Toelichting
2024	objecten kernportefeuille 18 objecten strategische portefeuille		<p>opgesteld. Hierin is een indeling gemaakt naar een kern- en strategische portefeuille. Een vastgoed- en accommodatiebeleid is in ontwikkeling, zie taakveld 0.3.</p> <p>Voor de kernportefeuille, objecten waar geen verandering in gebruik en functie zijn voorzien, is het uitgangspunt om deze sober en doelmatig in stand te houden. Het gaat hier om 21 objecten waar maatschappelijke functies worden gehuisvest en 30 objecten ter bevordering van de kwaliteit van de leefomgeving. De kwaliteit van de kernportefeuille is de afgelopen jaren door het uitgevoerde onderhoud verhoogd. Voor 2021 zijn de volgende grotere projecten voorzien;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Restauratie van de molen • Restauratie Koffiehuisje Buurtweg • Nieuwbouw van een sporthal • Nieuwbouw van een gymzaal aan de Burmanlaan <p>Voor de strategische portefeuille, waar een verandering qua gebruik en functie in de nabije toekomst wordt voorzien, zijn er verschillende uitgangspunten. De 13 woningen in de strategische portefeuille worden regulier in stand gehouden tot dat deze worden afgestoten. Vanaf 2021 wordt een actief verkoopbeleid gevoerd, zie taakveld 0.3.</p> <p>Bij de 5 resterende objecten is het uitgangspunt om alleen calamiteitenonderhoud te plegen, waardoor de onderhoudskwaliteit de afgelopen jaren achteruit is gegaan. Van deze 5 objecten geldt dat over het gemeentekantoor, de Warenar en de Middelweg nog besluitvorming moet plaatsvinden. Het voormalig buurtcentrum Oostdorp (O&O gebouw) en de Schulpwei zijn opgenomen op de afstootlijst.</p>

*deze cijfers zijn gebaseerd op nog niet geactualiseerde data.

Uitdagingen en risico's

Ontwikkelingen

Er komt een groot aantal ontwikkelingen op de gemeente af met impact op de leefomgeving en de daarbij behorende kapitaalgoederen. Zoals onder andere de energietransitie, circulaire economie, klimaatadaptatie en de Omgevingswet. Het is daarom noodzakelijk om na te denken hoe met het in stand houden van de fysieke leefomgeving deze ontwikkeling kan worden gefaciliteerd en de kwaliteit gewaarborgd blijft.

Door het opstellen van een beheervisie fysieke leefomgeving moet duidelijk worden hoe er invulling wordt gegeven aan de afspraken met de gemeenteraad. Zoals onder andere over kwaliteitsniveau, verscheidenheid in het beheer maar ook hoe in te spelen op de ontwikkelingen die eraan komen. Dit vormt het kader hoe het beheer en onderhoud bijdraagt aan de gemeentelijke ambities. Het is een document dat de verbinding legt tussen strategische, tactische en operationele doelen.

Om in te spelen op deze ontwikkelingen is gestart met integraal gebiedsgericht werken. Dit is een methode waarbij werkzaamheden in de leefomgeving integraal op elkaar worden afgestemd en de afweging wordt gemaakt hoe op deze ontwikkelingen ingespeeld kan worden. Integraal gebiedsgericht werken betekent dat wij in staat zijn de aspecten die van invloed zijn op de leefomgeving te overzien en dat wij met elkaar optrekken om de uitdagingen aan te gaan. Dit doen wij met bewoners, ondernemers, instellingen en ander partners in een gebied. Deze aanpak sluit daarmee aan bij de Omgevingswet.

In Wassenaar zijn Nieuw Wassenaar en Polanenpark de eerste wijken waar gestart wordt met integraal gebiedsgericht werken. Er is gekozen om in deze wijken te starten vanwege de onderhoudsopgave die er voor deze wijken ligt. Naast de gebieden die integraal gebiedsgericht worden opgepakt, blijven er ook onderhoudsopgaven die afzonderlijk worden uitgevoerd.

Renovatieprogramma kabels en leidingen

Vanuit de nuts- en telecompartijen is aangegeven dat zij de komende jaren een grote opgave hebben om versneld verouderde kabels en leidingen te vervangen of nieuwe kabels willen leggen. De gemeente is in gesprek met de nuts- en telecompartijen om waar mogelijk werkzaamheden te combineren en zo de overlast voor omwonenden en bedrijven en de maatschappelijke kosten zo laag mogelijk te houden.

Met Liander, de beheerder van elektriciteits- en gasnetten in Wassenaar, is een samenwerkingsovereenkomst overeengekomen om de benodigde intensieve samenwerking te waarborgen.

Indexatie

Op de jaarlijks beschikbaar gestelde instandhoudingsbudgetten wordt geen indexatiecorrectie toegepast. Bij de kadernota 2021 is besloten om geen indexatie door te voeren op leveringen derden. Marktpartijen voeren echter jaarlijks op basis van het CBS een indexering door. Voor 2021 bedraagt het indexpercentage naar verwachting 1,6%.

Budgettair kader

In de onderstaande tabellen zijn de budgetten voor het in stand houden en vervangingen van de kapitaalgoederen inzichtelijk gemaakt.

Exploitatie

Kapitaalgoed	2021	2022	2023	2024	Specificatie werkzaamheden
Wegen	1.227	1.274	1.299	1.387	Herstelwerkzaamheden asfalt, bestrating, markeringen en inspecties
Civieltechnische kunstwerken	92	109	109	111	Reinigingen, schilderen, herstelwerkzaamheden en inspecties
Openbare verlichting	557	557	572	572	Verhelpen storingen, reparaties, reinigen en schilderen
Verkeersregelinstanties	127	127	237	237	Verhelpen storingen, reparaties, reinigen en schilderen
Wegmeubilair	76	76	76	76	Reinigen, herstellen en vervanging
Riolering	1.452	1.486	1.450	1.433	Reparaties, verhelpen storingen, reiniging en inspecties
Oppervlaktewater	345	356	346	347	Maaien en krozen, baggeren, reparaties beschoeiingen
Groen en bomen	1.355	1.355	1.355	1.375	Onderhoud beplanting, bomen, maaien gras, verwijderen onkruid en zwerfvuil, herstellen en vervanging van beplanting en bomen
Speelvoorzieningen	190	190	190	190	Veiligheidscontroles, reparaties en onderhoud
Voertuigen	222	245	284	283	Belastingen, verzekeringen, brandstof en onderhoud
Vastgoed	2.571	2.570	2.538	2.511	Dagelijks onderhoud, elektra, water

x € 1.000 (incl. dotatie voorziening en kapitaallasten, excl. interne uren)

Voorzienen

Hieronder zijn de geraamde onttrekkingen voor de komende jaren weergegeven.

Kapitaalgoed	2021	2022	2023	2024	Specificatie werkzaamheden
Wegen	1.530	1.305	1.215	1.010	Vervangen toplaag asfalt en groot onderhoud elementenverhardingen
Civieltechnische kunstwerken	35	90	60	60	Groot onderhoud aan bruggen
Openbare verlichting	115	160	185	290	Groot onderhoud en vervanging van de openbare verlichting
Verkeersregelinstallaties	190	125	95	0	Groot onderhoud en vervanging van verkeersregelinstallaties en pollers
Wegmeubilair					
Riolering	1.045	165	615	470	Groot onderhoud en vervanging van riolering en gemalen
Oppervlaktewater	110	65	155	70	Baggeren watergangen
Groen en bomen					
Speelvoorzieningen	145	140	165	85	Groot onderhoud en vervanging van speeltoestellen en ondergronden
Voertuigen					
Vastgoed	740	795	755	1.500	Groot onderhoud van gebouwen

x € 1.000 (onttrekking conform beheerplannen)

Investeringen

Kapitaalgoed	2021	2022	2023	2024	Specificatie werkzaamheden
Wegen	1.390	755	2.650	3.000	Vervangen van asfalt en elementenverhardingen
Civieltechnische kunstwerken	685	0	85	0	Vervanging van bruggen o.a. Hofcampweg
Openbare verlichting	200	250	p.m.	p.m.	Vervanging van ondergrondse kabelnetwerk in drie wijken
Verkeersregelinstallaties					
Wegmeubilair					

Riolering					
Oppervlaktewater	50	10	30	35	Vervanging van beschoeiingen
Groen en bomen					
Speelvoorzieningen					
Voertuigen	209	490	55	0	Vervanging van auto's en vrachtwagens
Vastgoed - sporthal - de Paauw	6.525	5.850	2.925	2.925	Realisatie nieuwe sporthal Renovatie binnenzijde de Paauw
Uitvoering beeldkwaliteitsplan	1.000	1.315			Herinrichting centrumgebied Wassenaar
Groene zone Wassenaar	933	752	4.465	2.600	Realisatie groene zone Valkenburg
Wassenaarse Slag	100				Revitalisering Wassenaarse Slag

x € 1.000

Treasuryfunctie en -beleid

Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. En dit op een zodanige wijze, dat risico's en kosten worden geminimaliseerd en opbrengsten worden geoptimaliseerd.

De wettelijke kaders voor de uitvoering van de treasuryfunctie liggen onder andere vast in de wet financiering decentrale overheden (fido) en de daarbij behorende ministeriële regelingen en de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof). De kaders voor de treasuryfunctie zijn vastgelegd in het Treasurystatuut. Daarin ligt de beleidsmatige infrastructuur van de treasuryfunctie vast in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten. Ook besteedt het treasurystatuut aandacht aan de bevoegdheden en administratieve organisatie.

Sinds 2013 houden decentrale overheden overtollige kasmiddelen verplicht aan bij 's Rijks schatkist en mogen middelen eventueel onderling worden uitgeleend.

Beleidskader 2021 - 2024

Voor de komende jaren wordt een financieringsoverschot verwacht dat afneemt van € 28,9 miljoen tot € 5,8 miljoen eind 2024. Deze afname wordt voornamelijk veroorzaakt door een investeringsprogramma van in totaal netto € 28,3 miljoen tegenover een afschrijvingentotaal van € 7,3 miljoen.

Wanneer het investeringsprogramma volledig dat wil zeggen voor € 44,0 miljoen conform de begroting uitgevoerd zou worden slaat het financieringsoverschot zelfs om in een tekort van € 6,8 miljoen eind 2024. Gezien de jaarlijkse kredietoverhevelingen bij de jaarrekeningen is het niet realistisch te veronderstellen dat het volledige programma conform planning gerealiseerd kan worden. Er wordt dan ook van uit gegaan dat een investeringstotaal van € 15,5 miljoen eerst na 2024 ter hand genomen zal kunnen worden.

De invloed van de investeringsvoornemens uit de Kadernota 2021 is zowel op de exploitatie als de liquiditeitsontwikkeling aanzienlijk. Met te verwachten verkoopopbrengsten van gemeentewoningen is vooralsnog niet gerekend; de daaruit voortvloeiende liquiditeiten zijn derhalve ook nog niet in de afname van het financieringsoverschot verwerkt.

Een wezenlijke afweging bij de bepaling van het financieringsbeleid wordt gevormd door het beschikbaar houden van eigen middelen onder het beleidsuitgangspunt om geen schulden aan te gaan. Dit beperkt het vermogen om overtollige middelen lang uit te zetten (bij andere decentrale overheden). De beschikbaarheid van liquiditeit weegt zwaarder dan het realiseren van rentebaten. 'Geluk bij een ongeluk' is hierbij dat het bij de huidige rentemarktverwachtingen zo goed als ondoenlijk is om op korte(re) termijn enige rentebaten te realiseren; zo ook bij het onder het schatkistbankieren toegestane uitzetten bij andere decentrale overheden (hoewel hoger dan over de bij het Rijk aangehouden kasoverschotten). We laten dus eigenlijk geen geld liggen en bij de huidige negatieve rentestanden kost het dus eigenlijk ook niets.

Hoewel dit zich niet zal voordoen wordt er in situaties van tijdelijk liquiditeitstekort naar gestreefd om de financieringslasten tot een minimum te beperken. Afgezet tegen de tarieven voor de kortere looptijden voor kort geld (d.w.z. perioden tot 1 jaar), is het voordelig om de rekening-courant-faciliteit bij BNG (maximaal) in

te zetten. Deze wijze van financiering wordt beperkt door de maximaal aan te trekken hoeveelheid korte middelen die tot uitdrukking komt in de kasgeldlimiet.

Financieringspositie 2021

Begin 2021 bestaat de beleggings- en financieringsportefeuille ad € 28,9 miljoen naar verwachting uit:

Tabel 25 Verwachte beleggingsportefeuille per 1 januari 2021 (bedragen x € 1.000)

Uitgezette c.q. opgenomen middelen	Looptijd	Bedrag per 1 januari 2021	Gemiddeld rente- percentage	Expiratie
<u>Uitgezette gelden</u>				
BNG rekening courant		354	0,0	dag.opvr.
Langlopende leningen u/g		2.266	div.	
Schatkistbankieren rekening courant		26.538	0,0	dag.opvr.
<u>Opgenomen gelden</u>				
Belegde spaarpremies hypotheek		-292		
Saldo uitzettingen en opgenomen middelen		28.866		

Ontwikkeling liquiditeit

In de berekening van de korte termijn, liquiditeitsprognose dienen de lange termijn-/ kapitaalmarkt uitzettingen en financieringen buiten beschouwing te worden gelaten. De beleggings- en financieringsportefeuille van begin 2021 heeft naar verwachting een overschot aan kort geld van ca. € 26,9 miljoen in zich. In de loop van 2021 zal dit afnemen tot ca. € 148 miljoen.

De liquiditeiten zullen de komende jaren ingezet worden om de investeringsuitgaven te kunnen doen zonder hiervoor externe financiering aan te trekken.

De prognosebalans is opgesteld in de veronderstelling dat van de uit eerdere besluitvorming openstaande (investerings-) kredieten van in totaal € 7,5 miljoen aan het eind van het lopende begrotingsjaar ca. € 4,0 miljoen zal zijn uitgegeven. Ook voor de in het meerjarenperspectief opgenomen nieuwe (vervangings)investeringen wordt er van uitgegaan dat deze niet direct in het eerste jaar tot volledige uitgave zullen leiden. Deze aanname brengt voor de komende jaren de volgende kasuitgaven met zich mee: € 11,4 miljoen in 2021, € 7,2 miljoen in 2022, € 5,6 miljoen in 2023 en € 4,0 miljoen in 2024.

De in de financiële begroting en bijlagen opgenomen bedragen voor balansposten zijn uiteraard wel opgesteld conform de besluitvorming; daar wordt niet uitgegaan van een aangepaste investeringsplanning en liquiditeit.

Tabel 26 Geprognosticeerde balans (bedragen x € 1.000)

Boekwaarde per 31 december	2020	2021	2022	2023	2024
ACTIVA					
Materiële vaste activa					
Volgens staat C	39.330	48.851	54.006	57.359	59.145
Financiële vaste activa					
Uitzettingen	0	0	0	0	0
langlopende leningen u/g	2.266	2.248	2.231	2.188	2.170
Kapitaalverstrekkingen/deelnemingen	455	455	455	455	455
Voorraden					
MPG (bouwgrondexploitaties)	0	0	0	0	0
Uitzettingen < 1 jaar					
vorderingen openbare lichamen *	6.287	6.287	6.287	6.287	6.287
Rek Courant met Rijk ***	26.538	14.408	9.034	5.665	3.599
Rek Courant niet financieel *	90	90	90	90	90
Overig *	4.466	4.466	4.466	4.466	4.466
Liquide middelen **	354	354	354	354	354
Overlopende activa *	2.918	2.918	2.918	2.918	2.918
Totaal activa	82.704	80.179	79.841	79.783	79.485
PASSIVA					
Eigen Vermogen					
Algemene reserves	53.069	52.990	52.960	52.960	52.960
Bestemmingsreserves	5.153	3.761	3.222	3.222	3.222
Vreemd Vermogen					
Voorzieningen	15.936	14.888	15.124	15.071	14.788
Vaste geldleningen	118	113	108	103	98
Kortlopende schulden < 1 jaar *	5.006	5.006	5.006	5.006	5.006
Overlopende passiva *	3.422	3.422	3.422	3.422	3.422
Totaal passiva	82.704	80.179	79.841	79.783	79.485

*Voor deze posten die eigenlijk uit de bedrijfsvoering volgen, is uitgegaan van het 3-jaarsgemiddelde van de jaarrekeningen sinds 2017.

** De post liquide middelen is gebaseerd op het banksaldo waarboven wordt afgeroomd naar de schatkistbankrekening.

*** De ontwikkeling van het financieringssaldo wordt weergegeven in de ontwikkeling van de post rekening courant met het Rijk.

Netto schuldquote

Omdat Wassenaar geen langlopende geldleningen heeft aangetrokken, geen leningen heeft (door)verstrekkt aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen en dit voorzienbaar de komende tijd ook niet zal doen, bedraagt de verwachte netto schuldquote per 1 januari 2021 ongeveer -54,0% en gecorrigeerd voor alle leningen -57,8%. Aan het eind van 2021 zijn deze waarden naar verwachting afgenomen tot respectievelijk -32,1% en -35,7%. Deze ontwikkeling komt overeen met afname van het leningoverschot van ongeveer € 12,1 miljoen.

Renteontwikkeling 2021

Sinds de laatste aanpassing van 10 maart 2016 door de Europese Centrale Bank van het tarief voor de herfinancieringsrente bedraagt deze de historisch lage 0,00%. Banken kunnen dus om niet kort geld lenen bij de ECB. Op de interbancaire geldmarkt geldt evenwel een nog lager 3-maandstarief van -0,49%.

De Nederlandse economie krimpt in 2020 naar verwachting met 4,0% (Eurozone -7,5%) en neemt in 2021 met 3,2% toe (Eurozone 3,5%). De Nederlandse inflatie is in 2021 met 1,7% hoger dan het verwachte Euro-gemiddelde van 1,2%.

De negatieve korte rente zal door het blijvend ruime monetaire beleid niet noemenswaardig wijzigen. De lange rentetarieven zullen naar verwachting met enkele tiende procenten minder negatief worden maar blijven negatief.

Uitgaande van het Economisch beeld van BNG van 17 augustus jl. wordt halverwege 2021 een korte (3 maands)rente van ca. -0,48% verwacht voor kasgeld. De depositovergoedingen van het agentschap van het Ministerie van Financiën blijven daarmee ook op -0,4%. De verwachting voor de 10-jaarsrente aan het begin van 2021 bedraagt afgerond 0,1%. De verwachte gemiddelde 10-jaarsrente over 2021 bedraagt 0,3%.

Rente- en beleggingsresultaat 2021

Op basis van bovenstaande ontwikkelingen en verwachtingen wordt voor 2021 per saldo een verwaarloosbaar positief rente- en beleggingsresultaat van € 5.000 geraamd. Het voordeel wordt door de op de ambtenarenhypotheken ontvangen rente veroorzaakt.

Risicobeheer

Alle treasury-activiteiten vinden plaats binnen de kaders, richtlijnen en limieten als vastgesteld in het Treasurystatuut en overige wetgeving (voor zover deze niet in het Treasurystatuut zou zijn verwerkt).

Toezihtnormen

De kasgeldlimiet stelt een bovengrens aan de netto-vlottende schuld en beperkt daarmee het renterisico op de korte schuld. De limiet wordt bepaald voor korte financiering met een rente-typische looptijd van maximaal 1 jaar en wordt gerelateerd aan het begrotingstotaal.

Met een begrotingstotaal van ca. € 63,8 miljoen bedraagt de kasgeldlimiet voor 2021 € 5.429.000 (8,5%). Ten opzichte van de begroting voor 2020 neemt hierdoor het bedrag dat aan korte termijnfinanciering kan worden aangetrokken ter financiering van de publieke taak met € 299.000 toe.

Tabel 27 Prognose kasgeldlimiet 2021 (bedragen x € 1.000)

Prognose kasgeldlimiet 2021 aan het begin van het kwartaal	1 ^e kwart.	2 ^e kwart.	3 ^e kwart.	4 ^e kwart.
1. Gemiddeld liquiditeitssaldo (bruto)	26.892	23.860	20.827	17.795
2. Kasgeldlimiet	5.429	5.429	5.429	5.429
3. Ruimte onder de kasgeldlimiet (2+1)	32.321	29.289	26.257	23.224
4. Overschrijding van de kasgeldlimiet (2+1)	-	-	-	-
5. Minimaal aan te trekken lange financiering 2021 (cumulatief) (4)	-	-	-	-

Zoals eerder gesteld heeft het liquiditeitsoverschot een structureel karakter dat in de loop van het huidige meerjarenperspectief zal afnemen (dit voornamelijk als gevolg van voorgenomen investeringen en het onderhoud van de openbare ruimte).

De kasgeldlimiet wordt in 2021 niet overschreden. Er wordt dus geen lange financiering aangetrokken.

Het renterisico op de lange financiering (langer dan een jaar) wordt beperkt door de renterisiconorm die aangeeft in hoeverre er sprake is van een verantwoord geachte spreiding van aflossingen en herfinanciering in de leningenportefeuille. Spreiding dient te voorkomen dat in enig jaar een relatief groot deel van het vreemd vermogen geherfinancierd dient te worden en/of dat renteaanpassing plaats zal vinden in perioden waarin de rente relatief hoog is.

De renterisiconorm zorgt er voor dat rentestijgingen vertraagd doorwerken op de rentelasten en -baten in enig jaar. Overschrijding van de renterisiconorm betekent dat de gemeente in een bepaald jaar een groter renterisico op de bestaande lange schuld loopt dan de toegestane 20% van het begrotingstotaal.

Ervan uitgaande dat in beginsel eerst in de tijdelijke liquiditeitsbehoefte zal worden voorzien met goedkoper kort geld en dat daarvan slechts wordt afgeweken om overschrijding van de kasgeldlimiet te vermijden en rekening houdend met de vrijvalkalender van de financieringsportefeuille, laat de eerder geschetste ontwikkeling van de gemeentelijke liquiditeitspositie zich vertalen in het navolgende meerjarenbeeld voor de renterisiconorm:

Tabel 28 Prognose renterisico vaste schuld (bedragen x € 1.000)

Renterisico vaste schuld	2021	2022	2023	2024
1 Renteherzieningen	0	0	0	0
2 Aflossingen	0	0	0	0
3 Renterisico (1 + 2)	0	0	0	0
4 Renterisiconorm	12.775	12.618	12.569	12.700
5a Ruimte onder renterisiconorm (4-3)	12.775	12.618	12.569	12.700
5b Overschrijding renterisiconorm (4-3)				
4a Begrotingstotaal	63.875	63.088	62.844	63.502
4b percentage regeling	20%	20%	20%	20%
4 Renterisiconorm (4a x 4b)	12.775	12.618	12.569	12.700

Wet Houdbare overheidsfinanciën

Volgens Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). In 2013 is de Wet houdbare overheids-financiën aangenomen waarmee decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning leveren bij het streven te voldoen aan de Europese begrotingsdoelstellingen.

De wet komt er op neer dat het begrotingstekort (lees: de geldschepping) door alle mede-overheden (dus inclusief provincies en waterschappen) beperkt dient te blijven tot een jaarlijks afnemende afgeleide norm van voor 2020 inmiddels 0,40% van het bruto binnenlands product (bbp). Om hun EMU-saldo te kunnen monitoren

worden voor gemeenten en provincies jaarlijks in de septembercirculaire individuele EMU-referentiewaarden gepubliceerd.

In 2021 bedraagt de referentiewaarde voor Wassenaar uitgaande van de gemeentelijke 0,27%-norm € 2,143 miljoen. Het betekent in EMU-termen dat de uitgaven ca. € 2,1 miljoen groter mogen zijn dan de inkomsten zonder gestraft te worden indien en alleen dan wanneer de gehele overheid de in Europees verband toegestane norm zou overschrijden.

Tabel 29

Berekening EMU-saldo				(bedragen x € 1.000)		2020	2021	2022	2023	2024
EMU-SALDO						-11.908	-12.142	-5.387	-3.407	-2.079
EMU-SALDO referentiewaarde (2022 e.v. bij benadering)						-2.487	-2.143	-2.248	-2.225	-2.216
Verschil EMU-saldo & referentiewaarde						-9.421	-9.999	-3.139	-1.181	137
Mutaties (1 jan tot 31 dec)	Activa	Financiële vaste	Kapitaalverstrekkingen en leningen	-264	-18	-18	-43	-18		
		Activa	Uitzettingen	0	0	0	0	0		
	Vlottende activa	Uitzettingen	-9.527	-12.130	-5.374	-3.369	-2.066			
		Liquide middelen	0	0	0	0	0			
		Overlopende activa	-884	0	0	0	0			
	Passiva	Vaste Passiva	Vaste schuld	-174	-5	-5	-5	-5		
Vlottende passiva		Vlottende schuld	1.638	0	0	0	0			
		Overlopende passiva	-231	0	0	0	0			
Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa				0	0	0	0	0	0	

De met de realisatie gecorrigeerde raming voor 2020 laat een geldscheppend effect zien van € 11,9 miljoen dat in belangrijke mate valt toe te schrijven aan de nog voor 2020 verwacht te realiseren investeringsuitgaven van € 4,0 miljoen en de voorgenomen € 5,7 miljoen aan onderhoudsuitgaven voor de openbare ruimte.

2021 geeft eveneens een geldschepping te zien van € 12,1 miljoen te zien waarmee de maximaal toegestane referentiewaarde van € 2,1 miljoen zal worden overschreden. Die overschrijding leidt waarschijnlijk niet tot sancties omdat de landelijk gerealiseerde norm over 2021 naar verwachting weer net als voorgaande jaren, binnen de norm zal blijven. Oorzaak is met name het bij de decentrale overheden aanwezige planningsoptimisme bij investeringen.

VNG adviseert gemeenten dan ook om niet heel strak te sturen op de EMU-referentiewaarde. Tussen de decentrale overheden worden plussen en minnen ten opzichte van de individuele EMU-referentiewaarde namelijk gesaldeerd en strikte focus op de eigen norm leidt mogelijk tot een onnodig uitstel van investeringen door gemeenten.

De EMU-systematiek werkt daarnaast op een andere manier dan het baten-lastenstelsel dat decentrale overheden hanteren. Investeringen en uitgaven die worden gedekt uit reserves tellen bijvoorbeeld niet mee in de uitkomst in het baten-lastenstelsel, maar tellen wel door in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben.

In plaats van focus op het EMU-saldo kunnen gemeenten beter sturen op de ontwikkeling van de hoogte van de schuld. Als Wassenaar hebben wij aandacht voor de financieringspositie van onze gemeente via de jaarstukken

en begroting en de daarin verplicht opgenomen paragrafen Financiering en Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Na 2021 zal de geldschepping een aantal jaren boven de referentiewaarde blijven uitkomen als gevolg van de voorgenomen investeringsimpuls. Wij zullen moeten blijven monitoren of bij dreigende landelijke overschrijdingen tot temporiseren van de investeringswensen moet worden overgegaan.

Berekening omslagrente 2021		(bedragen x € 1.000)	
a.	Externe rentelasten over de lange en korte financiering	€	27
b.	Externe rentebaten	€	32 -
Totaal door te rekenen externe rente		€	5 -
c1.	Rente toe te rekenen aan grondexploitaties	€	0 -
c2.	Rente projectfinanciering toe te rekenen aan taakveld	€	0 -
c3.	Rentebaten van doorverstrekte leningen indien daar projectfinanciering voor is aangetrokken	€	0 +
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		€	5 -
d1.	Rente over eigen vermogen	€	0 +
d2.	Rente over voorzieningen	€	0 +
Aan taakvelden toe te rekenen rente		€	5 -
e.	Werkelijke aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	€	0 -
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury (voordeel)	€	5 -

Met een negatief toe te rekenen rente is sprake van een omslagrente van 0%. De kapitaallasten bestaan daarmee alleen uit afschrijvingen.

Kaastroomoverzicht (Staat van herkomst en besteding der middelen)	
Bedragen x € 1.000	Begroting 2021
Toename:	
Stortingen in reserves	150
Stortingen in voorzieningen	3.034
Afschrijvingen	1.754
Aflossingen verstrekte geldleningen/deelnemingen	18
Begrotingssaldo	187
totale toename	
5.143	
Afname:	
Netto investeringen	-11.376
afname vaste schulden	-5
Beschikking over reserves	-1.622
Beschikking over voorzieningen	-4.082
totale afname	
-17.085	
Mutatie liquide middelen	-11.943
Waarvan:	
Afname rekening courant met Rijk	-12.130
Begrotingssaldo (nog niet bestemd)	187

Paragraaf Bedrijfsvoering

In de paragraaf bedrijfsvoering licht het gemeentebestuur het voorgenomen beleid toe op het gebied van de PIOFACH-taken. PIOFACH staat voor personeel, informatievoorziening, (juridische zaken), financiën, administratieve organisatie, communicatie en huisvesting. Globaal gezegd zijn het de taken die nodig zijn om de gemeente als organisatie te laten functioneren.

In Wassenaar zijn deze taken belegd bij de gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Duivenvoorde (WODV). De gemeente als organisatie heeft deze taken daardoor niet meer zelf in huis. Het bestuur van de WODV is verantwoordelijk voor de bedrijfsvoeringstaken.

Uit oogpunt van transparantie vindt de verantwoording hierover plaats in de paragraaf bedrijfsvoering van de werkorganisatie.

Op 23 juni 2020 heeft het college van Wassenaar in een gezamenlijke collegevergadering met Voorschoten besloten dat de Gemeenten Voorschoten en Wassenaar eigen organisaties gaan inrichten om meer opgavegericht te kunnen werken. Dit besluit heeft gevolgen voor de WODV. De exacte gevolgen van de aangekondigde reorganisatie en ontvlechting zijn bij het opstellen van de begroting nog niet bekend. Deze gevolgen zullen meegenomen worden als wijziging op de begroting.

Op dit moment, dus zonder ontvlechting, betaalt Wassenaar jaarlijks aan de WODV de volgende bijdragen:

Tabel 30

Programma*	2021	2022	2023	2024
P0 Bestuur en ondersteuning	9.632.335	9.589.257	9.724.700	9.658.149
P1 Veiligheid	735.174	735.174	735.174	735.174
P2 Verkeer en vervoer	1.047.145	1.047.145	1.047.145	1.047.145
P3 Economie	200.726	200.726	200.726	200.726
P4 Onderwijs	205.208	205.208	205.208	205.208
P5 Sport, cultuur en recreatie	1.713.996	1.713.996	1.713.996	1.713.996
P6 Sociaal Domein	1.675.525	1.675.525	1.675.525	1.675.525
P7 Volksgezondheid en milieu	927.336	927.336	927.336	927.336
P8 Wonen en bouwen	1.659.399	1.659.399	1.659.399	1.659.399
Totaal	17.796.844	17.753.766	17.889.209	17.822.658

* gebaseerd op de begroting 2021 van de WODV

De bijdrage aan de WODV vanuit het programma bestuur en ondersteuning is relatief hoog ten opzichte van de overige programma's. Dit wordt met name veroorzaakt door de kosten op het taakveld 0.4 overhead (€ 8,0 miljoen) in programma 0.

Paragraaf Verbonden partijen

Deze paragraaf geeft een overzicht van de verbonden partijen, een omschrijving van hun publieke taak en eventuele ontwikkelingen in 2021.

Er is sprake van een verbonden partij als het gaat om een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een *bestuurlijk* en een *financieel* belang heeft.

Van een *bestuurlijk belang* is sprake als de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Dit betekent concreet dat er sprake is van een *bestuurlijk belang* als de wethouder, het raadslid of de ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Bij alléén een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht- de gemeente mag een bestuurder of commissaris in de organisatie benoemen of voordragen- is er strikt genomen géén sprake van een verbonden partij.

Van een *financieel belang* is sprake als:

- een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat.
- de gemeente voor bedragen aansprakelijk kan worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Bij leningen en garantstellingen is dus geen sprake van een verbonden partij; de gemeente houdt juridisch verhaal als de partij failliet gaat. ook bij de exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij: het gaat om overdrachten (subsidiës).

Overzicht Verbonden partijen

Naam	Gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Duivenvoorde
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Wassenaar
Webadres	werkorganisatieduivenvoorde.nl
	Publiek belang
Doelstelling	In stand houden van een gezamenlijke kwalitatief hoogwaardige ambtelijke organisatie die flexibel is om aan de gevraagde dienstverlening van beide deelnemers op een kostenefficiënte manier te kunnen voldoen.
Bestuurlijk belang	Het voltallige college is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.

Financieel belang		
		2021
Gemeentelijk financieel belang (deelnemers-bijdrage)		€ 17.796.844
	Beginstand per 1-1-2021	Eindstand per 31-12-2021
Eigen vermogen	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	€ 11.338.000	€ 11.338.000
		2021
Verwachte omvang financieel resultaat		€ 0
Toelichting	Cijfers zijn afkomstig uit de begroting 2021 en de jaarrekening 2019.	

Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens	Voor een goed bestuur geeft de Werkorganisatie Duivenvoorde invulling aan onze ambtelijke ondersteuning. Wij vinden het belangrijk om de performance van het gemeenschappelijke ambtenarenapparaat te verbeteren, zowel qua dienstverlening als qua kosten. Wij streven naar een efficiënte, effectieve en servicegerichte ambtelijke organisatie, waarin minder bureaucratisch wordt gewerkt. Hoewel het geen echte doelstelling is om een zelfstandig Wassenaars ambtelijk apparaat in te richten, onderzoeken wij wel hoe zo'n apparaat er kan uitzien. In 2020 is hiertoe de opdracht gegeven om toe te werken naar een nieuwe organisatievorm, namelijk twee gemeenten die de eigen gemeentespecifieke taken uitvoeren én een compacte WODV voor de onderdelen waar gezamenlijke meerwaarde zit, zoals bedrijfsondersteunende activiteiten. Taken die bij de gemeentes worden ondergebracht dragen bij aan het realiseren van de opgaven/ambities van de beide gemeenten. Taken waar de WODV zich op zal toeleggen, zullen gericht zijn op gezamenlijke meerwaarde, efficiëntie en slagkracht waarbij authenticiteit minder of niet aan de orde is. De Werkorganisatie Duivenvoorde en de colleges van Wassenaar en Voorschoten hopen met deze verandering beter aan te sluiten bij de behoeften en ontwikkelingen binnen de beide gemeenten.
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	De Werkorganisatie staat ten dienste van het college en de burgemeester, voor wie het het beleid uitvoert en voorbereidt.
Risico's	De risico's van de WODV liggen in hoofdzaak bij de rechtspositionele verplichtingen ten aanzien van het zittende personeel.

Naam Gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)**Juridische vorm** Gemeenschappelijke regeling**Vestigingsplaats** Leiden**Webadres** www.bsgr.nl**Publiek belang****Doelstelling** Het verbeteren van de kwaliteit, continuïteit en efficiency door samen te werken bij de beleidsuitvoering, heffing en invordering van waterschaps- en gemeentelijke belastingen, bij de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken en het beheer en de uitvoering van vastgoedinformatie.**Bestuurlijk belang** De gemeente Wassenaar is in het algemeen bestuur vertegenwoordigd met een wethouder.**Financieel belang****2021****Gemeentelijk
financieel belang
(deelnemers-
bijdrage)**

€ 403.759

Beginstand per 1-1-2021**Eindstand per 31-12-2021****Eigen vermogen**

€ 1.034.000

€ 856.000

Vreemd vermogen

€ 5.361.000

€ 5.737.000

2021**Verwachte omvang
financieel resultaat
Toelichting****Visie, beleidsdoelstelling en risico's****Visie en
beleidsvoornemens** De belastingtaken efficiënt, tegen lage kosten en kwalitatief hoogwaardig uitvoeren.**Bijdrage aan
beleidsdoelstelling** Door het juist, tijdig en volledig opleggen en invorderen van gemeentelijke belastingen worden de geraamde opbrengsten gerealiseerd.**Risico's** De BSGR betreft een uitvoeringsorganisatie. Op grond van artikel 32 van de Gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland (GR BSGR), zijn de deelnemers verplicht er zorg voor te dragen dat de BSGR te allen tijde beschikt over voldoende middelen om aan al haar verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. Dit betekent dat de deelnemers zelf maatregelen moeten treffen om eventuele risico's af te dekken.

Het grootste risico dat wordt ingeschat is het uittreden van één van de deelnemers. Op grond van artikel 38 van de GR BSGR wordt voor uittreding een opzegtermijn van ten minste een jaar in acht genomen en vindt uittreding plaats aan het einde van het

kalenderjaar. Uittreding gedurende de eerste 5 jaar na toetreding is niet mogelijk. Er zijn geen deelnemers die te kennen hebben gegeven uit de gemeenschappelijke regeling te willen treden.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Pijnacker-Nootdorp	
Webadres	https://sbjh.nl/	
Publiek belang		
Doelstelling	Het behartigen van de belangen van de betrokken gemeenten op het terrein van uitvoering van inkooptaken, administratie en informatievoorziening op taakonderdelen binnen het sociaal domein.	
Bestuurlijk belang	Namens de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Pijnacker-Nootdorp, Voorschoten, Wassenaar en Zoetermeer is de wethouder van de gemeente Wassenaar lid van het dagelijks bestuur.	
Financieel belang		
		2021
Gemeentelijk financieel belang (deelnemers-bijdrage)		€ 70.960
	Beginstand per 1-1-2021	Eindstand per 31-12-2021
Eigen vermogen	€ 24.282 *)	- € 37.358 *)
Vreemd vermogen	€ 1.879.602 *)	€ 1.641.209 *)
		2021
Verwachte omvang financieel resultaat		€ 0
Toelichting	*) Cijfers op basis van de jaarrekening 2019 geldend voor begin en eind 2019	
Visie, beleidsdoelstelling en risico's		
Visie en beleidsvoornemens	De betrokken gemeenten zijn verantwoordelijk voor de beleidsvorming. Het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden voert de technische inkoop uit. Door gezamenlijke inkoop, afhandeling facturering en informatievoorziening zijn efficiency voordelen (door	

synergie-effecten) te behalen.

Bijdrage aan beleidsdoelstelling Door gezamenlijke op een efficiënte manier inkoop voor jeugdhulp beschikbaar krijgen.

Risico's In de begroting 2021 heeft de GR Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden de risico's niet gekwantificeerd. Als zich binnen de gemeenschappelijke regeling tegenvallers voordoen zijn de deelnemende gemeenten verantwoordelijk voor de financiële gevolgen. De GR heeft een beperkt weerstandsvermogen. Het aandeel van de gemeente in deze risico's bedraagt ca 2,5%.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio (MRDH)	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Rotterdam	
Webadres	www.mrdh.nl	
Publiek belang		
Doelstelling	In de MRDH werken 23 gemeenten samen aan het versterken van het economisch vestigingsklimaat in de regio en het verbeteren van de bereikbaarheid van de regio.	
Bestuurlijk belang	De gemeente is in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door de burgemeester, in de bestuurscommissie Vervoersautoriteit door de portefeuillehouder verkeer en vervoer, in de bestuurscommissie economisch vestigingsklimaat door de portefeuillehouder economie, in de adviescommissie vervoersautoriteit en adviescommissie economisch vestigingsklimaat door twee raadsleden en in de rekeningcommissie door één raadslid.	
Financieel belang		
		2021
Gemeentelijk financieel belang (deelnemers-bijdrage)		€ 71.302
	Beginstand per 1-1-2021	Eindstand per 31-12-2021
Eigen vermogen	€ 29.397.000	€ 30.871.000
Vreemd vermogen	€ 1.148.500.000	€ 1.034.975.000
		2021
Verwachte omvang financieel resultaat		€ 0
Toelichting		

Visie, beleidsdoelstelling en risico's

Visie en beleidsvoornemens Rotterdam Den Haag wil een duurzame en internationaal concurrerende regio zijn. Een grootstedelijk gebied met een aantrekkelijk landschap en een infrastructureel netwerk dat woonkernen, werklocaties en voorzieningen verbiedt.

Elke nieuwe bestuursperiode stelt het bestuur een regionale strategische agenda vast, van waaruit de regionale vraagstukken worden opgepakt. In 2019 heeft de MRDH de strategische agenda "Samen aan het werk" vastgesteld. Hierin zijn vier ambities geformuleerd:

- Vernieuwen van de economie.
- Verbeteren van de bereikbaarheid van de metropoolregio.
- Versterken van de stad en de omgeving.
- Veranderen van energie.

Bijdrage aan beleidsdoelstelling De MRDH bevordert voor de gehele regio het economisch vestigingsklimaat en dus ook de bereikbaarheid. Wassenaar ontvangt subsidies van de MRDH voor projecten op het gebied van verkeer en vervoer vanuit de BDU-gelden die de MRDH ontvangt. De Wassenaarse bijdrage valt binnen de pijler Economisch Vestigingsklimaat. Vanuit deze pijler kan Wassenaar aanspraak maken op subsidies ten behoeve van de bevordering van het economisch vestigingsklimaat.

Risico's In de praktijk ijlen de daadwerkelijke bestedingen van projecten vaak één of meerdere jaren na. Omdat als gevolg daarvan teveel middelen te lang ongebruikt blijven is bij de oprichting van de MRDH door het algemeen bestuur besloten dat er sprake mag zijn van overplanning. Naar aanleiding van het risico op overplanning (meer projecten met uitgaven gepland dan beschikbare BDU-middelen of andere dekking) en overbesteding (werkelijke bestedingen hoger dan beschikbare middelen) is de MRDH met de deelnemers in gesprek om dit zoveel mogelijk tegen voorkomen.

Naam Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)

Juridische vorm Gemeenschappelijke regeling

Vestigingsplaats Den Haag

Webadres www.vrh.nl

Publiek belang

Doelstelling Het bevorderen van de veiligheid en zorg van allen die zich in het gebied van de VRH bevinden door de samenwerking tussen burgers, private en publieke partijen te stimuleren en te faciliteren.

Bestuurlijk belang Burgemeester is lid van het AB.

Financieel belang	
	2021

Gemeentelijk financieel belang (deelnemers-bijdrage) € 2.028.000

	Beginstand per 1-1-2021	Eindstand per 31-12-2021
Eigen vermogen	€ 6.630.000 *)	€ 8.777.000 *)
Vreemd vermogen	€ 112.007.000 *)	€ 110.871.000 *)

	2021
--	-------------

Verwachte omvang financieel resultaat € 0

Toelichting *) Cijfers op basis van de jaarrekening 2019 geldend voor begin en eind 2019

Visie, beleidsdoelstelling en risico's

Visie en beleidsvoornemens De Veiligheidsregio Haaglanden behartigt de belangen van de gemeenten op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing, en geneeskundige hulpverlening.

De ambities met betrekking tot de rampenbestrijding en crisisbeheersing in Haaglanden staan op hoofdlijnen beschreven in het Regionaal Beleidsplan Haaglanden.

Bijdrage aan beleidsdoelstelling Beleidsdoelstellingen van dit taakveld zijn preventie en zelfredzaamheid. Deze beleidsdoelstellingen komen terug in het Regionaal Beleidsplan Haaglanden.

- Risico's**
- Transitie landelijke meldkamerorganisatie
 - Loopbaanbeleid
 - Ontwikkelingen vrije instroom vrijwilligers
 - Aansprakelijkheid dienstverlening
 - Terrorismegevolgbestrijding
 - Gemiddeld werkgeversrisico WGA/WW
 - Overgangsregeling FLO

Naam	Gemeenschappelijke regeling GGD Haaglanden
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Den Haag
Webadres	www.ggdhaaglanden.nl

Publiek belang

Doelstelling Bewaken, bevorderen en beschermen van de gezondheid van de inwoners van de regio Haaglanden met producten en diensten die helpen gezond op te groeien en op te voeden, gezonder te leven en langer gezond te blijven.

Bestuurlijk belang In het Algemeen Bestuur is een afgevaardigde van het college van B&W van iedere deelnemende gemeente benoemd. Portefeuillehouder is wethouder volksgezondheid. Wassenaar heeft zitting in het AB, niet in het DB.

Financieel belang		
		2021
Gemeentelijk financieel belang (deelnemers-bijdrage)		€ 494.000
		2021
	Beginstand per 1-1-2021	Eindstand per 31-12-2021
Eigen vermogen	-€ 295.000 *)	€ 291.000 *)
Vreemd vermogen	€ 24.073.000 *)	€ 2.000 *)
		2021
Verwachte omvang financieel resultaat		€ 0
Toelichting	*) Cijfers op basis van de jaarrekening 2019 geldend voor begin en eind 2019	

Visie, beleidsdoelstelling en risico's

Visie en beleidsvoornemens Bewaken, bevorderen en beschermen van de gezondheid van de inwoners van de regio Haaglanden met producten en diensten die helpen gezond op te groeien en op te voeden, gezonder te leven en langer gezond te blijven.

Veilig Thuis:

In de ordening van zaken is prioriteit gegeven aan spoedzaken (deze worden direct opgepakt), veiligheidsbeoordelingen (deze geschieden in overgrote meerderheid binnen de beoogde termijn) en verder komen relatief ernstige zaken het eerst aan de beurt.

Voor de komende twee jaar is de uitdaging om de uitvoering verder te versterken (onder meer door de verhuizing naar een nieuw pand en de daaropvolgende transitie naar goed werkende ICT), de focus op ernstig en hardnekkig geweld te blijven houden, en om de aangescherpte meldcode succesvol te implementeren. Werving en behoud van personeel en het beheersbaar houden van de werkdruk is daarbij de grootste uitdaging. Voldoende aandacht voor begeleiding en opleiding en ontwikkeling van personeel is daarbij een belangrijk aandachtspunt.

Door de aangescherpte meldcode zal binnen de processen van Veilig Thuis vaker een beroep worden gedaan op de gedragsdeskundigen en vertrouwensartsen van VTH voor specialistisch (medisch) advies. De inzet van gedragsdeskundigen en vertrouwensartsen stijgt met 25% bij zowel de adviezen als de meldingen. Daarnaast wordt ook een beperkte extra inzet per advies (10 minuten per advies) verwacht.

Tot slot gaat de aangescherpte meldcode gepaard met een intensivering van de monitoring functie. Het landelijke besluit van de aangescherpte meldcode zorgt ervoor

dat intensievere monitoring voor Veilig Thuis organisaties verplicht is. In 2019 wordt ervaring opgedaan met het gedifferentieerd inzetten van de intensievere monitoring, en biedt de sturingsinformatie meer inzicht in de feitelijke ontwikkelingen van de monitoring (in aantallen en benodigde personele inzet). Voor 2020 wordt nu in de begroting 2020 uitgegaan van een intensivering die het mogelijk maakt om binnen dit budgettaire kader gemiddeld 4,5 uur extra uur te monitoren per casus (en opzichte van circa 3 uur in de huidige situatie).

Bijdrage aan beleidsdoelstelling De GR GGD en VT Haaglanden draagt in regionaal verband bij aan preventie en het bevorderen van een gezonde en veilige leefomgeving.

Lokale taken

Naast de reguliere regionale taken zoals gezondheidsbevordering, epidemiologie, beleidsadvisering e.d., zijn er sinds 2018 ook lokale taken die elke gemeente bilateraal afsprekt met de GGD. Voor Wassenaar gaat het om de lokale taken Meldpunt bezorgd, Sociaal Medische Advisering, Schoolgezondheidsbeleid.

Risico's

Veilig Thuis, meldingen en adviezen:

Er wordt geraamd dat de "autonome groei" t/m 2018, niet verder doorzet in 2019 en 2020, wel wordt groei van het aantal meldingen als gevolg van de aangescherpte meldcode voorzien. Deze volumegroei is met onzekerheid omgeven. Er wordt binnen Veilig Thuis Haaglanden daarom gewerkt met een mix van vast personeel en inkoop van diensten bij externe partijen.

Coronacrisis:

Door inzet in 2020 voor aanpak Coronacrisis door GGD Haaglanden (testen, bron- en contactonderzoek, e.d.) is de uitvoering van aantal taken GGD iets minder dan voorzien. Dat kan betekenen dat er in 2021 een inhaalslag moet worden gemaakt. Er zijn extra kosten gemoeid met de aanpak van de coronacrisis. Het Rijk komt met een vergoeding, maar onduidelijk is of die dekkend zal zijn.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden (ODH)
-------------	---

Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
------------------------	-----------------------------

Vestigingsplaats	Den Haag
-------------------------	----------

Webadres	www.omgevingsdiensthaaglanden.nl
-----------------	----------------------------------

Publiek belang

Doelstelling	In artikel 2 van de gemeenschappelijke regeling is de doelstelling als volgt geformuleerd: Het ondersteunen van de deelnemers bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de WABO in het bijzonder, alsmede de taken op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van de in artikel 5.1 van de WABO genoemde wetten.
---------------------	--

Bestuurlijk belang	De gemeente Wassenaar levert geen DB lid. Aan de bijeenkomsten van het AB neemt de wethouder Wonen, Ruimtelijke Ordening, Cultureel Erfgoed deel.
---------------------------	---

Financieel belang

2021

Gemeentelijk

financieel belang

€ 338.837

(deelnemers- bijdrage)

Beginstand per 1-1-2021

Eindstand per 31-12-2021

Eigen vermogen

€ 1.071.400

€ 1.071.400

Vreemd vermogen

€ 17.592.200

€ 17.872.800

2021

Verwachte omvang

€ 0

financieel resultaat

Toelichting

Verwacht omvang resultaat 2021 € 0, dit vanwege een sluitende begroting.
--

Visie, beleidsdoelstelling en risico's

Visie en

Geen andere dan die, die in de gemeenschappelijke regeling zijn geformuleerd.

beleidsvoornemens

Bijdrage aan

Taken op o.a. het gebied van vergunningverlening en handhaving en bodemtaken zijn ondergebracht bij de ODH en worden niet meer zelfstandig door de gemeente uitgevoerd.

beleidsdoelstelling

Risico's

Het totale risico uitgedrukt in euro's 1.020.000
--

Met bijzondere aandacht voor:

- Transitie Omgevingswet
- Opwaarts effect loonlasten door Cao loonstijging

Naam	Avalex
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Den Haag
Webadres	www.avalex.nl

Publiek belang

Doelstelling Ten minste eenmaal per week de huishoudelijke afvalstoffen met uitzondering van grove huishoudelijke afvalstoffen inzamelen bij elk binnen haar grondgebied gelegen perceel waar zodanige afvalstoffen geregeld kunnen ontstaan. Groente-, fruit- en tuinafval wordt daarbij in ieder geval afzonderlijk ingezameld.

Bestuurlijk belang Wassenaar heeft de wethouder financiën in het bestuur van Avalex.

Financieel belang

2021

Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage) € 3.588.000

	Beginstand per 1-1-2021	Eindstand per 31-12-2021
--	-------------------------	--------------------------

Eigen vermogen	€ 5.353.000	€ 5.353.000
-----------------------	-------------	-------------

Vreemd vermogen	€ 37.143.000	€ 37.744.000
------------------------	--------------	--------------

2021

Verwachte omvang financieel resultaat € 0

Toelichting De omvang van het financiële resultaat is € 0. dit vanwege een sluitende begroting. Met de invoering van een nieuwe verrekensystematiek in 2019 is in 2020 een verdere stap gezet. De begroting Avalex en de kosten voor de dienstverlening aan de gemeente is in de pas gaan lopen met de P&C cyclus van de gemeente. Hierdoor kunnen beter en op tijd keuzes gemaakt worden voor de dienstverlening van het komende jaar. In 2021 zal er een nieuw verwerkingscontract afgesloten moeten worden voor de verwerking van het restafval, GFT en grofvuil. Dit heeft gevolgen voor de verwerkingskosten vanaf 2022.

Visie, beleidsdoelstelling en risico's

Visie en beleidsvoornemens Visie: een afvalloze regio binnen de gemeenten waarin wij actief zijn, door de verwerking van afval naar grondstoffen.

Missie: het zijn van een betrouwbare partner van gemeenten in de uitvoering van afvalinzameling en duurzame inzet van grondstoffen, op milieubewuste en maatschappelijke manier.

Bijdrage aan beleidsdoelstelling Het taakveld inzameling van afvalstoffen is geheel in handen gelegd van de GR Avalex en sinds kort is het beleid geharmoniseerd. De zes Avalex-gemeenten hebben namelijk gezamenlijk een nieuw afvalbeleid ontwikkeld. De implementatie en uitvoering van het gezamenlijk afvalbeleid is verwerkt in de begroting 2019.

Risico's Uitkomsten Governance discussie
Wisselingen in opbrengsten/verwerkingskosten/prijzen
Inzet Uitvoering

Naam Werkvoorzieningschap Kust-, Duin-, en Bollenstreek (KDB)

Juridische vorm Gemeenschappelijke regeling

Vestigingsplaats Katwijk

Webadres

Publiek belang

Doelstelling Uitvoering geven aan de oude Wet sociale werkvoorziening (WSW)

Bestuurlijk belang Wethouder participatie, jeugd en sport is lid van het Algemeen Bestuur van de Gr KDB

Financieel belang

2021

Gemeentelijk financieel belang (deelnemers-bijdrage)

€ 90.000

Beginstand per 1-1-2021

Eindstand per 31-12-2021

Eigen vermogen € 3.789.000 *) € 3.585.000 *)

Vreemd vermogen € 3.194.000 *) € 3.543.000 *)

2021

Verwachte omvang financieel resultaat € 0

Toelichting *) Cijfers op basis van de jaarrekening 2019 geldend voor begin en eind 2019

Visie, beleidsdoelstelling en risico's

Visie en beleidsvoornemens Missie:
Maregroep ontwikkelt en re-integreert mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, indien mogelijk, naar een reguliere baan.

Visie:
Maregroep biedt werk, begeleiding, schooling, training, aanpassingen van de werkplek en persoonlijke aandacht. Daarmee willen we bereiken dat arbeidsgehandicapten en

langdurig werkzoekenden uitstromen naar de (gesubsidieerde) arbeidsmarkt. Hiertoe wordt samengewerkt met en in opdracht gehandeld van gemeenten en bedrijfsleven; dit alles binnen financieel verantwoorde kaders.

Bijdrage aan beleidsdoelstelling Uitvoering geven aan de voormalige Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Sinds de invoering van de Participatiewet bestaat de Wsw niet meer, maar de GR KDB draagt zorg voor continuïteit voor de 'oude' doelgroep.

Risico's De gemeente financiert naar rato het tekort in de GR KDB. Bestaande risico's hierbij zijn daling van het deel budget Wsw "oude stijl" uit het Participatiebudget, stijging van de personeelskosten Wsw als gevolg van cao afspraken en een daling van de dividenduitkering door MareGroep N.V..

Naam	Alliander NV
Juridische vorm	Vennootschap
Vestigingsplaats	Amsterdam
Webadres	www.alliander.nl

Publiek belang

- Doelstelling**
- Voortdurend beter presteren op dienstverlening, leveringszekerheid en kosten
 - Verbeteren van beheersing van energiestromen
 - Inzicht in energieverbruik
 - Klanten helpen energie te besparen en over te schakelen naar duurzame energiebronnen

Bestuurlijk belang Wassenaar heeft een belang van 644.926 aandelen van € 5,- nominaal per aandeel in NV Alliander. Via dit aandelenbezit wordt 0,5%-zeggenschap uitgeoefend op de besluitvorming van Alliander.

Financieel belang

	2021
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	€ 480.000 dividenduitkering

	Beginstand per 1-1-2021	Eindstand per 31-12-2021
Eigen vermogen	€ 4,1 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2019)	€ 4,2 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2019)
Vreemd vermogen	€ 1,796 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2019)	€ 2,062 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2019)

2021

Verwachte omvang financieel resultaat	Het halfjaarbericht over 2020 laat een 25%-verslechtering van het resultaat zien ten opzichte van 2019.
Toelichting	De balanscijfers zijn over het verslagjaar 2019.

Visie, beleidsdoelstelling en risico's

Visie en beleidsvoornemens

Bijdrage aan beleidsdoelstelling

Risico's Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.

Naam	Dunea NV
Juridische vorm	Vennootschap
Vestigingsplaats	Den Haag
Webadres	www.dunea.nl

Publiek belang

Doelstelling Het doel van Dunea is het voorzien in de behoefte van drinkwater en industriewater zowel binnen als buiten het distributiegebied. Daarbij moet Dunea voldoen aan de eisen van verantwoord natuurbeheer van het toevertrouwde duingebied met de inachtneming van de eisen van een verantwoorde waterwinning. Tevens beheert Dunea andere onderdelen van de waterketen zoals riolering en afvalwaterzuivering zowel binnen als buiten het distributiegebied.

Eind 2019 heeft de algemene vergadering van aandeelhouders er mee ingestemd de infrastructuur en kennis van Dunea verder in te zetten om bij te dragen aan de energietransitie met wat Dunea van nature al in huis heeft: duurzame warmte en koude uit water.

Bestuurlijk belang Het aandelenbezit is groot 81.830, met een nominale waarde van € 5,- per aandeel. Via het aandelenbezit kan 2,0% zeggenschap worden uitgeoefend op de besluitvorming van Dunea.

Financieel belang

2021

Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)

n.v.t.

	Beginstand per 1-1-2021	Eindstand per 31-12-2021
Eigen vermogen	€ 220,9 mln. (o.b.v. jaarrekening 2019)	€ 231,5 mln. (o.b.v. jaarrekening 2021)
Vreemd vermogen	€ 358,5 mln. (o.b.v. jaarrekening 2019)	€ 354,9 mln. (o.b.v. jaarrekening 2019)

2021

**Verwachte omvang
financieel resultaat**

Toelichting Dunea kent een statutaire beperking op de uitkering van winst aan de aandeelhouders. De winst blijft in het bedrijf om daarmee een betere solvabiliteit en een lagere financieringsrente te bewerkstelligen. NB de balanscijfers zijn die over 2019.

Visie, beleidsdoelstelling en risico's

**Visie en
beleidsvoornemens**

**Bijdrage aan
beleidsdoelstelling** Belangrijke voorwaarde bij de winstbestemming over 2019 is dat de kernactiviteiten door de activiteiten van de warmtedochter niet negatief beïnvloed worden, zelfs niet bij een volledig verlies. De meerjarenbegroting is al gebaseerd op nieuw in te slane wegen als de rivierwaterinname en een multibronnenprogramma. De solvabiliteit is dusdanig dat in het onwaarschijnlijke geval dat de warmtedochter-gelden volledig verloren zouden gaan (met een 1%-afname van de solvabiliteit tot gevolg) de risico-opslag op vreemd vermogen niet verhoogd wordt. De invloed op de wateractiviteiten is daarmee nihil.

Risico's Als aandeelhouder is de gemeente niet aansprakelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.

Naam	BNG NV
Juridische vorm	Vennootschap
Vestigingsplaats	Den Haag
Webadres	www.bng.nl

Publiek belang

Doelstelling De BNG behartigt het maatschappelijk belang met gespecialiseerde financiële dienstverlening aan overheden en maatschappelijke instellingen. De gemeente ziet het aandelenbezit als een duurzame belegging.

Bestuurlijk belang De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de in haar bezit zijnde aandelen (106.392 aandelen a € 2,50 nominaal). Via dit aandelenbezit wordt 0,2%-zeggenschap uitgeoefend op de besluitvorming van BNG.

Financieel belang

2021

**Gemeentelijk
financieel belang
(deelnemers-
bijdrage)**

€ 250.000 dividenduitkering

	Beginstand per 1-1-2021	Eindstand per 31-12-2021
Eigen vermogen	€ 4,7 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2019)	€ 5,0 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2019)
Vreemd vermogen	€ 135,0 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2019)	€ 132,5 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2020)

		2021
Verwachte omvang financieel resultaat	BNG acht het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte netto winst over 2020 omdat het resultaat op de financiële transacties niet valt in te schatten. De lage langlopende rentetarieven en de coronacrisis zijn hier debet aan.	
Toelichting	Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang. NB Balanscijfers over 2019.	

Visie, beleidsdoelstelling en risico's

Visie en beleidsvoornemens

Bijdrage aan beleidsdoelstelling

Risico's Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Deze paragraaf beschrijft de visie van de gemeente op het grondbeleid in relatie tot de doelstellingen die in deze begroting zijn opgenomen, en de wijze waarop het grondbeleid ten uitvoer wordt gebracht. Ook de actuele ontwikkelingen komen aan bod.

De gemeente Wassenaar laat ruimte voor initiatieven vanuit de markt, maar indien een sterkere grondpositie onontbeerlijk is, voor een sterke regio, zal zij gericht strategische (grond)aankopen doen. Faciliterend waar kan en actief grondbeleid waar nodig.

Grondbeleid

Het grondbeleid wordt uitgevoerd aan de hand van de Nota Grondbeleid.

De Nota Grondbeleid schetst de uitgangspunten van het te voeren grondbeleid van de gemeente Wassenaar. Het beschrijft onder andere de diverse grondbeleidsinstrumenten die de gemeente tot haar beschikking heeft en er worden concrete grondbeleidskeuzes gemaakt. Ook geeft het richtlijnen voor het "in de markt zetten" van in exploitatie te brengen gronden. De methoden van prijsbepaling voor de toekomstige functie van de te verkopen grond staan beschreven, met als doel een marktconforme prijs.

Dit alles heeft tot doel het voeren van een transparant en eenduidig grondbeleid.

Grondexploitaties

Uitgangspunt van de gemeente Wassenaar is dat het saldo van alle grondexploitaties minimaal nul moet zijn. Opbrengsten en tekorten uit grondexploitaties komen ten gunste respectievelijk ten laste van de algemene reserve. Naar verwachting is in 2021 geen enkele grondexploitatie (grex) actief.

Kostenverhaal

De belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van kostenverhaal zijn:

- Bij de ontwikkelplannen zoals de Stompwijkstraat en de ANWB anterieure overeenkomsten sluiten waarbij het (wettelijk verplicht) kostenverhaal is verankerd;
- Gemeentelijke grond onder de juiste voorwaarden verkopen aan een ontwikkelaar én het kostenverhaal verzekeren door deze kosten te verrekenen in grondprijs, dan wel separaat te verankeren in een anterieure overeenkomst.
- Voor potentieel grotere initiatieven en/of projecten maakt de gemeente Wassenaar, daar waar nodig, gebruik van een intentieovereenkomst. In deze intentieovereenkomst worden afspraken gemaakt over de samenwerking tussen een projectontwikkelaar/initiatiefnemer en de gemeente om een haalbaar project te kunnen realiseren. Veelal is het wenselijk voor zowel de gemeente als de ontwikkelaar om voordat een project wordt uitgewerkt een aantal inhoudelijke punten te verkennen en te bespreken om te kunnen komen tot een haalbaar plan, zowel financieel als ruimtelijk. In deze periode wordt al een aanzienlijke inzet van de ambtelijke capaciteit gevraagd. Omdat de kosten hierbij altijd voor de baten uitgaan, wordt hier structureel budget voor vrijgemaakt.

Paragraaf Bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen

In deze paragraaf beschrijven we welke bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen nog van toepassing zijn op de gemeentelijke begroting.

De volgende definities zijn van toepassing op deze paragraaf:

Een bezuiniging wordt rechtstreeks op de baten en lasten van de begroting verwerkt. Bij de kadernota wordt vaak aangekondigd op welke posten wordt bezuinigd, in de begroting die de raad vervolgens vaststelt zijn deze bezuinigingen verwerkt.

Een taakstelling is een opgave die de organisatie voor de langere termijn wordt opgelegd. Hieronder valt bijvoorbeeld het voornemen om het personeelsbestand terug te brengen met een opgelegd bedrag of percentage. Om dit te kunnen realiseren moet er nog een plan worden opgesteld en moet er nog rekening gehouden worden met frictiekosten en dergelijke. Pas op langere termijn ontstaan de positieve financiële effecten.

Ombuigingen hebben een beleidsinhoudelijk overweging en hebben daardoor een politieke lading. Een voorbeeld hiervan is de afweging of de gelden van het sociaal domein voor andere zaken dan het sociaal domein zouden kunnen worden ingezet.

De realiteitswaarde is hieraan gekoppeld:

- Een op programma verwerkte bezuiniging is reëel. Het budget is verlaagd en er is een verantwoordelijk budgethouder.
- Bij een taakstelling is de onderliggende toelichting van belang, het realiteitsgehalte kan pas later beoordeeld;
- Een ombuiging vergt een beleidsinhoudelijke afweging, de besluitvorming in de raad is hiervoor van belang.

De taakstellingen die zijn verwerkt in de programmabegroting 2021-2024 bestaan uit taakstellingen uit oude jaren die nog niet zijn ingevuld en een nieuwe taakstelling. Het totaaloverzicht staat in onderstaande tabel.

Tabel 31 Bezuinigingen en taakstellingen

Bezuinigingen en taakstellingen	2021	2022	2023	2024
1. Taakstellingen voorgaande jaren				
- Heroriëntatie Warenarcomplex	0	30.000	60.000	60.000
- Beperken Welstandscommissie	26.458	26.458	26.458	26.458
- Kapvergunning*	56.000	65.000	65.000	65.000
- Vermindering onderhoud groen*	85.000	85.000	85.000	85.000
Totaal oude taakstellingen	167.458	206.458	236.458	236.458
2. Taakstellingen begroting 2021-2024				
- Beheerplan Vastgoed - taakstelling		50.000	75.000	100.000
- Taakstelling Jeugd (motie kadernota 2021)	150.000			
Totaal taakstellingen begroting 2021-2024	150.000	50.000	75.000	100.000
Totaal nog te realiseren	317.458	256.458	311.458	336.458

* Zowel voor de taakstelling op de kapvergunning, als de taakstelling vermindering onderhoud groen is de verwachting dat nog voor aanvang van het jaar 2021 een bijstelling zal plaatsvinden.

TOELICHTING

1. Bezuinigingen/taakstellingen uit oude jaren

In 2019 en 2020 is voortvarend gewerkt aan het realiseren van de bezuinigingen zoals opgenomen in de begrotingen 2019 en 2020. Hiervan staan op dit moment nog vier bezuinigingen open.

Aan de invulling van deze vier bezuinigingen uit de programmabegroting 2019-2022 en 2020-2023 wordt op dit moment nog gewerkt, dat zijn de heroriëntatie van het Warenar complex, het beperken van de welstandscommissie, het afschaffen van de kapvergunning en vermindering onderhoud groen.

2. Bezuinigingen en taakstelling uit de programmabegroting 2021-2024.

Beheerplan Vastgoed - taakstelling

Op 2 juni 2020 heeft het college het nieuwe beheerplan Vastgoed 2021-2024 vastgesteld. Dit beheerplan had een nadelig effect op de meerjarenbegroting welke is meegenomen in de kadernota 2021-2024. In deze kadernota is daarom besloten tot een taakstelling welke vanaf 2022 oploopt tot een bedrag van € 100.000. Het doel is de beheerkosten te verlagen door het afstoten van vastgoed.

Taakstelling Jeugd 2021

Op 7 juli 2020 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen waarin gevraagd is aan het college om een taakstelling op Jeugd te realiseren van € 150.000 in 2021. Deze taakstelling is ingeboekt, waarbij de gerealiseerde taakstelling wordt gestort in de reserve Sociaal Domein. Er zijn reeds diverse initiatieven en innovaties in gang gezet om deze taakstelling te realiseren.

Paragraaf Duurzaamheid

Een paragraaf duurzaamheid in de begroting is niet verplicht. Het college kiest ervoor vanaf 2021 toch deze paragraaf op te nemen, vanwege het belang dat aan duurzaamheid wordt gehecht. Duurzaamheid is een containerbegrip. Maatregelen voor verduurzaming van de samenleving kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op klimaatbestendigheid, CO₂-reductie (o.a. energietransitie) of circulariteit. Duurzaamheid zit verdeeld over meerdere programma's in de begroting. In deze paragraaf hebben we de **belangrijkste** onderdelen op het gebied van duurzaamheid verzameld. De nummering verwijst naar de onderdelen uit deze begroting.

0 Bestuur en Organisatie:

0.3 Verduurzamen gemeentelijk vastgoed

Net zoals vastgoed van bedrijven, is ook gemeentelijk vastgoed onderhevig aan de informatieplicht, energiebesparingsplicht en 2023 label C-verplichting voor kantoren. Uit de financiële doorkijk wat betreft de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed blijkt dat we voor een grote financiële en technische opgave staan om de gehele portefeuille in 2050 energieneutraal te krijgen.

Om invulling te geven aan de ambitie 'Wassenaar energieneutraal 2050', zal er worden gestart met de concrete verduurzaming van drie panden. Dit betreft Paauwlaan 12 (scouting), Langstraat 40 (bibliotheek) en Het Kerkehout 6 (aula begraafplaats). Het doel is om geleidelijk de gehele gemeentelijke portefeuille te verduurzamen. Om dit te bereiken zullen jaarlijks voorstellen worden voorgelegd aan de raad.

2 Verkeer en vervoer

2.1 Verkeer en vervoer

In het najaar van 2020 zijn diverse toekomstvarianten voor de N44 opgesteld. In het jaar 2021 zal een verdere uitwerking van de toekomstvariant(en) en lobby plaatsvinden om de bereikbaarheid en leefbaarheid van de N44 te verbeteren. Gekeken wordt naar de kansen die er liggen in het verbinden van ecologische structuren en versterken van recreatie. Hierbij is ook aandacht voor de meerwaarde die een eventuele lightrailverbinding kan bieden.

De aanpak van het sluipverkeer door Wassenaar beoogt het verminderen van het doorgaande verkeer en daarmee reductie van fijnstof en CO₂ uitstoot

Het beheer van de openbare verlichting is erop gericht om de bedrijfszekerheid te waarborgen en het areaal veilig en duurzaam in stand te houden. Vanuit het landelijk energieakkoord is er een opgave waar in 2030 minimaal 50% besparing is bereikt op het energieverbruik t.o.v. 2013. Door onder andere het toepassen van energiezuinige verlichting (led) en energiebesparende maatregelen zoals bijvoorbeeld dimmen. Van het huidige areaal is momenteel 25% voorzien van ledverlichting waarvan het licht in de nacht wordt gedimd.

Verkeersregelinstallaties zijn geheel voorzien van ledverlichting. De uitgangspunten zijn het waarborgen van de bedrijfszekerheid en een duurzame instandhouding.

2.2 Parkeren

In samenspraak met regionale partners wordt een vervolg gegeven aan het ontwikkelen van nieuwe kaders voor de plaatsing van elektrische oplaadinfrastructuur.

3 Economie

3.1 Economische ontwikkelingen

In 2021 starten we met de uitvoering van het inrichtingsplan centrum Wassenaar 2020 – 2021. Het gaat hierbij om de nadere detaillering en voorbereiding, de inrichting van een proefvlak om de toekomstige sfeer te ervaren, een helder en aansprekend terrassenbeleid, richtlijnen voor uitstallingen, een uitbreiding van het fiets parkeren, de invoering van een lengtebeperking voor vrachtauto's en de oplevering van gerenoveerde gevels. Het Definitief Ontwerp Inrichtingsplan laat een hoge score op het gebied van duurzaamheid zien. Zo is er gekozen voor gebakken straatsteen (zowel nieuw als hergebruik). Dit is een circulair product (herbruikbaar in zijn basisvorm). Ook bij toekomstige aanpassingen in het centrum kan dezelfde steen worden hergebruikt. Daarnaast wordt zoveel mogelijk hardsteen toegepast in plaats van beton. Dit blijft langer goed en kost minder energie en grondstoffen om het te produceren. De plantenbakken sluiten aan bij het erfgoed van de 'Wassenaarse baksteencultuur', gebaseerd op Haagse school. Er is gekozen om de armaturen van de lichtmasten om te vormen naar de ledverlichting: voor een zo laag mogelijk energieverbruik. Hittestress wordt verminderd door het toevoegen van meer groen, de toepassing van half verharding op 't plein en het verkoelende waterelement op het evenementen plein. Panden kunnen beter worden geïsoleerd door het stimuleren van gevelrenovatie met energiescan. Het Visueel Afwegingskader laat zien dat er op het gebied van duurzaamheid nog enkele optimalisatiemogelijkheden zijn. Deze optimalisatiemogelijkheden worden bij de verdere uitwerking van het Inrichtingsplan verder verkend en indien mogelijk meegenomen.

4 Onderwijs

4.2 Onderwijshuisvesting

Het IHP is in 2019 door de gemeenteraad vastgesteld en in 2021 en de volgende jaren wordt uitvoering gegeven aan dit plan. Jaarlijks zal het IHP worden gemonitord en in 2021 zal een start worden gemaakt met de voorbereiding van de herijking van het IHP dat eind 2022 zal worden vastgesteld. Bij nieuwe investeringen zijn duurzaamheid en een gezond binnenklimaat het uitgangspunt. We zullen de Raad in 2021 een nieuwe verordening onderwijshuisvesting voorleggen, waarin de (B)ENG-normen verwerkt zijn. Het huidige IHP 2019-2034 staat voor:

- a. passende duurzame huisvesting;
- b. afweging van renovatie dan wel nieuwbouw in het kader van verduurzaming voor schoolgebouw(del)en die ouder dan 50 jaar en functioneel en/of technisch verouderd zijn.

Hiervoor komen in aanmerking de Sint Jozefschool (1968), Sint Bonifaciuschool (1917, rijksmonument), Herenwegschool (1924, gemeentelijk monument), Kievietschool (1918, gemeentelijk monument) en Rijnlands Lyceum (met twee bouwdelen uit 1939 en 1952, beiden rijksmonumenten).

Bij deze afweging wordt ook de uitbreiding voor de Kievietschool, Herenwegschool en Rijnlands Lyceum uit scenario 1 betrokken: de huisvesting voor deze scholen dient op basis van functionele/bouwtechnische veroudering en verduurzaming.

5 Sport, cultuur en recreatie

5.2 Sportaccommodaties

Multifunctionele sporthal Dr. Mansveltkade.

Het Definitief Ontwerp voor de energie neutrale hal wordt vierde kwartaal 2020 vastgesteld. Hiervoor worden o.a. naar verwachting 350 zonnepanelen geplaatst op de hal. In het eerste kwartaal 2021 zal gestart worden met de bouw van de sporthal in Wassenaar en aan het einde van 2021 wordt deze opgeleverd.

5.5. Cultureel erfgoed

Erfgoed als kans en katalysator inzetten bij duurzaamheid. De raad heeft gevraagd om de plaatsing van zonnepanelen een extra impuls te geven door regelgeving te vereenvoudigen. Verdere ontwikkeling van beleid moet integraal worden vormgegeven in samenhang met het behoud van de Structuurvisie en het provinciale en Rijksbeleid. Hierin wordt erfgoed steeds vaker ingezet als kans en katalysator bij het nemen van duurzaamheidsmaatregelen.

5.7 Openbaar groen

Meerjarenprogramma Duin Horst & Weide.

De samenwerking binnen de Landschapstafel Duin Horst & Weide heeft als doel het vitaal en authentiek houden van het buitengebied van Duin Horst & Weide. Vanuit het Meerjarenprogramma Duin Horst & Weide worden in 2021 de inrichtingsmaatregelen voor de ecologische verbindingzone bepaald en voorbereid. Ook wordt op verzoek van de Landschapstafel Duin Horst & Weide gewerkt aan een Meerjarenprogramma Duin Horst & Weide 2.0. Hierin worden groene en recreatieve projecten gekoppeld aan projecten op het gebied van klimaatverandering, natuurvriendelijk boeren en energietransitie.

Gebiedsontwikkeling Valkenburg.

Belangrijk onderdeel van de Groene Zone is de ecologische verbinding tussen duingebied en Groene Hart. In samenwerking met de provincie Zuid-Holland wordt middels diverse deelprojecten ('stappen') de ecologische verbinding tot stand gebracht. De eerste deelprojecten worden naar verwachting begin 2021 uitgevoerd en uit subsidiegelden gefinancierd. Deze projecten behelzen onder andere de omvorming van graslanden naar natdraszones.

7 Volksgezondheid en milieu

7.2 Riolering

Op basis van het gemeentelijk rioleringsplan (vGRP) dragen wij bij aan onze zorgplicht om het milieu zo min mogelijk te belasten en de volksgezondheid te verbeteren. Het uitgangspunt is het toewerken naar een klimaat robuuste en duurzame waterketen.

7.3 Afval

Verlagen van de hoeveelheid huishoudelijk restafval van 240 kilogram per inwoner per jaar in 2014 naar maximaal 30 kilogram per inwoner per jaar in 2025.

7.4 Milieubeheer en Duurzaamheid

Lokale Energiestrategie (LES).

De focus binnen de LES ligt op het afronden van de Transitievisie Warmte. Binnen de LES worden ook kleinschalige projecten uitgevoerd zoals energiemonitoring, incidentele zonnepanelenprojecten en aparte

besparingsacties voor bewoners zoals de RRE (Regeling Reductie Energiegebruik). De gemeentelijke inspanningen op het gebied van CO₂-reductie worden gemonitord.

Regionale Energiestrategie (RES).

In het kader van het Klimaatakkoord dienen regio's vóór juli 2021 hun RES aan te bieden. Met een RES levert de regio Rotterdam Den Haag een bijdrage aan het doel van 49% CO₂-reductie in 2030 ten opzichte van 1990. De Wassenaarse Klimaattafel is een platform, waarin duurzame initiatieven worden gedeeld en opgestart. Het platform is er om deelnemers te inspireren, buurten te activeren en een gezamenlijke effort te leveren in het reduceren van de CO₂-uitstoot van heel Wassenaar.

8 Wonen en Bouwen

8.1 Ruimtelijke ordening

Bij toekomstgerichte bestemmingsplannen wordt er gestuurd om onder andere ruimte voor duurzaamheid te bieden.

Daarnaast wordt bij de nieuwe bouwinitiatieven gestreefd om meer dan de wettelijke normen voor duurzaam bouwen te hanteren.

Paragraaf kapitaalgoederen

De voertuigen voor het uitvoeren van de gemeentelijke taken worden onder andere ingezet voor het in stand houden van de leefomgeving, toezicht en facilitaire zaken. Het waarborgen van de continuïteit van de bedrijfsvoering en het waar mogelijk verduurzamen van het wagenpark zijn de uitgangspunten voor het onderhoud en vervanging van voertuigen. Bij de aanbesteding van nieuwe voertuigen komen er elektrische auto's voor de modellen die zijn te verkrijgen in een elektrische uitvoering en ook wordt de mogelijkheid voor biobrandstof afgewogen.

Duurzaam inkopen

Als organisatie hebben we een inkoopbeleid, waarin duurzaamheid een van de voorwaarden vormt. We streven er naar zo veel mogelijk duurzaam in te kopen.

Global Goals Gemeente

In het programma Duurzaam en Toekomstbestendig speelt samenwerking en communicatie een belangrijke rol. Zowel bij de Klimaattafel als bij de scholen bestaat de behoefte meer vorm en inhoud te geven aan duurzaamheidsonderwijs. Voor 2021 is hiervoor € 30.000 beschikbaar (zie taakveld 4.3). Door de twee te koppelen leveren we tevens een bijdrage aan het programmatisch werken.

Als Global Goals gemeente is het onze opdracht in beeld te brengen hoe wij met ons eigen beleid bijdragen aan de Global Goals. Geïnitieerd door de Fair Trade werkgroep is ook in de samenleving een groep inwoners actief met het in beeld brengen van de mate waarin inwoners en ondernemers bijdragen aan de duurzame ontwikkelingsdoelen. Door samen te werken dragen we bij aan de doelstellingen van Wassenaar 2030.

Uitgangspunten

In het volgende overzicht staan de belangrijkste uitgangspunten voor de meerjarenbegroting 2021-2024 weergegeven.

Onderwerp	Begroting 2021	Begroting 2020
<p>Salarissen</p> <p>De salarissen van de griffie en de gemeentesecretaris worden in de begroting van Wassenaar opgenomen. De salarissen van de medewerkers van de werkorganisatie Duivenvoorde worden geraamd in de begroting van de Werkorganisatie. De huidige cao loopt tot 1 januari 2021. De cao-onderhandelingen voor een nieuwe cao vanaf 2021 liepen ten tijde van het opstellen van de kadernota nog niet. Op basis van de gemiddelde loonontwikkeling van de afgelopen jaren schatten we het effect voorsnog in op 2% met ingang van 2021.</p>	2,0%	5,0%
<p>Leveringen derden</p> <p>Het indexpercentage voor prijsstijgingen is gebaseerd op het niveau van de geharmoniseerde consumentenprijsindex (hicp) uit het Centraal Economisch Plan 2020 van het CPB. Voor 2021 bedraagt deze naar verwachting 1,6%. Voorgesteld wordt om deze indexatie niet toe te passen, maar in te zetten als bezuiniging.</p>	0%	1,4%
<p>Subsidies</p> <p>Voor subsidies geldt, net als voor leveringen derden, dat de geharmoniseerde consumentenprijsindex van 1,6% niet wordt doorberekend.</p>	Conform subsidieplan 2021	Conform subsidieplan 2020
<p>Verbonden partijen</p> <p>De ramingen voor de verbonden partijen en deelnemingen gaan uit van de ingediende begrotingen.</p>	ontwerp begroting GR 2021	ontwerp begroting GR 2020
<p>Belastingen</p> <p>De aanpassing van de belastingen en rechten is gelijk aan het door het Centraal Economisch Planbureau geraamde inflatiepercentage. Het percentage geraamd in het Centraal Economisch Plan (CEP) 2020 bedraagt voor 2021 1,6% (geharmoniseerde consumentenprijsindex).</p>	1,6%	1,4%
<p>Rekenrente</p> <p>Het werken met een vaste rekenrente is met ingang van 2017 volgens het nieuwe BBV niet meer toegestaan. De omslagrente voor 2021 bedraagt na berekening net als in 2020 0%.</p>	0%	0%
<p>Algemene uitkering</p>	Meicirculaire	Meicirculaire 2019

Onderwerp	Begroting 2021	Begroting 2020
De algemene uitkering ramen wij in de begroting volgens de meicirculaire.	2020	

Meerjarenbeeld 2021-2024

Tabel 32 Meerjarenbeeld (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Vastgestelde programmabegroting 2020-2023 incl amendement	1.189	225	439	576
Structurele doorwerking Najaarsnota 2019	-54	-38	-38	-38
Vervallen stelpost herijking gemeentefonds 2021	806			
1a. Voorjaarsnota 2020 structurele doorwerking	-197	-197	-197	-197
1b. Totaal wijzigingen Kadernota incl nieuw beleid (5.)	-1.600	-1.226	-1.282	-1.368
Uitgangssaldo begroting 2021-2024	144	-1.237	-1.079	-1.028
Totaal keuzes om het meerjarenbeeld sluitend te krijgen		1.251	1.037	1.117
Begrotingssaldo Kadernota	144	15	-42	90
2. Meicirculaire 2020	201	238	53	-96
3. Paspoorten/rijbewijzen 2024				89
4. Moties 7 juli 2020	2	-3	-3	-3
5. Aanpassing tarieven afvalstoffenheffing	-31	-18	16	29
6.13 Aanpak ondermijning	-75			
6.14 Verduurzaming en verbetering leefomgeving	-90	-17	-17	-17
Diverse kleine aanpassingen	35	-14	-5	-5
Totaal Mutaties na Kadernota	43	187	48	-2
BEGROTINGSSALDO 2021-2024	187	201	2	88
waarvan Incidenteel	-387	64		
waarvan Structureel	574	137	2	88

1. Wijzigingen als gevolg van de Voorjaarsnota 2020 en de Kadernota 2021

In de raadsvergaderingen van juli zijn de Voorjaarsnota 2020 en de Kadernota 2021 besproken. Waar de Voorjaarsnota een analyse geeft van de afwijkingen die optreden door de begrotingsuitvoering 2020, vormt de Kadernota een vooruitblik vanaf 2021. Uit de Kadernota komen diverse autonome wijzigingen voort. Met het oog op de leesbaarheid van de begroting wordt voor een analyse van deze verschillen verwezen naar de Kadernota.

2. Meicirculaire 2020

Op 29 mei 2020 is de Meicirculaire 2020 van het Gemeentefonds gepubliceerd. De gevolgen van deze circulaire zijn met uw raad gecommuniceerd door middel van de informatiebrief. Met ingang van 2021 zorgt een aantal factoren voor een afnemend bruto voordeel van € 616.000 in 2021 tot een bruto voordeel van € 476.000 in 2024. Deze ontwikkeling is verwerkt in het meerjarenperspectief en resulteert in een voordeel voor 2021 van € 201.000 dat terugloopt naar een nadeel van € 96.000 in 2024, omdat in de Kadernota al rekening gehouden was met een hogere uitkering in verband met compensatie CAO-ontwikkeling en vergoeding politieke ambtsdragers.

3. Paspoorten/rijbewijzen

Doordat de geldigheid van rijbewijzen en identiteitskaarten voor volwassenen verlengd is van 5 naar 10 jaar, is er een zogenaamde 'rijbewijscyclus' en een 'paspoortcyclus'. Tot het jaar 2024 worden er hierdoor minder reisdocumenten uitgegeven en tot het jaar 2022 veel meer rijbewijzen. De raming 2024 is aangepast aan de nieuwe verwachtingen.

4. Moties 7 juli

In de raadsvergadering van 7 juli 2020 is een 7-tal moties aangenomen. De financiële consequenties hiervan zijn opgenomen in de meerjarenraming en hieronder meer uitgebreid toegelicht. Als dekking wordt gevonden in een reserve, dan is dit niet zichtbaar in de tabel hierboven. Verder zijn de lasten van de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed opgenomen onder "6.14 Verduurzaming en verbeteren leefomgeving".

Nr	Motie	Bedrag	Actie
1a	Aanpak Jeugdzorg en de kracht van Wassenaar - taakstelling	€ 150.000	In 2021 is deze taakstelling ingeboekt, waarbij de gerealiseerde taakstelling wordt gestort in de reserve Sociaal Domein.
1b	Aanpak Jeugdzorg en de kracht van Wassenaar - extra taakstelling	€ 75.000	Niet ingeboekt. De inschatting is gemaakt dat het opnemen van een extra taakstelling van € 75.000 in 2021 bovenop de hierboven genoemde € 150.000 niet realistisch is, aangezien positieve innovatie-effecten zich pas na 2021 manifesteren
2	Opknappen Wassenaarse Slag	€ 100.000	Voor het jaar 2021 is een extra krediet opgenomen van € 100.000
3	Verhoging gemeentelijke bijdrage voor armoedebestrijding in de corona-tijd	€ 20.000	In 2021 was al € 10.000 beschikbaar. Dit bedrag is verhoogd naar € 30.000 door middel van een onttrekking aan de algemene reserve.
4	Afmaken plannen herontwikkeling Haven	€ 30.000	Er is € 30.000 extra beschikbaar gesteld, bovenop de reeds begrootte € 80.000, door middel van een onttrekking uit de reserve grote projecten
5a	Middelen Duurzaamheid - Gemeentelijk Vastgoed	€ 550.000	In 2021 is een extra krediet opgenomen van € 550.000 ten behoeve van de verduurzaming van drie panden
5b	Middelen Duurzaamheid - Gemeentelijk Vastgoed	€ 30.000	In 2021 is een extra bedrag van € 30.000 opgenomen in de begroting met als doel het uitwerken van concrete plannen die betrokken kunnen worden bij de besluitvorming over de kadernota 2022

6	Sociale kaart Wassenaar	nvt	De sociale kaart Wassenaar wordt op 1 december 2020 gepresenteerd
7	Reserve Grote Projecten	nvt	De opbrengst van verkoop vastgoed wordt niet automatisch aan de reserve grote projecten gedoteerd

5. Aanpassing tarief afvalstoffenheffing

De DVO 2021 voor Avalex valt ruim € 300.000 lager uit dan aanvankelijk geraamd. De tarieven afvalstoffenheffing worden gebaseerd op het bedrag zoals opgenomen in de DVO. Dit betekent dat het huidige gepresenteerde stijgingspercentage van ongeveer 17,8%, zoals gecommuniceerd bij de behandeling van de zienswijze op de ontwerpbegroting van Avalex in de raadsvergadering van 8 juni 2020, kan dalen.

6. Nieuw beleid

Nieuw beleid		2021	2022	2023	2024
6.1	Beeldkwaliteit centrum WS proceskosten	-160	-100		
	Dekking reserve grote projecten	160	100		
6.2	Kleine verkeersmaatregelen en adviezen	-20	-20		
6.3	Bestemmingsplan Havengebied	-110			
	Dekking reserve grote projecten	110			
6.4	Continuering subsidie Warenar	-60	-30		
	Dekking algemene reserve	60	30		
6.5	Cultuureducatie	-11	-11	-11	-11
6.6	Onderhoud en Beheer Kunstcollectie	-13	-13	-13	-13
6.7	Verstevigen voorveld	0	0	0	0
6.8	Decentralisatie Beschermd Wonen in 2022 (geen bedragen)		0	0	0
6.9	Telefonisch WWZ-loket	-90	-90	-90	-90
	Telefonisch WWZ-loket - dekking door interne verschuiving	90	90	90	90
6.10	Aanpassing eigen bijdrage WMO	-87	-87	-87	-87
	Aanpassing eigen bijdrage WMO -twee jaar uit reserve SD	87	87		
6.11	Capaciteit - progr. team SSA Opgave gericht werken	-200			
	Capaciteit - inzet reserve bestuurskracht	150			
6.12	Capaciteit - tijdelijke inzet op knelpunten	-348	-113		
6.13	Aanpak ondermijning	-75			
6.14	Verduurzaming en verbetering leefomgeving	-90	-17	-17	-17
6.15	Ontwikkelscenario's woningbouw locaties gemeentewerf en Kerkehout	-120			
	Totaal nieuw beleid	-727	-173	-127	-127

6.1. Beeldkwaliteit centrum WS proceskosten

De detailhandel staat onder druk. Grote ketens, maar ook kleine zelfstandige winkeliers vertrekken uit het winkelstraatbeeld door concurrentie en de vernieuwde economie. Het centrum van Wassenaar vraagt om aanpassing aan de nieuwe tijd. Om de strijd aan te gaan voor een gezond dorpshart voor Wassenaar is er een visie opgesteld die inzet op een duidelijk concept: Landgoed aan Zee. Het winkelgebied wordt geconcentreerd in een winkelhaak. Er komt meer aandacht voor de lokale middenstand en er komt meer ruimte voor wonen. Winkeliers verenigen zich. Het parkeerbeleid wordt aangescherpt en verbeteringen in de buitenruimte worden ingezet. De huidige inrichting dateert uit de jaren '90 en daarmee wordt het hoog tijd dat gemeente Wassenaar haar huiskamer opnieuw stoffeert. Investeren in een fris en authentiek straatbeeld bevordert de bezoeken en doorbreekt de vicieuze cirkel van teloorgang. De inrichting moet meer uitnodigen voor verblijf. Een langer verblijf betekent meer uitgaven. Op 22 januari 2019 heeft de gemeenteraad het beeldkwaliteitsplan Centrum Wassenaar als streefbeeld voor toekomstige ontwikkelingen vastgesteld. Aansluitend hierop is met een projectgroep bestaande uit pandeigenaren, winkeliers, het centrummanagement, inwoners en de gemeente een schetsontwerp, een voorlopig ontwerp en een concept definitief inrichtingsplan opgesteld. Voor het realiseren van het definitief inrichtingsplan is rekening gehouden met € 75.000 aan proceskosten. Gelet op de opgave die er ligt, en een Integraal gebiedsgerichte aanpak kent, in combinatie met een realistische risicocalculatie en een geschatte inflatie in de periode van de start tot de daadwerkelijke realisatie, is een aanvullend bedrag van € 260.000 benodigd. Voorstel is om dit bedrag te dekken vanuit de reserve grote projecten.

6.2. Kleine verkeersmaatregelen en adviezen

In Wassenaar is jaarlijks een budget voor verkeerszaken beschikbaar van € 35.000, waarvan circa € 15.000 nodig is voor het dekken van jaarlijks terugkerende kosten zoals verkeerstellingen en abonnementen. Het restantbudget is te gering om ook (kleine) verkeersmaatregelen en adviezen uit te dekken. Daarom wordt voorgesteld het budget op te hogen met € 20.000. Daarmee wordt bereikt dat sneller kan worden geacteerd op verzoeken vanuit het bestuur en de samenleving voor (kleine) verkeersmaatregelen en adviezen.

6.3. Bestemmingsplan Havengebied

Voor de opwaardering van het havengebied is in 2018 gestart met een inrichtingsplan en een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte voor het Havengebied. Dit traject is echter niet afgerond. Met initiatieven als de ijsbaan, vernieuwde plannen voor woningbouw aan de Havenkade, het burgerinitiatief voor een deel van de gemeentewerf en het verzoek om de viskiosk te mogen vernieuwen en uitbreiden zien we dat een nieuw bestemmingsplan dat voldoende flexibiliteit in zich heeft een belangrijke basis is voor initiatieven die kunnen bijdragen aan de opwaardering en ruimtelijke kwaliteit van het havengebied. Voorstel is om het benodigde bedrag van € 110.000 te dekken vanuit de reserve grote projecten.

6.4. Continuering subsidie Warenar

In de vergadering van de raad op 28 januari 2020 is de motie over subsidie Stichting Beheer Warenar - SBW Ingediend door D66, VVD, Lokaal Wassenaar! en CDA aangenomen. Met de motie wordt het college opgedragen om de continuering van de subsidie tot de zomer van 2022 te bezien bij de Kadernota 2021-2024. Eerder was in de programmabegroting 2019 een bezuiniging op de subsidie aan de Warenar per 2021 opgenomen. Deze bezuiniging is hiermee uitgesteld tot de zomer 2022.

6.5. Cultuureducatie

Scholen in het primair onderwijs nemen deel aan het Cultuurmenu Den Haag van de Stichting gezamenlijke projecten Haagse Musea. De gemeente draagt hier aan bij. Daarvoor werd door het primair onderwijs gebruik gemaakt van het aanbod van de Cultuureducatiegroep in Leiden. De landelijke deelregeling Cultuureducatie met Kwaliteit wordt met ingang van 2021 verlengd. Het huidige budget voor cultuureducatie is niet toereikend om aan deze matchingsregeling deel te nemen. Dit geldt ook voor een eventuele verlenging van de deelname aan het Haagse Cultuurmenu.

6.6. Onderhoud en Beheer Kunstcollectie

De gemeente Wassenaar beschikt over een kunstcollectie waar de gemeente trots op mag zijn. Om de collectie in goede staat te kunnen (blijven) onderhouden en toegankelijk te maken voor een breed publiek heeft de gemeente zich laten adviseren over hoe de gemeente dit het best kan doen. Daarbij is geadviseerd om over te gaan tot een splitsing van de collectie gericht op uitbesteed beheer en beperkte afstoting. Om hieraan blijvend vorm te kunnen geven zijn structurele middelen nodig.

6.7. Verstevigen voorveld jeugd

De afgelopen periode is de aandacht uitgegaan naar de transitie en de verdere inrichting van het jeugdhulpstelsel. Nu richt de aandacht zich steeds meer op de doorontwikkeling hiervan. Om lokaal meer sturing te geven aan jeugd, is duidelijk dat de focus zich meer moet richten op de toegang, lichte jeugdhulp en preventie. Vanuit actieplan jeugd gaan we in actie om de samenwerking te verstevigen.

6.8. Decentralisatie Beschermd Wonen in 2022

Per 2022 worden de taken op het gebied van Beschermd Wonen doorgedecentraliseerd van de centrumgemeenten naar alle gemeenten. Vanaf dat moment is Wassenaar zelf verantwoordelijk voor nieuwe cliënten Beschermd Wonen. In de regio H5 wordt samengewerkt om gezamenlijk tot een goed proces voor de doordecentralisatie te komen.

Landelijk wordt eind 2020 een beslissing genomen over het objectief verdeelmodel. Op basis van dit verdeelmodel wordt inzichtelijk welk bedrag Wassenaar vanaf 2022 krijgt voor Beschermd Wonen en kunnen er regionaal en lokaal afspraken gemaakt worden.

6.9. Telefonisch WWZ-loket

Continueren van het telefonisch WWZ loket voor de toegang tot het jeugd- en het volwassen domein dat 5 dagen per week, 8 uur per dag bereikbaar is en waar iedere beller en mailer adequaat geholpen wordt. Daarmee geeft de gemeente uitvoering aan haar wettelijke taak voor de adequate toeleiding naar en toegang tot de jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning. Dit zorgt voor een laagdrempelige, eenduidige toegang tot de dienstverlening en voor een goede bereikbaarheid van gemeente en maatschappelijke partners binnen het sociaal domein.

Informatie en advies voor alle inwoners – helder, op maat gesneden en voor het grijpen – werkt preventief en zal op termijn druk op 'dure' maatwerkvoorzieningen verminderen. Daarnaast zorgt een gezamenlijk telefonisch loket - voor en door - meerdere partners voor een verbetering van de dienstverlening. Inwoners en professionals kunnen elkaar via 1 loket vinden.

Vanaf 2017 is het telefonisch WWZ loket uitgevoerd voor de gemeente Wassenaar en Voorschoten. Gemeente Voorschoten heeft gekozen voor een 'eigen' telefonisch loket. Vanaf 1 januari 2020 heeft Wassenaar daardoor

ook een zelfstandig telefonisch WWZ loket. Door expertise en lokale kennis is het loket effectiever, maar de kosten voor Wassenaar zijn wel hoger.

Beperktere openingstijden zijn geen optie, omdat daarmee voorbij wordt gegaan aan wettelijke bepalingen en regionale afspraken. Beperktere kwaliteit (lees: niveau en certificering medewerkers) is geen optie omdat de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd hiervoor vastgestelde richtlijnen hanteert. Efficiëntie wordt wel bereikt door de telefonische en digitale toegang integraal op te pakken. In 2018 is na een motie in de raad een toezegging gedaan te komen tot de inrichting van een Sociale kaart Wassenaar. De uitvoering van de telefonische dienstverlening en het lokale onderhoud en beheer van de sociale kaart wordt met ingang van 2021 integraal opgepakt.

Het benodigde extra budget voor het WWZ-loket wordt gevonden door inzet van budgetten uit gerelateerde taakvelden. Het is per saldo een neutrale ontwikkeling voor het meerjarenbeeld.

6.10. Aanpassing eigen bijdrage WMO

De eigen bijdrage voor WMO-voorzieningen is structureel te hoog geraamd. Daarnaast wordt met de wijziging van de verordening op de WMO voorgesteld het abonnementstarief voor vervoersvoorzieningen af te schaffen. Dit heeft een daling van de eigen bijdrage tot gevolg. Per saldo is het effect structureel € 86.500 nadelig. Voorgesteld wordt om dit nadeel de eerste twee jaar (2021 en 2022) te dekken door middel van een onttrekking uit de reserve Sociaal Domein.

6.11. Capaciteit – programmateam Strategische adviseurs – opgavegericht werken

De Strategische adviseurs zijn voor 33% van hun tijd beschikbaar voor een nieuwe taak; strategische advisering van de portefeuillehouders en opgavegericht werken. Voor de overige tijd zullen zij reguliere taken oppakken voor de organisatie.

Dekking voor de extra kosten van het uitvoeren van de nieuwe taak (€ 200.000) is in 2021 voor het grootste deel voorzien door middel van een onttrekking van € 150.000 uit de reserve versterken bestuurs- en realisatiekracht. Hierna is de reserve leeg. Vanaf 2022 moet het uitvoeren van de nieuwe taak budgetneutraal worden uitgevoerd, wat betekent dat door een andere manier van werken andere taken niet meer of minder intensief worden uitgevoerd.

6.12. Capaciteit – tijdelijke inzet op knelpunten

Als gevolg van de financiële onzekerheden in het meerjarenbeeld worden er geen structurele capaciteitsuitbreidingen doorgevoerd. Er zijn wel enkele incidentele uitbreidingen toegekend om tijdelijk knelpunten op te lossen.

Het gaat dan om advisering en werkzaamheden op het gebied van verkeer, waarbij invulling gegeven kan worden aan regionale samenwerkingen en lokale en regionale projecten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een planmatige aanpak van CO2 reductie op het gebied van verkeer, fietsveiligheidsplan, kleine verkeersmaatregelen zoals Hogenboomseweg en aanpak scholen in relatie tot verkeersveiligheid.

Ten aanzien van de uitvoering van de woonvisie kan in 2021 en deels in 2022 voldoende inzet worden gepleegd om de wettelijke taken op te pakken. Daarnaast zijn we als gemeente vertegenwoordigd in de regio.

Op het gebied van duurzaamheid wordt invulling gegeven aan regionale samenwerkingen, regionale projecten, het uitvoeren van de energietransitie (RES, LES, Transitievisie warmte) en de verduurzamingsopgave.

Met betrekking tot sport nemen de taken toe. Het gaat om structureel werk rondom BTW teruggave voor sport, sportstimulering om preventie in het sociaal domein te bevorderen het herzien van oude contracten rondom

sportvoorzieningen. Met de extra inzet kan er tijdelijk uitvoering gegeven worden aan het sportakkoord, kan sportstimulering ingezet worden en kunnen er onderhoudsvraagstukken rondom sportaccommodaties opgepakt worden.

Tot slot nemen de werkzaamheden voor de uitvoering van de Wmo toe. Deze werkzaamheden nemen toe omdat de aantallen toenemen en omdat de werkzaamheden complexer worden. De aantallen nemen toe door de steeds grotere vergrijzing en door het langer zelfstandig thuis wonen van ouderen maar ook door nieuwe doelgroepen die meer thuis gaan wonen zoals GGZ klanten of gehandicapten. De doelgroep beschermd wonen komt met ingang van 2022 naar de gemeente. De genoemde doelgroepen hebben een complexere zorgvraag die daardoor meer tijd kost om te indiceren en te monitoren.

Om de hoeveelheid wachtende inwoners op een Wmo voorziening te beperken en hiermee de dienstverlening aan een kwetsbare groep inwoners te verbeteren wordt er tijdelijk extra capaciteit ingezet.

6.13 Aanpak ondermijning

Voor de PM-post Aanpak ondermijning uit de Kadernota 2021 wordt in 2021 een bedrag van € 75.000 opgenomen in de begroting ten behoeve van een informatie- en dataspecialist.

6.14 Verduurzaming en verbetering leefomgeving

Voor het opstellen van een plan van aanpak voor de verduurzaming van het vastgoed (€ 30.000), voor duurzaamheidsonderwijs (€ 30.000) en voor ondersteuning en uitvoering van initiatieven van wijkverenigingen ter versterking van het groen (€ 30.000) wordt in 2021 in totaal een bedrag van € 90.000 opgenomen. Voor verkeersmaatregelen ter verbetering van de leefomgeving (€ 200.000) en voor de concrete verduurzaming van drie panden (€ 550.000) worden in 2021 kredieten opgenomen in de begroting.

6.15 Ontwikkelscenario's woningbouw locaties gemeentewerf en Kerkehout

In 2021 is er € 120.000 beschikbaar vanuit de reserve grote projecten om de ontwikkeling van de locaties Kerkehout en de gemeentewerf ten behoeve van woningbouw te versnellen door ontwikkelscenario's op te stellen.

Storten opbrengsten van verkoop vastgoed in de reserve grote projecten

Er worden geen structurele capaciteitsuitbreidingen doorgevoerd. Echter, er is wel capaciteit nodig voor het uitvoeren van projecten. Deze capaciteit wordt gedekt vanuit de reserve grote projecten. Het college wil ook de komende tijd deze reserve inzetten om de benodigde inzet op projecten te kunnen dekken. Het gaat dan om de ruimtelijke projecten, zoals de sporthal, gymzaal, de Paauw en de projecten uit het investeringsplan, maar ook om de projecten uit het IHP (onderwijsgebouwen). Om de reserve grote projecten de komende tijd voldoende te voeden wordt voorgesteld om opbrengsten van verkoop vastgoed in de reserve grote projecten te storten. De raad heeft bij de behandeling van de kadernota via een motie besloten dat deze storting niet automatisch kan plaatsvinden. Hiervoor is altijd een apart raadsbesluit nodig.

Dekkingsplan 2021-2024

Op 7 juli 2020 is de Kadernota vastgesteld. De Kadernota sloot meerjarig met een nadelig saldo, vandaar dat hier onder genoemde keuzes zijn gemaakt om een sluitende meerjarenbegroting te kunnen presenteren.

Keuzes om het meerjarenbeeld sluitend te maken

	Opties die worden ingezet om het beeld sluitend te krijgen	2021	2022	2023	2024
1	Investering gemeentekantoor naar achteren schuiven in meerjarenbeeld		62.000	62.000	62.000
2	Inzet huidige Stelpost septembercirculaire 2019		874.715	788.309	1.124.878
3	Opnemen nieuwe stelpost tbv herijking verdeling gemeentefonds		-384.000	-512.000	-768.000
4	Jeugdzorg - inzetten op landelijke compensatie vanaf 2022		698.500	698.500	698.500
	Totaal opties	0	1.251.215	1.036.809	1.117.378

1. Schrappen investering gemeentekantoor

In verband met het onderzoek naar de Paauw wordt de investering in het gemeentekantoor vooralsnog geschrapt. Hiermee valt deze investering uit het meerjarenbeeld.

2. inzet huidige Stelpost septembercirculaire 2019

Dit betreft het inzetten van de huidige stelpost welke gevormd is op basis van de septembercirculaire 2019. Deze stelpost is inclusief het doortrekken van de incidentele middelen voor Jeugd (€ 280.000).

3. Opnemen nieuwe stelpost tbv herijking verdeling gemeentefonds

Er wordt een nieuwe stelpost gevormd ten behoeve van het opvangen van de gevolgen van de herijking van verdeling van het gemeentefonds. Bij het vormen van de stelpost is uitgegaan van de reeks € 15, € 20 en € 30 per inwoner negatief effect voor Wassenaar. Pas in december 2020 wordt uitsluitsel verwacht over de herijking. Er wordt in eerste instantie uitgegaan van een negatief effect van € 15,- in 2022, aangezien het staand beleid is van BZK (de laatste 20 jaar), dat het negatieve, dan wel positieve effect van herijking maximaal € 15,- per inwoner per jaar mag bedragen. De negatieve inschatting voor Wassenaar is op dit moment gebaseerd op het negatieve effect voor Wassenaar van de verwachte aanpassing van de OZB-maatstaf.

4. Jeugdzorg - inzetten op landelijke compensatie vanaf 2022

De VNG heeft becijferd dat het gat tussen de rijksmiddelen Jeugd en de landelijke uitgaven Jeugd inmiddels € 1,4 miljard op jaarbasis bedragen. Het onderzoek hiernaar (door onderzoeksbureau AEF) loopt nog. Het huidige kabinet wil dat de resultaten van dit onderzoek dienen als inbreng bij de komende kabinetsformatie (na de verkiezingen in maart 2021). Uitsluitsel laat dus op zich wachten, maar kan voor nu als aanleiding worden gezien om de in deze kadernota opgevoerde hogere kosten voor jeugdzorg vanaf 2022 niet mee te laten tellen in het saldo en dus te neutraliseren.

Nieuw saldo meerjarenbeeld na Kadernota

Nieuw saldo kadernota	2021	2022	2023	2024
Meerjarenbeeld	144.159	14.645	-41.768	89.642

Het is in de kadernota gelukt om een sluitende meerjarenbegroting op te leveren. Om deze sluitende begroting te kunnen presenteren zijn keuzes gemaakt welke onder andere zichtbaar zijn in een zeer beperkt saldo nieuw beleid vanaf 2022. Daarnaast spelen er landelijk meerdere ontwikkelingen die gevolgen zullen hebben voor Wassenaar en zijn we daarboven op geconfronteerd met de Coronacrisis. De boodschap is dan ook dat de Kadernota een actueel beeld geeft, maar zeker geen vaststaand beeld voor de komende jaren. De financiële situatie in Wassenaar vraagt dan ook continue aandacht de komende tijd.

Motie OZB-verhoging dd. 30-10-2019

Op 30 oktober 2019 is naar aanleiding van de toen aangekondigde OZB-verhoging, een motie aangenomen, waarin het college wordt verzocht om in de kadernota 2021 opnieuw in overweging te nemen op basis van voortschrijdend inzicht of en in hoeverre van de voorgenomen verhoging OZB in 2022 kan worden afgezien. Gelet op het huidige gepresenteerde saldo begrotingssaldo inclusief de genoemde financiële onzekerheden, acht het college het op dit moment niet opportuun om af te zien van de voorgenomen OZB-verhoging.

Resultaat begroting 2021

Toelichting baten en lasten

Programma bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel/"+"= voordeel)	Rekening			Begroting			Begroting		
	2019			2020			2021		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P0 Bestuur en ondersteuning	41.839	-13.230	28.609	42.562	-13.682	28.880	44.263	-13.958	30.305
P1 Veiligheid	52	-2.773	-2.721	66	-2.980	-2.913	67	-3.152	-3.086
P2 Verkeer en vervoer	425	-4.537	-4.112	392	-4.245	-3.854	363	-3.877	-3.514
P3 Economie	1.363	-542	822	1.263	-656	607	1.253	-658	595
P4 Onderwijs	348	-3.278	-2.929	357	-2.391	-2.034	319	-2.289	-1.970
P5 Sport, cultuur en recreatie	704	-6.747	-6.043	1.073	-7.308	-6.235	508	-6.679	-6.172
P6 Sociaal Domein	6.663	-20.161	-13.498	8.974	-24.549	-15.575	6.536	-21.931	-15.395
P7 Volksgezondheid en milieu	7.281	-8.059	-779	7.913	-8.964	-1.051	7.671	-8.674	-1.003
P8 Wonen en bouwen	-833	-2.247	-3.080	1.565	-2.865	-1.300	1.273	-2.319	-1.046
Saldo van baten en lasten	57.841	-61.574	-3.732	64.167	-67.640	-3.474	62.252	-63.538	-1.285
Onttrekking aan reserves	13.189	0	0	12.115	0	0	1.622	0	0
Toevoeging aan reserves	0	-6.953	0	0	-9.556	0	0	-150	0
Mutaties reserves	0	0	6.236	0	0	2.559	0	0	1.472
Geraamde resultaat programma	71.030	-68.526	2.504	76.281	-77.196	-915	63.875	-63.688	187

Toelichting meerjarenperspectief

Programma's bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel/"+"=voordeel)	Begroting			Begroting			Begroting			Begroting		
	2021			2022			2023			2024		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P0 Bestuur en ondersteuning	44.263	-13.958	30.305	44.377	-13.783	30.594	44.525	-14.004	30.522	45.001	-14.364	30.637
P1 Veiligheid	67	-3.152	-3.086	67	-3.077	-3.011	67	-3.087	-3.020	67	-3.086	-3.020
P2 Verkeer en vervoer	363	-3.877	-3.514	363	-3.916	-3.554	363	-4.008	-3.646	363	-4.099	-3.736
P3 Economie	1.253	-658	595	1.208	-492	715	1.208	-455	753	1.208	-455	753
P4 Onderwijs	319	-2.289	-1.970	319	-2.396	-2.077	319	-2.404	-2.085	319	-2.395	-2.076
P5 Sport, cultuur en recreatie	508	-6.679	-6.172	508	-6.745	-6.237	503	-6.708	-6.205	523	-6.728	-6.204
P6 Sociaal Domein	6.536	-21.931	-15.395	6.536	-21.849	-15.314	6.535	-21.505	-14.969	6.535	-21.486	-14.951
P7 Volksgezondheid en milieu	7.671	-8.674	-1.003	7.871	-8.818	-947	8.051	-8.883	-832	8.214	-9.016	-802
P8 Wonen en bouwen	1.273	-2.319	-1.046	1.273	-1.811	-538	1.273	-1.788	-516	1.273	-1.786	-513
Saldo van baten en lasten	62.252	-63.538	-1.285	62.519	-62.887	-368	62.844	-62.842	2	63.502	-63.414	88
Mutaties reserves												
P0 Bestuur en ondersteuning	150	0	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0

P1 Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P2 Verkeer en vervoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P3 Economie	235	0	235	115	0	115	0	0	0	0	0	0
P4 Onderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P5 Sport, cultuur en recreatie	171	0	171	30	0	30	0	0	0	0	0	0
P6 Sociaal Domein	569	-150	419	424	0	424	0	0	0	0	0	0
P7 Volksgezondheid en milieu	27	0	27	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P8 Wonen en bouwen	471	0	471	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	1.622	-150	1.472	569	0	569	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat	63.875	-63.688	187	63.088	-62.887	201	62.844	-62.842	2	63.502	-63.414	88

Per saldo geeft 2021 na mutaties over de reserves een resultaat te zien van € 187.000 voordelig.

Reservemutaties

Progr. Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2021	2022	2023	2024
0 Programmteam opgavegericht werken	150			
3 Beeldkwaliteit Centrum	160	100		
3 Bijdrage Stg Wassenaar-Voorschoten marketing	60			
5 Continuering subsidie Warenar	60	30		
5 Groene zone Valkenburg	95			
5 Nationaal park Hollandse Duinen	15	15		
5 Energiekosten Schulpwei	16			
6 Armoedebestrijding in Coronatijd	20			
6 Beschermd wonen	50			
6 Preventieve begeleiding statushouders	75			
6 Innovatiebudget sociaal domein	50	50		
6 Actieplan jeugd	287	287		
6 Aanpassing eigen bijdrage WMO	87	87		
6 Aanpak jeugdzorg	-150			
7 Incidentele capaciteit RES	27			
8 Invoering Omgevingswet	241			
8 Bestemmingsplan Havengebied	110			
8 Ontwikkelscenario's woningbouw locaties gemeentewerf en Kerkehout	120			
Totaal	1.472	569	0	0

De resultaten na bestemming zijn inclusief incidentele baten en lasten. Om de structurele sluitendheid van de (meerjaren)begroting te berekenen worden de resultaten geschoond voor de factor 'incidenteel'.

Incidentele baten en lasten

Om te kunnen beoordelen of de begroting structureel in evenwicht is, dat wil zeggen structurele lasten worden door structurele baten afgedekt, dienen de incidentele baten en lasten inzichtelijk te worden gemaakt.

Omschrijving								
	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
Programma 0 - Bestuur en ondersteuning	-230							
Programma 1 - Veiligheid	-75							
Programma 2 - Verkeer en vervoer	0	45						
Programma 3 - Economie	-281	-115			46			
Programma 4 - Onderwijs	-30							
Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie	-263	-30						
Programma 6 - Sociaal domein	-393	-337						
Programma 7 - Volksgezondheid en milieu	-117	-45						
Programma 8 - Wonen en bouwen	-516	-23						
Totaal incidenteel	-1.905	-505	0	0	46	0	0	0
Mutaties reserves	-150				1.622	569		
Totaal incidenteel	-2.055	-505	0	0	1.668	569	0	0
Saldo incidentele baten en lasten	-387					64		

Zie voor een nadere specificatie Bijlage Incidentele baten en lasten.

Presentatie structureel begrotingsaldo	2021	2022	2023	2024
Saldo baten en lasten	-1.254	-368	2	88
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.472	569	-	-
Begrotingsaldo	187	201	2	88
Waarvan incidentele dekking uit reserves	1.472	569	-	-
Waarvan incidentele baten	46	-	-	-
Waarvan incidentele lasten	-1.905	-505	-	-
Saldo incidentele posten				

	-387	64	-	-
Structureel begrotingsaldo	574	137	2	88

Wassenaar heeft een reëel en structureel sluitende begroting, er is sprake van een voordelig structureel saldo.

Bijlagen

Nieuw beleid per programma

Bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024
Programma 0 Bestuur en ondersteuning				
Programmteam SSA opgavegericht werken	-200			
Dekking reserve versterken bestuurs- en realisatiekracht	150			
Plan van aanpak verduurzaming vastgoed	-30			
Programma 1 Veiligheid				
Aanpak ondermijning	-75			
Programma 2 Verkeer en vervoer				
Kleine verkeersmaatregelen en adviezen	-20	-20		
Capaciteit Verkeer	-90	-45		
Verkeersmaatregelen verbetering leefomgeving		-8	-8	-8
Programma 3 Economie				
Beeldkwaliteit Centrum	-160	-100		
Dekking reserve grote projecten	160	100		
Programma 4 Onderwijs				
Duurzaamheidsonderwijs	-30			
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie				
Continuering subsidie Warenar	-60	-30		
Dekking algemene reserve	60	30		
Cultuureducatie	-11	-11	-11	-11
Onderhoud en beheer kunstcollectie	-13	-13	-13	-13
Capaciteit Beleid sport	-62			
Verduurzaming Langstraat 40		-5	-5	-5
Versterking groen wijkverenigingen	-30			
Programma 6 Sociaal domein				
Telefonisch WWZ-loket	-90	-90	-90	-90
Dekking door interne verschuiving	90	90	90	90
Aanpassing eigen bijdrage WMO	-87	-87	-87	-87
Dekking reserve sociaal domein	87	87		
Capaciteit Beleid WMO	-61			
Decentralisatie beschermd wonen in 2022		0	0	0
Verduurzaming Paauwlaan 12		-2	-2	-2

Programma 7 Volksgezondheid en milieu				
Capaciteit Duurzaamheid	-90	-45		
Verduurzaming Kerkehout 6		-2	-2	-2
Programma 8 Wonen en bouwen				
Bestemmingsplan Havengebied	-110			
Dekking reserve grote projecten	110			
Capaciteit Wonen	-45	-23		
Ontwikkelscenario's woningbouw locaties gemeentewerf en Kerkehout	-120			
Totaal Nieuw beleid	-727	-173	-127	-127

Reserves en voorzieningen

Overzicht reserves 2020-2024 december	Begroting 2020	Vermeerde- ringen 2021	Verminde- ringen 2021	Begroting 2021	Vermeerde- ringen 2022	Verminde- ringen 2022	Begroting 2022	Vermeerde- ringen 2023	Verminde- ringen 2023	Begroting 2023	Vermeerde- ringen 2024	Verminde- ringen 2024	Begroting 2024
per 31													
Algemene reserves													
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	45.069	0	-80	44.990	0	-30	44.960	0	0	44.960	0	0	44.960
Algemene reserve weerstandsvormogen	8.000	0	0	8.000	0	0	8.000	0	0	8.000	0	0	8.000
Totaal algemene reserves	53.069	0	-80	52.990	0	-30	52.960	0	0	52.960	0	0	52.960
Bestemmingreserves													
BR volkshuisvesting en duurzaamh.	455	0	-27	428	0	0	428	0	0	428	0	0	428
BR kunstopdrachten	44	0	0	44	0	0	44	0	0	44	0	0	44
BR Groene buffer	143	0	0	143	0	0	143	0	0	143	0	0	143
BR uitvoering Sociaal domein	1.021	150	-549	622	0	-424	199	0	0	199	0	0	199
BR invest sport (beg 17)	253	0	0	253	0	0	253	0	0	253	0	0	253
BR invoering omgevingswet	280	0	-241	39	0	0	39	0	0	39	0	0	39
BR verkeersprojecten	203	0	0	203	0	0	203	0	0	203	0	0	203
BR egalisatie omgevingsvergunningen	704	0	0	704	0	0	704	0	0	704	0	0	704
BR grote projecten	1.081	0	-516	565	0	-115	450	0	0	450	0	0	450
BR incidentele armoedebestrijding	30	0	0	30	0	0	30	0	0	30	0	0	30
BR vergroten concurrentiekracht	60	0	-60	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BR versterk bestuurs-en realisatiekracht	150	0	-150	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BR Groencompensatie Amerikaans Ambassade	492	0	0	492	0	0	492	0	0	492	0	0	492
BR Transitievisies warmte	237	0	0	237	0	0	237	0	0	237	0	0	237
Totaal bestemmingreserves	5.153	150	-1.543	3.761	0	-539	3.222	0	0	3.222	0	0	3.222
Totaal reserves	58.223	150	-1.622	56.750	0	-569	56.182	0	0	56.182	0	0	56.182

Deze reserves worden opgeheven bij de jaarrekening 2019

Overzicht voorzieningen 2019-2023 per 31 december	Begroting 2020	Vermeerde- ringen 2021	Verminde- ringen 2021	Begroting 2021	Vermeerde- ringen 2022	Verminde- ringen 2022	Begroting 2022	Vermeerde- ringen 2023	Verminde- ringen 2023	Begroting 2023	Vermeerde- ringen 2024	Verminde- ringen 2024	Begroting 2024
Voorzieningen verplichtingen, verliezen													
Voorz. wachtgeld wethouders	17	19	0	36	19	0	55	19	0	74	19	0	93
Vz warme overdr. reg.overh.buitenonderh.	150	0	0	150	0	0	150	0	0	150	0	0	150
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen	166	19	0	185	19	0	204	19	0	223	19	0	242
Voorzieningen voor risico's													
Totaal voorzieningen voor risico's	166	19	0	185	19	0	204	19	0	223	19	0	242
Onderhoudsegalisatievoorzieningen													
Voorz. vastgoed	557	998	-742	813	998	-793	1.018	998	-757	1.259	998	-1.502	755
Voorz. onderhoud wegen	2.721	860	-1.532	2.049	860	-1.307	1.602	860	-1.215	1.247	860	-1.010	1.097
Voorz. onderhoud bruggen	83	68	-37	114	68	-90	91	68	-58	100	68	-59	109
Voorz. onderhoud openbare verlichting	325	225	-116	434	225	-158	500	225	-184	541	225	-288	478
Voorz. onderh. verkeersregelinstanties	963	0	-192	771	0	-125	646	110	-93	663	110	0	773
Voorz. onderhoud waterwegen	304	56	-110	250	56	-65	241	56	-155	142	56	-70	128
Voorz. onderhoud speeltoestellen	204	128	-145	187	128	-140	175	128	-165	138	128	-86	180
Voorz. onderh. en aanpass. gymnastieklok	271	56	0	327	56	0	383	56	0	439	56	0	495
Gevelfonds subsidie pandeigenaren	100	0	0	100	0	0	100	0	0	100	0	0	100
Totaal onderhoudsegalisatievoorzieningen	5.528	2.391	-2.873	5.045	2.390	-2.679	4.757	2.500	-2.628	4.629	2.500	-3.014	4.115
Voorziening toek.verv.inv.heffing													
Spaarvoorziening riolering	9.963	624	-1.043	9.544	637	-165	10.016	637	-616	10.037	637	-469	10.206
Egalisatievoorziening riolering	105	0	0	106	34	0	139	34	0	173	34	0	207
Egalisatievoorziening afval	174	0	-165	9	0	0	9	0	0	9	0	0	9
Totaal voorziening toek.verv.inv.heffing	10.242	625	-1.209	9.658	671	-165	10.164	671	-616	10.219	671	-469	10.422
Totaal Voorzieningen	15.936	3.034	-4.082	14.888	3.080	-2.844	15.124	3.190	-3.244	15.071	3.190	-3.483	14.778

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven				
Maatstaf	2021	2022	2023	2024
1a Waarde woningen eigenaren	-5.583.992	-5.587.569	-5.583.277	-5.603.308
1c Waarde niet-woningen eigenaren	-626.461	-626.461	-626.461	-626.461
1f Waarde niet-woningen gebruikers (onder aftrek amendement De Pater)	-474.821	-474.821	-474.821	-474.821
Subtotaal	-6.685.275	-6.688.852	-6.684.559	-6.704.590
Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is				
Maatstaf	2021	2022	2023	2024
1e OZB waarde niet-woningen	149.778	149.778	149.778	149.778
2 Inwoners	4.225.027	4.224.422	4.248.248	4.310.662
3a Eén-ouder-huishoudens	716.624	673.032	674.835	677.146
3b Huishoudens	1.081.039	1.079.771	1.092.455	1.102.693
3c Eenpersoonshuishoudens	212.654	213.820	214.777	215.646
3d Eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	13.055	13.104	13.129	13.178
3e Eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar	52.860	54.232	55.570	57.072
3f Eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder	66.364	67.393	68.381	69.410
3g Eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	416.646	381.926	383.274	384.418
3h Ouders met (langdurig) psychisch medicijngebruik	513.352	467.555	467.384	468.144
3i-2 Medicijngebruik met drempel	1.477.317	1.474.660	1.480.131	1.498.684
3j Bedden	15.329	15.329	15.329	15.329
4a Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar (vanaf uitkeringsjaar 2019)	4.011.599	3.787.268	3.785.009	3.791.169
4b Inwoners jonger dan 65 jaar	82.655	82.975	83.265	83.531
5 Inwoners: ouderen boven 64 jaar	696.534	712.757	728.926	745.334
5a Inwoners: ouderen 75 t/m 84 jaar	64.591	67.157	71.415	74.060
5b Inwoners: ouderen 65 t/m 74 jaar	646	642	641	641
5c Inwoners: ouderen 85 jaar en ouder	223	228	234	238
7 Lage inkomens	84.024	84.178	84.484	84.484
7c-2 Lage inkomens (drempel) (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	1.043.095	1.047.184	1.048.375	1.034.589
7d-2 Huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar	32.876	33.132	33.066	32.193
7e-2 Huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar	100.072	100.801	100.676	98.323
7f-2 Huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder	87.825	88.519	88.353	86.020
7g-2 Jeugdigen in gezinnen met armoederisico	133.446	121.543	121.500	121.697
7h-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen huishoudens	-1.371.855	-1.252.271	-1.268.150	-1.280.425
7i-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen huishoudens met kinderen	-1.402.839	-1.282.052	-1.282.725	-1.282.725
7j-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (65 t/m 74 jaar)	23.545	23.601	23.641	23.641
7k-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (75 t/m 84 jaar)	71.865	71.957	72.041	72.041

7i-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (85 jaar en ouder)	63.038	63.196	63.308	63.308
8a Bijstandsonvangers (vanaf UJR 2016)	744.702	712.360	723.099	735.986
8b Loonkostensubsidie	9.771	9.771	9.771	9.771
8c-2 Bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	77.402	71.328	72.742	73.922
8d Bijstandsonvangers eenouderhuishoudens	185.080	169.661	172.354	175.478
8e Re-integratie klassiek	222.204	222.106	222.013	221.917
11a Uitkeringsontvangers (vanaf UJR 2016)	86.608	85.316	85.747	86.264
11b-2 Uitkeringsontvangers minus bijstandsonvangers	699.265	650.136	650.123	649.781
11c-2 Wajong	139.218	139.080	138.718	138.250
12 Minderheden	326.270	329.480	332.711	335.941
13 Klantenpotentieel lokaal	951.045	954.663	958.186	961.407
14 Klantenpotentieel regionaal	115.697	116.147	116.596	117.046
15e Leerlingen VO	556.936	556.936	556.936	556.936
15j Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 0,3	-38.359	-35.061	-35.080	-35.080
15k Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 1,2	-50.165	-45.850	-45.875	-45.875
16 Oppervlakte land	210.278	210.278	210.278	210.278
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	137.677	137.677	137.677	137.677
19 Oppervlakte binnenwater	6.650	6.650	6.650	6.650
20 Oppervlakte buitenwater	21.707	21.707	21.707	21.707
21 Oppervlakte bebouwing	87.079	87.079	87.079	87.079
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	407.813	407.813	407.813	407.813
22a Oppervlakte bebouwing woonkern	301.615	301.615	301.615	301.615
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	24.400	24.400	24.400	24.400
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	30.750	30.750	30.750	30.750
24b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	704.729	703.931	707.923	718.362
25b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016) * bodemfactor woonkernen	627.510	626.799	630.355	639.649
29 Historische woningen in bewoonde oorden 1930	50.758	50.758	50.758	50.758
31a ISV (a) stadsvernieuwing	4.445	4.445	4.445	4.445
31b ISV (b) herstructurering	1.630	1.630	1.630	1.630
32b-2 Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	1.046.574	1.046.467	1.053.669	1.071.228
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	33.883	33.883	33.883	33.883
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	83.680	83.585	84.061	85.307
36 Kernen	18.144	18.144	18.144	18.144
36a Kernen met 500 of meer adressen	60.296	60.291	60.279	60.263
37 Kernen * bodemfactor buitengebied	29.757	29.757	29.757	29.757
38 Bedrijfsvestigingen	253.722	253.722	253.722	253.722
39 Vast bedrag	250.082	250.082	250.073	250.073
Subtotaal	21.080.235	20.893.371	20.982.055	21.137.207

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)				
Jaren	2021	2022	2023	2024
Uitkeringsfactor	1,656	1,674	1,675	1,677
Subtotaal (B x C (=uf))	34.908.869	34.975.502	35.144.942	35.447.096
Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
Maatstaf	2021	2022	2023	2024
56d Suppletie-uitkering integratie sociaal domein	-10.221	-10.221	-10.221	-10.221
Subtotaal	-10.221	-10.221	-10.221	-10.221
Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
Maatstaf	2021	2022	2023	2024
170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	57.885	57.885	57.885	57.885
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	39.392	39.392	39.392	39.392
223 Armoedebestrijding kinderen (DU)	98.511	98.511	98.511	98.511
274 Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	8.448	8.448	8.448	8.448
383 Inburgering (IU)	39.568	87.940	96.745	96.745
Subtotaal	243.804	292.176	300.981	300.981
Onderdeel F - 3 D's in het sociaal domein				
Maatstaf	2021	2022	2023	2024
260 Participatie (IU)	994.020	995.770	998.167	977.604
261 Voogdij/18+ (IU)	358.876	358.876	358.876	358.876
Subtotaal	1.352.896	1.354.646	1.357.043	1.336.480
Onderdeel G - Aanvullingen van de gebruiker				
Aanvullingen v/d gebruiker	2021	2022	2023	2024
Vrijval onderuitputting BCF cf 2017	125.000	40.000	40.000	40.000
Maatschappelijke begeleiding statushouders	82.950	82.950	82.950	82.950
NTO Jeugdzorg 2022 e.v.	0	277.647	280.403	280.030
Subtotaal	207.950	400.597	403.353	402.980
Totaal	30.018.023	30.323.849	30.511.539	30.772.726
Functie 921 Gemeentefonds	28.665.127	28.969.203	29.154.496	29.436.246
Functie 923 Sociaal Domein	1.352.896	1.354.646	1.357.043	1.336.480

De ramingen op het taakveld 0.7 Algemene uitkering voor de jaren 2022 en verder zijn € 698.500 hoger dan uit dit overzicht blijkt. Dit verschil komt door post F4 uit de Kadernota 2021 waarin voor dit bedrag wordt uitgegaan van een landelijke compensatie van de lasten voor de Jeugdzorg.

Subsidies

Subsidies

Uitgangspunten subsidies 2021

Met ingang van 2021 treedt het nieuwe subsidiebeleid in werking zoals dat is vastgesteld in de raadsvergadering van 8 juni 2020. In de begroting voor het jaar 2021 zijn de volgende bedragen opgenomen, waarvoor subsidies beschikbaar kunnen worden:

Tabel 33

Onderdeel subsidieplan 2021 tm 2024	Begroot budget	Subsidieplafond vastgesteld
Bestuur	€ 27.277	Ja
Veiligheid	€ 15.148	Ja
Economie	€ 15.000	Ja
Onderwijs	€ 390.039	Ja
Sport	€ 214.852	Ja
Cultuur algemeen	€ 150.291	Ja
Cultuur - cultureel erfgoed	€ 2.247	Ja
Cultuur - media	€ 516.677	Ja
Cultuur - media – lokale omroep	€ 13.667	nee
Recreatie	€ 0	Ja
Sociaal Domein	€ 822.074	Ja
Vluchtelingenwerk	€ 14.873	nee
Volksgezondheid	€ 1.403.005	Ja
Milieu	€ 0	Ja

Subsidieplafonds

Het college heeft voor het overgrote deel van de subsidies subsidieplafonds bepaald om de uitgaven ook juridisch te limiteren. De subsidiebudgetten waarvoor geen plafond is vastgesteld, worden bepaald op basis van wettelijke richtlijnen of worden anderszins beïnvloed van buitenaf. Hierbij moet – binnen de financiële kaders over de begroting – afgeweken kunnen worden van het hier opgenomen subsidiebudget. Voor wat betreft de verdeling van subsidies binnen de thema's is bepaald dat verstrekking van subsidie plaatsvindt zoals verwoord in het subsidieplan 2021-2024, totdat het voor de betrokken subsidie vastgestelde subsidieplafond is bereikt.

Rapportage via de jaarrekening

De rapportage over de beschikte subsidies wordt opgenomen in de jaarrekening over 2021.

Over de subsidies over het jaar 2020 wordt eveneens in de jaarrekening van dat jaar gerapporteerd.

Overzicht baten en lasten per taakveld

Programma:P0 Bestuur en ondersteuning	Begroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2021
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo
0.1 Bestuur	0	-2.244.295	-2.244.295
0.2 Burgerzaken	406.291	-818.726	-412.435
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	96.889	-628.135	-531.246
0.4 Overhead	52.141	-9.539.536	-9.487.395
0.5 Treasury	762.000	-29.672	732.328
0.61 OZB Woningen	7.821.310	-273.005	7.548.305
0.62 OZB Niet-Woningen	2.891.798	-62.451	2.829.347
0.63 Parkeerbelasting	0	0	0
0.64 Belastingen overig	2.214.943	-104.870	2.110.073
0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	30.018.023	0	30.018.023
0.8 Overige baten en lasten	0	-257.500	-257.500
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0
0.10 Mutaties reserves	0	0	0
0.11 Resultaat rekening baten en lasten	0	0	0
Saldo van baten en lasten programma	44.263.395	-13.958.190	30.305.205
Programma:P1 Veiligheid	Begroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2021
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	-2.207.401	-2.207.401
1.2 Openbare orde en veiligheid	66.893	-944.993	-878.100
Saldo van baten en lasten programma	66.893	-3.152.394	-3.085.501
Programma:P2 Verkeer en vervoer	Begroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2021
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo
2.1 Verkeer en vervoer	198.164	-3.610.044	-3.411.880
2.2 Parkeren	137.820	-250.552	-112.732
2.3 Recreatieve havens	26.573	-4.000	22.573
2.4 Economische havens en waterwegen	0	0	0
2.5 Openbaar vervoer	0	-11.940	-11.940
Saldo van baten en lasten programma	362.557	-3.876.536	-3.513.979
Programma:P3 Economie	Begroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2021
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo
3.1 Economische ontwikkeling	0	-445.492	-445.492
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	76.770	-58.790	17.980

3.4 Economische promotie	1.176.454	-153.823	1.022.631
Saldo van baten en lasten programma	1.253.224	-658.105	595.119
Programma:P4 Onderwijs	Begroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2021
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	-86.797	-86.797
4.2 Onderwijshuisvesting	0	-759.386	-759.386
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	318.921	-1.442.699	-1.123.778
Saldo van baten en lasten programma	318.921	-2.288.882	-1.969.961

Programma:P5 Sport, cultuur en recreatie	Begroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2021
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo
5.1 Sportbeleid en activering	10.296	-384.447	-374.151
5.2 Sportaccommodaties	170.933	-1.306.044	-1.135.111
5.3 Cultuurpresentatie,-prod.en-particip	38.350	-369.412	-331.062
5.4 Musea	0	-8.817	-8.817
5.5 Cultureel erfgoed	9.050	-287.072	-278.022
5.6 Media	134.325	-633.417	-499.092
5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie	144.869	-3.690.120	-3.545.251
Saldo van baten en lasten programma	507.823	-6.679.329	-6.171.506
Programma:P6 Sociaal Domein	Begroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2021
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	70.540	-1.519.743	-1.449.203
6.2 Wijkteams	0	-641.635	-641.635
6.3 Inkomensregelingen	6.315.189	-8.575.696	-2.260.507
6.4 Begeleide participatie	0	-1.053.457	-1.053.457
6.5 Arbeidsparticipatie	0	-1.146.671	-1.146.671
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	-955.364	-955.364
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	150.000	-2.662.885	-2.512.885
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	-3.805.824	-3.805.824
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	-187.087	-187.087
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	-1.382.704	-1.382.704
Saldo van baten en lasten programma	6.535.729	-21.931.066	-15.395.337
Programma:P7 Volksgezondheid en milieu	Begroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2021
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo
7.1 Volksgezondheid	44.940	-1.844.869	-1.799.929
7.2 Riolering	2.674.899	-1.859.956	814.943
7.3 Afval	4.894.445	-3.974.871	919.574
7.4 Milieubeheer	0	-837.692	-837.692
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	57.002	-156.807	-99.805
Saldo van baten en lasten programma	7.671.286	-8.674.195	-1.002.909
Programma:P8 Wonen en bouwen	Begroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2021
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo
8.1 Ruimtelijke ordening	0	-973.435	-973.435
8.2 Grondexploitatie (niet bedr.terrein)	0	-7.986	-7.986
8.3 Wonen en bouwen	1.272.610	-1.337.516	-64.906

Saldo van baten en lasten programma	1.272.610	-2.318.937	-1.046.327
Saldo van baten en lasten alle programma's	62.252.438	-63.537.634	-1.285.196

Reserves	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties
P0 Bestuur en ondersteuning	150.000	0	150.000
P1 Veiligheid	0	0	0
P2 Verkeer en vervoer	0	0	0
P3 Economie	235.000	0	235.000
P4 Onderwijs	0	0	0
P5 Sport, cultuur en recreatie	170.670	0	170.670
P6 Sociaal Domein	568.728	-150.000	418.728
P7 Volksgezondheid en milieu	26.667	0	26.667
P8 Wonen en bouwen	471.208	0	471.208
Mutaties reserves	1.622.273	-150.000	1.472.273
Geraamde resultaat	Baten	Lasten	Saldo
Geraamde resultaat	63.874.711	-63.687.634	187.077

Incidentele baten en lasten

OMSCHRIJVING bedragen x € 1.000	LASTEN				BATEN			
	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
0. Bestuur en ondersteuning								
Capaciteit programmateam SSA opgavegericht werken	-200							
Verduurzaming vastgoed	-30							
1. Veiligheid								
Aanpak ondermijning	-75							
2. Verkeer en vervoer								
Geen dotatie VZ VRI	110	110						
Kleine verkeersmaatregelen	-20	-20						
Capaciteit RA Verkeer	-90	-45						
3. Economie								
Bedrijven Investerings Zone	-46				46			
Beeldkwaliteit Winkelhaak	-160	-100						
Bijdrage Kust en Stad	-60							
Nationaal Park Hollandse Duinen	-15	-15						
4. Onderwijs								
Duurzaamheidsonderwijs	-30							
5. Sport, cultuur en recreatie								
Groene zone Valkenburg	-95							
Energiekosten Schulpwei	-16							
Continuering subsidie Warenar	-60	-30						
Capaciteit Beleid sport	-62							
Versterking groen wijkverenigingen	-30							
6. Sociaal domein								
Innovatiebudget Sociaal Domein	-50	-50						
Preventieve begeleiding statushouders	-75							
Beschermd wonen	-50							
Actieplan jeugd	-287	-287						
Capaciteit Beleid WMO	-61							
Armoedebestrijding in Coronatijd	-20							
Aanpak Jeugdzorg	150							
7. Volksgezondheid en milieu								
Incidentele capaciteit RES	-27							
Capaciteit RA Duurzaamheid en milieu	-90	-45						
8. Wonen en bouwen								
Bestemmingsplan Havengebied	-110							
Capaciteit RA Wonen	-45	-23						
Omgevingswet	-241							

Ontwikkelscenario's woningbouw locaties gemeentewerf en Kerkehout	-120								
Totaal incidenteel	-1.905	-505	0	0	46	0	0	0	0
Mutaties reserves									
Dekking Algemene Reserve					80	30			
Dekking Reserve Grote Projecten					516	115			
Dekking Reserve Sociaal Domein	-150				549	424			
Dekking Reserve Versterken bestuurs- en realisatiekracht					150				
Dekking Reserve Vergroten concurrentiekracht					60				
Dekking Reserve Volkshuisvesting					27				
Dekking Omgevingswet					241				
Totaal incidenteel	-2.055	-505	0	0	1.668	569	0	0	0
Saldo incidentele baten en lasten	-387					64			

Investerings

Investeringsoverzicht begroting 2021-2024 Wassenaar						
Nr.	Onderwerp	Omschrijving	Investeringsbedragen per jaar			
			2021	2022	2023	2024
1	Verkeer	Vervanging bruggen	35.000		85.000	
2	Verkeer	Vervanging Hofcampbrug	650.000			
3	Verkeer	Wegen	1.390.000	755.000	2.650.000	3.000.000
4	Water	Water	50.000	10.000	30.000	35.000
5	IHP	Renovatie Kievietschool	970.000			
6	IHP	Nieuwbouw en uitbreiding Kievietschool	2.180.000			
7	IHP	Uitbreiding Herenwegschoo		0		
8	Sportaccommodaties	Spothoal	6.525.280			
9	Verkeer	Openbare verlichting kabelnet	200.000	250.000		
10	Gebouwen	De Paauw		5.850.000	2.925.000	2.925.000
11	Economische zaken	Uitvoering Beeldkwaliteitsplan	1.000.000	1.315.000		
12	Tractie	Vervanging auto's	209.000	489.600	54.500	
13	Groen	Groene zone Wassenaar (Investeringsbijdrage)*	933.000	751.669	4.465.331	2.600.000
14	Verkeer	Revitalisering Wassenaarse Slag	100.000			
15	Gebouwen	Verduurzaming Vastgoed	550.000			
16	Monumenten	Molen*	260.000			
17	Verkeer	Verkeersmaatregelen verbetering leefomgeving	200.000			
		Totaal	15.252.280	9.421.269	10.209.831	8.560.000

* De investering in de Groene zone wordt 100% gedekt door subsidie vanuit de Provincie Zuid-Holland. Een eventuele wijziging in toegekende subsidie wordt volledig doorvertaald in de bijbehorende investering. Bij de investering in de molen is de verwachting dat deze volledig wordt gesubsidieerd door de provincie.

Voor 2021 en verder zijn investeringen opgenomen die zijn vastgesteld met de beheerplannen OGB, met de meerjarenbegroting 2020-2023 en met investeringsprogramma uit de Kadernota 2021 (inclusief moties). De lasten daarvan zijn al in de meerjarenbegroting voorzien.

Daarnaast zijn investeringen opgenomen voor verduurzaming en verbetering van de leefomgeving en voor de molen.

Met het vaststellen van de programmabegroting stelt de gemeenteraad op grond van de BBV en artikel 4 lid 2 van de financiële verordening € 15.252.280 aan kredieten beschikbaar. Het is volgens de financiële verordening aan de raad om te bepalen van welke nieuwe investeringen hij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie wil ontvangen.